
UNIVERSITY OF TORONTO DUPL
3 1761 00379985 5

vol 5

TRINITY UNIVERSITY
LIBRARY,
N. a S.H. 16 No. 13

พระ

Tripitaka

[Tipitaka]

วินยปิฎก มหาวัค์ค

Vinayapitaka Mahavagga

เล่ม ๒

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส

ทรงชำระแล้ว

พิมพ์เปนส่วนพระราชกุศล

ในมงคลสมัยแห่งสิริราชสมบัติได้ ๒๕ ปี บริบูรณ

รัตนโกสินทรศก ๑๑๒

จิรํ รัช์เช ปติฏ์ฐาตุ.

BL
1411
T8
1893
V.5

อารัมภกถา.

ศุภมัสดุพระพุทธสาสนกาลเปนอดีตภาคล่วงแล้ว ๒๔๓๑ พรรษา ปัตยุบันกาล มุสิกสังวัจฉรมาฆมาศ กาฬปักษ์ปาฏิบทโสรวาร บริเฉทกาลกำหนด

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ บดินทรเทพยมหามงกุฎ บุรุษยรัตนราชรวิวงษ์ วรุตมพงษบริพัตร วรขัติยราชนิกโรดม จาตุรันต บรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมธรรมิกมหาราชาธิราช บรมนารถบพิตร พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชดำริห์ว่า พระพุทธสาสโนวาททั้งปวงซึ่งกุลบุตรได้ศึกษา แลปฏิบัติสืบมาจนบัดนี้ ย่อมเนื่องอยู่ในพระปริยัติไตรปิฎกทั้งสิ้น แต่ กาลก่อนมา พระเจ้าแผ่นดินที่นับถือพระพุทธสาสนา ย่อมทรงพระราช ศรัทธาเปนสาสนูปถัมภก ให้กำลังแก่พระสงฆ์พุทธสาวกให้ทำสังคีติชำระ

อารัมภกถา.

พระไตรปิฎกปริยัติธรรม หลายครั้งหลายคราว เปนราชประเพณีสืบมา แลจารึกเปนอักษรลงในใบลานเปนฉบับคัดลอกต่อกันไป จึ่งเปนฉบับแพร่หลายไปในประเทศที่นับถือพระพุทธสาสนาทั้งปวง แต่ก่อนมาประเทศที่นับถือพระพุทธสาสนา ยังมีอำนาจปกครองบ้านเมืองโดยลำพังตัว พระเจ้าแผ่นดินเปนผู้นับถือพระพุทธสาสนา ได้ทำนุบำรุงอุดหนุนการสาสนาอยู่หลายประเทศด้วยกัน คือ กรุงสยาม เมืองลังกา เมืองพม่า เมืองลาว เมืองเขมร เมื่อเกิดวิบัติอันตราย พระไตรปิฎกขาดสูญบกพร่องไปในเมืองใดก็ได้อาไศรยหยิบยืมกันมาลอกคัดคงฉบับบริบูรณ ถ่ายกันไปถ่ายกันมาได้ แต่ในกาลทุกวันนี้ ประเทศลังกาแลพม่า ตกอยู่ในอำนาจอังกฤษ ผู้ปกครองรักษาบ้านเมืองไม่ได้นับถือพระพุทธสาสนา ก็ทำนุบำรุงแต่อาณาประชาราษฎรไพร่บ้านพลเมือง หาได้อุดหนุนการพระพุทธสาสนา เหมือนอย่างพระเจ้าแผ่นดินซึ่งนับถือพระพุทธสาสนาแต่ก่อนไม่ พระสงฆ์ซึ่งปฏิบัติตามพระพุทธสาสนา ก็ต่างคนต่างประพฤติตามลำพังตน คนที่ชั่วมากกว่าดีอยู่เปนธรรมดา ก็ชักพาให้พระปริยัติธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวิปริตผิดเพี้ยนไปตามอัธยาไศรย์ ส่วนเมืองเขมรนั้นเล่า ก็ตกอยู่ในอำนาจของฝรั่งเศส ไม่มีกำลังที่จะอุดหนุนพระพุทธสาสนาให้เปนการมั่นคงถาวรไปได้ ส่วนเมืองลาวที่อยู่ในพระราชอาณาเขตรสยาม เจ้านายแลไพร่บ้านพลเมืองก็นับถือพระพุทธสาสนาวิปริตแปรปรวนไปด้วยเจือปนผีสางเทวดา จะเอาเปนหลักฐานมั่นคงก็ไม่ได้ ถ้าพระไตรปิฎกวิปริตเคลื่อนคลาดไปในเวลานี้ จะหาที่สอบสวนลอกคัดเหมือนอย่างแต่ก่อนนั้นไม่มีแล้ว การพระพุทธสาสนา

ยังเจริญมั่นคงถาวรอยู่แต่ในประเทศสยามนี้ประเทศเดียว จึ่งเปน เวลาสมควรที่จะสอบสวนพระไตรปิฎก ให้ถูกต้องบริบูรณแล้วสร้างขึ้นไว้ ให้มากฉบับแพร่หลาย จะได้เปนหลักฐานเชื้อสายของสาสนธรรม คำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสืบไปภายน่า ก็ธรรมอันใดที่ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสสั่งสอน ย่อมเปนธรรมอันวิเศษอุดมยิ่ง ซึ่งจะ นำให้สัตว์พ้นจากทุกข์ภัยได้โดยจริงเปนธรรมวิเศษเที่ยงแท้ ย่อมจะ เปนที่ปราถนาของผู้ซึ่งมีปัญญา ได้เล่าเรียนตริตรองแล้วปฏิบัติตาม ได้รับผลมากน้อยตามประสงค์ ก็คงจะยังมีผู้ซึ่งจะอยากเรียนรู้เพื่อ ปฏิบัติตามสืบไปภายน่าเปนแท้ จึ่งเปนธรรมที่ควรจะสงวนไว้ให้เปน ประโยชน์แก่ชนภายน่า ก็การสร้างพระไตรปิฎกในประเทศสยาม ที่มีมา แต่โบราณนั้น จารึกเปนอักษรขอมลงในใบลานเพื่อเปนของถาวรมั่นคง แต่กาลที่ทำเปนการลำบาก กว่าจะสำเร็จแต่ละคัมภีร์ก็เปนการเนิ่นช้ามาก ยากที่จะให้ฉบับพระปริยัติธรรมแพร่หลายไปได้ อนึ่งในสยามรัฐมณฑลนี้ แต่เดิมได้เคยใช้อักษรขอมเปนแบบฉบับมา จึ่งทำให้ชนเปนอันมาก เข้าใจเสียว่าอักษรขอมเปนของรองรับเนื้อความในพระพุทธสาสนา เมื่อ จะกล่าวโดยที่จริงแท้แล้ว ตัวอักษรไม่เปนประมาณ อักษรใดใดก็ควรใช้ได้ ทั้งสิ้น ประเทศอื่นที่นับถือพระพุทธสาสนา คือ ลังกา พม่า ลาว เขมร เปนต้น ก็สร้างพระไตรปิฎกด้วยอักษรตามประเทศของตนๆ ทุกประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริห์เหนการเช่นกล่าวมา แล้วข้างต้นนี้ จึ่งมีพระราชประสงค์ที่จะให้ได้ตรวจสอบพระไตรปิฎกให้ถูก ถ้วนแล้วแลตีพิมพ์ด้วยอักษรสยาม เปนคัมภีร์ละเล่มหนึ่งบ้างสองเล่มบ้าง

เพราะทรงพระราชดำริห์เห็นว่า จะเปนประโยชน์ดีกว่าจารึกลงในใบลาน เรียงพิมพ์ครั้งหนึ่งตีได้หลายร้อยฉบับ จะหยิบยกไปมาก็ไม่เปนการลำบาก ท่านผู้ที่จะดูสอบสวนก็ง่าย เพราะหนังสือคัมภีร์หนึ่งก็รวบรวมอยู่ในเล่มเดียวกันไม่กระจัดกระจายขาดตกบกพร่อง ถึงแม้ว่ากระดาดจะไม่เปนของมั่นคงถาวรเสมอด้วยใบลานก็จริงอยู่ แต่ตีพิมพ์ครั้งหนึ่งมากกว่าจารึกในใบลานหลายสิบเท่า แลถ้าเก็บรักษาไว้ดี ๆ แล้ว ก็อยู่ทนนานได้นับด้วยร้อยปี เมื่อฉบับใดเปนประโยชน์ที่ต้องการมาก ก็ตีพิมพ์เพิ่มขึ้นได้อีกมากกว่าแลเร็วกว่าที่จะจารลงในใบลาน พระคัมภีร์พระปริยัติธรรมก็จะแพร่หลายสมบูรณในสยามรัฐมณฑลสืบไปภายน่า ทรงพระราชดำริห์เห็นเปนประโยชน์ดังนี้ จึ่งมีพระราชประสงค์ที่จะตีพิมพ์พระปริยัติธรรมขึ้นให้แพร่หลาย เปนการเกื้อกูลแก่ความตั้งมั่นของคำสอนแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสืบไปภายน่า

อีกประการหนึ่ง การซึ่งมีพระราชประสงค์จะตีพิมพ์พระปริยัติธรรมครั้งนี้ ได้มีพระราชหฤไทย์มุ่งหมายจะใคร่ให้ได้สำเร็จลง ทันกำหนดซึ่งทรงตั้งพระราชหฤไทย์ไว้ว่า ถ้าเสด็จดำรงอยู่ในศิริราชสมบัติได้ถึง ๒๕ ปี จะโปรดให้มีการมหกรรมฉลองพระไตรปิฎกนี้ ให้เปนการพระราชกุศลในมงคลสมัย ก็การซึ่งจะเสด็จดำรงอยู่ได้หรือมิได้ จนถึงกำหนดที่ว่านั้นก็เอาเปนประมาณแน่ไม่ได้โดยธรรมดา แต่ทรงพระราชดำริห์ว่า การซึ่งทรงพระปรารภตรวจสอบพระไตรปิฎกแลสร้างขึ้นให้แพร่หลายนี้ จะเปนการมีคุณแก่ชนทั้งปวงทั่วไป นับว่าเปนการพระราชกุศลอันใหญ่ เปนไปในทางที่ชอบธรรม คงจะเปนเครื่องอุปถัมภ์ให้ได้สำเร็จดังพระบรมราชประสงค์

จึ่งมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ดำรัสสั่ง สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ

อารัมภกถา.

เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงษ์ กรมพระภาณุพันธุวงษ์วรเดช เปนแม่กองจัดการที่จะตีพิมพ์พระไตรปิฎก แลโปรดเกล้า ฯ ให้เจ้าพนักงานอาราธนาพระบรมวงษานุวงษ์ซึ่งทรงผนวช แลพระราชาคณะถานานุกรมเปรียญผู้รู้พระปริยัติธรรม มาประชุมฟังพระราชดำริห์พระราชประสงค์แล้ว ได้แบ่งปันกันตรวจตราแก้ไขต้นฉบับส่งลงพิมพ์ แล้วสำเร็จบริบูรณตามพระบรมราชประสงค์

ทรงพระราชอุทิศส่วนพระราชกุศลในการซึ่งได้ทรงสร้างพระปริยัติธรรมครั้งนี้ แก่มหาชนนิกรทั่วไป ขอให้พระปริยัติธรรมอันตีพิมพ์ขึ้นไว้นี้ดำรงอยู่สืบไปสิ้นกาลนานเทอญ ฯะ

Transliteration of the Siamese alphabet and signs as used in the Pali text of this book.

Vowels.

Initial.	อ or	อั	อา	อิ	อี	อุ	อู	เอ	โอ.
	a	á		i	í	u	ú	e	o.
Medial & final.		ั	า	ิ	ี	ุ	ู	เ	โ
Place.		over	after	over		under		before	consonants.

Consonants.

ก์	ข์	ค์	ฆ์	ง		จ์	ฉ์	ช์	ฌ์	ญ์		
k	kh	g	gh	ṅ		c	ch	j	jh	ñ		
ฏ์	ฐ์	ฑ์	ฒ์	ณ์		ต์	ถ์	ท์	ธ์	น		
ṭ	ṭh	ḍ	ḍh	ṇ		t	th	d	dh	n		
ป์	ผ์	พ์	ภ์	ม์		ย์	ร์	ล์	ว์	ส์	ห์	ฬ์	ํ
p	ph	b	bh	m		y	r	l	v	s	h	ḷ	ṃ.

Example.

อถ	อัต์ตา	อาสา	อิท์ธิ	อีที	อุชุ	อูรู	เอเก	โอโฆ.
atha	attá	ása	iddhi	ídí	uju	úrú	eke	ogho.

Reading stanzas.

พุท์โธ สุสุท์โธ กรุณามหัณ์ณโว,

Buddho susuddho karuṇámahaṇṇavo,

โยจ์จัน์ตสุท์ธัพ์พรญาณโลจโน,

Yoccantasuddhabbarañáṇalocano,

โลกัส์ส ปาปูปกิเลสฆาตโก;

Lokassa pápúpakilesaghátako;

วัน์ทามิ พุท์ธํ อหมาทเรน ตํ.

Vandámi Buddhaṃ ahamádarena taṃ.

ธัม์โม ปทีโป วิย ตัส์ส สัต์ถุโน,

Dhammo padípo viya tassa satthuno,

โย มัค์คปากามตเภทภิน์นโก,

yo maggapákámatabhedabhinnako,

โลกุต์ตโร โย จ ตทัต์ถทีปโน

Lokuttaro yo ca tadatthadípano;

วัน์ทามิ ธัม์มํ อหมาทเรน ตํ.

Vandámi Dhammaṃ ahamádarena taṃ.

สังโฆ สุเขต์ตาภ์ยติเขต์ตสัญ์ญิโต,

Saṇgho sukhettábhyatikhettasaññito,

โย ทิฏ์ฐสัน์โต สุคตานุโพธโก,

Yo diṭṭhasanto sugatánubodhako,

โลลัป๎ปหีโน อริโย สุเมธโส;

Lolappahíno ariyo sumedhaso;

วันทามิ สังฆํ อหมาทเรน ตํ.

Vandámi Saṇghaṃ ahamádarena taṃ.

อิจ์เจวเมกันตภิปูชเนย์ยกํ,

Iccevamekantabhipújaneyyakaṃ,

วัต์ถุต์ตยํ วันทยตาภิสังขตํ,

Vatthuttayaṃ vandayatábhisaṇkhataṃ,

ปุญ์ญํ มยา ยํ, มม สัพ์พุปัท์ทวา,

Puññaṃ mayá yaṃ, mama sabbupaddavá,

มา โหน์ตุ เว ตัส์ส ปภาวสิท์ธิยา.

Má hontu ve tassa pabhávasiddhiyá.

กิต์ตนบัต์ต.

โสธนปัตต์.

อสุทธปาฐ	สุทธปาฐ	น่า	บันทัด
อเนกวิหิต	อเนกวิหิตํ	๓	๒๑
อึมํ	อิมํ	๓๔	๑๔
เมตัล์มึ	เกตัล์มึ	๓๙	๑๕
อธิวเสสิ	อธิวาเสสิ	๘๐	๙
ปเรภัต์ตํ	ปุเรภัต์ตํ	๙๙	๑๔
โอโลเกน์เต	โอโลเกน์โต	๑๑๖	๑๓
อานาสาย	อนาสาย	๑๓๕	๑๒
จวรํ	จีวรํ	๑๔๓	๑๓
คัน์ตุ	คัน์ตุํ	๑๕๗	๒๐
ติกิจ์ฉาหติ	ติกิจ์ฉาหุ์ติ	๑๕๘	๕
อิต์ถี่คารัณ์จ	อิต์ถาคารัณ์จ	๑๖๒	๖
ตัล์ส	ตัล์ส	๒๕๑	๒
อาทัล์สเน	อทัล์สเน	๒๖๑	๑๗
ภิก์ขุ	ภิก์ขู	๒๘๗	๗
วัค์คหํ	วิค์คหํ	๒๙๑	๒
ทะมิติล์ส	ทะมิติ	๒๙๒	๕
ทะมิติล์ส	ทะมิติ	๒๙๓	๔

วินยปิฎเก มหาวัค์โค.

จัม์มัก์ขัน์ธกํ.

เตน สมเยน พุท์โธ ภควา ราชคเห วิหรติ คิช์ฌกูเฏ ปัพ์พเต. เตน โข ปน สมเยน ราชา มาคโธ เสนิโย พิม์พิสาโร อสีติยา คามิกสหัส์เสสุ อิส์สริยาธิปัจ์จํ รัช์ชํ กาเรติ. เตน โข ปน สมเยน จัม์ปายํ โสโณ นาม โกฬิวิโส เสฏ์ฐิปุต์โต สุขุมาโล โหติ. ตัส์ส ปาทตเลสุ โลมานิ ชาตานิ โหน์ติ. อถโข ราชา มาคโธ เสนิโย พิม์พิสาโร ตานิ อสีติ คามิกสหัส์สานิ สัน์นิปาตาเปต์วา เกนจิเทว กรณีเยน โสณัส์ส โกฬิวิสัส์ส สัน์ติเก ทูตํ ปาเหสิ "อาคัจ์ฉตุ โสโณ, อิจ์ฉามิ โสณัส์ส อาคตัน์ติ. อถโข โสณัส์ส โกฬิวิสัส์ส มาตาปิตโร โสณํ โกฬิวิสํ เอตทโวจุํ "ราชา เต ตาต โสณ

ปาเท ทกฺขิตุกาโม, มา โข ตํ ตาต โสณ เยน ราชา เตน ปาเท อภิปฺปสาเรยฺยาสิ, รญฺโญ ปุรโต ปลฺลงฺเกน นิสีท. นิสินฺนสฺส เต ราชา ปาเท ทกฺขิสฺสตีติ. อถโข โสณํ โกฬิวิสํ สิวิกาย อาเนสุํ. อถโข โสโณ โกฬิวิโส, เยน ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ราชานํ มาคธํ เสนิยํ พิมฺพิสารํ อภิวาเทตฺวา รญฺโญ ปุรโต ปลฺลงฺเกน นิสีทิ. อทฺทสา โข ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร โสณสฺส โกฬิวิสสฺส ปาทตเลสุ โลมานิ ชาตานิ. อถโข ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร ตานิ อสีติ คามิกสหสฺสานิ ทิฏฺฐธมฺมิเก อตฺเถ อนุสาสิตฺวา อุยฺโยเชสิ "ตุมฺเห ขฺวตฺถ ภเณ มยา ทิฏฺฐธมฺมิเก อตฺเถ อนุสาสิตา. คจฺฉถ, ภควนฺตํ* ปยิรุปาสถ. โส โน ภควา สมฺปรายิเก อตฺเถ อนุสาสิสฺสตีติ. อถโข ตานิ อสีติ คามิกสหสฺสานิ, เยน คิชฺฌกูโฏ ปพฺพโต, เตนุปสงฺกมึสุ. เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา สาคโต ภควโต อุปฏฺฐาโก โหติ. อถโข ตานิ อสีติ คามิกสหสฺสานิ, เยนายสฺมา สาคโต, เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ สาคตํ เอตทโวจุํ "อิมานิ ภนฺเต อสีติ คามิกสหสฺสานิ อิธุปสงฺกนฺตานิ ภควนฺตํ ทสฺสนาย. สาธุ มยํ ภนฺเต ลเภยฺยาม ภควนฺตํ ทสฺสนายาติ. "เตน หิ ตุมฺเห อายสฺมนฺโต มุหุตฺตํ อิเธว ตาว โหถ; ยาวาหํ

* ยุโรป. ตํ ภควนฺตํ.

ภควัน์ตํ ปฏิเวเทสิ. อถโข อายัส์มา สาคโต เตสํ อสีติยา คามิกสหัส์สานํ ปุรโต เปก์ขมานานํ ปาฏิกาย นิม์มุช์ชิต์วา ภควโต ปุรโต อุม์มุช์ชิต์วา ภควัน์ตํ เอตทโวจ "อิมานิ ภัน์เต อสีติ คามิกสหัส์สานิ อิธุปสังกัน์ตานิ ภควัน์ตํ ทัส์สนาย. ยัส์สทานิ ภัน์เต ภควา กาลํ มัญ์ญตีติ. "เตน หิ ต์วํ สาคต วิหารปัจ์ฉายายํ อาสนํ ปัญ์ญาเปหีติ. "เอวํ ภัน์เตติ โข อายัส์มา สาคโต ภควโต ปฏิส์สุณิต์วา ปีฐํ คเหต์วา ภควโต ปุรโต นิม์มุช์ชิต์วา เตสํ อสีติยา คามิกสหัส์สานํ ปุรโต เปก์ขมานานํ ปาฏิกาย อุม์มุช์ชิต์วา วิหารปัจ์ฉายายํ อาสนํ ปัญ์ญาเปสิ. อถโข ภควา วิหารา นิก์ขมิต์วา วิหารปัจ์ฉายายํ ปัญ์ญัต์เต อาสเน นิสีทิ. อถโข ตานิ อสีติ คามิกสหัส์สานิ, เยน ภควา เตนุปสังกมึสุ; อุปสังกมิต์วา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทึสุ. อถโข ตานิ อสีติ คามิกสหัส์สานิ อายัส์มัน์ตํ เยว สาคตํ สมัน์นาหรัน์ติ โน ตถา ภควัน์ตํ. อถโข ภควา เตสํ อสีติยา คามิกสหัส์สานํ เจตสา เจโตปริวิตัก์กมัญ์ญาย อายัส์มัน์ตํ สาคตํ อามัน์เตสิ "เตน หิ ต์วํ สาคต ภิย์โยโส มัต์ตาย อุต์ตริมนุส์สธัม์มํ อิท์ธิปาฏิหาริยํ ทัส์เสหีติ. "เอวํ ภัน์เตติ โข อายัส์มา สาคโต ภควโต ปฏิส์สุณิต์วา เวหาสํ อัพ์ภุค์คัน์ต์วา อากาเส อัน์ตลิก์เข จังกมติปิ ติฏ์ฐติปิ นิสีทติปิ เสย์ยํปิ กัป์เปติ, ปธูปายติปิ ปัช์ชลติปิ อัน์ตรธายติปิ. อถโข อายัส์มา สาคโต อากาเส อัน์ตลิก์เข อเนกวิหิตํ

อุต์ตริมนุส์สธัม์มํ อิท์ธิปาฏิหาริยํ ทัส์เสต๎วา ภควโต ปาเท สิรสา นิปติต๎วา ภควันตํ เอตทโวจ "สัต์ถา เม ภันเต ภควา, สาวโกหมัส์มิ. สัต์ถา เม ภันเต ภควา, สาวโกหมัส์มีติ. อถโข ตานิ อสีติ คามิกสหัส์สานิ "อัจ์ฉริยํ วต โภ, อัพ์ภุตํ วต โภ, สาวโก หิ นาม เอวํมหิท์ธิโก ภวิส์สติ เอวํมหานุภาโว. อโห นูน สัต์ถาติ ภควันตํ เยว สมัน์นาหรัน์ติ โน ตถา อายัส์มันตํ สาคตํ. อถโข ภควา เตสํ อสีติยา คามิกสหัส์สานํ เจตสา เจโตปริวิตัก์กมัญ์ญาย อนุปุพ์พิกถํ กเถสิ. เสย์ยถีทํ? ทานกถํ สีลกถํ สัค์คกถํ กามานํ อาทีนวํ โอการํ สังกิเลสํ เนก์ขัม์เม อานิสํสํ ปกาเสสิ. ยทา เต ภควา อัญ์ญาสิ กัล์ลจิต์เต มุทุจิต์เต วินีวรณจิต์เต อุทัค์คจิต์เต ปสัน์นจิต์เต, อถ ยา พุท์ธานํ สามุก์กํสิกา ธัม์มเทสนา, ตํ ปกาเสสิ ทุก์ขํ สมุทยํ นิโรธํ มัค์คํ. เสย์ยถาปิ นาม สุท์ธํ วัต์ถํ อปคตกาฬกํ สัม์มเทว รชนํ ปฏิค์คัณ์เหย์ย, เอวเมว เตสํ อสีติยา คามิกสหัส์สานํ ตัส์มึ เยว อาสเน วิรชํ วีตมลํ ธัม์มจัก์ขุํ อุทปาทิ "ยํ กิญ์จิ สมุทยธัม์มํ, สัพ์พันตํ นิโรธธัม์มัน์ติ. เต ทิฏ์ฐธัม์มา ปัต์ตธัม์มา วิทิตธัม์มา ปริโยคาฬ์หธัม์มา ติณ์ณวิจิกิจ์ฉา วิคตกถังกถา เวสารัช์ชัป์ปัต์ตา อปรัป์ปัจ์จยา สัต์ถุ สาสเน ภควันตํ เอตทโวจุํ "อภิก์กันตํ ภันเต, อภิก์กันตํ ภันเต; เสย์ยถาปิ ภันเต, นิก์กุช์ชิตํ วา อุก์กุช์เชย์ย, ปฏิจ์ฉัน์นํ วา วิวเรย์ย, มุฬ์หัส์ส วา มัค์คํ อาจิก์เขย์ย, อัน์ธกาเร

วา เตลัปัช์โชตํ ธาเรย์ย "จัก์ขุมัน์โต รูปานิ ทัก์ขัน์ตีติ, เอวเมวํ ภควตา อเนกปริยาเยน ธัม์โม ปกาสิโต. เอเต มยํ ภัน์เต ภควัน์ตํ สรณํ คัจ์ฉาม ธัม์มัญ์จ ภิก์ขุสํฆัญ์จ. อุปาสเก โน ภควา ธาเรตุ อัช์ชตัค์เค ปาณุเปเต สรณํ คเตติ.

อถโข โสณัส์ส โกฬิวิสัส์ส เอตทโหสิ "ยถา ยถา โข อหํ ภควตา ธัม์มํ เทสิตํ อาชานามิ, นยิทํ สุกรํ อคารํ อัช์ฌาวสตา เอกัน์ตปริปุณ์ณํ เอกัน์ตปริสุท์ธํ สํขลิขิตํ พ์รห์มจริยํ จริตุํ. ยัน์นูนาหํ เกสมัส์สุํ โอหาเรต์วา กาสายานิ วัต์ถานิ อัจ์ฉาเทต์วา อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พเชย์ยัน์ติ. อถโข ตานิ อสีติ คามิกสหัส์สานิ ภควโต ภาสิตํ อภินัน์ทิต์วา อนุโมทิต์วา อุฏ์ฐายาสนา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา ปทัก์ขิณํ กัต์วา ปัก์กมึสุ. อถโข โสโณ โกฬิวิโส อจิรปัก์กัน์เตสุ อสีติยา คามิกสหัส์เสสุ, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ; เอกมัน์ตํ นิสิน์โน โข โสโณ โกฬิวิโส ภควัน์ตํ เอตทโวจ "ยถา ยถาหํ ภัน์เต ภควตา ธัม์มํ เทสิตํ อาชานามิ, นยิทํ สุกรํ อคารํ อัช์ฌาวสตา เอกัน์ตปริปุณ์ณํ เอกัน์ตปริสุท์ธํ สํขลิขิตํ พ์รห์มจริยํ จริตุํ. อิจ์ฉามหํ ภัน์เต เกสมัส์สุํ โอหาเรต์วา กาสายานิ วัต์ถานิ อัจ์ฉาเทต์วา อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิตุํ. ปัพ์พาเชตุ มํ ภัน์เต ภควาติ. อลัต์ถ โข โสโณ โกฬิวิโส ภควโต สัน์ติเก ปัพ์พัช์ชํ อลัต์ถ อุปสัม์ปทํ. อจิรุปสัม์ปัน์โน จ ปนายัส์มา โสโณ สีตวเน

วิหรติ. ตสฺส อจฺจารทฺธวิริยสฺส จงฺกมโต ปาทา ภิชฺชึสุ. จงฺกโม โลหิเตน ผุฏฺโฐ[๑] โหติ, เสยฺยถาปิ ควาฆาตนํ. อถโข อายสฺมโต โสณสฺส รโหคตสฺส ปฏิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตโส ปริวิตกฺโก อุทปาทิ "เย โข เกจิ ภควโต สาวกา อารทฺธวิริยา วิหรนฺติ, อหนฺเตสํ อญฺญตโร; อถ จ ปน เม นานุปาทาย อาสเวหิ จิตฺตํ วิมุจฺจติ. สํวิชฺชนฺติ โข ปน เม กุเล โภคา, สกฺกา โภเค จ ภุญฺชิตุํ ปุญฺญานิ จ กาตุํ. ยนฺนูนาหํ หีนายาวตฺติตฺวา โภเค จ ภุญฺเชยฺยํ ปุญฺญานิ จ กเรยฺยนฺติ. อถโข ภควา อายสฺมโต โสณสฺส เจตสา เจโตปริวิตกฺกมญฺญาย, เสยฺยถาปิ นาม พลวา ปุริโส สมฺมิญฺชิตํ วา พาหํ ปสาเรยฺย ปสาริตํ วา พาหํ สมฺมิญฺเชยฺย, เอวเมว คิชฺฌกูเฏ ปพฺพเต อนฺตรหิโต สีตวเน ปาตุรโหสิ. อถโข ภควา สมฺพหุเลหิ ภิกฺขูหิ สทฺธึ เสนาสนจาริกํ อาหิณฺฑนฺโต, เยนายสฺมโต โสณสฺส จงฺกโม เตนุปสงฺกมิ. อทฺทสา โข ภควา อายสฺมโต โสณสฺส จงฺกมํ โลหิเตน ผุฏฺฐํ, ทิสฺวาน ภิกฺขู อามนฺเตสิ "กสฺส นฺวายํ ภิกฺขเว จงฺกโม โลหิเตน ผุฏฺโฐ, เสยฺยถาปิ ควาฆาตนนฺติ, "อายสฺมโต ภนฺเต โสณสฺส อจฺจารทฺธวิริยสฺส จงฺกมโต ปาทา ภิชฺชึสุ. ตสฺสายํ จงฺกโม โลหิเตน ผุฏฺโฐ, เสยฺยถาปิ ควาฆาตนนฺติ. อถโข ภควา, เยนายสฺมโต โสณสฺส วิหาโร, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อาสเน นิสีทิ. อายสฺมาปิ โข โสโณ

---

[๑] ยุ. ผุฏฺฐ.

ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมันตํ นิสีทิ. เอกมันตํ นิสินนํ โข อายัสมันตํ โสณํ ภควา เอตทโวจ "นนุ เต โสณ รโหคตัสส ปฏิสัลลีนัสส เอวํ เจตโส ปริวิตักโก อุทปาทิ "เย โข เกจิ ภควโต สาวกา อารัทธวิริยา วิหรันติ, อหันเตสํ อัญญตโร; อถ จ ปน เม นานุปาทาย อาสเวหิ จิตตํ วิมุจจติ. สํวิชชันติ โข ปน เม กุเล โภคา, สักกา โภเค จ ภุญชิตุํ ปุญญานิ จ กาตุํ. ยันนูนาหํ หีนายาวัตติตฺวา โภเค จ ภุญเชยยํ ปุญญานิ จ กเรยยันติ. "เอวํ ภันเตติ. "ตํ กึ มัญญสิ โสณ, กุสโล ตวํ ปุพเพ อาคาริกภูโต วีณาย ตันติสสเรติ. "เอวํ ภันเตติ. ตํ กึ มัญญสิ โสณ, ยทา เต วีณาย ตันติโย อัจจายิกา[๑] โหนติ, อปินุ เต วีณา ตัสมึ สมเย สรวตี วา โหติ กัมมัญญา วาติ. "โน เหตํ ภันเตติ. "ตํ กึ มัญญสิ โสณ, ยทา เต วีณาย ตันติโย อติสิถิลา โหนติ, อปินุ เต วีณา ตัสมึ สมเย สรวตี วา โหติ กัมมัญญา วาติ. "โน เหตํ ภันเตติ. "ตํ กึ มัญญสิ โสณ, ยทา เต วีณาย ตันติโย เนว อัจจายิกา โหนติ นาติสิถิลา สเม คุเณ ปติฏฐิตา, อปินุ เต วีณา ตัสมึ สมเย สรวตี วา โหติ กัมมัญญา วาติ. "เอวํ ภันเตติ. "เอวเมว โข โสณ อัจจารัทธวิริยํ อุทธัจจาย สํวัตตติ, อติลีนวิริยํ โกสัชชาย สํวัตตติ. ตัสมา ติห ตวํ โสณ วิริยสมตํ อธิฏฐาหิ[๒] อินทริยานัญจ

---

๑ ยุ. อัจจายตา. ๒ ยุ. อธิฏฐห.

สมถํ ปฏิวิชฌ ตัตถ จ นิมิตตํ คัณหาหีติ. "เอวํ ภันเตติ โข อายัสมา โสโณ ภควโต ปัจจัสโสสิ. อถโข ภควา อายัสมันตํ โสณํ อิมินา โอวาเทน โอวทิตวา, เสยยถาปิ นาม พลวา ปุริโส สัมมิญชิตํ วา พาหํ ปสาเรยย ปสาริตํ วา พาหํ สัมมิญเชยย, เอวเมว สีตวเน อายัสมโต โสณัสส ปมุเข อันตรหิโต คิชฌกูเฏ ปัพพเต ปาตุรโหสิ. อถโข อายัสมา โสโณ อปเรน สมเยน วิริยสมตํ อธิฏฐาสิ อินทริยานัญจ สมตํ ปฏิวิชฌิ ตัตถ จ นิมิตตํ อัคคเหสิ. อถโข อายัสมา โสโณ เอโก วูปกัฏโฐ อัปปมัตโต อาตาปี ปหิตัตโต วิหรันโต น จิรัสเสว, ยัสสัตถาย กุลปุตตา สัมมเทว อาคารัสมา อนคาริยํ ปัพพชันติ, ตทนุตตรํ พรหมจริยปริโยสานํ ทิฏเฐว ธัมเม สยํ อภิญญา สัจฉิกัตวา อุปสัมปัชช วิหาสิ "ขีณา ชาติ วุสิตํ พรหมจริยํ กตํ กรณียํ นาปรํ อิตถัตตายาติ อัพภัญญาสิ. อัญญตโร จ ปนายัสมา โสโณ อรหตํ อโหสิ.

อถโข อายัสมโต โสณัสส อรหัตตํ ปัตตัสส เอตทโหสิ "ยันนูนาหํ ภควโต สันติเก อัญญํ พยากเรยยันติ. อถโข อายัสมา โสโณ, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ นิสีทิ; เอกมันตํ นิสินโน โข อายัสมา โสโณ ภควันตํ เอตทโวจ "โย โส ภันเต ภิกขุ อรหํ ขีณาสโว วุสิตวา กตกรณีโย โอหิตภาโร อนุปปัตตสทัตโถ ปริกขีณภวสังโยชโน สัมมทัญญาวิมุตโต, โส ฉ ฐานานิ อธิมุตโต โหติ,

เนก์ขัม์มาธิมุต์โต โหติ, ปวิเวกาธิมุต์โต โหติ, อพ์ยาปัช์ฌาธิมุต์โต โหติ, อุปาทานัก์ขยาธิมุต์โต โหติ, ตัณ์หัก์ขยาธิมุต์โต โหติ, อสัม์โมหาธิมุต์โต โหติ. สิยา โข ปน ภัน์เต อิเธกัจ์จัส์ส อายัส์มโต เอวมัส์ส "เกวลํ สัท์ธามัต์ตกํ นูน อยมายัส์มา นิส์สาย เนก์ขัม์มาธิมุต์โตติ. น โข ปเนตํ ภัน์เต เอวํ ทัฏ์ฐัพ์พํ. ขีณาสโว ภัน์เต ภิก์ขุ วุสิตวา กตกรณีโย กรณียมัต์ตานํ อสมนุปัส์สัน์โต กตัส์ส วา ปฏิจยํ, ขยา ราคัส์ส วีตราคัต์ตา เนก์ขัม์มาธิมุต์โต โหติ, ขยา โทสัส์ส วีตโทสัต์ตา เนก์ขัม์มาธิมุต์โต โหติ, ขยา โมหัส์ส วีตโมหัต์ตา เนก์ขัม์มาธิมุต์โต โหติ. สิยา โข ปน ภัน์เต อิเธกัจ์จัส์ส อายัส์มโต เอวมัส์ส "ลาภสัก์การสิโลกํ นูน อยมายัส์มา นิกามยมาโน ปวิเวกาธิมุต์โตติ. น โข ปเนตํ ภัน์เต เอวํ ทัฏ์ฐัพ์พํ; ขีณาสโว ภัน์เต ภิก์ขุ วุสิตวา กตกรณีโย กรณียมัต์ตานํ อสมนุปัส์สัน์โต กตัส์ส วา ปฏิจยํ ขยา ราคัส์ส วีตราคัต์ตา ปวิเวกาธิมุต์โต โหติ, ขยา โทสัส์ส วีตโทสัต์ตา ปวิเวกาธิมุต์โต โหติ, ขยา โมหัส์ส วีตโมหัต์ตา ปวิเวกาธิมุต์โต โหติ. สิยา โข ปน ภัน์เต อิเธกัจ์จัส์ส อายัส์มโต เอวมัส์ส "สีลัพ์พตปรามาสํ นูน อยมายัส์มา สารโต ปัจ์จาคัจ์ฉัน์โต อพ์ยาปัช์ฌาธิมุต์โตติ. น โข ปเนตํ ภัน์เต เอวํ ทัฏ์ฐัพ์พํ. ขีณาสโว ภัน์เต ภิก์ขุ วุสิตวา กตกรณีโย

กรณียมัต์ตานํ อสมนุปัส์สัน์โต กตัส์ส วา ปฏิจยํ, ขยา ราคัส์ส วีตราคัต์ตา อพ์ยาปัช์ฌาธิมุต์โต โหติ, ขยา โทสัส์ส วีตโทสัต์ตา อพ์ยาปัช์ฌาธิมุต์โต โหติ, ขยา โมหัส์ส วีตโมหัต์ตา อพ์ยาปัช์ฌาธิมุต์โต โหติ; ขยา ราคัส์ส วีตราคัต์ตา อุปาทานัก์ขยาธิมุต์โต โหติ, ขยา โทสัส์ส วีตโทสัต์ตา อุปาทานัก์ขยาธิมุต์โต โหติ, ขยา โมหัส์ส วีตโมหัต์ตา อุปาทานัก์ขยาธิมุต์โต โหติ; ขยา ราคัส์ส วีตราคัต์ตา ตัณ์หัก์ขยาธิมุต์โต โหติ, ขยา โทสัส์ส วีตโทสัต์ตา ตัณ์หัก์ขยาธิมุต์โต โหติ, ขยา โมหัส์ส วีตโมหัต์ตา ตัณ์หัก์ขยาธิมุต์โต โหติ; ขยา ราคัส์ส วีตราคัต์ตา อสัม์โมหาธิมุต์โต โหติ, ขยา โทสัส์ส วีตโทสัต์ตา อสัม์โมหาธิมุต์โต โหติ, ขยา โมหัส์ส วีตโมหัต์ตา อสัม์โมหาธิมุต์โต โหติ. เอวํ สัม์มาวิมุต์ตจิต์ตัส์ส ภัน์เต ภิก์ขุโน ภุสา เจปิ จัก์ขุวิญ์เญย์ยา รูปา จัก์ขุส์ส อาปาถํ อาคัจ์ฉัน์ติ, เนวัส์ส จิต์ตํ ปริยาทิยัน์ติ, อมิส์สีกตเมวัส์ส จิต์ตํ โหติ ฐิตํ อาเนญ์ชัป์ปัต์ตํ,[๑] วยัญ์จัส์สานุปัส์สติ. ภุสา เจปิ โสตวิญ์เญย์ยา สัท์ทา ... ฆานวิญ์เญย์ยา คัน์ธา ... ชิว์หาวิญ์เญย์ยา รสา ... กายวิญ์เญย์ยา โผฏ์ฐัพ์พา ... มโนวิญ์เญย์ยา ธัม์มา มนัส์ส อาปาถํ อาคัจ์ฉัน์ติ, เนวัส์ส จิต์ตํ ปริยาทิยัน์ติ, อมิส์สีกตเมวัส์ส จิต์ตํ โหติ ฐิตํ อาเนญ์ชัป์ปัต์ตํ, วยัญ์จัส์สานุปัส์สติ. เสย์ยถาปิ ภัน์เต เสโล ปัพ์พโต อจ์ฉิท์โท อสุสิโร เอกัฆโน, ปุรัต์ถิมาย เจปิ ทิสาย อาคัจ์เฉย์ย

๑ [illegible]

ภุสา วาตวุฏ์ฐิ, เนว นํ สังกัม์เปย์ย น สัม์ปกัม์เปย์ย น สัม์ปเวเธย์ย; ปัจ์ฉิมาย เจปิ ทิสาย อาคัจ์เฉย์ย ภุสา วาตวุฏ์ฐิ, ฯ เป ฯ อุต์ตราย เจปิ ทิสาย อาคัจ์เฉย์ย ภุสา วาตวุฏ์ฐิ, ฯ เป ฯ ทัก์ขิณาย เจปิ ทิสาย อาคัจ์เฉย์ย ภุสา วาตวุฏ์ฐิ, เนว นํ สังกัม์เปย์ย น สัม์ปกัม์เปย์ย น สัม์ปเวเธย์ย; เอวเมว โข ภัน์เต เอวํ สัม์มาวิมุต์ตจิต์ตัส์ส ภิก์ขุโน ภุสา เจปิ จัก์ขุวิญ์เญย์ยา รูปา จัก์ขุส์ส อาปาถํ อาคัจ์ฉัน์ติ, เนวัส์ส จิต์ตํ ปริยาทิยัน์ติ, อมิส์สีกตเมวัส์ส จิต์ตํ โหติ ฐิตํ อาเนญ์ชัป์ปัต์ตํ, วยัญ์จัส์สานุปัส์สติ. ภุสา เจปิ โสตวิญ์เญย์ยา สัท์ทา ... ฆานวิญ์เญย์ยา คัน์ธา ... ชิว์หาวิญ์เญย์ยา รสา ... กายวิญ์เญย์ยา โผฏ์ฐัพ์พา ... มโนวิญ์เญย์ยา ธัม์มา มนัส์ส อาปาถํ อาคัจ์ฉัน์ติ, เนวัส์ส จิต์ตํ ปริยาทิยัน์ติ, อมิส์สีกตเมวัส์ส จิต์ตํ โหติ ฐิตํ อาเนญ์ชัป์ปัต์ตํ, วยัญ์จัส์สานุปัส์สตีติ.

เนก์ขัม์มํ อธิมุต์ตัส์ส ปวิเวกัญ์จ เจตโส
อพ์ยาปัช์ฌาธิมุต์ตัส์ส อุปาทานัก์ขยัส์ส จ
ตัณ์หัก์ขยาธิมุต์ตัส์ส อสัม์โมหัญ์จ เจตโส
ทิส์วา อายตนุป์ปาทํ สัม์มา จิต์ตํ วิมุจ์จติ
ตัส์ส สัม์มาวิมุต์ตัส์ส สัน์ตจิต์ตัส์ส ภิก์ขุโน
กตัส์ส ปฏิจโย นัต์ถิ, กรณียํ น วิช์ชติ.

เสโล ยถา เอกฆโน วาเตน น สมีรติ;
เอวํ รูปา รสา สัท์ทา คัน์ธา ผัส์สา จ เกวลา,
อิฏ์ฐา ธัม์มา อนิฏ์ฐา จ, นัป์ปเวเธน์ติ ตาทิโน;
ฐิตํ จิต์ตํ วิป์ปมุต์ตํ, วยัญ์จัส์สานุปัส์สตีติ.

อถโข ภควา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "เอวํ โข ภิก์ขเว กุลปุต์ตา อัญ์ญํ พ์ยากโรน์ติ, อัต์โถ จ วุต์โต, อัต์ตา จ อนุปนีโต. อถ จ ปนิเธกัจ์เจ โมฆปุริสา หสมานกํ มัญ์เญ อัญ์ญํ พ์ยากโรน์ติ, เต ปัจ์ฉา วิฆาตํ อาปัช์ชัน์ตีติ. อถโข ภควา อายัส์มัน์ตํ โสณํ อามัน์เตสิ "ต์วํ โขสิ โสณ สุขุมาโล; อนุชานามิ เต โสณ เอกปลาสิกํ อุปาหนัน์ติ. "อหํ โข ภัน์เต อสีติสกฏวาเห หิรัญ์ญํ โอหาย อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิโต สัต์ตหัต์ถิกัญ์จ อนีกํ. ตัส์ส เม ภวิส์สัน์ติ วัต์ตาโร "โสโณ โกฬิวิโส อสีติสกฏวาเห หิรัญ์ญํ โอหาย อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิโต สัต์ตหัต์ถิกัญ์จ อนีกํ. โสทานายํ เอกปลาสิกาสุ อุปาหนาสุ สัต์โตติ. สเจ ภควา ภิก์ขุสํฆัส์ส อนุชานิส์สติ, อหํปิ ปริภุญ์ชิส์สามิ; โน เจ ภควา ภิก์ขุสํฆัส์ส อนุชานิส์สติ, อหํปิ น ปริภุญ์ชิส์สามีติ. อถโข ภควา เอตัส์มึ นิทาเน เอตัส์มึ ปกรเณ ธัม์มึ กถํ กัต์วา ภิก์ขู อามัน์เตสิ. "อนุชานามิ ภิก์ขเว เอกปลาสิกํ อุปาหนํ, น ภิก์ขเว ทิคุณา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น ติคุณา

อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น คณังคณุปาหนา ธาเรตัพ์พา; โย ธาเรย์ย, อาปัต์ติ ทุก์กฏัส์สาติ.

เตน โข ปน สมเยน ฉัพ์พัค์คิยา ภิก์ขู สัพ์พนีลิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. ฯ เป ฯ สัพ์พปีติกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. สัพ์พโลหิติกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. สัพ์พมัญ์เชฏ์ฐิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. สัพ์พกัณ์หา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. สัพ์พมหารังครัต์ตา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. สัพ์พมหานามรัต์ตา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. มนุส์สา อุช์ฌายัน์ติ ขียัน์ติ วิปาเจน์ติ "เสย์ยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมัต์ถํ อาโรเจสุํ. "น ภิก์ขเว สัพ์พนีลิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น สัพ์พปีติกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น สัพ์พโลหิติกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น สัพ์พมัญ์เชฏ์ฐิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น สัพ์พกัณ์หา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น สัพ์พมหารังครัต์ตา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น สัพ์พมหานามรัต์ตา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา; โย ธาเรย์ย, อาปัต์ติ ทุก์กฏัส์สาติ. เตน โข ปน สมเยน ฉัพ์พัค์คิยา ภิก์ขู นีลกวัท์ธิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. ปีตกวัท์ธิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. โลหิตกวัท์ธิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. มัญ์เชฏ์ฐิกวัท์ธิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. กัณ์หวัท์ธิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. มหารังครัต์ตวัท์ธิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. มหานามรัต์ตวัท์ธิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. มนุส์สา อุช์ฌายัน์ติ ขียัน์ติ วิปาเจน์ติ "เสย์ยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมัต์ถํ อาโรเจสุํ. "น ภิก์ขเว

นีลกวัท์ธิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา; น ปีตกวัท์ธิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น โลหิตกวัท์ธิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น มัญ์เชฏ์ฐิกวัท์ธิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น กัณ์หวัท์ธิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น มหารังครัต์ตวัท์ธิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น มหานามรัต์ตวัท์ธิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา; โย ธาเรย์ย, อาปัต์ติ ทุก์กฏัส์สาติ. เตน โข ปน สมเยน ฉัพ์พัค์คิยา ภิก์ขู ขัล์ลกวัท์ธา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. ปุฏวัท์ธา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. ปาลิคุณ์ฐิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. ตูลปุณ์ณิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. ติต์ติรปัต์ติกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. เมณ์ฑวิสาณวัท์ธิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. อชวิสาณวัท์ธิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. วิจ์ฉิกาฬิกา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. โมรปิญ์ฉปริสิพ์พิตา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. จิต์รา อุปาหนาโย ธาเรน์ติ. มนุส์สา อุช์ฌายน์ติ ขียน์ติ วิปาเจน์ติ "เสย์ยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมัต์ถํ อาโรเจสุํ.

"น ภิก์ขเว ขัล์ลกวัท์ธา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น ปุฏวัท์ธา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น ปาลิคุณ์ฐิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น ตูลปุณ์ณิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น ติต์ติรปัต์ติกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น เมณ์ฑวิสาณวัท์ธิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น อชวิสาณวัท์ธิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น วิจ์ฉิกาฬิกา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น โมรปิญ์ฉปริสิพ์พิตา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา, น จิต์รา อุปาหนา ธาเรตัพ์พา; โย ธาเรย์ย, อาปัต์ติ ทุก์กฏัส์สาติ. เตน โข ปน

สมเยน ฉัพพัคคิยา ภิกขู สีหจัมมปริกขฏา อุปาหนาโย ธาเรนติ. พยัคฆจัมมปริกขฏา อุปาหนาโย ธาเรนติ. ทีปิจัมมปริกขฏา อุปาหนาโย ธาเรนติ. อชินจัมมปริกขฏา อุปาหนาโย ธาเรนติ. อุททจัมมปริกขฏา อุปาหนาโย ธาเรนติ. มัชชาริจัมมปริกขฏา อุปาหนาโย ธาเรนติ. กาฬกจัมมปริกขฏา อุปาหนาโย ธาเรนติ. อุลูกจัมมปริกขฏา อุปาหนาโย ธาเรนติ. มนุสสา อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "เสยยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกขเว สีหจัมมปริกขฏา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น พยัคฆจัมมปริกขฏา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น ทีปิจัมมปริกขฏา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น อชินจัมมปริกขฏา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น อุททจัมมปริกขฏา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น มัชชาริจัมมปริกขฏา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น กาฬกจัมมปริกขฏา อุปาหนา ธาเรตัพพา, น อุลูกจัมมปริกขฏา อุปาหนา ธาเรตัพพา; โย ธาเรยย, อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ.

อถโข ภควา ปุพพัณหสมยํ นิวาเสตวา ปัตตจีวรมาทาย ราชคหํ ปิณฑาย ปาวิสิ อัญญตเรน ภิกขุนา ปัจฉาสมเณน. อถโข โส ภิกขุ ขัญชมาโน ภควันตํ ปิฏฐิโต ปิฏฐิโต อนุพันธิ. อัททสา โข อัญญตโร อุปาสโก คณังคณุปาหนํ อาโรหิตวา ภควันตํ ทูรโตว อาคัจฉันตํ; ทิสวาน อุปาหนา โอโรหิตวา, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา. เยน โส ภิกขุ

เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ตํ ภิกฺขุํ อภิวาเทตฺวา เอตทโวจ "กิสฺส ภนฺเต อยฺโย ขมนียตีติ. "ปาทา เม อาวุโส ผาลิตาติ. "กหํ ภนฺเต อุปาหนาโยติ. "อลํ อาวุโส ปฏิกฺขิตฺตา ภควตา คณงฺคณุปาหนาติ. "คณฺหาเหตา ภิกฺขุ อุปาหนาโยติ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว โอมุกฺกํ คณงฺคณุปาหนํ. น ภิกฺขเว นวา คณงฺคณุปาหนา ธาเรตพฺพา; โย ธาเรยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ.

เตน โข ปน สมเยน ภควา อชฺโฌกาเส อนุปาหโน จงฺกมติ. "สตฺถา อนุปาหโน จงฺกมตีติ เถรา ภิกฺขู อนุปาหนา จงฺกมนฺติ. ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สตฺถริ อนุปาหเน จงฺกมมาเน เถเรสุปิ ภิกฺขูสุ อนุปาหเนสุ จงฺกมมาเนสุ สอุปาหนา จงฺกมนฺติ. เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา เต อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สตฺถริ อนุปาหเน จงฺกมมาเน เถเรสุปิ ภิกฺขูสุ อนุปาหเนสุ จงฺกมมาเนสุ สอุปาหนา จงฺกมิสฺสนฺตีติ. อถโข เต ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สตฺถริ อนุปาหเน จงฺกมมาเน เถเรสุปิ ภิกฺขูสุ อนุปาหเนสุ จงฺกมมาเนสุ สอุปาหนา จงฺกมนฺตีติ. "สจฺจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ ภควา "กถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว โมฆปุริสา สตฺถริ อนุปาหเน จงฺกมมาเน เถเรสุปิ ภิกฺขูสุ อนุปาหเนสุ จงฺกมมาเนสุ สอุปาหนา จงฺกมิสฺสนฺติ.

อิม หิ นาม ภิกขเว คิหิโน โอทาตวสนา อภิชีวนิกัสส สิปปัสส การณา อาจริเยสุ สคารวา สัปปติสสา สภาควุตติกา วิหริสสันติ. อิธ โข ตํ ภิกขเว โสเภถ, ยํ ตุเมห เอวํ สวากขาเต ธัมมวินเย ปัพพชิตา สมานา อาจริเยสุ อาจริยมัตเตสุ อุปัชฌาเยสุ อุปัชฌายมัตเตสุ สคารวา สัปปติสสา สภาควุตติกา วิหเรยยาถ. เนตํ ภิกขเว อัปปสันนานํ วา ปสาทาย ฯ เป ฯ วิครหิตวา ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "น ภิกขเว อาจริเยสุ อาจริยมัตเตสุ อุปัชฌาเยสุ อุปัชฌายมัตเตสุ อนุปาหเนสุ จังกมมาเนสุ สอุปาหเนน จังกมิตัพพํ; โย จังกเมยย, อาปัตติ ทุกกฏัสส. น ภิกขเว อัชฌาราเม อุปาหนา ธาเรตัพพา; โย ธาเรยย, อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน อัญญตรัสส ภิกขุโน ปาทขีลาพาโธ โหติ. ภิกขู ตํ ภิกขุํ ปริคคเหตวา อุจจารํปิ ปัสสาวํปิ นิกขาเมนติ. อัททสา โข ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฑันโต เต ภิกขู ตํ ภิกขุํ ปริคคเหตวา อุจจารํปิ ปัสสาวํปิ นิกขาเมนเต, ทิสวาน เยน เต ภิกขู เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา เต ภิกขู เอตทโวจ "กึ อิมัสส ภิกขเว ภิกขุโน อาพาโธติ. "อิมัสส ภันเต อายัสมโต ปาทขีลาพาโธ, อิมํ มยํ ปริคคเหตวา อุจจารํปิ ปัสสาวํปิ นิกขาเมมาติ.

อถโข ภควา เอตัสมึ นิทาเน เอตัสมึ ปกรเณ ธัมมึ กถํ

กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว ยสฺส ปาทา วา ทุกฺขา ปาทา วา ผาลิตา ปาทขีลาพาโธ วา อุปาหนํ ธาเรตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู อโธเตหิ ปาเทหิ มญฺจมฺปิ ปีฐมฺปิ อภิรุหนฺติ จีวรมฺปิ เสนาสนมฺปิ ทุสฺสติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว "อิทานิ มญฺจํ วา ปีฐํ วา อภิรุหิสฺสามีติ อุปาหนํ ธาเรตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู รตฺติยา อุโปสถคฺคมฺปิ สนฺนิสชฺชมฺปิ คจฺฉนฺตา อนฺธกาเร ขาณุมฺปิ กณฺฏกมฺปิ อกฺกมนฺติ, ปาทา ทุกฺขา โหนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อชฺฌาราเม อุปาหนํ ธาเรตุํ อุกฺกํ ปทีปํ กตฺตรทณฺฑนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู รตฺติยา ปจฺจูสสมยํ ปจฺจุฏฺฐาย กฏฺฐปาทุกาโย อภิรุหิตฺวา อชฺโฌกาเส จงฺกมนฺติ, อุจฺจาสทฺทา มหาสทฺทา ขฏขฏสทฺทา อเนกวิหิตํ ติรจฺฉานกถํ กเถนฺตา, เสยฺยถีทํ ราชกถํ โจรกถํ มหามตฺตกถํ เสนากถํ ภยกถํ ยุทฺธกถํ อนฺนกถํ ปานกถํ วตฺถกถํ สยนกถํ มาลากถํ คนฺธกถํ ญาติกถํ ยานกถํ คามกถํ นิคมกถํ นครกถํ ชนปทกถํ อิตฺถีกถํ ปุริสกถํ สูรกถํ วิสิขากถํ กุมฺภฏฺฐานกถํ ปุพฺพเปตกถํ นานตฺตกถํ โลกกฺขายิกํ สมุทฺทกฺขายิกํ อิติภวาภวกถํ, อิติ วา กีฏกมฺปิ อกฺกมิตฺวา มาเรนฺติ, ภิกฺขูปิ สมาธิมฺหา จาเวนฺติ. เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา, เต อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู รตฺติยา ปจฺจูสสมยํ ปจฺจุฏฺฐาย กฏฺฐปาทุกาโย อภิรุหิตฺวา อชฺโฌกาเส

จงฺกมิสฺสนฺติ, อุจฺจาสทฺทา มหาสทฺทา ขฏขฏสทฺทา อเนกวิหิตํ ติรจฺฉานกถํ กเถนฺตา, เสยฺยถีทํ, ราชกถํ โจรกถํ ฯ เป ฯ อิติภวาภวกถํ, อิติ วา กีฏกํปิ อกฺกมิตฺวา มาเรสฺสนฺติ, ภิกฺขูปิ สมาธิมฺหา จาเวสฺสนฺตีติ. อถโข เต ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู รตฺติยา ปจฺจูสสมยํ ปจฺจุฏฺฐาย กฏฺฐปาทุกาโย อภิรูหิตฺวา อชฺโฌกาเส จงฺกมนฺติ, อุจฺจาสทฺทา มหาสทฺทา ขฏขฏสทฺทา อเนกวิหิตํ ติรจฺฉานกถํ กเถนฺตา, เสยฺยถีทํ, ราชกถํ โจรกถํ ฯ เป ฯ อิติภวาภวกถํ, อิติ วา กีฏกํปิ อกฺกมิตฺวา มาเรนฺติ, ภิกฺขูปิ สมาธิมฺหา จาเวนฺตีติ. "สจฺจํ ภควาติ. ฯ เป ฯ วิครหิตฺวา ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "น ภิกฺขเว กฏฺฐปาทุกา ธาเรตพฺพา; โย ธาเรยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ.

อถโข ภควา ราชคเห ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา, เยน พาราณสี, เตน จาริกํ ปกฺกามิ; อนุปุพฺเพน จาริกํ จรมาโน, เยน พาราณสี, ตทวสริ. ตตฺร สุทํ ภควา พาราณสิยํ วิหรติ อิสิปตเน มิคทาเย. เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู "ภควตา กฏฺฐปาทุกา ปฏิกฺขิตฺตาติ ตาลตรุเณ เฉทาเปตฺวา ตาลปตฺตปาทุกาโย ธาเรนฺติ, ตานิ ตาลตรุณานิ ฉินฺนานิ มิลายนฺติ. มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "กถํ หิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา ตาลตรุเณ เฉทาเปตฺวา ตาลปตฺตปาทุกาโย ธาเรสฺสนฺติ, ตาลตรุณานิ ฉินฺนานิ มิลายนฺติ. เอกินฺทฺริยํ สมณา สกฺยปุตฺติยา

ชีวํ วิเหเจนฺตีติ. อสฺโสสุํ โข ภิกฺขู เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ. อถโข เต ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ตาลตรุเณ เฉทาเปตฺวา ตาลปตฺตปาทุกาโย ธาเรนฺติ, ตานิ ตาลตรุณานิ มิลายนฺตีติ. "สจฺจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ ภควา "กถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว โมฆปุริสา ตาลตรุเณ เฉทาเปตฺวา ตาลปตฺตปาทุกาโย ธาเรสฺสนฺติ, ตานิ ตาลตรุณานิ ฉินฺนานิ มิลายนฺติ. ชีวสญฺญิโน หิ ภิกฺขเว มนุสฺสา รุกฺขสฺมึ. เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย ฯ เป ฯ วิครหิตฺวา ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "น ภิกฺขเว ตาลปตฺตปาทุกา ธาเรตพฺพา, โย ธาเรยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ. เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู "ภควตา ตาลปตฺตปาทุกา ปฏิกฺขิตฺตาติ เวฬุตรุเณ เฉทาเปตฺวา เวฬุปตฺตปาทุกาโย ธาเรนฺติ, ตานิ เวฬุตรุณานิ ฉินฺนานิ มิลายนฺติ. มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ "กถํ หิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา เวฬุตรุเณ เฉทาเปตฺวา เวฬุปตฺตปาทุกาโย ธาเรสฺสนฺติ, ตานิ เวฬุตรุณานิ ฉินฺนานิ มิลายนฺติ. เอกินฺทฺริยํ สมณา สกฺยปุตฺติยา ชีวํ วิเหเจนฺตีติ. อสฺโสสุํ โข ภิกฺขู เตสํ มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขิยฺยนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ. อถโข เต ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. ฯ เป ฯ "น ภิกฺขเว เวฬุปตฺตปาทุกา

ธาเรตัพพา; โย ธาเรยย, อาบัตติ ทุกกฏัสสาติ.

อถโข ภควา พาราณสิยํ ยถาภิรันตํ วิหริตวา, เยน ภัททิยํ, เตน จาริกํ ปักกามิ; อนุปุพเพน จาริกํ จรมาโน, เยน ภัททิยํ, ตทวสริ. ตัตร สุทํ ภควา ภัททิเย วิหรติ ชาติยาวเน. เตน โข ปน สมเยน ภัททิยา ภิกขู อเนกวิหิตํ ปาทุกมัณฑนานุโยค-มนุยุตตา วิหรันติ: ติณปาทุกํ กโรนติปิ การาเปนติปิ มุญชปาทุกํ กโรนติปิ การาเปนติปิ, ปัพพชปาทุกํ กโรนติปิ การาเปนติปิ, หินตาลปาทุกํ กโรนติปิ การาเปนติปิ, กมลปาทุกํ กโรนติปิ การาเปนติปิ, กัมพลปาทุกํ กโรนติปิ การาเปนติปิ; ริญจันติ อุทเทสํ ปริปุจฉํ อธิสีลํ อธิจิตตํ อธิปัญญํ. เย เต ภิกขู อัปปิจฉา, เต อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "กถํ หิ นาม ภัททิยา ภิกขู อเนกวิหิตํ ปาทุกมัณฑนานุโยคมนุยุตตา วิหริสสันติ: ติณปาทุกํ กริสสันติปิ การาเปสสันติปิ, มุญชปาทุกํ กริสสันติปิ การาเปสสันติปิ, ปัพพชปาทุกํ กริสสันติปิ การาเปสสันติปิ, หินตาลปาทุกํ กริสสันติปิ การาเปสสันติปิ, กมลปาทุกํ กริสสันติปิ การาเปสสันติปิ, กัมพลปาทุกํ กริสสันติปิ การาเปสสันติปิ; ริญจิสสันติ อุทเทสํ ปริปุจฉํ อธิสีลํ อธิจิตตํ อธิปัญญันติ. อถโข เต ภิกขู ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "สัจจํ กิร ภิกขเว ภัททิยา ภิกขู อเนกวิหิตํ ปาทุกมัณฑนานุโยคมนุยุตตา

วิหรัน์ติ ติณปาทุกํ กโรน์ติปิ การาเปน์ติปิ, มุญ์ชปาทุกํ กโรน์ติปิ การาเปน์ติปิ, ปัพ์พชปาทุกํ กโรน์ติปิ การาเปน์ติปิ, หิน์ตาลปาทุกํ กโรน์ติปิ การาเปน์ติปิ, กมลปาทุกํ กโรน์ติปิ การาเปน์ติปิ, กัม์พลปาทุกํ กโรน์ติปิ การาเปน์ติปิ; ริญ์จัน์ติ อุท์เทสํ ปริปุจ์ฉํ อธิสีลํ อธิจิต์ตํ อธิปัญ์ญัน์ติ. "สัจ์จํ ภควาติ. วิครหิ พุท์โธ ภควา "กถํ หิ นาม เต ภิก์ขเว โมฆปุริสา อเนกวิหิตํ ปาทุกมัณ์ฑนานุโยคมนุยุต์ตา วิหริส์สัน์ติ ติณปาทุกํ กริส์สัน์ติปิ การาเปส์สัน์ติปิ, มุญ์ชปาทุกํ กริส์สัน์ติปิ การาเปส์สัน์ติปิ, ปัพ์พชปาทุกํ กริส์สัน์ติปิ การาเปส์สัน์ติปิ, หิน์ตาลปาทุกํ กริส์สัน์ติปิ การาเปส์สัน์ติปิ, กมลปาทุกํ กริส์สัน์ติปิ การาเปส์สัน์ติปิ กัม์พลปาทุกํ กริส์สัน์ติปิ การาเปส์สัน์ติปิ; ริญ์จิส์สัน์ติ อุท์เทสํ ปริปุจ์ฉํ อธิสีลํ อธิจิต์ตํ อธิปัญ์ญํ. เนตํ ภิก์ขเว อัป์ปสัน์นานํ วา ปสาทาย ฯ เป ฯ วิครหิต์วา ธัม์มึ กถํ กัต์วา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "น ภิก์ขเว ติณปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น มุญ์ชปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น ปัพ์พชปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น หิน์ตาลปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น กมลปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น กัม์พลปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น โสวัณ์ณมยา ปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น รูปิยมยา ปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น มณิมยา ปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น เวฬุริยมยา ปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น ผลิกมยา ปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น กํสมยา ปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น กาจมยา ปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น ติปุมยา

ปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น สีสมยา ปาทุกา ธาเรตัพ์พา, น ตัม์พโลหมยา ปาทุกา ธาเรตัพ์พา; โย ธาเรย์ย, อาปัต์ติ ทุก์กฏัส์ส. น จ ภิก์ขเว กาจิ สังกมนียา ปาทุกา ธาเรตัพ์พา; โย ธาเรย์ย, อาปัต์ติ ทุก์กฏัส์ส. อนุชานามิ ภิก์ขเว ติส์โส ปาทุกาโย ธุวัฏ์ฐานิยา อสังกมนียาโย วัจ์จปาทุกํ ปัส์สาวปาทุกํ อาจมนปาทุกัน์ติ.

อถโข ภควา ภัท์ทิเย ยถาภิรัน์ตํ วิหริต์วา, เยน สาวัต์ถี, เตน จาริกํ ปัก์กามิ. อนุปุพ์เพน จาริกํ จรมาโน, เยน สาวัต์ถี ตทวสริ. ตัต์ร สุทํ ภควา สาวัต์ถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม. เตน โข ปน สมเยน ฉัพ์พัค์คิยา ภิก์ขู อจิรวติยา นทิยา คาวีนํ ตรุณีนํ วิสาเณสุปิ คัณ์หัน์ติ กัณ์เณสุปิ คัณ์หัน์ติ คีวายปิ คัณ์หัน์ติ เฉปายปิ คัณ์หัน์ติ ปิฏ์ฐิยํปิ อภิรูหัน์ติ รัต์ตจิต์ตาปิ อังคชาตํ ฉุปัน์ติ วัจ์ฉตรึปิ โอคาเหต์วา มาเรน์ติ. มนุส์สา อุช์ฌายัน์ติ ขียัน์ติ วิปาเจน์ติ "กถํ หิ นาม สมณา สัก์ยปุต์ติยา คาวีนํ ตรุณีนํ วิสาเณสุปิ คเหส์สัน์ติ กัณ์เณสุปิ คเหส์สัน์ติ คีวายปิ คเหส์สัน์ติ เฉปายปิ คเหส์สัน์ติ ปิฏ์ฐึปิ อภิรูหิส์สัน์ติ รัต์ตจิต์ตาปิ อังคชาตํ ฉุปิส์สัน์ติ วัจ์ฉตรึปิ โอคาเหต์วา มาเรส์สัน์ติ, เสย์ยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ. อัส์โสสุํ โข ภิก์ขู เตสํ มนุส์สานํ อุช์ฌายัน์ตานํ ขียัน์ตานํ วิปาเจน์ตานํ. อถโข เต ภิก์ขู ภควโต เอตมัต์ถํ อาโรเจสุํ. "น ภิก์ขเว คาวีนํ วิสาเณสุ คเหตัพ์พํ, น กัณ์เณสุ คเหตัพ์พํ, น คีวาย คเหตัพ์พํ,

น เฉปฺปาย คเหตพฺพํ, น ปิฏฺฐิ อภิรูหิตพฺพา; โย อภิรูเหยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. น จ ภิกฺขเว รตฺตจิตฺเตน องฺคชาตํ ฉุปิตพฺพํ; โย ฉุเปยฺย, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺส. น วจฺฉตรี มาเรตพฺพา; โย มาเรยฺย, ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพติ.

เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ยาเนน ยายนฺติ อิตฺถียุตฺเตนปิ ปุริสนฺตเรน ปุริสยุตฺเตนปิ อิตฺถนฺตเรน. มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "เสยฺยถาปิ คงฺคามหิยายาติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว ยาเนน ยายิตพฺพํ; โย ยาเยยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ โกสเลสุ ชนปเทสุ สาวตฺถึ คจฺฉนฺโต ภควนฺตํ ทสฺสนาย, อนฺตรามคฺเค คิลาโน โหติ. อถโข โส ภิกฺขุ มคฺคา โอกฺกมฺม อญฺญตรสฺมึ รุกฺขมูเล นิสีทิ. มนุสฺสา ตํ ภิกฺขุํ ปสฺสิตฺวา เอตทโวจุํ "กหํ ภนฺเต อยฺโย คมิสฺสตีติ. "สาวตฺถึ โข อหํ อาวุโส คมิสฺสามิ ภควนฺตํ ทสฺสนายาติ. "เอหิ ภนฺเต, คมิสฺสามาติ. "นาหํ อาวุโส สกฺโกมิ, คิลาโนมฺหีติ. "เอหิ ภนฺเต ยานํ อภิรูหาติ. "อลํ อาวุโส, ปฏิกฺขิตฺตํ ภควตา ยานนฺติ. กุกฺกุจฺจายนฺโต ยานํ นาภิรูหิ. อถโข โส ภิกฺขุ สาวตฺถึ คนฺตฺวา, ภิกฺขูนํ เอตมตฺถํ อาโรเจสิ. ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว คิลานสฺส ยานนฺติ. อถโข ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "อิตฺถียุตฺตํ นุโข ปุริสยุตฺตํ นุโขติ. ภควโต

เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว ปุริสยุตฺตํ หัตถวัฏฏกันติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตรัสส ภิกขุโน ยานุคฆาเตน พาฬฺหตรํ อผาสุ อโหสิ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว สิวิกํ ปาฏงกินติ.

เตน โข ปน สมเยน ฉัพพัคคิยา ภิกขู อุจจาสยนมหาสยนานิ ธาเรนติ, เสยยถีทํ, อาสันทึ ปัลลังกํ โคณกํ จิตตกํ ปฏิกํ ปฏลิกํ ตูลิกํ วิกติกํ อุทธโลมึ เอกันตโลมึ กฏฺฐิสสํ โกเสยยํ กุตตกํ หัตถัตถรํ อัสสัตถรํ รถัตถรํ อชินัปปเวณึ กัทลิมิคปวรปัจจัตถรณํ สอุตตรจฉทํ อุภโตโลหิตกุปธานํ. มนุสสา วิหารจาริกํ อาหิณฑันตา ปัสสิตวา อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "เสยยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกขเว อุจจาสยนมหาสยนานิ ธาเรตัพพานิ, เสยยถีทํ, อาสันทิ ปัลลังโก โคณโก จิตตโก ปฏิกา ปฏลิกา ตูลิกา วิกติกา อุทธโลมึ เอกันตโลมึ กฏฺฐิสสํ โกเสยยํ กุตตกํ หัตถัตถรํ อัสสัตถรํ รถัตถรํ อชินัปปเวณิ กัทลิมิคปวรปัจจัตถรณํ สอุตตรจฉทํ อุภโตโลหิตกุปธานํ; โย ธาเรยย, อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน ฉัพพัคคิยา ภิกขู "ภควตา อุจจาสยนมหาสยนานิ ปฏิกขิตตานีติ มหาจัมมานิ ธาเรนติ สีหจัมมํ พยัคฆจัมมํ ทีปิจัมมํ. ตานิ มัญจปปมาเณนปิ ฉินนานิ โหนติ ปีฐปปมาเณนปิ ฉินนานิ โหนติ อันโตปิ มัญเจ ปัญญัตตานิ โหนติ พหิปิ

มชฺเฌ ปณฺณตฺตานิ โหนฺติ อนฺโตปิ ปิเจ ปณฺณตฺตานิ โหนฺติ พหิปิ ปิเจ ปณฺณตฺตานิ โหนฺติ. มนุสฺสา วิหารจาริกํ อาหิณฺฑนฺตา ปสฺสิตฺวา อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "เสยฺยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว มหาจมฺมานิ ธาเรตพฺพานิ สีหจมฺมํ พฺยคฺฆจมฺมํ ทีปิจมฺมํ; โย ธาเรยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ.

เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู "ภควตา มหาจมฺมานิ ปฏิกฺขิตฺตานีติ โคจมฺมานิ ธาเรนฺติ. ตานิ มชฺฌิมปมาเณนปิ ฉินฺนานิ โหนฺติ ปิฐิปมาเณนปิ ฉินฺนานิ โหนฺติ อนฺโตปิ มชฺเฌ ปณฺณตฺตานิ โหนฺติ พหิปิ มชฺเฌ ปณฺณตฺตานิ โหนฺติ อนฺโตปิ ปิเจ ปณฺณตฺตานิ โหนฺติ พหิปิ ปิเจ ปณฺณตฺตานิ โหนฺติ. อญฺญตโรปิ ปาปภิกฺขุ อญฺญตรสฺส ปาปุปาสกสฺส กุลุปโก โหติ. อถโข โส ปาปภิกฺขุ ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย, เยน ตสฺส ปาปุปาสกสฺส นิเวสนํ, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อาสเน นิสีทิ. อถโข โส ปาปุปาสโก, เยน ปาปภิกฺขุ, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ตํ ปาปภิกฺขุํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ. เตน โข ปน สมเยน ตสฺส ปาปุปาสกสฺส วจฺฉโก โหติ ตรุโณ อภิรูโป ทสฺสนีโย ปาสาทิโก จิตฺตโร เสยฺยถาปิ ทีปิจฺฉาโป. อถโข โส ปาปภิกฺขุ ตํ วจฺฉกํ สกฺกจฺจํ อุปนิชฺฌายติ. อถโข โส ปาปุปาสโก ตํ ปาปภิกฺขุํ เอตทโวจ "กิสฺส ภนฺเต อยฺโย อิมํ วจฺฉกํ สกฺกจฺจํ อุปนิชฺฌายตีติ. "อตฺโถ เม อาวุโส อิมสฺส วจฺฉกสฺส จมฺเมนาติ. อถโข โส ปาปุปาสโก ตํ วจฺฉกํ วธิตฺวา

ธัมมํ วิธูนิตวา ตัสส ปาปภิกขุโน อทาสิ. อถโข โส ปาปภิกขุ ตํ ธัมมํ สํฆาฏิยา ปฏิจฉาเทตวา อคมาสิ. อถโข สา คาวี วัจฉคิทธินี ตํ ปาปภิกขุํ ปิฏฐิโต ปิฏฐิโต อนุพันธิ. ภิกขู เอวมาหํสุ "กิสส ตยายํ อาวุโส คาวี ปิฏฐิโต ปิฏฐิโต อนุพัทธาติ. "อหํปิโข อาวุโส น ชานามิ "เกน มยายํ คาวี ปิฏฐิโต ปิฏฐิโต อนุพัทธาติ. เตน โข ปน สมเยน ตัสส ปาปภิกขุโน สํฆาฏิ โลหิเตน มักขิตา โหติ. ภิกขู เอวมาหํสุ "อยํ ปน เต อาวุโส สํฆาฏิ กึ กตาติ. อถโข โส ปาปภิกขุ ภิกขูนํ เอตมัตถํ อาโรเจสิ. "กึ ปน ตวํ อาวุโส ปาณาติปาเต สมาทเปสีติ. "เอวํ อาวุโสติ. เย เต ภิกขู อัปปิจฉา, เต อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "กถํ หิ นาม ภิกขุ ปาณาติปาเต สมาทเปสสติ. นนุ ภควตา อเนกปริยาเยน ปาณาติปาโต ครหิโต ปาณาติปาตา เวรมณี ปสัตถาติ. อถโข เต ภิกขู ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ.

อถโข ภควา เอตัสมึ นิทาเน เอตัสมึ ปกรเณ ภิกขุสํฆํ สันนิปาตาเปตวา ตํ ปาปภิกขุํ ปฏิปุจฉิ "สัจจํ กิร ตวํ ภิกขุ ปาณาติปาเต สมาทเปสีติ. "สัจจํ ภควาติ. วิครหิ พุทโธ ภควา "กถํ หิ นาม ตวํ โมฆปุริส ปาณาติปาเต สมาทเปสสสิ. นนุ มยา โมฆปุริส อเนกปริยาเยน ปาณาติปาโต ครหิโต ปาณาติปาตา เวรมณี ปสัตถา. เนตํ โมฆปุริส อัปปสันนานํ วา ปสาทาย. ฯ เป ฯ วิครหิตวา ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "น ภิกขเว

ปาณาติปาเต สมาทเปตพฺพํ; โย สมาทเปยฺย, ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพ. น จ ภิกฺขเว โคจมฺมํ ธาเรตพฺพํ; โย ธาเรยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. น ภิกฺขเว กิญฺจิ จมฺมํ ธาเรตพฺพํ; โย ธาเรยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ. เตน โข ปน สมเยน มนุสฺสานํ มญฺจปิ ปีฐปิ จมฺโมนทฺธานิ โหนฺติ จมฺมวินทฺธานิ. ภิกฺขู กุกฺกุจฺจายนฺตา นาภินิสีทนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว คิหิวิกตํ อภินิสีทิตุํ, น เตฺวว อภินิปชฺชิตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน วิหารา จมฺมพนฺเธหิ โอคุมฺผิยนฺติ. ภิกฺขู กุกฺกุจฺจายนฺตา นาภินิสีทนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว พนฺธนมตฺตํ อภินิสีทิตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู สอุปาหนา คามํ ปวิสนฺติ. มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "เสยฺยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว สอุปาหเนน คาโม ปวิสิตพฺโพ; โย ปวิเสยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ คิลาโน โหติ น สกฺโกติ วินา อุปาหเนน คามํ ปวิสิตุํ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว คิลาเนน ภิกฺขุนา สอุปาหเนน คามํ ปวิสิตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา มหากจฺจาโน อวนฺตีสุ วิหรติ กุรรฆเร ปปาเต° ปพฺพเต. เตน โข ปน สมเยน โสโณ

---

๑ ปวตฺเตติปิ ปาโฐ.

อุปาสโก กุฏฺกัณ์โณ อายัส์มโต มหากัจ์จานัส์ส อุปัฏ์ฐาโก โหติ. อถโข โสโณ อุปาสโก กุฏฺกัณ์โณ, เยนายัส์มา มหากัจ์จาโน, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา อายัส์มันต์ มหากัจ์จานํ อภิวาเทต์วา เอกมันต์ นิสีทิ; เอกมันต์ นิสิน์โน โข โสโณ อุปาสโก กุฏฺกัณ์โณ อายัส์มันต์ มหากัจ์จานํ เอตทโวจ "ยถา ยถาหํ ภัน์เต อัย์เยน มหากัจ์จาเนน ธัม์มํ เทสิตํ อาชานามิ, นยิทํ สุกรํ อคารํ อัช์ฌาวสตา เอกัน์ตปริปุณ์ณํ เอกัน์ตปริสุท์ธํ สํขลิขิตํ พ์รห์มจริยํ จริตุํ. อิจ์ฉามหํ ภัน์เต เกสมัส์สุํ โอหาเรต์วา กาสายานิ วัต์ถานิ อัจ์ฉาเทต์วา อคารัส์มา อนคาริยํ ปัพ์พชิตุํ. ปัพ์พาเชตุ มํ ภัน์เต อัย์โย มหากัจ์จาโนติ. เอวํ วุต์เต อายัส์มา มหากัจ์จาโน โสณํ อุปาสกํ กุฏฺกัณ์ณํ เอตทโวจ "ทุก์กรํ โข โสณ ยาวชีวํ เอกเสย์ยํ เอกภัต์ตํ พ์รห์มจริยํ จริตุํ. อิงฆ ต์วํ โสณ ตัต์เถว อคาริกภูโต พุท์ธานํ สาสนํ อนุยุญ์ช กาลยุต์ตํ เอกเสย์ยํ เอกภัต์ตํ พ์รห์มจริยัน์ติ. อถโข โสณัส์ส อุปาสกัส์ส กุฏฺกัณ์ณัส์ส โย อโหสิ ปัพ์พัช์ชาภิสํขาโร, โส ปฏิปัส์สัม์ภิ. ทุติยัม์ปิ โข โสโณ อุปาสโก กุฏฺกัณ์โณ ฯเปฯ ตติยัม์ปิ โข โสโณ อุปาสโก กุฏฺกัณ์โณ, เยนายัส์มา มหากัจ์จาโน, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา อายัส์มันต์ มหากัจ์จานํ อภิวาเทต์วา เอกมันต์ นิสีทิ; เอกมันต์ นิสิน์โน โข โสโณ อุปาสโก กุฏฺกัณ์โณ อายัส์มันต์ มหากัจ์จานํ เอตทโวจ "ยถา ยถาหํ ภัน์เต อัย์เยน มหากัจ์จาเนน ธัม์มํ เทสิตํ อาชานามิ,

นยิทํ สุกรํ อคารํ อชฺฌาวสตา เอกนฺตปริปุณฺณํ เอกนฺตปริสุทฺธํ สงฺขลิขิตํ พฺรหฺมจริยํ จริตุํ. อิจฺฉามหํ ภนฺเต เกสมสฺสุํ โอหาเรตฺวา กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตุํ. ปพฺพาเชตุ มํ ภนฺเต อยฺโย มหากจฺจาโนติ. อถโข อายสฺมา มหากจฺจาโน โสณํ อุปาสกํ กุฏิกณฺณํ ปพฺพาเชสิ. เตน โข ปน สมเยน อวนฺติทกฺขิณาปโถ อปฺปภิกฺขุโก โหติ. อถโข อายสฺมา มหากจฺจาโน ติณฺณํ วสฺสานํ อจฺจเยน กิจฺเฉน กสิเรน ตโต ตโต ทสวคฺคํ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา อายสฺมนฺตํ โสณํ อุปสมฺปาเทสิ. อถโข อายสฺมโต โสณสฺส วสฺสํ วุฏฺฐสฺส รโหคตสฺส ปฏิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตโส ปริวิตกฺโก อุทปาทิ "สุโต เยว โข เม โส ภควา "เอทิโส จ เอทิโส จาติ, น จ มยา สมฺมุขา ทิฏฺโฐ. คจฺเฉยฺยาหํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสนาย อรหนฺตํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ, สเจ มํ อุปชฺฌาโย อนุชาเนยฺยาติ. อถโข อายสฺมา โสโณ สายณฺหสมยํ ปฏิสลฺลานา วุฏฺฐิโต, เยนายสฺมา มหากจฺจาโน, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ มหากจฺจานํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อายสฺมา โสโณ อายสฺมนฺตํ มหากจฺจานํ เอตทโวจ "อิธ มยฺหํ ภนฺเต รโหคตสฺส ปฏิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตโส ปริวิตกฺโก อุทปาทิ "สุโต เยว โข เม โส ภควา "เอทิโส จ เอทิโส จาติ, น จ มยา สมฺมุขา ทิฏฺโฐ. คจฺเฉยฺยาหํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสนาย อรหนฺตํ สมฺมาสมฺพุทฺธํ, สเจ มํ อุปชฺฌาโย อนุชาเนยฺยาติ.

คัจเฉยยาหํ ภันเต ตํ ภควันตํ ทัสสนาย อรหันตํ สัมมาสัมพุทธํ, สเจ มํ อุปัชฌาโย อนุชานาตีติ. "สาธุ สาธุ โสณ, คัจฉ ตวํ โสณ ตํ ภควันตํ ทัสสนาย อรหันตํ สัมมาสัมพุทธํ. ทักขิสสสิ ตวํ โสณ ตํ ภควันตํ ปาสาทิกํ ปสาทนียํ สันตินทริยํ สันตมานสํ อุตตมทมถสมถมนุปปัตตํ ทันตํ คุตตํ ยตินทริยํ นาคํ. เตน หิ ตวํ โสณ มม วจเนน ภควโต ปาเท สิรสา วันท "อุปัชฌาโย เม ภันเต อายัสมา มหากัจจาโน ภควโต ปาเท สิรสา วันทตีติ เอวัญจ วเทหิ "อวันติทักขิณาปโถ ภันเต อัปปภิกขุโก ติณณํ เม วัสสานํ อัจจเยน กิจเฉน กสิเรน ตโต ตโต ทสวัคคํ ภิกขุสํฆํ สันนิปาตาเปตวา อุปสัมปทํ อลัตถํ. อัปเปวนาม ภควา อวันติทักขิณาปเถ อัปปตเรน คเณน อุปสัมปทํ อนุชาเนยย. อวันติทักขิณาปเถ ภันเต กัณหุตตรา ภูมิ ขรา โคกัณฏกหตา. อัปเปวนาม ภควา อวันติทักขิณาปเถ คณังคณุปาหนํ อนุชาเนยย. อวันติทักขิณาปเถ ภันเต นหานครุกา มนุสสา อุทกสุทธิกา. อัปเปวนาม ภควา อวันติทักขิณาปเถ ธุวนหานํ อนุชาเนยย. อวันติทักขิณาปเถ ภันเต จัมมานิ อัตถรณานิ เอฬกจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ, เสยยถาปิ ภันเต มัชฌิเมสุ ชนปเทสุ เอรคุ โมรคุ มัชชารุ ชันตุ, เอวเมว โข ภันเต อวันติทักขิณาปเถ จัมมานิ อัตถรณานิ เอฬกจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ. อัปเปวนาม ภควา อวันติทักขิณาปเถ จัมมานิ อัตถรณานิ อนุชาเนยย เอฬกจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ. เอตรหิ ภันเต

มนุส์สา นิส์สีมคตานํ ภิก์ขูนํ จีวรํ เทน์ติ "อิมํ จีวรํ อิต์ถัน์นามัส์ส เทมาติ. เต อาคัน์ต์วา อาโรเจน์ติ "อิต์ถัน์นาเมหิ เต อาวุโส มนุส์เสหิ จีวรํ ทิน์นัน์ติ. เต กุก์กุจ์จายน์ตา น สาทิยัน์ติ "มา โน นิส์สัค์คิยํ อโหสีติ. อับ์เปวนาม ภควา จีวเร **ปริยายํ** อาจิก์เขย์ยาติ.

"เอวํ ภัน์เตติ โข อายัส์มา โสโณ อายัส์มโต มหากัจ์จานัส์ส ปฏิส์สุณิต์วา อุฏ์ฐายาสนา อายัส์มัน์ตํ มหากัจ์จานํ อภิวาเทต์วา ปทัก์ขิณํ กัต์วา เสนาสนํ สํสาเมต์วา บัต์ตจีวรมาทาย, เยน สาวัต์ถี เตน บัก์กามิ, อนุปุพ์เพน, เยน สาวัต์ถี เชตวนํ อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราโม เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ. อถโข ภควา อายัส์มัน์ตํ อานัน์ทํ อามัน์เตสิ "อิมัส์ส อานัน์ท อาคัน์ตุกัส์ส ภิก์ขุโน เสนาสนํ บัญ์ญาเปหีติ. อถโข อายัส์มา อานัน์โท "ยัส์ส โข มํ ภควา อาณาเปติ "อิมัส์ส อานัน์ท อาคัน์ตุกัส์ส ภิก์ขุโน เสนาสนํ บัญ์ญาเปหีติ, อิจ์ฉติ ภควา เตน ภิก์ขุนา สัท์ธึ เอกวิหาเร วัต์ถุํ, อิจ์ฉติ ภควา อายัส์มตา โสเณน สัท์ธึ เอกวิหาเร วัต์ถุน์ติ; ยัส์มึ วิหาเร ภควา วิหรติ, ตัส์มึ วิหาเร อายัส์มโต โสณัส์ส เสนาสนํ บัญ์ญาเปสิ.

อถโข ภควา พหุเทว รัต์ตึ อัช์โฌกาเส วีตินาเมต์วา วิหารํ ปาวิสิ. อายัส์มาบิ โข โสโณ พหุเทว รัต์ตึ อัช์โฌกาเส วีตินาเมต์วา วิหารํ ปาวิสิ. อถโข ภควา รัต์ติยา

บัจจูสสมยํ บัจจุฏ์ฐาย อายัส์มันตํ โสณํ อัชเฌสิ "ปฏิภาตุ ตํ ภิก์ขุ ธัมโม ภาสิตุนติ. "เอวํ ภันเตติ โข อายัส์มา โสโณ ภควโต ปฏิส์สุณิต์วา สัพพาเนว อัฏ์ฐกวัค์คิกานิ สเรน อภาสิ. อถโข ภควา อายัส์มโต โสณัส์ส สรภัญ์ญปริโยสาเน อัพภานุโมทิ "สาธุ สาธุ ภิก์ขุ, สุค์คหิตานิ โข เต ภิก์ขุ อัฏ์ฐกวัค์คิกานิ สุมนสิกตานิ สูปธาริตานิ, กัล์ยาณิยาสิ วาจาย สมันนาคโต วิส์สัฏ์ฐาย อเนลคลาย อัต์ถัส์ส วิญ์ญาปนิยา. กติวัส์โสสิ ต์วํ ภิก์ขูติ. "เอกวัส์โส อหํ ภควาติ. "กิส์ส ปน ต์วํ ภิก์ขุ เอวํจิรํ อกาสีติ. "จิรํ ทิฏ์โฐ เม ภันเต กาเมสุ อาทีนโว, อปิจ สัมพาธา ฆราวาสา พหุกิจ์จา พหุกรณียาติ. อถโข ภควา เอตมัต์ถํ วิทิต์วา ตายํ เวลายํ อิมํ อุทานํ อุทาเนสิ

"ทิส์วา อาทีนวํ โลเก, ญัต์วา ธัมมํ นิรูปธึ,
อริโย น รมตี ปาเป, ปาเป น รมตี สุจีติ.[๑]

อถโข อายัส์มา โสโณ "ปฏิสัม์โมทติ โข มํ ภควา; อยํ ขว๎าส์ส กาโล, ยํ เม อุปัช์ฌาโย ปริทัส์สีติ อุฏ์ฐายาสนา เอกํสํ อุต์ตราสังคํ กริต์วา ภควโต ปาเทสุ สิรสา นิปติต์วา ภควันตํ เอตทโวจ "อุปัช์ฌาโย เม ภันเต อายัส์มา มหากัจ์จาโน ภควโต ปาเทสุ สิรสา วันทติ เอวัญ์จ วเทติ "อวันติทักขิณาปโถ ภันเต อัป์ปภิก์ขุโก, ติณ์ณํ เม วัส์สานํ อัจ์จเยน กิจ์เฉน กสิเรน ตโต

---

[๑] ยุโรป. สาสเน รมตี สุจีติ.

ตโต หลวคฺคํ ภิกฺขุสํฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา อุปสมฺปทํ อลตฺถํ. อปฺเปวนาม ภควา อวนฺติทกฺขิณาปเถ อปฺปตเรน คเณน อุปสมฺปทํ อนุชาเนยฺย. อวนฺติทกฺขิณาปเถ ภนฺเต กณฺหุตฺตรา ภูมิ ขรา โคกณฺฏกหตา. อปฺเปวนาม ภควา อวนฺติทกฺขิณาปเถ คณงฺคณุปาหนํ อนุชาเนยฺย. อวนฺติทกฺขิณาปเถ ภนฺเต นหานครุกา มนุสฺสา อุทกสุทฺธิกา. อปฺเปวนาม ภควา อวนฺติทกฺขิณาปเถ ธุวนหานํ อนุชาเนยฺย. อวนฺติทกฺขิณาปเถ ภนฺเต จมฺมานิ อตฺถรณานิ เอฬกจมฺมํ อชจมฺมํ มิคจมฺมํ. เสยฺยถาปิ ภนฺเต มชฺฌิเมสุ ชนปเทสุ เอรคุ โมรคุ มชฺชารุ ชนฺตุ, เอวเมว โข ภนฺเต อวนฺติทกฺขิณาปเถ จมฺมานิ อตฺถรณานิ เอฬกจมฺมํ อชจมฺมํ มิคจมฺมํ. อปฺเปวนาม ภควา อวนฺติทกฺขิณาปเถ จมฺมานิ อตฺถรณานิ อนุชาเนยฺย เอฬกจมฺมํ อชจมฺมํ มิคจมฺมํ. เอตรหิ ภนฺเต มนุสฺสา นิสฺสีมคตานํ ภิกฺขูนํ จีวรํ เทนฺติ "อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทมาติ. เต อาคนฺตฺวา อาโรเจนฺติ "อิตฺถนฺนาเมหิ เต อาวุโส มนุสฺเสหิ จีวรํ ทินฺนนฺติ. เต กุกฺกุจฺจายนฺตา น สาทิยนฺติ "มา โน นิสฺสคฺคิยํ อโหสีติ. อปฺเปวนาม ภควา จีวเร ปริยายํ อาจิกฺเขยฺยาติ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อวนฺติทกฺขิณาปโถ ภิกฺขเว อปฺปภิกฺขุโก. อนุชานามิ ภิกฺขเว สพฺพปจฺจนฺติเมสุ ชนปเทสุ วินยธรปญฺจเมน คเณน อุปสมฺปทํ. ตตฺริเม ปจฺจนฺติมา ชนปทา: ปุรตฺถิมาย ทิสาย กชงฺคลํ นาม นิคโม, ตสฺส ปเรน มหาสาลา, ตโต ปรา ปจฺจนฺติมา ชนปทา,

โอรโต มัชเฌ. ปุรัตถิมทักขิณาย ทิสาย สัลลวตี นาม นที, ตโต ปรา ปัจจันติมา ชนปทา, โอรโต มัชเฌ. ทักขิณาย ทิสาย เสตกัณณิกํ นาม นิคโม, ตโต ปรา ปัจจันติมา ชนปทา, โอรโต มัชเฌ. ปัจฉิมาย ทิสาย ถูนํ นาม พ์ราห์มณคาโม, ตโต ปรา ปัจจันติมา ชนปทา, โอรโต มัชเฌ. อุตตราย ทิสาย อุสีรัทธโช นาม ปัพพโต, ตโต ปรา ปัจจันติมา ชนปทา, โอรโต มัชเฌ. อนุชานามิ ภิกขเว เอวรูเปสุ ปัจจันติเมสุ ชนปเทสุ วินยธรปัญจเมน คเณน อุปสัมปทํ. อวันติทักขิณาปเถ ภิกขเว กัณห์ุตรา ภูมิ ขรา โคกัณฏกหตา. อนุชานามิ ภิกขเว สัพพปัจจันติเมสุ ชนปเทสุ คณังคณุปาหนํ. อวันติทักขิณาปเถ ภิกขเว นหานครุกา มนุสสา อุทกสุทธิกา. อนุชานามิ ภิกขเว สัพพปัจจันติเมสุ ชนปเทสุ ธุวนหานํ. อวันติทักขิณาปเถ ภิกขเว จัมมานิ อัตถรณานิ: เอฬกจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ. เสยยถาปิ ภิกขเว มัชฌิเมสุ ชนปเทสุ เอรคุ โมรคุ มัชชารุ ชันตุ, เอวเมว โข ภิกขเว อวันติทักขิณาปเถ จัมมานิ อัตถรณานิ: เอฬกจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ. อนุชานามิ ภิกขเว สัพพปัจจันติเมสุ ชนปเทสุ จัมมานิ อัตถรณานิ: เอฬกจัมมํ อชจัมมํ มิคจัมมํ. อิธ ปน ภิกขเว มนุสสา นิสสีมคตานํ ภิกขูนํ จีวรํ เทนติ "อิมํ จีวรํ อิตถันนามัสส เทมาติ. อนุชานามิ ภิกขเว สาทิตุํ. น ตาว ตํ คณนูปคํ, ยาว น หัตถํ คัจฉตีติ.

จัมมักขันธกํ ปัญจมํ.

อิมัมหิ ขันธเก วัตถู เตสัฏฐี.

ตัส์สุท์ทานํ.

ราชา จ มาคโธ โสโณ อสีติสหัส์สิส์สโร
สาคโต คิช์ฌกูฏส์มึ พหุํ ทัส์เสสิ อุต์ตริํ.
ปัพ์พชารัท์ธภิช์ชึสุ วีณํ เอกปลาสิกํ
นีลา ปีตา โลหิติกา มัญ์เชฏ์ฐา กัณ์หเมว จ.
มหารังคา มหานามา วัท์ธิกา จ ปฏิก์ขิปิ
ขัล์ลกา ปุฏปาลี จ ตูลติต์ติรเมณ์ฑชา.
วิจ์ฉิกา โมรจิต์รัญ์จ[๑] สีหพ์ยัค์ฆา จ ทีปิกา
อชินุท์ทา มัช์ชารี[๒] จ กาโฬลูกปริก์ขฏา.
ผาลิตุปาหนา ขีลา โธตขาณุขฏขฏา[๓]
ตาลเวฬุติณัญ์เจว มุญ์ชปัพ์พชหิน์ตลา.
กมลกัม์พลโสวัณ์ณา รูปิกา มณิ เวฬุริ[๔]
ผลิกา กํสกาจา จ ติปุสีสัญ์จ ตัม์พกา.
คาวี ยานํ คิลาโน จ ปุริสยุต์ตสีวิกา
สยนานิ มหาจัม์มา[๕] โคจัม์เมหิ จ ปาปโก.
คิหีนํ จัม์มวัท์เธหิ ปวิสัน์ติ คิลายโน
มหากัจ์จายโน โสโณ สเรนัฏ์ฐกวัค์คิกํ.
อุปสัม์ปทํ ปัญ์จหิ[๖] คณา ธุวสินายนา[๗]
จัม์มัต์ถรณานุญ์ญาสิ น ตาว คณนูปคํ
อทาสิเม วเร ปัญ์จ โสณัต์เถรัส์ส นายโก ติ.

---

๑ ยุ. โมรจิต์รา จ. ๒ สี. มัช์ชารา. ๓ สี. โธตขาณุขฏขฏ.
๔ ยุ. เวฬุริยา. ๕ สี. มหาจัม์ม. ๖ ยุ. ปัญ์จคณี.
๗ ยุ. คณังคณา ธุวสินา.

เภสัชชักขันธกํ.

เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวัตถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฑิกัสส อาราเม.

เตน โข ปน สมเยน ภิกขูนํ สารทิเกน อาพาเธน ผุฏฐานํ ยาคุปิ ปีตา อุคคัจฉติ, ภัตตํปิ ภุตตํ อุคคัจฉติ. เต เตน กิสา โหนติ ลูขา ทุพพัณณา อุปปัณฑุปปัณฑุกชาตา ธมนิสันถตคัตตา. อัททสา โข ภควา เต ภิกขู กิเส ลูเข ทุพพัณเณ อุปปัณฑุปปัณฑุกชาเต ธมนิสันถตคัตเต; ทิสวาน อายัสมันตํ อานันทํ อามันเตสิ "กินนุ โข อานันท เอตรหิ ภิกขู กิสา ลูขา ทุพพัณณา อุปปัณฑุปปัณฑุกชาตา ธมนิสันถตคัตตาติ. "เอตรหิ ภันเต ภิกขูนํ สารทิเกน อาพาเธน ผุฏฐานํ ยาคุปิ ปีตา อุคคัจฉติ, ภัตตํปิ ภุตตํ อุคคัจฉติ, เต เตน กิสา ลูขา ทุพพัณณา อุปปัณฑุปปัณฑุกชาตา ธมนิสันถตคัตตาติ. อถโข ภควโต รโหคตัสส ปฏิสัลลีนัสส เอวํ เจตโส ปริวิตักโก อุทปาทิ "เอตรหิ โข ภิกขูนํ สารทิเกน อาพาเธน ผุฏฐานํ ยาคุปิ ปีตา อุคคัจฉติ, ภัตตํปิ ภุตตํ อุคคัจฉติ, เต เตน กิสา ลูขา ทุพพัณณา อุปปัณฑุปปัณฑุกชาตา ธมนิสันถตคัตตา. กินนุ โข อหํ ภิกขูนํ เภสัชชํ อนุชาเนยยํ, ยํ เภสัชชัญเจว อัสส เภสัชชสัมมตัญจ โลกัสส อาหารัตถัญจ[๑] ผเรยย น จ โอฬาริโก อาหาโร ปัญญาเยยยาติ. อถโข ภควโต เอตทโหสิ

---

[๑] ยุ. อาหารัตถัญจ.

"อิมานิ โข ปญฺจ เภสชฺชานิ: เสยฺยถีทํ? สปฺปิ นวนีตํ เตลํ มธุ ผาณิตํ, เภสชฺชานิ เจว เภสชฺชสมฺมตานิ จ โลกสฺส อาหารตฺถญฺจ ผรนฺติ น จ โอฬาริโก อาหาโร ปญฺญายนฺติ. ยนฺนูนาหํ ภิกฺขูนํ อิมานิ ปญฺจ เภสชฺชานิ อนุชาเนยฺยํ กาเล ปฏิคฺคเหตฺวา กาเล ปริภุญฺชิตุนฺติ. อถโข ภควา สายณฺหสมเย ปฏิสลฺลานา วุฏฺฐิโต เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อิธ มยฺหํ ภิกฺขเว รโหคตสฺส ปฏิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตโส ปริวิตกฺโก อุทปาทิ "เอตรหิ โข ภิกฺขูนํ สารทิเกน อาพาเธน ผุฏฺฐานํ ยาคุปิ ปีตา อุคฺคจฺฉติ, ภตฺตมฺปิ ภุตฺตํ อุคฺคจฺฉติ, เต เตน กิสา ลูขา ทุพฺพณฺณา อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาตา ธมนิสนฺถตคตฺตา. กินฺนุ โข อหํ ภิกฺขูนํ เภสชฺชํ อนุชาเนยฺยํ, ยํ เภสชฺชญฺเจว อสฺส เภสชฺชสมฺมตญฺจ โลกสฺส อาหารตฺถญฺจ ผเรยฺย น จ โอฬาริโก อาหาโร ปญฺญาเยยฺยาติ. ตสฺส มยฺหํ ภิกฺขเว เอตทโหสิ "อิมานิ โข ปญฺจ เภสชฺชานิ: เสยฺยถีทํ? สปฺปิ นวนีตํ เตลํ มธุ ผาณิตํ, เภสชฺชานิ เจว เภสชฺชสมฺมตานิ จ โลกสฺส อาหารตฺถญฺจ ผรนฺติ น จ โอฬาริโก อาหาโร ปญฺญายนฺติ. ยนฺนูนาหํ ภิกฺขูนํ อิมานิ ปญฺจ เภสชฺชานิ อนุชาเนยฺยํ กาเล ปฏิคฺคเหตฺวา กาเล ปริภุญฺชิตุนฺติ. อนุชานามิ ภิกฺขเว ตานิ ปญฺจ เภสชฺชานิ กาเล ปฏิคฺคเหตฺวา กาเล ปริภุญฺชิตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู ตานิ ปญฺจ เภสชฺชานิ กาเล ปฏิคฺคเหตฺวา กาเล ปริภุญฺชนฺติ. เตสํ ยานิปิ ตานิ ปากติกานิ

ลูขานิ โภชนานิ ตานิปิ นจฺฉาเทนฺติ, ปเคว เสเนสิกานิ. เต เตน เจว สารทิเกน อาพาเธน ผุฏฺฐา อิมินา จ ภตฺตาจฺฉาทเกน[๑] ตทุภเยน ภิยฺโยโส มตฺตาย กิสา โหนฺติ ลูขา ทุพฺพณฺณา อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาตา ธมนิสนฺถตคตฺตา. อทฺทสา โข ภควา เต ภิกฺขู ภิยฺโยโส มตฺตาย กิเส ลูเข ทุพฺพณฺเณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาเต ธมนิสนฺถตคตฺเต; ทิสฺวาน อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ "กินฺนุ โข อานนฺท เอตรหิ ภิกฺขู ภิยฺโยโส มตฺตาย กิสา ลูขา ทุพฺพณฺณา อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาตา ธมนิสนฺถตคตฺตาติ. "เอตรหิ ภนฺเต ภิกฺขู ตานิ ปญฺจ เภสชฺชานิ กาเล ปฏิคฺคเหตฺวา กาเล ปริภุญฺชนฺติ. เตสํ ยานิปิ ตานิ ปากติกานิ ลูขานิ โภชนานิ ตานิปิ นจฺฉาเทนฺติ, ปเคว เสเนสิกานิ. เต เตน เจว สารทิเกน อาพาเธน ผุฏฺฐา อิมินา จ ภตฺตาจฺฉาทเกน ตทุภเยน ภิยฺโยโส มตฺตาย กิสา ลูขา ทุพฺพณฺณา อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาตา ธมนิสนฺถตคตฺตาติ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว ตานิ ปญฺจ เภสชฺชานิ ปฏิคฺคเหตฺวา กาเลปิ วิกาเลปิ ปริภุญฺชิตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขูนํ วเสหิ เภสชฺเชหิ อตฺโถ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว วสานิ เภสชฺชานิ: อจฺฉวสํ มจฺฉวสํ สุสุกาวสํ สูกรวสํ คทฺรภวสํ กาเล ปฏิคฺคหิตํ กาเล นิปกฺกํ[๒] กาเล สํสฏฺฐํ[๓] เตลปริโภเคน

---

[๑] ภตฺตาจฺฉนฺทเกนาติปิ ปาโฐ. [๒] สี. นิปฺปกฺกํ. [๓] สี. สํสตฺตํ.

ปริภุญฺชิตุํ. วิกาเล เจ ภิกฺขเว ปฏิคฺคหิตํ วิกาเล นิปกฺกํ วิกาเล สํสฏฺฐํ, ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ติณฺณํ ทุกฺกฏานํ. กาเล เจ ภิกฺขเว ปฏิคฺคหิตํ, วิกาเล นิปกฺกํ วิกาเล สํสฏฺฐํ, ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ. กาเล เจ ภิกฺขเว ปฏิคฺคหิตํ กาเล นิปกฺกํ, วิกาเล สํสฏฺฐํ, ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. กาเล เจ ภิกฺขเว ปฏิคฺคหิตํ กาเล นิปกฺกํ กาเล สํสฏฺฐํ, ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อนาปตฺตีติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขูนํ มูเลหิ เภสชฺเชหิ อตฺโถ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว มูลานิ เภสชฺชานิ: หลิทฺทํ สิงฺคิเวรํ วจํ วจตฺถํ อติวิสํ กฏุกโรหิณึ อุสีรํ ภทฺทมุตฺตกํ; ยานิ วา ปนญฺญานิปิ อตฺถิ มูลานิ เภสชฺชานิ เนว ขาทนีเย ขาทนียตฺถํ[๑] ผรนฺติ น โภชนีเย โภชนียตฺถํ[๒] ผรนฺติ, ตานิ ปฏิคฺคเหตฺวา ยาวชีวํ ปริหริตุํ, สติ ปจฺจเย ปริภุญฺชิตุํ. อสติ ปจฺจเย ปริภุญฺชนฺตสฺส อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ. เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขูนํ มูเลหิ เภสชฺเชหิ ปิฏฺเฐหิ อตฺโถ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว นิสทํ นิสทโปตนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขูนํ กสาเวหิ เภสชฺเชหิ อตฺโถ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว กสาวานิ เภสชฺชานิ: นิมฺพกสาวํ กุฏชกสาวํ ปโฏลกสาวํ ปคฺควกสาวํ

[๑] ยุ. ขาทนียตฺตํ. [๒] ยุ. โภชนียตฺตํ.

นัตมาลกสาวํ; ยานิ วา ปนัญญานิปิ อัตถิ กสาวานิ เภสัชชานิ เนว ขาทนียเย ขาทนียัตถํ ผรันติ น โภชนียเย โภชนียัตถํ ผรันติ, ตานิ ปฏิคคเหตวา ยาวชีวํ ปริหริตุํ, สติ ปัจจเย ปริภุญชิตุํ. อสติ ปัจจเย ปริภุญชันตัสส อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกขูนํ ปัณเณหิ เภสัชเชหิ อัตโถ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว ปัณณานิ เภสัชชานิ: นิมพปัณณํ กุฏชปัณณํ ปโฏลปัณณํ สุลสิปัณณํ กัปปาสิปัณณํ, ยานิ วา ปนัญญานิปิ อัตถิ ปัณณานิ เภสัชชานิ, เนว ขาทนียเย ขาทนียัตถํ ผรันติ น โภชนียเย โภชนียัตถํ ผรันติ, ตานิ ปฏิคคเหตวา ยาวชีวํ ปริหริตุํ, สติ ปัจจเย ปริภุญชิตุํ. อสติ ปัจจเย ปริภุญชันตัสส อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกขูนํ ผเลหิ เภสัชเชหิ อัตโถ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว ผลานิ เภสัชชานิ: วิลังคํ ปิปผลึ มริจํ หรีตกํ วิภีตกํ อามลกํ โคฏผลํ; ยานิ วา ปนัญญานิปิ อัตถิ ผลานิ เภสัชชานิ เนว ขาทนียเย ขาทนียัตถํ ผรันติ, น โภชนียเย โภชนียัตถํ ผรันติ, ตานิ ปฏิคคเหตวา ยาวชีวํ ปริหริตุํ, สติ ปัจจเย ปริภุญชิตุํ. อสติ ปัจจเย ปริภุญชันตัสส อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกขูนํ ชตูหิ เภสัชเชหิ อัตโถ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว

ชตูนิ เภสัชฺชานิ: หิงฺคุํ หิงฺคุชตุํ หิงฺคุสิปาฏิกํ ตกํ ตกปตฺตึ ตกปณฺณึ สชฺชุลสํ; ยานิ วา ปนญฺญานิปิ อตฺถิ ชตูนิ เภสัชฺชานิ เนว ขาทนีเย ขาทนียตฺถํ ผรนฺติ น โภชนีเย โภชนียตฺถํ ผรนฺติ, ตานิ ปฏิคฺคเหตฺวา ยาวชีวํ ปริหริตุํ, สติ ปจฺจเย ปริภุญฺชิตุํ. อสติ ปจฺจเย ปริภุญฺชนฺตสฺส อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกฺขูนํ โลเณหิ เภสัชฺเชหิ อตฺโถ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว โลณานิ เภสัชฺชานิ: สามุทฺทํ กาฬโลณํ สินฺธวํ อุพฺภิทํ พิลํ; ยานิ วา ปนญฺญานิปิ อตฺถิ โลณานิ เภสัชฺชานิ เนว ขาทนีเย ขาทนียตฺถํ ผรนฺติ, น โภชนีเย โภชนียตฺถํ ผรนฺติ, ตานิ ปฏิคฺคเหตฺวา ยาวชีวํ ปริหริตุํ, สติ ปจฺจเย ปริภุญฺชิตุํ. อสติ ปจฺจเย ปริภุญฺชนฺตสฺส อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ.

เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต อานนฺทสฺส อุปชฺฌายสฺส อายสฺมโต เวลฏฺฐสีสสฺส ถุลฺลกจฺฉาพาโธ โหติ. ตสฺส ลสิกาย จีวรานิ กาเย ลคฺคนฺติ. ตานิ ภิกฺขู อุทเกน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกฑฺฒนฺติ. อทฺทสา โข ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฺฑนฺโต เต ภิกฺขู ตานิ จีวรานิ อุทเกน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกฑฺฒนฺเต; ทิสฺวาน เยน เต ภิกฺขู เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา เต ภิกฺขู เอตทโวจ "กิมิมสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโธติ. "อิมสฺส ภนฺเต อายสฺมโต ถุลฺลกจฺฉาพาโธ, ลสิกาย จีวรานิ กาเย ลคฺคนฺติ, ตานิ มยํ อุทเกน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกฑฺฒามาติ. อถโข ภควา

เอตัส๎มึ นิทาเน เอตัส๎มึ ปกรเณ ธัมมึ กถํ กัต๎วา ภิกขู อามันเตสิ "อนุชานามิ ภิกขเว ยัสส กัณฑุ วา ปิฬกา วา อัสสาโว วา ถุล्लกัจฉา วา อาพาโธ กาโย วา ทุคคันโธ, จุณณานิ เภสัชชานิ; อคิลานัสส ฉกณํ มัตติกํ รชนนิปักกํ. อนุชานามิ ภิกขเว อุทุกขลํ มุสลันติ.

เตน โข ปน สมเยน คิลานานํ ภิกขูนํ จุณเณหิ เภสัชเชหิ จาลิเตหิ อัตโถ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว จุณณจาลนินติ. สัณหหิ อัตโถ โหติ. อนุชานามิ ภิกขเว ทุสสจาลนินติ.

เตน โข ปน สมเยน อัญญตรัสส ภิกขุโน อมนุสสิกาพาโธ โหติ. ตํ อาจริยุปัชฌายา อุปัฏฐหันตา นาสักขึสุ อโรคํ กาตุํ. โส สูกรสูนํ คันต๎วา อามกมํสํ ขาทิ อามกโลหิตํ ปิวิ, ตัสส โส อมนุสสิกาพาโธ ปฏิปัสสัมภิ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว อมนุสสิกาพาเธ อามกมํสํ อามกโลหิตันติ.

เตน โข ปน สมเยน อัญญตรัสส ภิกขุโน จักขุโรคาพาโธ โหติ. ตํ ภิกขู ปริคคเหต๎วา อุจจารัมปิ ปัสสาวัมปิ นิกขาเมนติ. อัททสา โข ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฑันโต เต ภิกขู ตํ ภิกขุํ ปริคคเหต๎วา อุจจารัมปิ ปัสสาวัมปิ นิกขาเมนเต; ทิส๎วาน เยน เต ภิกขู เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต๎วา เต ภิกขู เอตทโวจ "กิมิมัสส ภิกขเว ภิกขุโน อาพาโธติ. "อิมัสส ภันเต อายัส๎มโต จักขุโรคาพาโธ, อิมํ มยํ ปริคคเหต๎วา อุจจารัมปิ ปัสสาวัมปิ นิกขาเมมาติ. อถโข ภควา เอตัส๎มึ นิทาเน เอตัส๎มึ ปกรเณ ธัมมึ กถํ กัต๎วา ภิกขู อามันเตสิ

"อนุชานามิ ภิกฺขเว อญฺชนํ กาฬญฺชนํ รสญฺชนํ โสตญฺชนํ เครุกํ กปลฺลนฺติ. อญฺชนูปปึสเนหิ อตฺโถ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว จนฺทนํ ตครํ กาฬานุสาริยํ ตาลีสํ ภทฺทมุตฺตกนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู ปิฏฺฐานิ อญฺชนานิ ถาลเกสุปิ สราวเกสุปิ นิกฺขิปนฺติ, ติณจุณฺเณหิปิ ปํสุเกหิปิ โอกิรียนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อญฺชนินฺติ. เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุจฺจาวจา อญฺชนิโย ธาเรนฺติ โสวณฺณมยํ รูปิยมยํ. มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "เสยฺยถาปิ นาม คิหี กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว อุจฺจาวจา อญฺชนี ธาเรตพฺพา; โย ธาเรยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐิมยํ ทนฺตมยํ วิสาณมยํ นฬมยํ เวฬุมยํ กฏฺฐมยํ ชตุมยํ ผลมยํ โลหมยํ สงฺขนาภิมยนฺติ. เตน โข ปน สมเยน อญฺชนี อปารุตา โหติ, ติณจุณฺเณหิปิ ปํสุเกหิปิ โอกิรียนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อปิธานนฺติ. อปิธานํ นิปตติ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สุตฺตเกน พนฺธิตฺวา อญฺชนิยา พนฺธิตุนฺติ. อญฺชนี ผลติ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สุตฺตเกน สิพฺเพตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู องฺคุลิยา อญฺเชนฺติ, อกฺขีนิ ทุกฺขานิ โหนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อญฺชนีสลากนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุจฺจาวจา อญฺชนีสลากาโย ธาเรนฺติ โสวณฺณมยํ รูปิยมยํ. มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "เสยฺยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมตฺถํ

อาโรเจสุํ. "น ภิกขเว อุจจาวจา อัญชนีสลากา ธาเรตัพพา; โย ธาเรยย, อาปัตติ ทุกกฏัสส. อนุชานามิ ภิกขเว อัฏฐิมยํ ทันตมยํ วิสาณมยํ ฯเปฯ สังขนาภิมยันติ. เตน โข ปน สมเยน อัญชนีสลากา ภูมิยํ ปตติ ๑ ผรุสา โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว สลาโกธานิยันติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกขู อัญชนิมปิ อัญชนีสลากมปิ หัตเถน ปริหรันติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว อัญชนิตถวิกันติ. อํสวัทธโก ๒ น โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว อํสวัทธกํ พันธนสุตตกันติ.

เตน โข ปน สมเยน อายัสมโต ปิลินทวัจฉัสส สีสาภิตาโป โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว มุทธนิ เตลกันติ. นักขมนีโย โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว นัตถุกัมมันติ. นัตถุ คลติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว นัตถุกรณินติ. เตน โข ปน สมเยน ฉัพพัคคิยา ภิกขู อุจจาวจา นัตถุกรณิโย ธาเรนติ โสวัณณมยํ รูปิยมยํ. มนุสสา อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "เสยยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกขเว อุจจาวจา นัตถุกรณี ธาเรตัพพา; โย ธาเรยย, อาปัตติ ทุกกฏัสส. อนุชานามิ ภิกขเว อัฏฐิมยํ ฯเปฯ สังขนาภิมยันติ. นัตถุ วิสมํ อาสิญจิยติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว ยมกํ นัตถุกรณินติ. นักขมนีโย โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว

---

๑ ยุ. ปติตา. ๒ สี. อํสวัฑฒโก. ยุ. อํสพันธโก.

ธูมํ ปาตุนฺติ. ตํเยว วฏฺฏึ อาลิมฺเปตฺวา ปิวนฺติ, กณฺโฐ ฑหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ธูมเนตฺตนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อุจฺจาวจานิ ธูมเนตฺตานิ ธาเรนฺติ โสวณฺณมยํ รูปิยมยํ. มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขิยนฺติ วิปาเจนฺติ "เสยฺยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว อุจฺจาวจานิ ธูมเนตฺตานิ ธาเรตพฺพานิ; โย ธาเรยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐิมยํ ฯเปฯ สงฺขนาภิมยนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ธูมเนตฺตานิ อปารุตานิ โหนฺติ, ปาณกา, ปวิสนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อปิธานนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู ธูมเนตฺตานิ หตฺเถน ปริหรนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ธูมเนตฺตตฺถวิกนฺติ. เอกโต ฆํสิยนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ยมกตฺถวิกนฺติ. อํสวทฺธโก น โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว อํสวทฺธกํ พนฺธนสุตฺตกนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต ปิลินฺทวจฺฉสฺส วาตาพาโธ โหติ. เวชฺชา เอวมาหํสุ "เตลํ ปจิตพฺพนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว เตลปากนฺติ. ตสฺมึ โข เตลปาเก มชฺชํ ปกฺขิปิตพฺพํ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว เตลปาเก มชฺชํ ปกฺขิปิตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อติปกฺขิตฺตมชฺชานิ เตลานิ ปจนฺติ, ตานิ ปิวิตฺวา มชฺชนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว อติปกฺขิตฺตมชฺชํ

เตลํ ปาตัพพํ; โย ปิเวยย, ยถาธัมโม กาเรตัพโพ. อนุชานามิ ภิกขเว, ยัสมึ เตลปาเก มัชชัสส น วัณโณ น คันโธ น รโส ปัญญายติ, เอวรูปํ มัชชปักขิตตํ เตลํ ปาตุนติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกขูนํ พหุํ อติปักขิตตมัชชํ เตลํ ปักกํ โหติ. อถโข ภิกขูนํ เอตทโหสิ "กถันนุ โข อติปักขิตตมัชเช เตเล ปฏิปัชชิตัพพันติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว อัพภัญชนํ อธิฏฐาตุนติ. เตน โข ปน สมเยน อายัสมโต ปิลินทวัจฉัสส พหุํ[๑] เตลํ ปักกํ โหติ. เตลภาชนํ น วิชชติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว ตีณิ ตุมพานิ: โลหตุมพํ กัฏฐตุมพํ ผลตุมพันติ. เตน โข ปน สมเยน อายัสมโต ปิลินทวัจฉัสส อังควาโต โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว เสทกัมมันติ. นักขมนีโย โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว สัมภารเสทันติ. นักขมนีโย โหติ. "อนุชานามิ ภิกขเว มหาเสทันติ. นักขมนีโย โหติ. "อนุชานามิ ภิกขเว ภังโคทกันติ. นักขมนีโย โหติ. "อนุชานามิ ภิกขเว อุทกโกฏฐกันติ.

เตน โข ปน สมเยน อายัสมโต ปิลินทวัจฉัสส ปัพพวาโต โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว โลหิตํ โมเจตุนติ. นักขมนีโย โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว โลหิตํ โมเจตวา วิสาเณน คเหตุนติ.

เตน โข ปน สมเยน อายัสมโต ปิลินทวัจฉัสส ปาทา ผาลิตา

---

๑ ยุ. พหุตรํ.

โหนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปาทพฺภญฺชนนฺติ. นกฺขมนีโย โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปชฺชํ อภิสงฺขริตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน คณฺฑาพาโธ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สตฺถกมฺมนฺติ. กสาโวทเกน อตฺโถ โหติ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว กสาโวทกนฺติ ติลกกฺเกน อตฺโถ โหติ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ติลกกฺกนฺติ. กพฬิกาย อตฺโถ โหติ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว กพฬิกนฺติ. วณพนฺธนโจเลน อตฺโถ โหติ. อนุชานามิ ภิกฺขเว วณพนฺธนโจลนฺติ. วโณ กณฺฑุวติ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สาสปกุฏฺเฏน โธวิตุนฺติ. วโณ กิลิชฺชิตฺถ. อนุชานามิ ภิกฺขเว ธูมํ กาตุนฺติ. วฑฺฒมํสํ วุฏฺฐาติ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว โลณสกฺขริกาย ฉินฺทิตุนฺติ. วโณ น รูหติ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว วณเตลนฺติ. เตลํ คลติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว วิกาสิกํ สพฺพํ วณปฏิกมฺมนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อหินา ทฏฺโฐ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว จตฺตาริ มหาวิกฏานิ ทาตุํ คูถํ มุตฺตํ ฉาริกํ มตฺติกนฺติ. อถโข ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "อปฺปฏิคฺคหิตานิ นุโข อุทาหุ ปฏิคฺคเหตพฺพานีติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สติ กปฺปิยการเก ปฏิคฺคหาเปตุํ, อสติ กปฺปิยการเก สามํ คเหตฺวา ปริภุญฺชิตุนฺติ. เตน โข ปน

สมเยน อัญญตเรน ภิกขุนา วิสํ ปีตํ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. อนุชานามิ ภิกขเว คูถํ ปาเยตุนติ. อถโข ภิกขูนํ, เอตทโหสิ "อัปปฏิคคหิโต นุโข อุทาหุ ปฏิคคเหตัพโพติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว ยํ กโรนโต ปฏิคคัณหาติ, สฺวว ปฏิคคโห กโต, น ปุน ปฏิคคเหตัพโพติ.

เตน โข ปน สมเยน อัญญตรัสส ภิกขุโน ฆรทินนกาพาโธ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว สีตาโลฬึ ปาเยตุนติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตโร ภิกขุ ทุฏฐคหณิโก* โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว อามิสขารํ ปาเยตุนติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตรัสส ภิกขุโน ปัณฑุโรคาพาโธ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว มุตตหรีฏกํ ปาเยตุนติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตรัสส ภิกขุโน ฉวิโทสาพาโธ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว คันธาเลปํ กาตุนติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตโร ภิกขุ อภิสันนกาโย โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว วิเรจนํ ปาตุนติ. อัจฉกัญชิยา อัตโถ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว อัจฉกัญชิกันติ. อกฏยูเสน อัตโถ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว อกฏยูสันติ. กฏากเฏน อัตโถ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว กฏากฏันติ.

* สี. ทุฏฐคหณิโก.

ปฏิจฺฉาทนีเยน อตฺโถ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปฏิจฺฉาทนียนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา ปิลินฺทวจฺโฉ[1] ราชคเห ปพฺภารํ โสธาเปติ เลณํ กตฺตุกาโม. อถโข ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร, เยน อายสฺมา ปิลินฺทวจฺโฉ, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ ปิลินฺทวจฺฉํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร อายสฺมนฺตํ ปิลินฺทวจฺฉํ เอตทโวจ "กึ ภนฺเต เถโร การาเปตีติ. "ปพฺภารํ มหาราช โสธาเปมิ เลณํ กตฺตุกาโมติ. "อตฺโถ ภนฺเต อยฺยสฺส อารามิเกนาติ. "น โข มหาราช ภควตา อารามิโก อนุญฺญาโตติ. "เตน หิ ภนฺเต ภควนฺตํ ปฏิปุจฺฉิตฺวา มม อาโรเจยฺยาถาติ. "เอวํ มหาราชาติ โข อายสฺมา ปิลินฺทวจฺโฉ รญฺโญ มาคธสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส ปจฺจสฺโสสิ. อถโข อายสฺมา ปิลินฺทวจฺโฉ ราชานํ มาคธํ เสนิยํ พิมฺพิสารํ ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสสิ สมาทเปสิ สมุตฺเตเชสิ สมฺปหํเสสิ. อถโข ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร อายสฺมตา ปิลินฺทวจฺเฉน ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺสิโต สมาทปิโต สมุตฺเตชิโต สมฺปหํสิโต อุฏฺฐายาสนา อายสฺมนฺตํ ปิลินฺทวจฺฉํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ. อถโข อายสฺมา ปิลินฺทวจฺโฉ ภควโต สนฺติเก ทูตํ ปาเหสิ "ราชา ภนฺเต มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร อารามิกํ ทาตุกาโม. กถํ นุโข ภนฺเต ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา

---

[1] สี. ปิลินฺทิวจฺโฉ.

ภิก์ขู อามัน์เตสิ “อนุชานามิ ภิก์ขเว อารามิกัน์ติ. ทุติยัม์ปิ โข ราชา มาคโธ เสนิโย พิม์พิสาโร, เยนายัส์มา ปิลิน์ทวัจ์โฉ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา อายัส์มัน์ตํ ปิลิน์ทวัจ์ฉํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ; เอกมัน์ตํ นิสิน์โน โข ราชา มาคโธ เสนิโย พิม์พิสาโร อายัส์มัน์ตํ ปิลิน์ทวัจ์ฉํ เอตทโวจ “อนุญ์ญาโต ภัน์เต ภควตา อารามิโกติ. “เอวํ มหาราชาติ. “เตน หิ ภัน์เต อัย์ยัส์ส อารามิกํ ทัม์มีติ. อถโข ราชา มาคโธ เสนิโย พิม์พิสาโร อายัส์มโต ปิลิน์ทวัจ์ฉัส์ส อารามิกํ ปฏิส์สุณิต์วา วิส์สริต์วา จิเรน สตึ ปฏิลภิต์วา อัญ์ญตรํ สัพ์พัต์ถกํ มหามัต์ตํ อามัน์เตสิ “โย มยา ภเณ อัย์ยัส์ส อารามิโก ปฏิส์สุโต, ทิน์โน โส อารามิโกติ. “น โข เทว อัย์ยัส์ส อารามิโก ทิน์โนติ. “กีวจิรํ นุโข ภเณ อิโต รัต์ติ[๑] โหตีติ. อถโข โส มหามัต์โต รัต์ติโย คเณต์วา[๒] ราชานํ มาคธํ เสนิยํ พิม์พิสารํ เอตทโวจ “ปัญ์จ เทว รัต์ติสตานีติ. “เตน หิ ภเณ อัย์ยัส์ส ปัญ์จ อารามิกสตานิ เทหีติ.[๓] “เอวํ เทวาติ โข โส มหามัต์โต รัญ์โญ มาคธัส์ส เสนิยัส์ส พิม์พิสารัส์ส ปฏิส์สุณิต์วา อายัส์มโต ปิลิน์ทวัจ์ฉัส์ส ปัญ์จ อารามิกสตานิ อทาสิ.[๔] ปาฏิเยก์โก คาโม นิวิสิ. “อารามิกคามโกติปิ นํ อาหํสุ, “ปิลิน์ทวัจ์ฉคามโกติปิ[๕] นํ อาหํสุ.

เตน โข ปน สมเยน อายัส์มา ปิลิน์ทวัจ์โฉ ตัส์มึ คามเก

๑ สี. ยุ. หิตํ. ๒ สี. ยุ. วิคเณต์วา. ๓ สี. ยุ. เทถาติ.
๔ สี. ยุ. ปาทาสิ. ๕ สี. ปิลิน์ทิคามโกติปิ. ยุ. ปิลิน์ทคามโกติปิ.

กุลุปโก โหติ. อถโข อายสฺมา ปิลินฺทวจฺโฉ ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย ปิลินฺทวจฺฉคามกํ ปิณฺฑาย ปาวิสิ. เตน โข ปน สมเยน ตสฺมึ คามเก อุสฺสโว โหติ. ทารกา อลงฺกตา มาลากิตา กีฬนฺติ. อถโข อายสฺมา ปิลินฺทวจฺโฉ ปิลินฺทวจฺฉคามเก สปทานํ ปิณฺฑาย จรมาโน, เยน อญฺญตรสฺส อารามิกสฺส นิเวสนํ, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อาสเน นิสีทิ. เตน โข ปน สมเยน ตสฺสา อารามิกินิยา ธีตา อญฺเญ ทารเก อลงฺกเต มาลากิเต ปสฺสิตฺวา โรทติ "มาลํ เม เทถ, อลงฺการํ เม เทถาติ. อถโข อายสฺมา ปิลินฺทวจฺโฉ ตํ อารามิกินึ เอตทโวจ "กิสฺสายํ ทาริกา โรทตีติ. "อยํ ภนฺเต ทาริกา อญฺเญ ทารเก อลงฺกเต มาลากิเต ปสฺสิตฺวา โรทติ "มาลํ เม เทถ, อลงฺการํ เม เทถาติ. กุโต อมฺหากํ ทุคฺคตานํ มาลา, กุโต อลงฺกาโรติ. อถโข อายสฺมา ปิลินฺทวจฺโฉ อญฺญตรํ ติณณฺฑุปกํ คเหตฺวา ตํ อารามิกินึ เอตทโวจ "หนฺทิมํ ติณณฺฑุปกํ ตสฺสา ทาริกาย สีเส ปฏิมุญฺจาหีติ.[๑] อถโข สา อารามิกินี ตํ ติณณฺฑุปกํ คเหตฺวา ตสฺสา ทาริกาย สีเส ปฏิมุญฺจิ. สา อโหสิ สุวณฺณมาลา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา. นตฺถิ ตาทิสา รญฺโญปิ อนฺเตปุเร สุวณฺณมาลา. มนุสฺสา รญฺโญ มาคธสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส อาโรเจสุํ "อมุกสฺส เทว อารามิกสฺส ฆเร สุวณฺณมาลา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา. นตฺถิ ตาทิสา เทวสฺสาปิ อนฺเตปุเร สุวณฺณมาลา. กุโต ตสฺส ทุคฺคตสฺส. นิสฺสํสยํ โจริกาย อาภตาติ. อถโข ราชา มาคโธ

---

[๑] สี. ยุ. ปฏิมุญฺจาติ.

เสนิโย พิมพิสาโร ตํ อารามิกกุลํ พันธาเปสิ. ทุติยัมปิ โข อายัสมา ปิลินทวัจโฉ ปุพพัณหสมยํ นิวาเสตวา ปัตตจีวรมาทาย ปิลินทวัจฉคามกํ ปิณฑาย ปาวิสิ; ปิลินทวัจฉคามเก สปทานํ ปิณฑาย จรมาโน, เยน ตัสส อารามิกัสส นิเวสนํ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ปฏิวิสสเก ปุจฉิ "กหํ อิทํ[๑] อารามิกกุลํ คตันติ. "เอติสสา ภันเต สุวัณณมาลาย การณา รัญญา พันธาปิตันติ. อถโข อายัสมา ปิลินทวัจโฉ, เยน รัญโญ มาคธัสส เสนิยัสส พิมพิสารัสส นิเวสนํ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ปัญญัตเต อาสเน นิสีทิ. อถโข ราชา มาคโธ เสนิโย พิมพิสาโร, เยนายัสมา ปิลินทวัจโฉ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา อายัสมันตํ ปิลินทวัจฉํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ นิสีทิ; เอกมันตํ นิสินนํ โข ราชานํ มาคธํ เสนิยํ พิมพิสารํ อายัสมา ปิลินทวัจโฉ เอตทโวจ "กิสส มหาราช อารามิกกุลํ พันธาปิตันติ. "ตัสส ภันเต อารามิกัสส ฆเร สุวัณณมาลา อภิรูปา ทัสสนียา ปาสาทิกา, นัตถิ ตาทิสา อัมหากํปิ อันเตปุเร สุวัณณมาลา. กุโต ตัสส ทุคคตัสส. นิสสํสยํ โจริกาย อาภตาติ. อถโข อายัสมา ปิลินทวัจโฉ รัญโญ มาคธัสส เสนิยัสส พิมพิสารัสส ปาสาทํ "สุวัณณันติ อธิมุจจิ. โส อโหสิ สัพพโสวัณณมโย. "อิทํ ปน เต มหาราช ตาวพหุํ สุวัณณํ กุโตติ. "อัญญาตํ ภันเต, อัยยัสเสวโส[๒] อิทธานุภาโวติ ตํ อารามิกกุลํ มุญจาเปสิ.

มนุสสา "อัยเยน กิร ปิลินทวัจเฉน สราชิกาย ปริสาย

---

[๑] สี. ยุ. อิมํ. [๒] สี. ยุ. อัยยัสส เอโส.

อุตตริมนุสสธัมมํ อิทธิปาฏิหาริยํ ทัสสิตันติ อัตตมนา อภิปปสันนา อายัสมโต ปิลินทวัจฉัสส ปัญจ เภสัชชานิ อาภิหรึสุ. เสยยถีทํ ? สัปปิ นวนีตํ เตลํ มธุํ ผาณิตํ. ปกติยาปิจายัสมา ปิลินทวัจโฉ ลาภี โหติ ปัญจันนํ เภสัชชานํ, ลัทธํ ลัทธํ ปริสาย วิสัสัชเชติ. ปริสา จัสส โหติ พาหุลลิกา, ลัทธํ ลัทธํ โกลัมเพปิ ฆเฏปิ ปูเรตวา ปฏิสาเมติ, ปริสสาวนานิปิ ถวิกาโยปิ ปูเรตวา วาตปาเนสุ ลัคเคติ. ตานิ โอลีนวิลีนานิ ติฏฐันติ. อุนทุเรหิปิ วิหารา โอกิณณวิกิณณา โหนติ. มนุสสา วิหารจาริกํ อาหิณฑันตา ปัสสิตวา อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "อันโตโกฏฐาคาริกา อิเม สมณา สักยปุตติยา, เสยยถาปิ ราชา มาคโธ เสนิโย พิมพิสาโรติ. อัสโสสุํ โข ภิกขู เตสํ มนุสสานํ อุชฌายันตานํ ขียันตานํ วิปาเจนตานํ. เย เต ภิกขู อัปปิจฉา ฯเปฯ เต อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "กถํ หิ นาม ภิกขู เอวรูปาย พาหุลลาย เจเตสสันตีติ. อถโข เต ภิกขู ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "สัจจํ กิร ภิกขเว ภิกขู เอวรูปาย พาหุลลาย เจเตสสันตีติ. "สัจจํ ภควาติ. ฯเปฯ วิครหิตวา ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "ยานิ โข ปน ตานิ คิลานานํ ภิกขูนํ ปฏิสายนียานิ เภสัชชานิ: เสยยถีทํ ? สัปปิ นวนีตํ เตลํ มธุ ผาณิตํ, ตานิ ปฏิคคเหตวา สัตตาหปรมํ สันนิธิการกํ ปริภุญชิตัพพานิ; ตํ อติกกามยโต ยถาธัมโม กาเรตัพโพติ.

เภสัชชอนุญญาตภาณวารํ ปฐมํ.

อถโข ภควา สาวัตถิยํ ยถาภิรันตํ วิหริตวา, เยน ราชคหํ,

เตน จาริกํ ปักกามิ. อัทหสา โข อายัสมา กังขาเรวโต อันตรามัคเค คุฬกรณํ โอกกมิตวา คุเฬ ปิฏฐํปิ ฉาริกํปิ ปักขิปันเต; ทิส๎วาน "อกัปปิโย คุโฬ สามิโส, น กัปปติ คุโฬ วิกาเล ปริภุญชิตุนติ กุกกุจจายันโต สปริโส คุฬํ น ปริภุญชติ. เยปิส์ส โสตัพพํ มัญญันติ, เตปิ คุฬํ น ปริภุญชันติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "กิมัตถาย ภิกขเว คุเฬ ปิฏฐํปิ ฉาริกํปิ ปักขิปันตีติ. "พันธนัตถาย ภควาติ. "สเจ ภิกขเว พันธนัตถาย คุเฬ ปิฏฐํปิ ฉาริกํปิ ปักขิปันติ, โส จ คุโฬเต๎วว สํขยํ[๑] คัจฉติ. อนุชานามิ ภิกขเว ยถาสุขํ คุฬํ ปริภุญชิตุนติ. อัทหสา โข อายัสมา กังขาเรวโต อันตรามัคเค วัจเจ มุคคํ ชาตํ; ปัส๎สิตวา "อกัปปิยา มุคคา, ปักกาปิ มุคคา ชายันตีติ กุกกุจจายันโต สปริโส มุคคํ น ปริภุญชติ. เยปิส์ส โสตัพพํ มัญญันติ, เตปิ มุคคํ น ปริภุญชันติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "สเจ ภิกขเว ปักกาปิ มุคคา ชายันติ, อนุชานามิ ภิกขเว ยถาสุขํ มุคคํ ปริภุญชิตุนติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตรัส์ส ภิกขุโน อุทรวาตาพาโธ โหติ. โส โลณโสจิรกํ[๒] อปายิ. ตัส์ส โส อุทรวาตาพาโธ ปฏิปัสสัมภิ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว ยถาสุขํ คิลานัส์ส โลณโสจิรกํ, อคิลานัส์ส อุทกสัมภินนํ ปานปริโภเคน ปริภุญชิตุนติ.

อถโข ภควา อนุปุพเพน จาริกํ จรมาโน, เยน ราชคหํ ตทวสริ. ตัต๎ร สุทํ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลันทกนิวาเป. เตน โข

---

[๑] สี. ยุ. สํขํ. [๒] สี. ยุ. โลณโสวีรกํ.

ปน สมเยน ภควโต อุทรวาตาพาโธ โหติ. อถโข อายัส์มา อานัน์โท "ปุพ์เพปิ ภควโต อุทรวาตาพาโธ เตกฏุลาย ยาคุยา ผาสุ โหตีติ สามํ ติลํปิ ตัณ์ฑุลํปิ มุค์คํปิ วิญ์ญาเปต์วา อัน์โต วาเสต์วา อัน์โต สามํ ปจิต์วา ภควโต อุปนาเมสิ "ปิวตุ ภควา เตกฏุลํ ยาคุน์ติ. ชานัน์ตาปิ ตถาคตา ปุจ์ฉัน์ติ, ชานัน์ตาปิ น ปุจ์ฉัน์ติ; กาลํ วิทิต์วา ปุจ์ฉัน์ติ, กาลํ วิทิต์วา น ปุจ์ฉัน์ติ; อัต์ถสัญ์หิตํ ตถาคตา ปุจ์ฉัน์ติ, โน อนัต์ถสัญ์หิตํ, อนัต์ถสัญ์หิเต เสตุฆาโต ตถาคตานํ. ท์วีหากาเรหิ พุท์ธา ภควัน์โต ภิก์ขู ปฏิปุจ์ฉัน์ติ "ธัม์มํ วา เทเสส์สาม, สาวกานํ วา สิก์ขาปทํ ปัญ์ญาเปส์สามาติ, อถโข ภควา อายัส์มัน์ตํ อานัน์ทํ อามัน์เตสิ "กุตายํ อานัน์ท ยาคูติ. อถโข อายัส์มา อานัน์โท ภควโต เอตมัต์ถํ อาโรเจสิ. วิครหิ พุท์โธ ภควา "อนนุจ์ฉวิกํ[1] อานัน์ท อนนุโลมิกํ อัป์ปฏิรูปํ อัส์สามณกํ อกัป์ปิยํ อกรณียํ. กถํ หิ นาม ต์วํ อานัน์ท เอวรูปาย พาหุล์ลาย เจเตส์สสิ. ยทปิ อานัน์ท อัน์โต วุต์ถํ, ตทปิ อกัป์ปิยํ; ยทปิ อัน์โต ปัก์กํ, ตทปิ อกัป์ปิยํ; ยทปิ สามํ ปัก์กํ, ตทปิ อกัป์ปิยํ. เนตํ อานัน์ท อัป์ปสัน์นานํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิต์วา ธัม์มึ กถํ กัต์วา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "น ภิก์ขเว อัน์โต วุต์ถํ อัน์โต ปัก์กํ สามํ ปัก์กํ ปริภุญ์ชิตัพ์พํ; โย ปริภุญ์เชย์ย, อาปัต์ติ ทุก์กฏัส์ส. อัน์โต เจ ภิก์ขเว วุต์ถํ อัน์โต ปัก์กํ สามํ ปัก์กํ,

๑ สี. ยุ. อนนุจ์ฉวิยํ.

ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ติณฺณํ ทุกฺกฏานํ. อนฺโต เจ ภิกฺขเว วุตฺถํ อนฺโต ปกฺกํ อญฺเญหิ ปกฺกํ, ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ. อนฺโต เจ ภิกฺขเว วุตฺถํ พหิ ปกฺกํ สามํ ปกฺกํ, ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ. พหิ เจ ภิกฺขเว วุตฺถํ อนฺโต ปกฺกํ สามํ ปกฺกํ, ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทฺวินฺนํ ทุกฺกฏานํ. อนฺโต เจ ภิกฺขเว วุตฺถํ พหิ ปกฺกํ อญฺเญหิ ปกฺกํ, ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. พหิ เจ ภิกฺขเว วุตฺถํ อนฺโต ปกฺกํ อญฺเญหิ ปกฺกํ, ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. พหิ เจ ภิกฺขเว วุตฺถํ พหิ ปกฺกํ สามํ ปกฺกํ, ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. พหิ เจ ภิกฺขเว วุตฺถํ พหิ ปกฺกํ อญฺเญหิ ปกฺกํ, ตญฺเจ ปริภุญฺเชยฺย, อนาปตฺติ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู "ภควตา สามปาโก* ปฏิกฺขิตฺโตติ ปุนปาเก กุกฺกุจฺจายนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปุนปากํ ปจิตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน ราชคหํ ทุพฺภิกฺขํ โหติ. มนุสฺสา โลณมฺปิ เตลมฺปิ ตณฺฑุลมฺปิ ขาทนียมฺปิ อารามํ อาหรนฺติ. ตานิ ภิกฺขู พหิ วาเสนฺติ, อุกฺกปิณฺฑกาปิ ขาทนฺติ โจราปิ หรนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อนฺโต วาเสตุนฺติ. อนฺโต วาเสตฺวา พหิ ปาเจนฺติ ทมกา ปริวาเรนฺติ. ภิกฺขู อวิสฺสฏฺฐา

* ยุ. สามํ ปาโก.

ปริภุญฺชนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อนฺโต ปจิตุนฺติ. ทุพฺภิกฺเข กปฺปิยการกา พหุตรํ หรนฺติ, อปฺปตรํ ภิกฺขูนํ เทนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สามํ ปจิตุํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว อนฺโต วุตฺถํ อนฺโต ปกฺกํ สามํ ปกฺกนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา ภิกฺขู กาสีสุ วสฺสํ วุตฺถา ราชคหํ คจฺฉนฺตา ภควนฺตํ ทสฺสนาย อนฺตรามคฺเค น ลภึสุ ลูขสฺส วา ปณีตสฺส วา โภชนสฺส ยาวทตฺถํ ปาริปูรึ, พหุญฺจ ผลขาทนียํ อโหสิ, กปฺปิยการโก จ น อโหสิ. อถโข เต ภิกฺขู กิลนฺตรูปา, เยน ราชคหํ เวฬุวนํ กลนฺทกนิวาโป เยน ภควา, เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. อาจิณฺณํ โข ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ อาคนฺตุเกหิ ภิกฺขูหิ สทฺธึ ปฏิสมฺโมทิตุํ. อถโข ภควา เต ภิกฺขู เอตทโวจ "กจฺจิ ภิกฺขเว ขมนียํ, กจฺจิ ยาปนียํ, กจฺจิตฺถ อปฺปกิลมเถน อทฺธานํ อาคตา, กุโต จ ตุมฺเห ภิกฺขเว อาคจฺฉถาติ. "ขมนียํ ภควา, ยาปนียํ ภควา. อิธ มยํ ภนฺเต กาสีสุ วสฺสํ วุตฺถา ราชคหํ อาคจฺฉนฺตา ภควนฺตํ ทสฺสนาย อนฺตรามคฺเค น ลภิมฺหา ลูขสฺส วา ปณีตสฺส วา โภชนสฺส ยาวทตฺถํ ปาริปูรึ, พหุญฺจ ผลขาทนียํ อโหสิ, กปฺปิยการโก จ น อโหสิ, เตน มยํ กิลนฺตรูปา อทฺธานํ อาคตาติ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว, ยตฺถ ผลขาทนียํ ปสฺสติ, กปฺปิยการโก จ น โหติ, สามํ คเหตฺวา หริตฺวา กปฺปิยการเก

ปสัสิตวา ภูมิยํ นิกขิปิตวา ปฏิคคหาเปตวา ปริภุญชิตุํ. อนุชานามิ ภิกขเว อุคคหิตํ ปฏิคคเหตุนติ.[๑]

เตน โข ปน สมเยน อัญญตรัสส พราหมณัสส นวา จ ติลา นวัญจ มธุ อุปปันนา โหนติ. อถโข ตัสส พราหมณัสส เอตทโหสิ "ยันนูนาหํ นเว จ ติเล นวัญจ มธุํ พุทธัปปมุขัสส ภิกขุสํฆัสส ทเทยยันติ. อถโข โส พราหมโณ, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ภควตา สัทธึ สัมโมทิ; สัมโมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรตวา เอกมันตํ อัฏฐาสิ; เอกมันตํ ฐิโต โข โส พราหมโณ ภควันตํ เอตทโวจ "อธิวาเสตุ เม ภันเต ภวํ โคตโม สวาตนาย ภัตตํ สัทธึ ภิกขุสํฆนาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณหีภาเวน. อถโข โส พราหมโณ ภควโต อธิวาสนํ วิทิตวา ปักกามิ. อถโข โส พราหมโณ ตัสสา รัตติยา อัจจเยน ปณีตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปฏิยาทาเปตวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ "กาโล โภ โคตม, นิฏฐิตํ ภัตตันติ. อถโข ภควา ปุพพัณหสมยํ นิวาเสตวา ปัตตจีวรมาทาย, เยน ตัสส พราหมณัสส นิเวสนํ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ปัญญัตเต อาสเน นิสีทิ สัทธึ ภิกขุสํเฆน. อถโข โส พราหมโณ พุทธัปปมุขํ ภิกขุสํฆํ ปณีเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหัตถา สันตัปเปตวา สัมปวาเรตวา ภควันตํ ภุตตาวึ โอนีตปัตตปาณึ เอกมันตํ นิสีทิ. เอกมันตํ นิสินนํ โข ตํ พราหมณํ ภควา ธัมมิยา กถาย สันทัสเสตวา สมาทเปตวา สมุตเตเชตวา

---

๑ สี. อุคคหีตปฏิคคหีตกันติ. ยุ. อุคคหิตํ ปฏิคคหิตุนติ.

สมฺปหํเสตฺวา อุฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ. อถโข ตสฺส พฺราหฺมณสฺส, อจิรปกฺกนฺตสฺส ภควโต, เอตทโหสิ "เยสํ โข มยา อตฺถาย พุทฺธปฺปมุโข ภิกฺขุสํโฆ นิมนฺติโต "นเว จ ติเล นวญฺจ มธุํ ทสฺสามีติ, เต มยา ปมุฏฺฐา ทาตุํ. ยนฺนูนาหํ นเว จ ติเล นวญฺจ มธุํ โกลมฺเพหิ จ ฆเฏหิ จ อารามํ หราเปยฺยนฺติ. อถโข โส พฺราหฺมโณ นเว จ ติเล นวญฺจ มธุํ โกลมฺเพหิ จ ฆเฏหิ จ อารามํ หราเปตฺวา[๑] เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ. เอกมนฺตํ ฐิโต โข โส พฺราหฺมโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ "เยสํ โข มยา โภ โคตม อตฺถาย พุทฺธปฺปมุโข ภิกฺขุสํโฆ นิมนฺติโต "นเว จ ติเล นวญฺจ มธุํ ทสฺสามีติ, เต มยา ปมุฏฺฐา ทาตุํ. ปฏิคฺคณฺหาตุ เม ภวํ โคตโม นเว จ ติเล นวญฺจ มธุนฺติ. "เตน หิ ตฺวํ พฺราหฺมณ ภิกฺขูนํ เทหีติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู ทุพฺภิกฺเข อปฺปมตฺตเกปิ ปวาเรนฺติ ปฏิสงฺขาปิ ปฏิกฺขิปนฺติ, สพฺโพ จ สํโฆ ปวาริโต โหติ. ภิกฺขู กุกฺกุจฺจายนฺตา น ปฏิคฺคณฺหนฺติ. "ปฏิคฺคณฺหาถ ภิกฺขเว ปริภุญฺชถ. อนุชานามิ ภิกฺขเว ตโต นีหตํ ภุตฺตาวินา ปวาริเตน อนติริตฺตํ ปริภุญฺชิตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต อุปนนฺทสฺส สกฺยปุตฺตสฺส อุปฏฺฐากกุลํ สํฆสฺส อตฺถาย ขาทนียํ ปาเหสิ[๒] "อยฺยสฺส อุปนนฺทสฺส ทสฺเสตฺวา สํฆสฺส ทาตพฺพนฺติ. เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา อุปนนฺโท สกฺยปุตฺโต คามํ ปิณฺฑาย ปวิฏฺโฐ โหติ.

---

๑ สี. ยุ. อาหราเปตฺวา. ๒ อิโต ปรํ "อิมํ ขาทนียนฺติปิ ปาฐทฺวยํ.

อถโข เต มนุสฺสา อารามํ คนฺตฺวา ภิกฺขู ปุจฺฉึสุ "กหํ ภนฺเต อยฺโย อุปนนฺโทติ. "เอสาวุโส อายสฺมา อุปนนฺโท สกฺยปุตฺโต คามํ ปิณฺฑาย ปวิฏฺโฐติ. "อิทํ ภนฺเต ขาทนียํ อยฺยสฺส อุปนนฺทสฺส ทตฺวา สํฆสฺส ทาตพฺพนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "เตน หิ ภิกฺขเว ปฏิคฺคเหตฺวา นิกฺขิปถ, ยาว อุปนนฺโท อาคจฺฉตีติ. อถโข อายสฺมา อุปนนฺโท สกฺยปุตฺโต ปุเรภตฺตํ กุลานิ ปยิรุปาสิตฺวา ทิวา อาคจฺฉติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู หุพฺภิกฺเข อปฺปมตฺตเกปิ ปวาเรนฺติ ปฏิสงฺขาปิ ปฏิกฺขิปนฺติ, สพฺโพ จ สํโฆ ปวาริโต โหติ. ภิกฺขู กุกฺกุจฺจายนฺตา น ปฏิคฺคณฺหนฺติ. "ปฏิคฺคณฺหาถ ภิกฺขเว ปริภุญฺชถ. อนุชานามิ ภิกฺขเว ปุเรภตฺตํ ปฏิคฺคหิตํ ภตฺตาวินา ปวาริเตน อนติริตฺตํ ปริภุญฺชิตุนฺติ.

อถโข ภควา ราชคเห ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา, เยน สาวตฺถิ, เตน จาริกํ ปกฺกามิ; อนุปุพฺเพน จาริกํ จรมาโน, เยน สาวตฺถิ, ตทวสริ. ตตฺร สุทํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต สาริปุตฺตสฺส กายฑาหาพาโธ โหติ. อถโข อายสฺมา มหาโมคฺคลฺลาโน, เยนายสฺมา สาริปุตฺโต, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ สาริปุตฺตํ เอตทโวจ "ปุพฺเพ เต อาวุโส สาริปุตฺต กายฑาหาพาโธ เกน ผาสุ โหตีติ. "ภิเสหิ จ เม อาวุโส มูฬาลิกาหิ จาติ. อถโข อายสฺมา มหาโมคฺคลฺลาโน, เสยฺยถาปิ นาม พลวา ปุริโส สมฺมิญฺชิตํ วา พาหํ ปสาเรยฺย ปสาริตํ วา พาหํ สมฺมิญฺเชยฺย, เอวเมว เชตวเน อนฺตรหิโต

มนฺทากินิยา โปกฺขรณิยา ตีเร ปาตุรโหสิ. อทฺทสา โข อญฺญตโร นาโค อายสฺมนฺตํ มหาโมคฺคลฺลานํ ทูรโตว อาคจฺฉนฺตํ; ทิสฺวาน อายสฺมนฺตํ มหาโมคฺคลฺลานํ เอตทโวจ "เอตุ โข ภนฺเต อยฺโย มหาโมคฺคลฺลาโน. สฺวาคตํ ภนฺเต อยฺยสฺส มหาโมคฺคลฺลานสฺส. เกน ภนฺเต อยฺยสฺส อตฺโถ, กึ ทมฺมีติ. "ภิเสหิ จ เม อาวุโส อตฺโถ มุฬาลิกาหิ จาติ. อถโข โส นาโค อญฺญตรํ นาคํ อาณาเปสิ "เตน หิ ภเณ อยฺยสฺส ภิเส จ มุฬาลิกาโย จ ยาวทตฺถํ เทหีติ. อถโข โส นาโค มนฺทากินึ โปกฺขรณึ โอคาเหตฺวา โสณฺฑาย ภิสมุฬาลิกาโย* อพฺพาหิตฺวา สุวิกฺขาลิตํ วิกฺขาเลตฺวา ภณฺฑิกํ พนฺธิตฺวา, เยนายสฺมา มหาโมคฺคลฺลาโน, เตนุปสงฺกมิ. อถโข อายสฺมา มหาโมคฺคลฺลาโน, เสยฺยถาปิ นาม พลวา ปุริโส สมฺมิญฺชิตํ วา พาหํ ปสาเรยฺย ปสาริตํ วา พาหํ สมฺมิญฺเชยฺย, เอวเมว มนฺทากินิยา โปกฺขรณิยา ตีเร อนฺตรหิโต เชตวเน ปาตุรโหสิ. โสปิ โข นาโค มนฺทากินิยา โปกฺขรณิยา ตีเร อนฺตรหิโต เชตวเน ปาตุรโหสิ. อถโข โส นาโค อายสฺมโต มหาโมคฺคลฺลานสฺส ภิเส จ มุฬาลิกาโย จ ปฏิคฺคหาเปตฺวา เชตวเน อนฺตรหิโต มนฺทากินิยา โปกฺขรณิยา ตีเร ปาตุรโหสิ. อถโข อายสฺมา มหาโมคฺคลฺลาโน อายสฺมโต สาริปุตฺตสฺส ภิเส จ มุฬาลิกาโย จ อุปนาเมสิ. อถโข อายสฺมโต สาริปุตฺตสฺส ภิเส จ มุฬาลิกาโย จ ปริภุตฺตสฺส กายทาหาพาโธ ปฏิปฺปสฺสมฺภิ. พหู ภิสา จ มุฬาลิกาโย จ อวสิฏฺฐา โหนฺติ. เตน โข ปน

* ยุ. ภิสญฺจ มุฬาลิญฺจ.

สมเยน ภิก์ขู ทุพ์ภิก์เข อัป์ปมัต์ตเกปิ ปวาเรน์ติ ปฏิสังขาปิ ปฏิก์ขิปัน์ติ, สัพ์โพ จ สํโฆ ปวาริโต โหติ. ภิก์ขู กุก์กุจ์จายัน์ตา น ปฏิค์คัณ์หัน์ติ. "ปฏิค์คัณ์หาถ ภิก์ขเว ปริภุญ์ชถ. อนุชานามิ ภิก์ขเว วนัฏ์ฐํ โปก์ขรัฏ์ฐํ ภุต์ตาวินา ปวาริเตน อนติริต์ตํ ปริภุญ์ชิตุน์ติ.

เตน โข ปน สมเยน สาวัต์ถิยํ พหุํ ผลขาทนียํ อุส์สัน์นํ โหติ, กัป์ปิยการโก จ น โหติ. ภิก์ขู กุก์กุจ์จายัน์ตา ผลํ น ปริภุญ์ชัน์ติ. ภควโต เอตมัต์ถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิก์ขเว อพีชํ นิพ์พฏพีชํ อกตกัป์ปํ ผลํ ปริภุญ์ชิตุน์ติ.

อถโข ภควา สาวัต์ถิยํ ยถาภิรัน์ตํ วิหริต์วา, เยน ราชคหํ, เตน จาริกํ ปัก์กามิ; อนุปุพ์เพน จาริกํ จรมาโน, เยน ราชคหํ, ตทวสริ. ตัต์ร สุทํ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลัน์ทกนิวาเป. เตน โข ปน สมเยน อัญ์ญตรัส์ส ภิก์ขุโน ภคัน์ทลาพาโธ โหติ. อากาสโคต์โต เวช์โช สัต์ถกัม์มํ กโรติ. อถโข ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณ์ฑัน์โต, เยน ตัส์ส ภิก์ขุโน วิหาโร, เตนุปสังกมิ. อัท์ทสา โข อากาสโคต์โต เวช์โช ภควัน์ตํ ทูรโตว อาคัจ์ฉัน์ตํ; ทิส์วาน ภควัน์ตํ เอตทโวจ "อาคัจ์ฉตุ ภวํ โคตโม, อิมัส์ส ภิก์ขุโน วัจ์จมัค์คํ ปัส์สตุ, เสย์ยถาปิ โคธามุขัน์ติ. อถโข ภควา "มมํ ข์วายํ โมฆปุริโส อุป์ปัณ์เฑตีติ ตโตว ปฏินิวัต์ติต์วา เอตัส์มึ นิทาเน เอตัส์มึ ปกรเณ ภิก์ขุสํฆํ สัน์นิปาตาเปต์วา ภิก์ขู ปฏิปุจ์ฉิ "อัต์ถิ ภิก์ขเว อมุกัส์มึ วิหาเร ภิก์ขุ คิลาโนติ. "อัต์ถิ ภควาติ.

"กินตัสส ภิกขเว ภิกขุโน อาพาโธติ. "ตัสส ภันเต อายัสมโต ภคันทลาพาโธ. อากาสโคตโต เวชโช สัตถกัมมํ กโรตีติ. วิครหิ พุทโธ ภควา "อนนุจฉวิกํ ภิกขเว ตัสส โมฆปุริสัสส อนนุโลมิกํ อัปปฏิรูปํ อัสสามณกํ อกัปปิยํ อกรณียํ. กถํ หิ นาม โส ภิกขเว โมฆปุริโส สัมพาเธ สัตถกัมมํ การาเปสสติ. สัมพาเธ ภิกขเว สุขุมา ฉวิ, ทุโรปโย วโณ, ทุปปริหารํ สัตถํ. เนตํ ภิกขเว อัปปสันนานํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตวา ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "น ภิกขเว สัมพาเธ สัตถกัมมํ การาเปตัพพํ; โย การาเปยย, อาปัตติ ถุลลัจจยัสสาติ. เตน โข ปน สมเยน ฉัพพัคคิยา ภิกขู "ภควตา สัตถกัมมํ ปฏิกขิตตันติ วัตถิกัมมํ การาเปนติ. เย เต ภิกขู อัปปิจฉา ฯเปฯ เต อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "กถํ หิ นาม ฉัพพัคคิยา ภิกขู วัตถิกัมมํ การาเปสสันตีติ. อถโข เต ภิกขู ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "สัจจํ กิร ภิกขเว ฉัพพัคคิยา ภิกขู วัตถิกัมมํ การาเปนตีติ. "สัจจํ ภควาติ. ฯเปฯ วิครหิตวา ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "น ภิกขเว สัมพาธัสส สามันตา* ทวังคุเล สัตถกัมมํ วา วัตถิกัมมํ วา การาเปตัพพํ; โย การาเปยย, อาปัตติ ถุลลัจจยัสสาติ.

อถโข ภควา ราชคเห ยถาภิรันตํ วิหริตวา, เยน พาราณสี, เตน จาริกํ ปักกามิ; อนุปุพเพน จาริกํ จรมาโน, เยน พาราณสี, ตทวสริ. ตัตร สุทํ ภควา พาราณสิยํ วิหรติ อิสิปตเน มิคทาเย.

---

* สมันตา ?

เตน โข ปน สมเยน พาราณสิยํ สุปปิโย จ อุปาสโก สุปปิยา จ อุปาสิกา อุโภ ° ปสันนา โหนติ ทายกา การกา สํฆุปฏฐากา. อถโข สุปปิยา อุปาสิกา อารามํ คันตวา วิหาเรน วิหารํ ปริเวเณน ปริเวณํ อุปสังกมิตวา ภิกขู ปุจฉติ "โก ภันเต คิลาโน, กัสส กึ อาหริยตูติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตเรน ภิกขุนา วิเรจนํ ปีตํ โหติ. อถโข โส ภิกขุ สุปปิยํ อุปาสิกํ เอตทโวจ "มยา โข ภคินิ วิเรจนํ ปีตํ, อัตโถ เม ปฏิจฉาทนีเยนาติ. "สุฏฐุ อัยย อาหริยิสสตีติ ฆรํ คันตวา อันเตวาสึ อาณาเปสิ "คัจฉ ภเณ ปวัตตมํสํ ชานาหีติ. "เอวํ อัยเยติ โข โส ปุริโส สุปปิยาย อุปาสิกาย ปฏิสสุณิตวา เกวลกัปปํ พาราณสึ อาหิณฑันโต น อัททส ปวัตตมํสํ. อถโข โส ปุริโส, เยน สุปปิยา อุปาสิกา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา สุปปิยํ อุปาสิกํ เอตทโวจ "นัตถัยเย ปวัตตมํสํ, มาฆาโต อัชชาติ. อถโข สุปปิยาย อุปาสิกาย เอตทโหสิ "ตัสส โข คิลานัสส ภิกขุโน ปฏิจฉาทนียํ อลภันตัสส อาพาโธ วา อภิวัฑฒิสสติ กาลกิริยา วา ภวิสสติ. น โข เม ตํ ปฏิรูปํ, ยาหํ ปฏิสสุณิตวา น หราเปยยันติ. โปตถนิกํ คเหตวา อูรุมํสํ อุกกันติตวา ทาสิยา อทาสิ "หันท เช อิมํ มํสํ สัมปาเทตวา, อมุกัสมึ วิหาเร ภิกขุ คิลาโน, ตัสส ทัชเชหิ; โย จ มํ ปุจฉติ, "คิลานาติ ปฏิเวเทหีติ อุตตราสังเคน อูรุํ เวเฐตวา โอวรกํ ปวิสิตวา

° ยุ. อุภโต.

มจฺจเก นิปชฺชิ. อถโข สุปฺปิโย อุปาสโก ฆรํ คนฺตฺวา ทาสึ ปุจฺฉิ "กหํ สุปฺปิยาติ. "เอสายฺย โอวรเก นิปนฺนาติ. อถโข สุปฺปิโย อุปาสโก, เยน สุปฺปิยา อุปาสิกา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา สุปฺปิยํ อุปาสิกํ เอตทโวจ "กิสฺส นิปนฺนาสีติ. "คิลานมฺหีติ. "กินฺเต อาพาโธติ. อถโข สุปฺปิยา อุปาสิกา สุปฺปิยสฺส อุปาสกสฺส เอตมตฺถํ อาโรเจสิ. อถโข สุปฺปิโย อุปาสโก "อจฺฉริยํ วต โภ, อพฺภุตํ วต โภ, ยาว สทฺธายํ สุปฺปิยา ปสนฺนา, ยตฺร หิ นาม อตฺตโนปิ มํสานิ ปริจฺจตฺตานิ, กึ ปนิมาย[๑] อญฺญํ กิญฺจิ อเทยฺยํ ภวิสฺสตีติ หฏฺโฐ อุทคฺโค, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข สุปฺปิโย อุปาสโก ภควนฺตํ เอตทโวจ "อธิวาเสตุ เม ภนฺเต ภควา สฺวาตนาย ภตฺตํ สทฺธึ ภิกฺขุสํเฆนาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณฺหีภาเวน. อถโข สุปฺปิโย อุปาสโก ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ. อถโข สุปฺปิโย อุปาสโก ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน ปณีตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปฏิยาทาเปตฺวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ "กาโล ภนฺเต, นิฏฺฐิตํ ภตฺตนฺติ. อถโข ภควา ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย, เยน สุปฺปิยสฺส อุปาสกสฺส นิเวสนํ, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อาสเน นิสีทิ สทฺธึ ภิกฺขุสํเฆน. อถโข สุปฺปิโย อุปาสโก, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ. เอกมนฺตํ ฐิตํ โข สุปฺปิยํ อุปาสกํ ภควา เอตทโวจ "กหํ สุปฺปิยาติ.

[๑] สี. กิมฺปิมาย.

"คิลานา ภควาติ. "เตน หิ อาคัจ์ฉตูติ. "น ภควา อุส์สหตีติ. "เตน หิ ปริค์คเหต์วาปิ อาเนถาติ. อถโข สุปิ์ปิโย อุปาสโก สุปิ์ปิยํ อุปาสิกํ ปริค์คเหต์วา อาเนสิ. ตัส์สา สห ทัส์สเนน ภควโต ตาวมหา วโณ รูโฬ์ห อโหสิ สุจ์ฉวิ โลมชาโต. อถโข สุปิ์ปิโย จ อุปาสโก สุปิ์ปิยา จ อุปาสิกา "อัจ์ฉริยํ วต โภ, อัพ์ภุตํ วต โภ, ตถาคตัส์ส มหิท์ธิกตา มหานุภาวตา, ยัต์ร หิ นาม สห ทัส์สเนน ภควโต ตาวมหา วโณ รูโฬ์ห ภวิส์สติ สุจ์ฉวิ โลมชาโตติ หัฏ์ฐา อุทัค์คา พุท์ธัป์ปมุขํ ภิก์ขุสํฆํ ปณีเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหัต์ถา สัน์ตัป์เปต์วา สัม์ปวาเรต์วา ภควัน์ตํ ภุต์ตาวึ โอนีตปัต์ตปาณึ เอกมัน์ตํ นิสีทึสุ. อถโข ภควา สุปิ์ปิยัญ์จ อุปาสกํ สุปิ์ปิยัญ์จ อุปาสิกํ ธัม์มิยา กถาย สัน์ทัส์เสต์วา สมาทเปต์วา สมุต์เตเชต์วา สัม์ปหํเสต์วา อุฏ์ฐายาสนา ปัก์กามิ.

อถโข ภควา เอตัส์มึ นิทาเน เอตัส์มึ ปกรเณ ภิก์ขุสํฆํ สัน์นิปาตาเปต์วา ภิก์ขู ปฏิปุจ์ฉิ "โก ภิก์ขเว สุปิ์ปิยํ อุปาสิกํ มํสํ วิญ์ญาเปสีติ. เอวํ วุต์เต โส ภิก์ขุ ภควัน์ตํ เอตทโวจ "อหํ โข ภัน์เต สุปิ์ปิยํ อุปาสิกํ มํสํ วิญ์ญาเปสิน์ติ. "อาหริยิต์ถ ภิก์ขูติ. "อหริยิต์ถ ภควาติ. "ปริภุญ์ชิ ต์วํ ภิก์ขูติ. "ปริภุญ์ชาหํ ภควาติ. "ปฏิเวก์ขิ ต์วํ ภิก์ขูติ "นาหํ ภควา ปฏิเวก์ขิน์ติ. วิครหิ พุท์โธ ภควา "กถํ หิ นาม ต์วํ โมฆปุริส อัป์ปฏิเวก์ขิต์วา มํสํ ปริภุญ์ชิส์สสิ. มนุส์สมํสํ โข ตยา โมฆปุริส ปริภุต์ตํ. เนตํ โมฆปุริส อัป์ปสัน์นานํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิต์วา ธัม์มึ กถํ กัต์วา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "สัน์ติ ภิก์ขเว มนุส์สา

สทฺธา ปสนฺนา, เตหิ อตฺตโนปิ มํสานิ ปริจฺจตฺตานิ. น ภิกฺขเว มนุสฺสมํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ; โย ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ถุลฺลจฺจยสฺส. น จ ภิกฺขเว อปฺปฏิเวกฺขิตฺวา มํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ; โย ปริภุญฺเชยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ.

เตน โข ปน สมเยน รญฺโญ หตฺถี มรนฺติ. มนุสฺสา ทุพฺภิกฺเข หตฺถิมํสํ ปริภุญฺชนฺติ, ภิกฺขูนํ ปิณฺฑาย จรนฺตานํ หตฺถิมํสํ เทนฺติ. ภิกฺขู หตฺถิมํสํ ปริภุญฺชนฺติ. มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "กถํ หิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา หตฺถิมํสํ ปริภุญฺชิสฺสนฺติ. ราชงฺคํ หตฺถี, สเจ ราชา ชาเนยฺย, น เตสํ* อตฺตมโน อสฺสาติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว หตฺถิมํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ; โย ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ. เตน โข ปน สมเยน รญฺโญ อสฺสา มรนฺติ. มนุสฺสา ทุพฺภิกฺเข อสฺสมํสํ ปริภุญฺชนฺติ, ภิกฺขูนํ ปิณฺฑาย จรนฺตานํ อสฺสมํสํ เทนฺติ. ภิกฺขู อสฺสมํสํ ปริภุญฺชนฺติ. มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "กถํ หิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา อสฺสมํสํ ปริภุญฺชิสฺสนฺติ. ราชงฺคํ อสฺสา, สเจ ราชา ชาเนยฺย, น เตสํ อตฺตมโน อสฺสาติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว อสฺสมํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ; โย ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ. เตน โข ปน สมเยน มนุสฺสา ทุพฺภิกฺเข สุนขมํสํ ปริภุญฺชนฺติ, ภิกฺขูนํ ปิณฺฑาย จรนฺตานํ สุนขมํสํ เทนฺติ. ภิกฺขู สุนขมํสํ ปริภุญฺชนฺติ. มนุสฺสา อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "กถํ หิ นาม สมณา สกฺยปุตฺติยา สุนขมํสํ

* ยุ. เนสํ.

ปริภุญ์ชิสสันติ. เชคุจ์โฉ สุนโข ปฏิกูโลติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกขเว สุนขมํสํ ปริภุญชิตัพพํ; โย ปริภุญเชยย, อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ. เตน โข ปน สมเยน มนุสสา ทุพภิกเข อหิมํสํ ปริภุญชันติ, ภิกขูนํ ปิณฑาย จรันตานํ อหิมํสํ เทนติ. ภิกขู อหิมํสํ ปริภุญชันติ. มนุสสา อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "กถํ หิ นาม สมณา สักยปุตติยา อหิมํสํ ปริภุญชิสสันติ. เชคุจ์โฉ อหิ ปฏิกูโลติ. สุปัสโสปิ นาคราชา, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ อัฏฐาสิ; เอกมันตํ ฐิโต โข สุปัสโส นาคราชา ภควันตํ เอตทโวจ "สันติ ภันเต นาคา อัสสัทธา อัปปสันนา, เต อัปปมัตตเกปิ ภิกขู วิเหเฐยยุํ. สาธุ ภันเต อัยยา อหิมํสํ น ปริภุญเชยยุนติ. อถโข ภควา สุปัสสํ นาคราชานํ ธัมมิยา กถาย สันทัสเสสิ สมาทเปสิ สมุตเตเชสิ สัมปหํเสสิ. อถโข สุปัสโส นาคราชา ภควตา ธัมมิยา กถาย สันทัสสิโต สมาทปิโต สมุตเตชิโต สัมปหํสิโต ภควันตํ อภิวาเทตวา ปทักขิณํ กัตวา ปักกามิ. อถโข ภควา เอตัสมึ นิทาเน เอตัสมึ ปกรเณ ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "น ภิกขเว อหิมํสํ ปริภุญชิตัพพํ; โย ปริภุญเชยย, อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ. เตน โข ปน สมเยน ลุททกา[๑] สีหํ หันตวา สีหมํสํ ปริภุญชันติ, ภิกขูนํ ปิณฑาย จรันตานํ สีหมํสํ เทนติ. ภิกขู สีหมํสํ ปริภุญชิตวา อรัญเญ วิหรันติ. สีหา สีหมํสคันเธน ภิกขู ปริปาเตนติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกขเว สีหมํสํ ปริภุญชิตัพพํ; โย ปริภุญเชยย,

๑ สี. ยุ. ลุทฺทกา.

อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. เตน โข ปน สมเยน ลุทฺทกา พฺยคฺฆํ หนฺตฺวา พฺยคฺฆมํสํ ปริภุญฺชนฺติ, ภิกฺขูนํ ปิณฺฑาย จรนฺตานํ พฺยคฺฆมํสํ เทนฺติ. ภิกฺขู พฺยคฺฆมํสํ ปริภุญฺชิตฺวา อรญฺเญ วิหรนฺติ. พฺยคฺฆา พฺยคฺฆมํสคนฺเธน ภิกฺขู ปริปาเตนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว พฺยคฺฆมํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ; โย ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. เตน โข ปน สมเยน ลุทฺทกา ทีปึ หนฺตฺวา ทีปิมํสํ ปริภุญฺชนฺติ, ภิกฺขูนํ ปิณฺฑาย จรนฺตานํ ทีปิมํสํ เทนฺติ. ภิกฺขู ทีปิมํสํ ปริภุญฺชิตฺวา อรญฺเญ วิหรนฺติ. ทีปี ทีปิมํสคนฺเธน ภิกฺขู ปริปาเตนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว ทีปิมํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ; โย ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. เตน โข ปน สมเยน ลุทฺทกา อจฺฉํ หนฺตฺวา อจฺฉมํสํ ปริภุญฺชนฺติ, ภิกฺขูนํ ปิณฺฑาย จรนฺตานํ อจฺฉมํสํ เทนฺติ. ภิกฺขู อจฺฉมํสํ ปริภุญฺชิตฺวา อรญฺเญ วิหรนฺติ. อจฺฉา อจฺฉมํสคนฺเธน ภิกฺขู ปริปาเตนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว อจฺฉมํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ; โย ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. เตน โข ปน สมเยน ลุทฺทกา ตรจฺฉํ หนฺตฺวา ตรจฺฉมํสํ ปริภุญฺชนฺติ, ภิกฺขูนํ ปิณฺฑาย จรนฺตานํ ตรจฺฉมํสํ เทนฺติ. ภิกฺขู ตรจฺฉมํสํ ปริภุญฺชิตฺวา อรญฺเญ วิหรนฺติ. ตรจฺฉา ตรจฺฉมํสคนฺเธน ภิกฺขู ปริปาเตนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว ตรจฺฉมํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ; โย ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส.

สุปฺปิยภาณวารํ นิฏฺฐิตํ ทุติยํ.

อถโข ภควา พาราณสิยํ ยถาภิรันตํ วิหริตฺวา, เยน อันธกวินทํ, เตน จาริกํ ปักกามิ มหตา ภิกขุสํฆเน สัทธึ อัฑฒเตลเสหิ ภิกขุสเตหิ. เตน โข ปน สมเยน ชานปทา มนุสสา พหุํ โลณัมปิ เตลัมปิ ตัณฑุลัมปิ ขาทนียัมปิ สกเฏสุ อาโรเปตฺวา พุทธัปปมุขัสส ภิกขุสํฆัสส[๑] ปิฏฐิโต ปิฏฐิโต อนุพันธา โหนติ "ยทา ปฏิปาฏึ ลภิสสาม, ตทา ภัตตํ กริสสามาติ, ปัญจมัตตานิ จ วิฆาสาทสตานิ. อถโข ภควา อนุปุพเพน จาริกํ จรมาโน, เยน อันธกวินทํ, ตทวสริ. อถโข อัญญตรัสส พราหมณัสส ปฏิปาฏึ อลภันตัสส เอตทโหสิ "อธิกานิ[๒] โข เม เทฺว มาสานิ พุทธัปปมุขํ ภิกขุสํฆํ[๓] อนุพันธัสส "ยทา ปฏิปาฏึ ลภิสสามิ, ตทา ภัตตํ กริสสามีติ, น จ เม ปฏิปาฏิ ลัพภติ, อหัญจัมหิ เอกโก, พหุ จ เม ฆราวาสัตโถ หายติ. ยันนูนาหํ ภัตตัคคํ โอโลเกยยํ, ยํ ภัตตัคเค นาสส, ตํ ปฏิยาเทยยันติ. อถโข โส พราหมโณ ภัตตัคคํ โอโลเกนโต เทฺว นาททส ยาคุญจ มธุโคฬกัญจ. อถโข โส พราหมโณ, เยนายัสมา อานันโท, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตฺวา อายัสมันตํ อานันทํ เอตทโวจ "อิธ เม โภ อานันท ปฏิปาฏึ อลภันตัสส เอตทโหสิ "อธิกานิ โข เม เทฺว มาสานิ พุทธัปปมุขํ ภิกขุสํฆํ อนุพันธัสส "ยทา ปฏิปาฏึ ลภิสสามิ, ตทา ภัตตํ กริสสามีติ, น จ เม ปฏิปาฏิ ลัพภติ, อหัญจัมหิ เอกโก, พหุ จ เม ฆราวาสัตโถ หายติ. ยันนูนาหํ ภัตตัคคํ โอโลเกยยํ, ยํ ภัตตัคเค นาสส, ตํ ปฏิยาเทยยันติ. โส โข อหํ โภ อานันท

---

๑ สี. สํฆัสส. ๒ ยุ. อตีตานิ. ๓ สี. สํฆํ.

ภตฺตคฺคํ โอโลเกนฺโต เทฺว นาฬิทฺทสํ ยาคุญฺจ มธุโคฬกญฺจ. สจาหํ โภ อานนฺท ปฏิยาเทยฺยํ ยาคุญฺจ มธุโคฬกญฺจ, ปฏิคฺคเณฺหยฺย เม ภวํ โคตโมติ. "เตน หิ พฺราหฺมณ ภควนฺตํ ปฏิปุจฺฉิสฺสามีติ. อถโข อายสฺมา อานนฺโท ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิ. "เตน หิ อานนฺท ปฏิยาเทตูติ. "เตน หิ พฺราหฺมณ ปฏิยาเทหีติ. อถโข โส พฺราหฺมโณ ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน ปหูตํ ยาคุญฺจ มธุโคฬกญฺจ ปฏิยาทาเปตฺวา ภควโต อุปนาเมสิ "ปฏิคฺคณฺหาตุ เม ภวํ โคตโม ยาคุญฺจ มธุโคฬกญฺจาติ. "เตน หิ พฺราหฺมณ ภิกฺขูนํ เทหีติ. ภิกฺขู กุกฺกุจฺจายนฺตา น ปฏิคฺคณฺหนฺติ. "ปฏิคฺคณฺหาถ ภิกฺขเว ปริภุญฺชถาติ. อถโข โส พฺราหฺมโณ พุทฺธปฺปมุขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปหูตาย ยาคุยา จ มธุโคฬเกน จ สหตฺถา สนฺตปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ โธตหตฺถํ โอนีตปตฺตปาณึ เอกมนฺตํ นิสีทิ. เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โข ตํ พฺราหฺมณํ ภควา เอตทโวจ "ทสยิเม• พฺราหฺมณ อานิสํสา ยาคุยา. กตเม ทส ? ยาคุํ เทนฺโต อายุํ เทติ, วณฺณํ เทติ, สุขํ เทติ, พลํ เทติ, ปฏิภาณํ เทติ, ยาคุ ปีตา ขุทํ ปฏิหนติ, ปิปาสํ ปฏิวิโนเทติ, วาตํ อนุโลเมติ, วตฺถึ โสเธติ, อามาวเสสํ ปาเจติ. อิเม โข พฺราหฺมณ ทสานิสํสา ยาคุยาติ.

โย สญฺญตานํ ปรทตฺตโภชินํ กาเลน สกฺกจฺจํ ททาติ ยาคุํ,
ทสสฺส ฐานานิ อนุปฺปเวจฺฉติ: อายุญฺจ วณฺณญฺจ สุขํ พลญฺจ,
ปฏิภาณมสฺส อุปชายเต ตโต, ขุทํ ปิปาสํ พฺยปเนติ วาตํ,

• สี. ทส อิเม. ยุ. ทสิเม.

โสเธติ วัตถึ, ปริณาเมติ ภัตตํ.   เภสัชชเมตํ สุคเตน วัณณิตํ.
ตัสมา หิ ยาคุ อลเมว ทาตุ   นิจจํ มนุสเสน สุขัตถิเกน
ทิพพานิ วา ปัตถยตา สุขานิ   มนุสสโสภัคคตมิจฉตา วาติ.

อถโข ภควา ตํ พราหมณํ อิมาหิ คาถาหิ อนุโมทิตวา อุฏฐายาสนา ปักกามิ. อถโข ภควา เอตัสมึ นิทาเน เอตัสมึ ปกรเณ ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "อนุชานามิ ภิกขเว ยาคุญจ มธุโคฬกัญจาติ.

อัสโสสุ โข มนุสสา "ภควตา กิร ภิกขูนํ ยาคุ อนุญญาตา มธุโคฬกัญจาติ. เต กาลัสเสว โภชชยาคุ[1] ปฏิยาเทนติ มธุโคฬกัญจ. ภิกขู กาลัสเสว โภชชยาคุยา[2] ธาตา มธุโคฬเกน จ ภัตตัคเค น จิตตรูปํ ภุญชันติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตเรน ตรุณัปปสันเนน มหามัตเตน สวาตนาย พุทธัปปมุโข ภิกขุสํโฆ[3] นิมันติโต โหติ อถโข ตัสส ตรุณัปปสันนัสส มหามัตตัสส เอตทโหสิ "ยันนูนาหํ อัฑฒเตลสานํ ภิกขุสตานํ อัฑฒเตลสานิ มํสปาติสตานิ ปฏิยาเทยยํ เอกเมกัสส ภิกขุโน เอกเมกํ มํสปาตึ อุปนาเมยยันติ. อถโข โส ตรุณัปปสันโน มหามัตโต ตัสสา รัตติยา อัจจเยน ปณีตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปฏิยาทาเปตวา อัฑฒเตลสานิ จ มํสปาติสตานิ ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ "กาโล ภันเต, นิฏฐิตํ ภัตตันติ. อถโข ภควา ปุพพัณหสมยํ นิวาเสตวา ปัตตจีวรมาทาย, เยน ตัสส ตรุณัปปสันนัสส มหามัตตัสส นิเวสนํ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ปัญญัตเต อาสเน นิสีทิ สัทธึ ภิกขุสํเฆน.

---

[1] สี. โภชชํ ยาคุ. [2] สี. โภชชาย ยาคุยา. [3] สี สํโฆ.

อถโข โส ตรุณัป์ปสัน์โน มหามัต์โต ภัต์ตัค์เค ภิก์ขู ปริวิสติ. ภิก์ขู เอวมาหํสุ "โถกํ อาวุโส เทหิ, โถกํ อาวุโส เทหีติ. "มา โข ตุเม์ห ภัน์เต "อยํ ตรุณัป์ปสัน์โน มหามัต์โตติ โถกํ โถกํ ปฏิค์คัณ์หาถ,* พหุํ เม ขาทนียํ โภชนียํ ปฏิยัต์ตํ อัฑ์ฒเตลสานิ จ มํสปาติสตานิ, เอกเมกัส์ส ภิก์ขุโน เอกเมกํ มํสปาตึ อุปนาเมส์สามิ, ปฏิค์คัณ์หาถ ภัน์เต ยาวทัต์ถัน์ติ "น โข มยํ อาวุโส เอตํการณา โถกํ โถกํ ปฏิค์คัณ์หาม, อปิจ มยํ กาลัส์เสว โภช์ชยาคุยา ธาตา มธุโคฬิเกน จ, เตน มยํ โถกํ โถกํ ปฏิค์คัณ์หามาติ. อถโข โส ตรุณัป์ปสัน์โน มหามัต์โต อุช์ฌายติ ขียติ วิปาเจติ "กถํ หิ นาม ภัท์ทัน์ตา** มยา นิมัน์ติตา อัญ์ญัส์ส โภช์ชยาคุํ ปริภุญ์ชิส์สัน์ติ. น จาหํ ปฏิพโล ยาวทัต์ถํ ทาตุน์ติ กุปิโต อนัต์ตมโน อาสาทนาเปก์โข ภิก์ขูนํ ปัต์เต ปูเรน์โต อคมาสิ "ภุญ์ชถ วา หรถ วาติ. อถโข โส ตรุณัป์ปสัน์โน มหามัต์โต พุท์ธัป์ปมุขํ ภิก์ขุสํฆํ ปณีเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหัต์ถา สัน์ตัป์เปต์วา สัม์ปวาเรต์วา ภควัน์ตํ ภุต์ตาวึ โอนีตปัต์ตปาณึ เอกมัน์ตํ นิสีทิ. เอกมัน์ตํ นิสิน์นํ โข ตํ ตรุณัป์ปสัน์นํ มหามัต์ตํ ภควา ธัม์มิยา กถาย สัน์ทัส์เสต์วา สมาทเปต์วา สมุต์เตเชต์วา สัม์ปหํเสต์วา อุฏ์ฐายาสนา ปัก์กามิ. อถโข ตัส์ส ตรุณัป์ปสัน์นัส์ส มหามัต์ตัส์ส, อจิรปัก์กัน์ตัส์ส ภควโต, อหุเทว กุก์กุจ์จํ อหุ วิป์ปฏิสาโร "อลาภา วต เม, น วต เม ลาภา; ทุล์ลัท์ธํ วต เม, น วต เม สุลัท์ธํ; โยหํ กุปิโต อนัต์ตมโน อาสาทนาเปก์โข

* สี. ปติคัณ์หิต์ถ. ** สี. ภทัน์ตา.

ภิกขุนํ ปัตเต ปูเรนโต อคมาสิ “ภุญชถ วา หรถ วาติ. กินนุโข มยา พหุํ ปสุตํ ปุญญํ วา อปุญญํ วาติ. อถโข โส ตรุณปปสันโน มหามัตโต, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ, อุปสังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ นิสีทิ; เอกมันตํ นิสินโน โข โส ตรุณปปสันโน มหามัตโต ภควันตํ เอตทโวจ “อิธ มัยหํ ภันเต, อจิรปักกันตัสส ภควโต อหุเทว กุกกุจจํ อหุ วิปปฏิสาโร “อลาภา วต เม, น วต เม ลาภา; ทุลลัทธํ วต เม, น วต เม สุลัทธํ; โยหํ กุปิโต อนัตตมโน อาสาทนาเปกโข ภิกขุนํ ปัตเต ปูเรนโต อคมาสิ “ภุญชถ วา หรถ วาติ. กินนุโข มยา พหุํ ปสุตํ ปุญญํ วา อปุญญํ วาติ. กินนุโข มยา ภันเต พหุํ ปสุตํ ปุญญํ วา อปุญญํ วาติ. “ยทัคเคน ตยา อาวุโส สวาตนาย พุทธปปมุโข ภิกขุสํโฆ* นิมันติโต, ตทัคเคน เต พหุํ ปุญญํ ปสุตํ, ยทัคเคน เต เอกเมเกน ภิกขุนา เอกเมกํ สิตถํ ปฏิคคหิตํ, ตทัคเคน เต พหุํ ปุญญํ ปสุตํ; สัคคา เต อารัทธาติ. อถโข โส ตรุณปปสันโน มหามัตโต “ลาภา กิร เม, สุลัทธํ กิร เม; พหุํ กิร มยา ปุญญํ ปสุตํ, สัคคา กิร เม อารัทธาติ หัฏโฐ อุทัคโค อุฏฐายาสนา ภควันตํ อภิวาเทตวา ปทักขิณํ กัตวา ปักกามิ. อถโข ภควา เอตัสมึ นิทาเน เอตัสมึ ปกรเณ ภิกขุสํฆํ สันนิปาตาเปตวา ภิกขู ปฏิปุจฉิ “สัจจํ กิร ภิกขเว ภิกขู อัญญตร นิมันติตา อัญญัสส โภชชยาคุํ ปริภุญชันตีติ. “สัจจํ ภควาติ. วิครหิ

* สี. สํโฆ.

พุทฺโธ ภควา "กถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว โมฆปุริสา อญฺญตฺร นิมนฺติตา อญฺญสฺส โภชฺชยาคุํ ปริภุญฺชิสฺสนฺติ. เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตฺวา ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "น ภิกฺขเว อญฺญตฺร นิมนฺติเตน อญฺญสฺส โภชฺชยาคุ ปริภุญฺชิตพฺพา; โย ปริภุญฺเชยฺย, ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพติ.

อถโข ภควา อนฺธกวินฺเท ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา, เยน ราชคหํ, เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสํเฆน สทฺธึ อฑฺฒเตลเสหิ ภิกฺขุสเตหิ. เตน โข ปน สมเยน เวลฏฺโฐ* กจฺจาโน ราชคหา อนฺธกวินฺทํ อทฺธานมคฺคปฏิปนฺโน โหติ ปญฺจมตฺเตหิ สกฏสเตหิ สพฺเพเหว คุฬกุมฺภปูเรหิ อทฺทสา โข ภควา เวลฏฺฐํ กจฺจานํ ทูรโตว อาคจฺฉนฺตํ; ทิสฺวาน มคฺคา โอกฺกมฺม อญฺญตรสฺมึ รุกฺขมูเล นิสีทิ. อถโข เวลฏฺโฐ กจฺจาโน, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ; เอกมนฺตํ ฐิโต โข เวลฏฺโฐ กจฺจาโน ภควนฺตํ เอตทโวจ "อิจฺฉามหํ ภนฺเต เอกเมกสฺส ภิกฺขุโน เอกเมกํ คุฬกุมฺภํ ทาตุนฺติ. "เตน หิ ตฺวํ กจฺจาน เอกํเยว คุฬกุมฺภํ อาหราติ. "เอวํ ภนฺเตติ โข เวลฏฺโฐ กจฺจาโน ภควโต ปฏิสฺสุณิตฺวา เอกํเยว คุฬกุมฺภํ อาทาย, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ "อาหโฏ ภนฺเต คุฬกุมฺโภ, กถาหํ ภนฺเต ปฏิปชฺชามีติ. "เตน หิ ตฺวํ กจฺจาน ภิกฺขูนํ คุฬํ เทหีติ. "เอวํ ภนฺเตติ โข เวลฏฺโฐ กจฺจาโน ภควโต ปฏิสฺสุณิตฺวา ภิกฺขูนํ คุฬํ ทตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ "ทินฺโน ภนฺเต

* สี. ยุ. เพลฏฺโฐ.

ภิก์ขูนํ คุโฬ, พหุ จายํ คุโฬ อวลิฏ์โฐ; กถาหํ ภัน์เต ปฏิปัช์ชามีติ. “เตน หิ ต๎วํ กัจ์จาน ภิก์ขูนํ คุฬํ ยาวทัต์ถํ เทหีติ. “เอวํ ภัน์เตติ โข เวลัฏ์โฐ กัจ์จาโน ภควโต ปฏิส์สุณิต๎วา ภิก์ขูนํ คุฬํ ยาวทัต์ถํ ทัต๎วา ภควัน์ตํ เอตทโวจ “ทิน์โน ภัน์เต ภิก์ขูนํ คุโฬ ยาวทัต์โถ. พหุ จายํ คุโฬ อวลิฏ์โฐ; กถาหํ ภัน์เต ปฏิปัช์ชามีติ. “เตน หิ ต๎วํ กัจ์จาน ภิก์ขู คุเฬหิ สัน์ตัป์เปหีติ. “เอวํ ภัน์เตติ โข เวลัฏ์โฐ กัจ์จาโน ภควโต ปฏิส์สุณิต๎วา ภิก์ขู คุเฬหิ สัน์ตัป์เปสิ. เอกัจ์เจ ภิก์ขู ปัต์เตปิ ปูเรสุํ, ปริส์สาวนานิปิ ถวิกาโยปิ ปูเรสุํ. อถโข เวลัฏ์โฐ กัจ์จาโน ภิก์ขู คุเฬหิ สัน์ตัป์เปต๎วา ภควัน์ตํ เอตทโวจ “สัน์ตัป์ปิตา ภัน์เต ภิก์ขู คุเฬหิ, พหุ จายํ คุโฬ อวลิฏ์โฐ; กถาหํ ภัน์เต ปฏิปัช์ชามีติ. “เตน หิ ต๎วํ กัจ์จาน วิฆาสาทานํ คุฬํ เทหีติ. “เอวํ ภัน์เตติ โข เวลัฏ์โฐ กัจ์จาโน ภควโต ปฏิส์สุณิต๎วา วิฆาสาทานํ คุฬํ ทัต๎วา ภควัน์ตํ เอตทโวจ “ทิน์โน ภัน์เต วิฆาสาทานํ คุโฬ, พหุ จายํ คุโฬ อวลิฏ์โฐ; กถาหํ ภัน์เต ปฏิปัช์ชามีติ. “เตน หิ ต๎วํ กัจ์จาน วิฆาสาทานํ คุฬํ ยาวทัต์ถํ เทหีติ. “เอวํ ภัน์เตติ โข เวลัฏ์โฐ กัจ์จาโน ภควโต ปฏิส์สุณิต๎วา วิฆาสาทานํ คุฬํ ยาวทัต์ถํ ทัต๎วา ภควัน์ตํ เอตทโวจ “ทิน์โน ภัน์เต วิฆาสาทานํ คุโฬ ยาวทัต์โถ, พหุ จายํ คุโฬ อวลิฏ์โฐ; กถาหํ ภัน์เต ปฏิปัช์ชามีติ. “เตน หิ ต๎วํ กัจ์จาน วิฆาสาเท คุเฬหิ สัน์ตัป์เปหีติ. “เอวํ ภัน์เตติ โข เวลัฏ์โฐ กัจ์จาโน ภควโต ปฏิส์สุณิต๎วา วิฆาสาเท คุเฬหิ สัน์ตัป์เปสิ.

เอกจฺเจ วิฆาสาทา โกลมฺเพปิ ฆเฏปิ ปูเรสุ ปฏิกานิปิ อุจฺฉงฺเคปิ ปูเรสุ. อถโข เวลฏฺโฐ กจฺจาโน วิฆาสาเท คุเฬหิ สนฺตปฺเปตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ "สนฺตปฺปิตา ภนฺเต วิฆาสาทา คุเฬหิ, พหุ จายํ คุโฬ อวสิฏฺโฐ; กถาหํ ภนฺเต ปฏิปชฺชามีติ. "นาหนฺตํ กจฺจาน ปสฺสามิ สเทวเก โลเก สมารเก สพฺรหฺมเก สสฺสมณพฺราหฺมณิยา ปชาย สเทวมนุสฺสาย, ยสฺส โส• คุโฬ ปริภุตฺโต สมฺมาปริณามํ คจฺเฉยฺย, อญฺญตฺร ตถาคตสฺส วา ตถาคตสาวกสฺส วา. เตน หิ ตฺวํ กจฺจาน ตํ คุฬํ อปฺปหริเต วา ฉฑฺเฑหิ อปฺปาณเก วา อุทเก โอปิลาเปหีติ. "เอวํ ภนฺเตติ โข เวลฏฺโฐ กจฺจาโน ภควโต ปฏิสฺสุณิตฺวา ตํ คุฬํ อปฺปาณเก อุทเก โอปิลาเปสิ. อถโข โส คุโฬ อุทเก ปกฺขิตฺโต จิจฺจิฏายติ จิฏิจิฏายติ สนฺธูปายติ สมฺปธูปายติ, เสยฺยถาปิ นาม ผาโล ทิวสํ สนฺตตฺโต อุทเก ปกฺขิตฺโต จิจฺจิฏายติ จิฏิจิฏายติ สนฺธูปายติ สมฺปธูปายติ, เอวเมว โส คุโฬ อุทเก ปกฺขิตฺโต จิจฺจิฏายติ จิฏิจิฏายติ สนฺธูปายติ สมฺปธูปายติ. อถโข เวลฏฺโฐ กจฺจาโน สํวิคฺโค โลมหฏฺฐชาโต, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ, อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺนสฺส โข เวลฏฺฐสฺส กจฺจานสฺส ภควา อนุปุพฺพิกถํ กเถสิ. เสยฺยถีทํ ? ทานกถํ สีลกถํ สคฺคกถํ กามานํ อาทีนวํ โอการํ สงฺกิเลสํ เนกฺขมฺเม อานิสํสํ ปกาเสสิ. ยทา ภควา อญฺญาสิ เวลฏฺฐํ กจฺจานํ กลฺลจิตฺตํ มุทุจิตฺตํ วินีวรณจิตฺตํ อุทคฺคจิตฺตํ ปสนฺนจิตฺตํ, อถ ยา พุทฺธานํ

• สี. ยสฺเสโส.

สามุกกํสิกา ธัมมเทสนา ตํ ปกาเสสิ ทุกขํ สมุทยํ นิโรธํ มัคคํ. เสยยถาปิ นาม สุทธํ วัตถํ อปคตกาฬกํ สัมมเทว รชนํ ปฏิคคัณหยย, เอวเมว เวลัฏฐัสส กัจจานัสส ตัสมิํเยวาสเน วิรชํ วีตมลํ ธัมมจักขุํ อุทปาทิ "ยังกิญจิ สมุทยธัมมํ, สัพพันตํ นิโรธธัมมันติ. อถโข เวลัฏฐโจ กัจจาโน ทิฏฐธัมโม ปัตตธัมโม วิทิตธัมโม ปริโยคาฬหธัมโม ติณณวิจิกิจโฉ วิคตกถํกโถ เวสารัชชัปปัตโต อปรัปปัจจโย สัตถุ สาสเน ภควันตํ เอตทโวจ "อภิกกันตํ ภันเต, อภิกกันตํ ภันเต. เสยยถาปิ ภันเต นิกกุชชิตํ วา อุกกุชเชยย, ปฏิจฉันนํ วา วิวเรยย, มูฬหัสส วา มัคคํ อาจิกเขยย, อันธกาเร วา เตลปัชโชตํ ธาเรยย "จักขุมันโต รูปานิ ทักขันตีติ,* เอวเมวํ ภควตา อเนกปริยาเยน ธัมโม ปกาสิโต. เอสาหํ ภันเต ภควันตํ สรณํ คัจฉามิ ธัมมัญจ ภิกขุสํฆัญจ, อุปาสกํ มํ ภควา ธาเรตุ อัชชตัคเค ปาณุเปตํ สรณํ คตันติ.

อถโข ภควา อนุปุพเพน จาริกํ จรมาโน, เยน ราชคหํ, ตทวสริ. ตัตร สุทํ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลันทกนิวาเป. เตน โข ปน สมเยน ราชคเห คุโฬ อุสสันโน โหติ. ภิกขู "คิลานัสเสว ภควตา คุโฬ อนุญญาโต, โน อคิลานัสสาติ กุกกุจจายันตา คุฬํ น ปริภุญชันติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว คิลานัสส คุฬํ, อคิลานัสส คุโฬทกันติ.

อถโข ภควา ราชคเห ยถาภิรันตํ วิหริตวา, เยน ปาฏลิคาโม, เตน จาริกํ ปักกามิ มหตา ภิกขุสํเฆน สัทธิํ อัฑฒเตลเสหิ ภิกขุสเตหิ. อถโข ภควา อนุปุพเพน จาริกํ จรมาโน, เยน ปาฏลิคาโม, ตทวสริ.

* สี. ทักขินตีติ.

อสฺโสสุํ โข ปาฏลิคามิกา อุปาสกา "ภควา กิร ปาฏลิคามํ อนุปฺปตฺโตติ. อถโข ปาฏลิคามิกา อุปาสกา, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ; เอกมนฺตํ นิสินฺเน โข ปาฏลิคามิเก อุปาสเก ภควา ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสสิ สมาทเปสิ สมุตฺเตเชสิ สมฺปหํเสสิ. อถโข ปาฏลิคามิกา อุปาสกา ภควตา ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺสิตา สมาทปิตา สมุตฺเตชิตา สมฺปหํสิตา ภควนฺตํ เอตทโวจุํ "อธิวาเสตุ โน ภนฺเต ภควา อาวสถาคารํ สทฺธึ ภิกฺขุสํเฆนาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณฺหีภาเวน. อถโข ปาฏลิคามิกา อุปาสกา ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา, เยน อาวสถาคารํ เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา สพฺพสนฺถรึ อาวสถาคารํ สนฺถริตฺวา อาสนานิ ปญฺญาเปตฺวา อุทกมณิกํ ปติฏฺฐาเปตฺวา เตลปฺปทีปํ อาโรเปตฺวา, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐํสุ; เอกมนฺตํ ฐิตา โข ปาฏลิคามิกา อุปาสกา ภควนฺตํ เอตทโวจุํ "สพฺพสนฺถรึ สนฺถตํ ภนฺเต อาวสถาคารํ, อาสนานิ ปญฺญตฺตานิ, อุทกมณิโก ปติฏฺฐาปิโต, เตลปฺปทีโป อาโรปิโต; ยสฺสทานิ ภนฺเต ภควา กาลํ มญฺญตีติ. อถโข ภควา นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย สทฺธึ ภิกฺขุสํเฆน, เยน อาวสถาคารํ, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ปาเท ปกฺขาเลตฺวา อาวสถาคารํ ปวิสิตฺวา มชฺฌิมํ ถมฺภํ นิสฺสาย ปุรตฺถาภิมุโข[๑] นิสีทิ. ภิกฺขุสํโฆปิ โข ปาเท ปกฺขาเลตฺวา อาวสถาคารํ ปวิสิตฺวา ปจฺฉิมํ ภิตฺตึ นิสฺสาย ปุรตฺถาภิมุโข[๒] นิสีทิ

๑ ยุ. ปุรตฺถิมาภิมุโข.

ภควันตํเยว ปฏิกฺขัตวา. ปาฏลิคามิกาปิ โข อุปาสกา ปาเท ปักขาเลตฺวา อาวสถาคารํ ปวิสิตฺวา ปุรัตถิมํ ภิตฺตึ นิสฺสาย ปัจฉาภิมุขา¹ นิสีทึสุ ภควันตํเยว ปุรักขัตวา. อถโข ภควา ปาฏลิคามิเก อุปาสเก อามันเตสิ

"ปัญจิเม คหปตโย อาทีนวา ทุสสีลัสส สีลวิปัตติยา. กตเม ปัญจ ? อิธ คหปตโย ทุสสีโล สีลวิปันโน ปมาทาธิกรณํ มหตึ โภคชานึ นิคัจฉติ. อยํ ปฐโม อาทีนโว ทุสสีลัสส สีลวิปัตติยา. ปุน จ ปรํ คหปตโย ทุสสีลัสส สีลวิปันนัสส ปาปโก กิตติสัทโท อัพภุคคัจฉติ. อยํ ทุติโย อาทีนโว ทุสสีลัสส สีลวิปัตติยา. ปุน จ ปรํ คหปตโย ทุสสีโล สีลวิปันโน ยัญญเทว ปริสํ อุปสังกมติ ยทิ ขัตติยปริสํ ยทิ พราหมณปริสํ ยทิ คหปติปริสํ ยทิ สมณปริสํ, วิสารโท อุปสังกมติ มังกุภูโต. อยํ ตติโย อาทีนโว ทุสสีลัสส สีลวิปัตติยา. ปุน จ ปรํ คหปตโย ทุสสีโล สีลวิปันโน สัมมูฬโห กาลํ กโรติ. อยํ จตุตฺโถ อาทีนโว ทุสสีลัสส สีลวิปัตติยา. ปุน จ ปรํ คหปตโย ทุสสีโล สีลวิปันโน กายัสส เภทา ปรัมมรณา อปายํ ทุคคตึ วินิปาตํ นิรยํ อุปปัชชติ. อยํ ปัญจโม อาทีนโว ทุสสีลัสส สีลวิปัตติยา. อิเม โข คหปตโย ปัญจ อาทีนวา ทุสสีลัสส สีลวิปัตติยา.

ปัญจิเม คหปตโย อานิสํสา สีลวโต สีลสัมปทาย. กตเม ปัญจ ?

---

¹ ยุ. ปัจฉิมาภิมุขา.

อิธ คหปตโย สีลวา สีลสมฺปนฺโน อปฺปมาทาธิกรณํ มหนฺตํ โภคกฺขนฺธํ อธิคจฺฉติ. อยํ ปฐโม อานิสํโส สีลวโต สีลสมฺปทาย. ปุน จ ปรํ คหปตโย สีลวโต สีลสมฺปนฺนสฺส กลฺยาโณ กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคจฺฉติ. อยํ ทุติโย อานิสํโส สีลวโต สีลสมฺปทาย. ปุน จ ปรํ คหปตโย สีลวา สีลสมฺปนฺโน ยญฺญเทว ปริสํ อุปสงฺกมติ ยทิ ขตฺติยปริสํ ยทิ พฺราหฺมณปริสํ ยทิ คหปติปริสํ ยทิ สมณปริสํ, วิสารโท อุปสงฺกมติ อมงฺกุภูโต. อยํ ตติโย อานิสํโส สีลวโต สีลสมฺปทาย. ปุน จ ปรํ คหปตโย สีลวา สีลสมฺปนฺโน อสมฺมูฬฺโห กาลํ กโรติ. อยํ จตุตฺโถ อานิสํโส สีลวโต สีลสมฺปทาย. ปุน จ ปรํ คหปตโย สีลวา สีลสมฺปนฺโน กายสฺส เภทา ปรมฺมรณา สุคตึ สคฺคํ โลกํ อุปปชฺชติ. อยํ ปญฺจโม อานิสํโส สีลวโต สีลสมฺปทาย. อิเม โข คหปตโย ปญฺจ อานิสํสา สีลวโต สีลสมฺปทายาติ.

อถโข ภควา ปาฏลิคามิเก อุปาสเก พหุเทว รตฺตึ ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมุตฺเตเชตฺวา สมฺปหํเสตฺวา อุยฺโยเชสิ "อภิกฺกนฺตา โข คหปตโย รตฺติ, ยสฺสทานิ ตุเมฺห[๑] กาลํ มญฺญถาติ. "เอวํ ภนฺเตติ โข ปาฏลิคามิกา อุปาสกา ภควโต ปฏิสฺสุณิตฺวา[๒] อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกมึสุ. อถโข ภควา อจิรปกฺกนฺเตสุ ปาฏลิคามิเกสุ อุปาสเกสุ สุญฺญาคารํ ปาวิสิ.

เตน โข ปน สมเยน สุนีธวสฺสการา มคธมหามตฺตา ปาฏลิคาเม นครํ มาเปนฺติ วชฺชีนํ ปฏิพาหาย. อทฺทสา โข ภควา รตฺติยา

---

๑ สีหฬปุโรปีย โปตฺถเกยํ ปาโฐ น โหติ, ๒ ปฏิสฺสุตฺวาติปิ ปาโฐ.

ปัจจูสสมยํ ปัจจุฏ์ฐาย ทิพ์เพน จัก์ขุนา วิสุท์เธน อติก์กัน์ตมานุสเกน สัม์พหุลา เทวตาโย ปาฏลิคาเม วัต์ถูนิ ปริค์คัณ์หัน์ติโยะ ยัส์มึ ปเทเส มเหสัก์ขา เทวตา วัต์ถูนิ ปริค์คัณ์หัน์ติ, มเหสัก์ขานํ ตัต์ถ ราชูนํ ราชมหามัต์ตานํ จิต์ตานิ นมัน์ติ นิเวสนานิ มาเปตุํ; ยัส์มึ ปเทเส มัช์ฌิมา เทวตา วัต์ถูนิ ปริค์คัณ์หัน์ติ, มัช์ฌิมานํ ตัต์ถ ราชูนํ ราชมหามัต์ตานํ จิต์ตานิ นมัน์ติ นิเวสนานิ มาเปตุํ; ยัส์มึ ปเทเส นีจา เทวตา วัต์ถูนิ ปริค์คัณ์หัน์ติ, นีจานํ ตัต์ถ ราชูนํ ราชมหามัต์ตานํ จิต์ตานิ นมัน์ติ นิเวสนานิ มาเปตุํ. อถโข ภควา อายัส์มัน์ตํ อานัน์ทํ อามัน์เตสิ "เก นุโข เต อานัน์ท ปาฏลิคาเม นครํ มาเปน์ตีติ. "สุนีธวัส์สการา ภัน์เต มคธมหามัต์ตา ปาฏลิคาเม นครํ มาเปน์ติ วัช์ชีนํ ปฏิพาหายาติ. "เสย์ยถาปิ นาม อานัน์ท เทเวหิ ตาวตึเสหิ สัท์ธึ มัน์เตต์วา, เอวเมว โข อานัน์ท สุนีธวัส์สการา มคธมหามัต์ตา ปาฏลิคาเม นครํ มาเปน์ติ วัช์ชีนํ ปฏิพาหาย. อิธาหํ อานัน์ท รัต์ติยา ปัจ์จูสสมยํ ปัจ์จุฏ์ฐาย อัท์ทสํ ทิพ์เพน จัก์ขุนา วิสุท์เธน อติก์กัน์ตมานุสเกน สัม์พหุลา เทวตาโย ปาฏลิคาเม วัต์ถูนิ ปริค์คัณ์หัน์ติโยะ ยัส์มึ ปเทเส มเหสัก์ขา เทวตา วัต์ถูนิ ปริค์คัณ์หัน์ติ, มเหสัก์ขานํ ตัต์ถ ราชูนํ ราชมหามัต์ตานํ จิต์ตานิ นมัน์ติ นิเวสนานิ มาเปตุํ; ยัส์มึ ปเทเส มัช์ฌิมา เทวตา วัต์ถูนิ ปริค์คัณ์หัน์ติ, มัช์ฌิมานํ ตัต์ถ ราชูนํ ราชมหามัต์ตานํ จิต์ตานิ นมัน์ติ นิเวสนานิ มาเปตุํ; ยัส์มึ ปเทเส นีจา เทวตา วัต์ถูนิ ปริค์คัณ์หัน์ติ, นีจานํ ตัต์ถ ราชูนํ ราชมหามัต์ตานํ จิต์ตานิ นมัน์ติ นิเวสนานิ มาเปตุํ. ยาวตา

อานันท อริยานํ อายตนํ ยาวตา วณิชชัปปโถ อิทํ อัคคนครํ ภวิสสติ ปาฏลิปุตตํ ปุฏเภทนํ. ปาฏลิปุตตัสส โข อานันท ตโย อันตรายา ภวิสสันติ: อัคคิโต วา อุทกโต วา อัพภันตรโต วา มิถุเภทาติ.

อถโข สุนีธวัสสการา มคธมหามัตตา, เยน ภควา, เตนุปสังกมึสุ; อุปสังกมิตวา ภควตา สัทธึ สัมโมทึสุ; สัมโมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรตวา เอกมันตํ อัฏฐํสุ; เอกมันตํ ฐิตา โข สุนีธวัสสการา มคธมหามัตตา ภควันตํ เอตทโวจุํ "อธิวาเสตุ โน ภวํ โคตโม อัชชตนาย ภัตตํ สัทธึ ภิกขุสํฆนาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณหีภาเวน. อถโข สุนีธวัสสการา มคธมหามัตตา ภควโต อธิวาสนํ วิทิตวา อุฏฐายาสนา ปักกมึสุ. อถโข สุนีธวัสสการา มคธมหามัตตา ปณีตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปฏิยาทาเปตวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสุํ "กาโล โภ โคตม, นิฏฐิตํ ภัตตันติ. อถโข ภควา ปุพพัณหสมยํ นิวาเสตวา ปัตตจีวรมาทาย, เยน สุนีธวัสสการานํ มคธมหามัตตานํ ปริเวสนา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ปัญญัตเต อาสเน นิสีทิ สัทธึ ภิกขุสํเฆน. อถโข สุนีธวัสสการา มคธมหามัตตา พุทธัปปมุขํ ภิกขุสํฆํ ปณีเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหัตถา สันตัปเปตวา สัมปวาเรตวา ภควันตํ ภุตตาวึ โอนีตปัตตปาณึ เอกมันตํ นิสีทึสุ. เอกมันตํ นิสินเน โข สุนีธวัสสการา มคธมหามัตเต ภควา อิมาหิ คาถาหิ อนุโมทิ

"ยัสมึ ปเทเส กัปเปติ วาสํ ปัณฑิตชาติโย,
สีลวันเตตถ โภเชตวา สัญญเต พรหมจาริโน,
ยา ตัตถ เทวตา อาสุํ ตาสํ ทักขิณมาทิเส.

ตา ปูชิตา ปูชยันติ, มานิตา มานยันติ นํ,
ตโต นํ อนุกัมปันติ มาตา ปุตตํว โอรสํ.
เทวตานุกัมปิโต โปโส สทา ภัทรานิ ปัสสติ.

อถโข ภควา สุนีธวัสสการเร มคธมหามัตเต อิมาหิ คาถาหิ อนุโมทิตวา อุฏฐายาสนา ปักกามิ. เตน โข ปน สมเยน สุนีธวัสสการา มคธมหามัตตา ภควันตํ ปิฏฐิโต ปิฏฐิโต อนุพัทธา โหนติ "เยนัชช สมโณ โคตโม ทวาเรน นิกขมิสสติ, ตํ โคตมทวารํ นาม ภวิสสติ; เยน ติตเถน คังคํ นทึ อุตตริสสติ, ตํ โคตมติตถํ นาม ภวิสสตีติ. อถโข ภควา เยน ทวาเรน นิกขมิ, ตํ โคตมทวารํ นาม อโหสิ. อถโข ภควา เยน คังคา นที, เตนุปสังกมิ. เตน โข ปน สมเยน คังคา นที ปูรา โหติ สมติตติกา กากเปยยา. มนุสสา อัญเญ นาวํ ปริเยสันติ, อัญเญ อุฬุมปํ ปริเยสันติ, อัญเญ กุลลํ พันธันติ, โอรา ปารํ คันตุกามา. อัททสา โข ภควา เต มนุสเส อัญเญ นาวํ ปริเยสันเต, อัญเญ อุฬุมปํ ปริเยสันเต, อัญเญ กุลลํ พันธันเต, โอรา ปารํ คันตุกาเม; ทิสวาน เสยยถาปิ นาม พลวา ปุริโส สัมมิญชิตํ วา พาหํ ปสาเรยย ปสาริตํ วา พาหํ สัมมิญเชยย, เอวเมว ภควา คังคาย นทิยา โอริเม ตีเร อันตรหิโต ปาริเม ตีเร ปัจจุฏฐาสิ สัทธึ ภิกขุสังเฆน. อถโข ภควา เอตมัตถํ วิทิตวา ตายํ เวลายํ อิมํ อุทานํ อุทาเนสิ

"เย ตรันติ อัณณวํ สรํ, เสตุํ กัตวาน วิสัชช ปัลลลานิ;
กุลลํ หิ ชโน ปพันธติ. ติณณา เมธาวิโน ชนาติ.

อถโข ภควา, เยน โกฏิคาโม, เตนุปสังกมิ. ตัตร สุทํ ภควา โกฏิคาเม

วิหรติ. ตตฺร โข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "จตุนฺนํ ภิกฺขเว อริยสจฺจานํ อนนุโพธา อปฺปฏิเวธา เอวมิทํ ทีฆมทฺธานํ สนฺธาวิตํ สํสริตํ มมญฺเจว ตุมฺหากญฺจ. กตเมสํ จตุนฺนํ ? ทุกฺขสฺส ภิกฺขเว อริยสจฺจสฺส อนนุโพธา อปฺปฏิเวธา เอวมิทํ ทีฆมทฺธานํ สนฺธาวิตํ สํสริตํ มมญฺเจว ตุมฺหากญฺจ, ทุกฺขสมุทยสฺส อริยสจฺจสฺส ฯ เปฯ ทุกฺขนิโรธสฺส อริยสจฺจสฺส, ฯ เปฯ ทุกฺขนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย อริยสจฺจสฺส ๑ อนนุโพธา อปฺปฏิเวธา เอวมิทํ ทีฆมทฺธานํ สนฺธาวิตํ สํสริตํ มมญฺเจว ตุมฺหากญฺจ. ตยิทํ ภิกฺขเว ทุกฺขํ อริยสจฺจํ อนุพุทฺธํ ปฏิวิทฺธํ, ทุกฺขสมุทโย ๒ อริยสจฺจํ อนุพุทฺธํ ปฏิวิทฺธํ, ทุกฺขนิโรโธ ๒ อริยสจฺจํ อนุพุทฺธํ ปฏิวิทฺธํ, ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสจฺจํ อนุพุทฺธํ ปฏิวิทฺธํ; อุจฺฉินฺนา ภวตณฺหา ขีณา ภวเนตฺติ; นตฺถิทานิ ปุนพฺภโวติ.

จตุนฺนํ อริยสจฺจานํ ยถาภูตํ อทสฺสนา
สํสิตํ ทีฆมทฺธานํ ตาสุ ตาเสฺวว ชาติสุ.
ตานิ เอตานิ ทิฏฺฐานิ, ภวเนตฺติ สมูหตา,
อุจฺฉินฺนํ มูลํ ทุกฺขสฺส; นตฺถิทานิ ปุนพฺภโวติ.

อสฺโสสิ โข อมฺพปาลี คณิกา ๓ "ภควา กิร โกฏิคามํ อนุปฺปตฺโตติ. อถโข อมฺพปาลี คณิกา ภทฺรานิ ภทฺรานิ ยานานิ โยชาเปตฺวา ภทฺรํ ภทฺรํ ยานํ อภิรูหิตฺวา ภทฺเรหิ ภทฺเรหิ ยาเนหิ เวสาลิยา นิยฺยาสิ ภควนฺตํ ทสฺสนาย, ยาวติกา ยานสฺส ภูมิ, ยาเนน คนฺตฺวา

๑ สํ. ยุ. ทุกฺขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสจฺจสฺส.

๒ สพฺพตฺถ ทุกฺขสมุทยนฺติ จ ทุกฺขนิโรธนฺติ จ ลิขียนฺติ.

๓ สีหฬโปตฺถเก อิทํ ปาฐทฺวยํ สมาสวเสน เอกํ กตํ.

ยานา ปัจโจโรหิตวา ปัตติกาว, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ นิสีทิ. เอกมันตํ นิสินนํ โข อัมพปาลึ คณิกํ ภควา ธัมมิยา กถาย สันทัสเสสิ สมาทเปสิ สมุตเตเชสิ สัมปหํเสสิ. อถโข อัมพปาลี คณิกา ภควตา ธัมมิยา กถาย สันทัสสิตา สมาทปิตา สมุตเตชิตา สัมปหํสิตา ภควันตํ เอตทโวจ "อธิวาเสตุ เม ภันเต ภควา สวาตนาย ภัตตํ สัทธึ ภิกขุสํฆนาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณหีภาเวน. อถโข อัมพปาลี คณิกา ภควโต อธิวาสนํ วิทิตวา อุฏฐายาสนา ภควันตํ อภิวาเทตวา ปทักขิณํ กัตวา ปักกามิ. อัสโสสุํ โข เวสาลิกา ลิจฉวี "ภควา กิร โกฏิคามํ อนุปปัตโตติ. อถโข เวสาลิกา ลิจฉวี ภัทรานิ ภัทรานิ ยานานิ โยชาเปตวา ภัทรํ ภัทรํ ยานํ อภิรูหิตวา ภัทเรหิ ภัทเรหิ ยาเนหิ เวสาลิยา นิยยึสุ ภควันตํ ทัสสนาย. อัปเปกัจเจ ลิจฉวี นีลา โหนติ นีลวัณณา นีลวัตถา นีลาลังการา, อัปเปกัจเจ ลิจฉวี ปีตา โหนติ ปีตวัณณา ปีตวัตถา ปีตาลังการา, อัปเปกัจเจ ลิจฉวี โลหิตกา โหนติ โลหิตกวัณณา โลหิตกวัตถา โลหิตกาลังการา, อัปเปกัจเจ ลิจฉวี โอทาตา โหนติ โอทาตวัณณา โอทาตวัตถา โอทาตาลังการา. อถโข อัมพปาลี คณิกา ทหรานํ ทหรานํ ลิจฉวีนํ อีสาย อีสํ ยุเคน ยุคํ จักเกน จักกํ อักเขน อักขํ ปฏิวัตเตสิ.* อถโข เต ลิจฉวี อัมพปาลึ คณิกํ เอตทโวจุํ "กิสส เช อัมพปาลิ อัมหากํ ทหรานํ ทหรานํ ลิจฉวีนํ อีสาย อีสํ ยุเคน

* สี. ปฏิวัทเธสิ. ยุ. ปฏิวัฏเฏสิ.

ยุคํ จกฺเกน จกฺกํ อกฺเขน อกฺขํ ปฏิวฏฺเฏสิ. "ตถา หิ ปน มยา อยฺยปุตฺตา สฺวาตนาย พุทฺธปฺปมุโข ภิกฺขุสํโฆ[๑] นิมนฺติโต". "เทหิ เช อมฺพปาลิ อมฺหากํ เอตํ ภตฺตํ สตสหสฺเสนาติ. "สเจปิ เม อยฺยปุตฺตา เวสาลึ สาหารํ ทชฺเชยฺยาถ, เนว ทชฺชาหํ ตํ ภตฺตนฺติ. อถโข เต ลิจฺฉวี องฺคุลึ[๒] โปเถสุํ "ปราชิตมฺห[๓] วต โภ อมฺพกาย ปราชิตมฺห[๔] วต โภ อมฺพกายาติ. อถโข เต ลิจฺฉวี, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมึสุ. อทฺทสา โข ภควา เต ลิจฺฉวี ทูรโตว อาคจฺฉนฺเต; ทิสฺวาน ภิกฺขู อามนฺเตสิ "เยหิ ภิกฺขเว ภิกฺขูหิ เทวา ตาวตึสา อทิฏฺฐปุพฺพา, โอโลเกถ ภิกฺขเว ลิจฺฉวีปริสํ, อปโลเกถ ภิกฺขเว ลิจฺฉวิปริสํ, อุปสํหรถ ภิกฺขเว ลิจฺฉวิปริสํ ตาวตึสปริสนฺติ. อถโข เต ลิจฺฉวี, ยาวติกา ยานสฺส ภูมิ, ยาเนน คนฺตฺวา ยานา ปจฺโจโรหิตฺวา ปตฺติกาว, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. เอกมนฺตํ นิสินฺเน โข เต ลิจฺฉวี ภควา ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสสิ สมาทเปสิ สมุตฺเตเชสิ สมฺปหํเสสิ. อถโข เต ลิจฺฉวี ภควตา ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺสิตา สมาทปิตา สมุตฺเตชิตา สมฺปหํสิตา ภควนฺตํ เอตทโวจุํ "อธิวาเสตุ โน ภนฺเต ภควา สฺวาตนาย ภตฺตํ สทฺธึ ภิกฺขุสํเฆนาติ. "อธิวุตฺโถมฺหิ ลิจฺฉวี สฺวาตนาย อมฺพปาลิยา คณิกาย ภตฺตนฺติ. อถโข เต ลิจฺฉวี องฺคุลึ โปเถสุํ "ปราชิตมฺห[๕] วต โภ อมฺพกาย ปราชิตมฺห[๖]

---

[๑] สี. สํโฆ. [๒] ยุ. องฺคุลึ. [๓...๖] ชิตมฺห ?

วต โภ อัมพกายาติ. อถโข เต ลิจฉวี ภควโต ภาสิตํ อภินันทิตวา อนุโมทิตวา อุฏฐายาสนา ภควันตํ อภิวาเทตวา ปทักขิณํ กัตวา ปักกมิํสุ. อถโข ภควา โกฏิคาเม ยถาภิรันตํ วิหริตวา, เยน นาทิกา, เตนุปสังกมิ. ตัตร สุทํ ภควา นาทิเก วิหรติ คิญชกาวสเถ. อถโข อัมพปาลี คณิกา ตัสสา รัตติยา อัจจเยน สเก อาราเม ปณีตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปฏิยาทาเปตวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ "กาโล ภันเต, นิฏฐิตํ ภัตตันติ. อถโข ภควา ปุพพัณหสมยํ นิวาเสตวา ปัตตจีวรมาทาย, เยน อัมพปาลิยา คณิกาย ปริเวสนา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ปัญญัตเต อาสเน นิสีทิ สัทธิํ ภิกขุสํเฆน. อถโข อัมพปาลี คณิกา พุทธัปปมุขํ ภิกขุสํฆํ ปณีเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหัตถา สันตัปเปตวา สัมปวาเรตวา ภควันตํ ภุตตาวิํ โอนีตปัตตปาณิํ เอกมันตํ นิสีทิ. เอกมันตํ นิสินนา โข อัมพปาลี คณิกา ภควันตํ เอตทโวจ "อิมาหํ ภันเต อัมพปาลิวนํ[1] พุทธัปปมุขัสส ภิกขุสํฆัสส[2] ทัมมีติ. ปฏิคคเหสิ ภควา อารามํ. อถโข ภควา อัมพปาลิํ คณิกํ ธัมมิยา กถาย สันทัสเสตวา สมาทเปตวา สมุตเตเชตวา สัมปหํเสตวา อุฏฐายาสนา, เยน มหาวนํ, เตนุปสังกมิ. ตัตร สุทํ ภควา เวสาลิยํ วิหรติ มหาวเน กูฏาคารสาลายํ.

ลิจฉวิภาณวารํ นิฏฐิตํ.

เตน โข ปน สมเยน อภิญญาตา อภิญญาตา ลิจฉวี สันถาคาเร

---

๑ สี. อัมพปาลิปริเวณํ. ๒ สี. สํฆัสส.

สนฺนิสินฺนา สนฺนิปติตา อเนกปริยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณํ ภาสนฺติ ธมฺมสฺส วณฺณํ ภาสนฺติ สงฺฆสฺส วณฺณํ ภาสนฺติ. เตน โข ปน สมเยน สีโห เสนาปติ นิคณฺฐสาวโก ตสฺสํ ปริสายํ นิสินฺโน โหติ. อถโข สีหสฺส เสนาปติสฺส เอตทโหสิ "นิสฺสํสยํ โข โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ภวิสฺสติ. ตถา หิเม อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา ลิจฺฉวี สนฺถาคาเร สนฺนิสินฺนา สนฺนิปติตา อเนกปริยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณํ ภาสนฺติ ธมฺมสฺส วณฺณํ ภาสนฺติ สงฺฆสฺส วณฺณํ ภาสนฺติ. ยนฺนูนาหํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสนาย อุปสงฺกเมยฺยํ อรหนฺตํ สมฺมาสมฺพุทฺธนฺติ. อถโข สีโห เสนาปติ, เยน นิคณฺโฐ นาฏปุตฺโต, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา นิคณฺฐํ นาฏปุตฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ. เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข สีโห เสนาปติ นิคณฺฐํ นาฏปุตฺตํ เอตทโวจ "อิจฺฉามหํ ภนฺเต สมณํ โคตมํ ทสฺสนาย อุปสงฺกมิตุนฺติ. "กึ ปน ตฺวํ สีห กิริยวาโท สมาโน อกิริยวาทํ สมณํ โคตมํ ทสฺสนาย อุปสงฺกมิสฺสสิ. สมโณ หิ สีห โคตโม อกิริยวาโท อกิริยาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. อถโข สีหสฺส เสนาปติสฺส โย อโหสิ คมิกาภิสงฺขาโร ภควนฺตํ ทสฺสนาย, โส ปฏิปฺปสฺสมฺภิ. ทุติยมฺปิ โข ฯเปฯ ตติยมฺปิ โข อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา ลิจฺฉวี สนฺถาคาเร สนฺนิสินฺนา สนฺนิปติตา อเนกปริยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณํ ภาสนฺติ ธมฺมสฺส วณฺณํ ภาสนฺติ สงฺฆสฺส วณฺณํ ภาสนฺติ. ตติยมฺปิ โข สีหสฺส เสนาปติสฺส เอตทโหสิ "นิสฺสํสยํ โข โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ภวิสฺสติ. ตถา หิเม อภิญฺญาตา อภิญฺญาตา ลิจฺฉวี สนฺถาคาเร สนฺนิสินฺนา สนฺนิปติตา

อเนกปริยาเยน พุทธัสส วัณณํ ภาสันติ ธัมมัสส วัณณํ ภาสันติ สังฆัสส วัณณํ ภาสันติ. กึ หิ เม กริสสันติ นิคัณฐา อปโลกิตา วา อนปโลกิตา วา. ยันนูนาหํ อนปโลเกตฺวาว นิคัณเฐ ตํ ภควันตํ ทัสสนาย อุปสังกเมยยํ อรหันตํ สัมมาสัมพุทธันติ. อถโข สีโห เสนาปติ ปัญจหิ รถสเตหิ ทิวา ทิวัสส เวสาลิยา นิยยาสิ ภควันตํ ทัสสนาย; ยาวติกา ยานัสส ภูมิ, ยาเนน คันตฺวา ยานา ปัจโจโรหิตฺวา ปัตติโกว, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตฺวา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมันตํ นิสีทิ; เอกมันตํ นิสินโน โข สีโห เสนาปติ ภควันตํ เอตทโวจ "สุตัมเมตํ ภันเต "อกิริยวาโท สมโณ โคตโม อกิริยาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. เย เต ภันเต เอวมาหํสุ "อกิริยวาโท สมโณ โคตโม อกิริยาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ, กัจจิ เต ภันเต ภควโต วุตฺตวาทิโน น จ ภควันตํ อภูเตน อัพภาจิกขันติ, ธัมมัสส จ อนุธัมมํ พยากโรนติ, น จ โกจิ สหธัมมิโก วาทานุวาโท[๑] คารัยหัฏฐานํ อาคัจฉติ ? อนัพภักขาตุกามา หิ มยํ ภันเต ภควันตันติ.

"อัตถิ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน วเทยย "อกิริยวาโท สมโณ โคตโม อกิริยาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. "อัตถิ สีห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน วเทยย "กิริยวาโท สมโณ โคตโม กิริยาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. อัตถิ สีห ปริยาโย, เยน มํ

---

๑ สี. วาทานุปาโต.

ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "อุจฺเฉทวาโท สมโณ โคตโม อุจฺเฉทาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. อตฺถิ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "เชคุจฺฉี สมโณ โคตโม เชคุจฺฉิตาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. อตฺถิ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "เวนยิโก สมโณ โคตโม วินยาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. อตฺถิ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "ตปสฺสี สมโณ โคตโม ตปสฺสิตาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. อตฺถิ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "อปคพฺโภ สมโณ โคตโม อปคพฺภตาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. อตฺถิ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "อสฺสตฺโถ สมโณ โคตโม อสฺสาสาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. กตโม จ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "อกิริยวาโท สมโณ โคตโม อกิริยาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ ? อหญฺหิ สีห อกิริยํ วทามิ กายทุจฺจริตสฺส วจีทุจฺจริตสฺส มโนทุจฺจริตสฺส, อเนกวิหิตานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ธมฺมานํ อกิริยํ วทามิ. อยํ โข สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "อกิริยวาโท สมโณ โคตโม อกิริยาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. กตโม จ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "กิริยวาโท สมโณ โคตโม กิริยาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ

สาวเก วิเนตีติ ? อหัญหิ สีห กิริยํ วทามิ กายสุจริตัสส วจีสุจริตัสส มโนสุจริตัสส, อเนกวิหิตานํ กุสลานํ ธัมมานํ กิริยํ วทามิ. อยํ โข สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน วเทยย "กิริยวาโท สมโณ โคตโม กิริยาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. กตโม จ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน วเทยย "อุจเฉทวาโท สมโณ โคตโม อุจเฉทาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ ? อหัญหิ สีห อุจเฉทํ วทามิ ราคัสส โทสัสส โมหัสส, อเนกวิหิตานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ธัมมานํ อุจเฉทํ วทามิ. อยํ โข สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน วเทยย "อุจเฉทวาโท สมโณ โคตโม อุจเฉทาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. กตโม จ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน วเทยย "เชคุจฉี สมโณ โคตโม เชคุจฉิตาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ ? อหัญหิ สีห ชิคุจฉามิ กายทุจจริเตน วจีทุจจริเตน มโนทุจจริเตน, อเนกวิหิตานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ธัมมานํ สมาปัตติยา ชิคุจฉามิ. อยํ โข สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน วเทยย "เชคุจฉี สมโณ โคตโม เชคุจฉิตาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. กตโม จ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน วเทยย "เวนยิโก สมโณ โคตโม วินยาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ ? อหัญหิ สีห วินยาย ธัมมํ เทเสมิ ราคัสส โทสัสส โมหัสส, อเนกวิหิตานํ ปาปกานํ อกุสลานํ ธัมมานํ วินยาย

ธมฺมํ เทเสมิ. อยํ โข สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "เวนยิโก สมโณ โคตโม วินยาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. กตโม จ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "ตปสฺสี สมโณ โคตโม ตปสฺสิตาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ ? ตปนียาหํ สีห ปาปเก อกุสเล ธมฺเม วทามิ กายทุจฺจริตํ วจีทุจฺจริตํ มโนทุจฺจริตํ; ยสฺส โข สีห ตปนียา ปาปกา อกุสลา ธมฺมา ปหีนา อุจฺฉินฺนมูลา ตาลาวตฺถุกตา อนภาวํ กตา อายตึ อนุปฺปาทธมฺมา, ตมหํ "ตปสฺสีติ วทามิ. ตถาคตสฺส โข สีห ตปนียา ปาปกา อกุสลา ธมฺมา ปหีนา อุจฺฉินฺนมูลา ตาลาวตฺถุกตา อนภาวํ กตา อายตึ อนุปฺปาทธมฺมา. อยํ โข สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "ตปสฺสี สมโณ โคตโม ตปสฺสิตาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. กตโม จ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "อปคพฺโภ สมโณ โคตโม อปคพฺภตาย ธมฺมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ ? ยสฺส โข สีห อายตึ คพฺภเสยฺยา ปุนพฺภวาภินิพฺพตฺติ ปหีนา อุจฺฉินฺนมูลา ตาลาวตฺถุกตา อนภาวํ กตา อายตึ อนุปฺปาทธมฺมา, ตมหํ "อปคพฺโภติ วทามิ. ตถาคตสฺส โข สีห อายตึ คพฺภเสยฺยา ปุนพฺภวาภินิพฺพตฺติ ปหีนา อุจฺฉินฺนมูลา ตาลาวตฺถุกตา อนภาวํ กตา อายตึ อนุปฺปาทธมฺมา. อยํ โข สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สมฺมา วทมาโน วเทยฺย "อปคพฺโภ สมโณ โคตโม อปคพฺภตาย ธมฺมํ เทเสติ

เตน จ สาวเก วิเนตีติ. กตโม จ สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน วเทยย "อัสสัตโถ สมโณ โคตโม อัสสาสาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ ? อหัญหิ สีห อัสสัตโถ ปรเมน อัสสาเสน อัสสาสาย จ ธัมมํ เทเสมิ เตน จ สาวเก วิเนมิ. อยํ โข สีห ปริยาโย, เยน มํ ปริยาเยน สัมมา วทมาโน วเทยย "อัสสัตโถ สมโณ โคตโม อัสสาสาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ.

เอวํ วุตเต สีโห เสนาปติ ภควันตํ เอตทโวจ "อภิกกันตํ ภันเต, อภิกกันตํ ภันเต. เสยยถาปิ ภันเต นิกกุชชิตํ วา อุกกุชเชยย, ปฏิจฉันนํ วา วิวเรยย, มูฬหัสส วา มัคคํ อาจิกเขยย, อันธกาเร วา เตลปัชโชตํ ธาเรยย "จักขุมันโต รูปานิ ทักขันตีติ; เอวเมวํ ภควตา อเนกปริยาเยน ธัมโม ปกาสิโต. เอสาหํ ภันเต ภควันตํ สรณํ คัจฉามิ ธัมมัญจ ภิกขุสังฆัญจ, อุปาสกํ มํ ภควา ธาเรตุ อัชชตัคเค ปาณุเปตํ สรณํ คตันติ. "อนุวิจจการํ โข สีห กโรหิ, อนุวิจจกาโร ตุมหาทิสานํ ญาตมนุสสานํ สาธุ โหตีติ. "อิมินาปาหํ ภันเต ภควโต วจเนน ภิยโยโส มัตตาย อัตตมโน อภิรัทโธ, ยํ มํ ภควา เอวมาห "อนุวิจจการํ โข สีห กโรหิ, อนุวิจจกาโร ตุมหาทิสานํ ญาตมนุสสานํ สาธุ โหตีติ. มํ[๑] หิ ภันเต อัญญติตถิยา สาวกํ ลภิตวา เกวลกัปปํ เวสาลึ ปฏากํ ปริหเรยยุํ "สีโห โข อมหากํ เสนาปติ สาวกัตตํ อุปคโตติ. อถ จ ปน มํ ภควา

๑ ยุ. มมํ.

เอวมาห "อนุวิจ์จการํ โข สีห กโรหิ, อนุวิจ์จกาโร ตุม์หาทิสานํ ญาตมนุส์สานํ สาธุ โหตีติ. เอสาหํ ภัน์เต ทุติยัม์ปิ ภควัน์ตํ สรณํ คัจ์ฉามิ ธัม์มัญ์จ ภิก์ขุสํฆัญ์จ, อุปาสกํ มํ ภควา ธาเรตุ อัช์ชตัค์เค ปาณุเปตํ สรณํ คตัน์ติ. "ทีฆรัต์ตํ โข เต สีห นิคัณ์ฐานํ โอปานภูตํ กุลํ, เยน เนสํ อุปคตานํ ปิณ์ฑกํ° ทาตัพ์พํ มัญ์เญย์ยาสีติ. "อิมินาปาหํ ภัน์เต ภควโต วจเนน ภิย์โยโส มัต์ตาย อัต์ตมโน อภิรัท์โธ, ยํ มํ ภควา เอวมาห "ทีฆรัต์ตํ โข เต สีห นิคัณ์ฐานํ โอปานภูตํ กุลํ, เยน เนสํ อุปคตานํ ปิณ์ฑกํ ทาตัพ์พํ มัญ์เญย์ยาสีติ. สุตัม์เมตํ ภัน์เต "สมโณ โคตโม เอวมาห "มัย์หเมว ทานํ ทาตัพ์พํ, น อัญ์เญสํ ทานํ ทาตัพ์พํ; มัย์หเมว สาวกานํ ทานํ ทาตัพ์พํ, น อัญ์เญสํ สาวกานํ ทานํ ทาตัพ์พํ; มัย์หเมว ทิน์นํ มหัป์ผลํ, น อัญ์เญสํ ทิน์นํ มหัป์ผลํ; มัย์หเมว สาวกานํ ทิน์นํ มหัป์ผลํ, น อัญ์เญสํ สาวกานํ ทิน์นํ มหัป์ผลัน์ติ. อถ จ ปน มํ ภควา นิคัณ์เฐสุปิ ทาเน สมาทเปติ. อปิจ ภัน์เต มยเมต์ถ กาลํ ชานิส์สาม. เอสาหํ ภัน์เต ตติยัม์ปิ ภควัน์ตํ สรณํ คัจ์ฉามิ ธัม์มัญ์จ ภิก์ขุสํฆัญ์จ, อุปาสกํ มํ ภควา ธาเรตุ อัช์ชตัค์เค ปาณุเปตํ สรณํ คตัน์ติ. อถโข ภควา สีหัส์ส เสนาปติส์ส อนุปุพ์พิกถํ กเถสิ. เสย์ยถีทํ ? ทานกถํ สีลกถํ สัค์คกถํ กามานํ อาทีนวํ โอการํ สํกิเลสํ เนก์ขัม์เม อานิสํสํ ปกาเสสิ; ยทา ภควา อัญ์ญาสิ สีหํ เสนาปตึ กัล์ลจิต์ตํ มุทุจิต์ตํ วินีวรณจิต์ตํ อุทัค์คจิต์ตํ ปสัน์นจิต์ตํ, อถ ยา

° ยุ. ปิณ์ฑปาตํ.

พุทธานํ สามุกฺกํสิกา ธัมมเทสนา, ตํ ปกาเสสิ ทุกขํ สมุทยํ นิโรธํ มัคคํ. เสยยถาปิ นาม สุทธํ วัตถํ อปคตกาฬกํ สัมมเทว รชนํ ปฏิคคัณหยย, เอวะเมว สีหัสส เสนาปติสส ตัสมิเยวาสเน วิรชํ วีตมลํ ธัมมจักขุ อุทปาทิ "ยังกิญจิ สมุทยธัมมํ, สัพพันตํ นิโรธธัมมันติ. อถโข สีโห เสนาปติ ทิฏฐธัมโม ปัตตธัมโม วิทิตธัมโม ปริโยคาฬหธัมโม ติณณวิจิกิจโฉ วิคตกถํกโถ เวสารัชชัปปัตโต อปรัปปัจจโย สัตถุ สาสเน ภควันตํ เอตทโวจ "อธิวาเสตุ เม ภันเต ภควา สวาตนาย ภัตตํ สัทธึ ภิกขุสํฆนาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณหีภาเวน. อถโข สีโห เสนาปติ ภควโต อธิวาสนํ วิทิตวา อุฏฐายาสนา ภควันตํ อภิวาเทตวา ปทักขิณํ กัตวา ปักกามิ. อถโข สีโห เสนาปติ อัญญตรํ ปุริสํ อาณาเปสิ "คัจฉ ภเณ ปวัตตมํสํ ชานาหีติ. อถโข สีโห เสนาปติ ตัสสา รัตติยา อัจจเยน ปณีตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปฏิยาทาเปตวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ "กาโล ภันเต, นิฏฐิตํ ภัตตันติ. อถโข ภควา ปุพพัณหสมยํ นิวาเสตวา ปัตตจีวรมาทาย, เยน สีหัสส เสนาปติสส นิเวสนํ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ปัญญัตเต อาสเน นิสีทิ สัทธึ ภิกขุสํฆเน. เตน โข ปน สมเยน สัมพหุลา นิคัณฐา เวสาลิยํ รถิยาย รถิยํ สิงฆาฏเกน สิงฆาฏกํ พาหา ปัคคัยห กันทันติ "อัชช สีเหน เสนาปตินา ถุลลํ ปสุํ วธิตวา สมณัสส โคตมัสส ภัตตํ กตํ. ตํ สมโณ โคตโม ชานํ อุททิสสํ กตํ มํสํ ปริภุญชติ ปฏิจจกัมมันติ. อถโข อัญญตโร ปุริโส, เยน สีโห เสนาปติ,

เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา. สีหสฺส เสนาปติสฺส อุปกณฺณเก อาโรเจสิ "ยคฺเฆ ภนฺเต ชาเนยฺยาสิ: เอเต สมฺพหุลา นิคณฺฐา เวสาลิยํ รถิยาย รถิยํ สิงฺฆาฏเกน สิงฺฆาฏกํ พาหา ปคฺคยฺห กนฺทนฺติ "อชฺช สีเหน เสนาปตินา ถุลฺลํ ปสุํ วธิตฺวา สมณสฺส โคตมสฺส ภตฺตํ กตํ. ตํ สมโณ โคตโม ชานํ อุทฺทิสฺส กตํ มํสํ ปริภุญฺชติ ปฏิจฺจกมฺมนฺติ. "อลํ อยฺย[๑] ทีฆรตฺตมฺปิ เต อายสฺมนฺตา[๒] อวณฺณกามา พุทฺธสฺส อวณฺณกามา ธมฺมสฺส อวณฺณกามา สงฺฆสฺส, น จ ปน เต อายสฺมนฺตา[๓] ชีรนฺติ[๔] ตํ ภควนฺตํ อสตา ตุจฺฉา มุสา อภูเตน อพฺภาจิกฺขนฺตา, น จ มยํ ชีวิตเหตุปิ[๕] สญฺจิจฺจ ปาณํ ชีวิตา โวโรเปยฺยามาติ. อถโข สีโห เสนาปติ พุทฺธปฺปมุขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณีเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหตฺถา สนฺตปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภุตฺตาวึ โอนีตปตฺตปาณึ เอกมนฺตํ นิสีทิ. เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โข สีหํ เสนาปตึ ภควา ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมุตฺเตเชตฺวา สมฺปหํเสตฺวา อุฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "น ภิกฺขเว ชานํ อุทฺทิสฺส กตํ มํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ. โย ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. อนุชานามิ ภิกฺขเว ติโกฏิปริสุทฺธํ มจฺฉมํสํ อทิฏฺฐํ อสุตํ อปริสงฺกิตนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน เวสาลี สุภิกฺขา โหติ สุสสฺสา สุลภปิณฺฑา สุกรา อุญฺเฉน ปคฺคเหน ยาเปตุํ. อถโข ภควโต รโหคตสฺส

๑ สี. ยุ. อยฺโย. ๒ อายสฺมนฺโต ? ๓ ยุ. ชีรนฺติ. ๔ สี. ชีวิตเหตุมฺปิ.

ปฏิสัลลีนัสส เอวํ เจตโส ปริวิตักโก อุทปาทิ "ยานิ ตานิ มยา ภิกขูนํ อนุญญาตานิ ทุพภิกเข ทุลลัสเส ทุลลภปิณเฑ อันโตวุตถํ อันโตปักกํ สามํปักกํ อุคคหิตปฏิคคหิตกํ ตโต นีหฏํ ปุเรภัตตํ ปฏิคคหิตํ วนัฏฐํ โปกขรัฏฐํ, อัชชาปิ นุโข ตานิ ภิกขู ปริภุญชันตีติ. อถโข ภควา สายัณหสมยํ ปฏิสัลลานา วุฏฐิโต อายัสมันตํ อานันทํ อามันเตสิ "ยานิ ตานิ อานันท มยา ภิกขูนํ อนุญญาตานิ ทุพภิกเข ทุลลัสเส ทุลลภปิณเฑ อันโตวุตถํ อันโตปักกํ สามํปักกํ อุคคหิตปฏิคคหิตกํ ตโต นีหฏํ ปุเรภัตตํ ปฏิคคหิตํ วนัฏฐํ โปกขรัฏฐํ, อัชชาปิ นุโข ตานิ ภิกขู ปริภุญชันตีติ. "ปริภุญชันติ ภควาติ. อถโข ภควา เอตัสมึ นิทาเน เอตัสมึ ปกรเณ ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "ยานิ ตานิ ภิกขเว มยา ภิกขูนํ อนุญญาตานิ ทุพภิกเข ทุลลัสเส ทุลลภปิณเฑ อันโตวุตถํ อันโตปักกํ สามํปักกํ อุคคหิตปฏิคคหิตกํ ตโต นีหฏํ ปุเรภัตตํ ปฏิคคหิตํ วนัฏฐํ โปกขรัฏฐํ, ตานาหํ อัชชตัคเค ปฏิกขิปามิ. น ภิกขเว อันโตวุตถํ อันโตปักกํ สามํปักกํ อุคคหิตปฏิคคหิตกํ ปริภุญชิตัพพํ; โย ปริภุญเชยย, อาปัตติ ทุกกฏัสส. น จ ภิกขเว ตโต นีหฏํ ปุเรภัตตํ ปฏิคคหิตํ วนัฏฐํ โปกขรัฏฐํ ภุตตาวินา ปวาริเตน อนติริตตํ ปริภุญชิตัพพํ; โย ปริภุญเชยย, ยถาธัมโม กาเรตัพโพติ.

เตน โข ปน สมเยน ชานปทา มนุสสา พหุํ โลณํปิ เตลํปิ ตัณฑุลํปิ ขาทนียํปิ สกเฏสุ อาโรเปตวา พหารามโกฏฐเก สกฏปริวัฏฏํ กริตวา อัจฉันติ "ยทา ปฏิปาฏึ ลภิสสาม, ตทา ภัตตํ กริสสามาติ,

มหา จ เมโฆ อุคฺคโต โหติ. อถโข เต มนุสฺสา, เยนายสฺมา อานนฺโท, เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ เอตทโวจุํ "อิธ ภนฺเต อานนฺท พหุํ โลณมฺปิ เตลมฺปิ ตณฺฑุลมฺปิ ขาทนียมฺปิ สกเฏสุ อาโรปิตา ติฏฺฐนฺติ, มหา จ เมโฆ อุคฺคโต. กถํ นุโข ภนฺเต อานนฺท ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ. อถโข อายสฺมา อานนฺโท ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิ. "เตน หิ อานนฺท สงฺโฆ ปจฺจนฺติมํ วิหารํ กปฺปิยภูมึ สมฺมนฺนิตฺวา ตตฺถ วาเสตุ, ยํ สงฺโฆ อากงฺขติ วิหารํ วา อฑฺฒโยคํ วา ปาสาทํ วา หมฺมิยํ วา คุหํ วา. เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมฺมนฺนิตพฺโพ. พฺยตฺเตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สงฺโฆ ญาเปตพฺโพ "สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ กปฺปิยภูมึ สมฺมนฺเนยฺย. เอสา ญตฺติ. สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ กปฺปิยภูมึ สมฺมนฺนติ. ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส วิหารสฺส กปฺปิยภูมิยา สมฺมติ, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ โส ภาเสยฺย. สมฺมโต สงฺเฆน อิตฺถนฺนาโม วิหาโร กปฺปิยภูมิ. ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี. เอวเมตํ ธารยามีติ. เตน โข ปน สมเยน มนุสฺสา ตตฺเถว สมฺมติกาย* กปฺปิยภูมิยา ยาคุโย ปจนฺติ, ภตฺตานิ ปจนฺติ, สูปานิ สมฺปาเทนฺติ, มํสานิ โกฏฺเฏนฺติ, กฏฺฐานิ ผาเลนฺติ, อุจฺจาสทฺทํ มหาสทฺทํ กโรนฺติ. อสฺโสสิ โข ภควา รตฺติยา ปจฺจูสสมยํ ปจฺจุฏฺฐาย อุจฺจาสทฺทํ มหาสทฺทํ กาโกรวสทฺทํ; สุตฺวาน อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ

---

* สี. ยุ. สมฺมุติยา.

อามนฺเตสิ "กินฺนุโข โส อานนฺท อุจฺจาสทฺโท มหาสทฺโท กาโกรวสทฺโทติ. "เอตรหิ ภนฺเต มนุสฺสา ตตฺเถว สมฺมุติกาย กปฺปิยภูมิยา ยาคุโย ปจนฺติ, ภตฺตานิ ปจนฺติ, สูปานิ สมฺปาเทนฺติ, มํสานิ โกฏฺเฏนฺติ, กฏฺฐานิ ผาเลนฺติ. โส เอโส ภควา อุจฺจาสทฺโท มหาสทฺโท กาโกรวสทฺโทติ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "น ภิกฺขเว สมฺมติกา[๑] กปฺปิยภูมิ ปริภุญฺชิตพฺพา; โย ปริภุญฺเชยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. อนุชานามิ ภิกฺขเว ติสฺโส กปฺปิยภูมิโย อุสฺสาวนนฺติกํ โคนิสาทิกํ คหปติกนฺติ. เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา ยโสโช คิลาโน โหติ. ตสฺสตฺถาย เภสชฺชานิ อาหริยนฺติ. ตานิ ภิกฺขู พหิ วาเสนฺติ. อุกฺกปิณฺฑกาปิ ขาทนฺติ, โจราปิ หรนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สมฺมติกํ[๒] กปฺปิยภูมึ ปริภุญฺชิตุํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว จตสฺโส กปฺปิยภูมิโย อุสฺสาวนนฺติกํ โคนิสาทิกํ คหปติกํ สมฺมติกนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน ภทฺทิเย นคเร[๓] เมณฺฑโก คหปติ ปฏิวสติ. ตสฺส เอวรูโป อิทฺธานุภาโว โหติ: สีสํ นหายิตฺวา ธญฺญาคารํ สมฺมชฺชาเปตฺวา พหิทฺวาเร[๔] นิสีทติ. อนฺตลิกฺขา ธญฺญสฺส ธารา โอปติตฺวา ธญฺญาคารํ ปูเรติ. ภริยาย เอวรูโป อิทฺธานุภาโว โหติ: เอกํเยว อาฬฺหกถาลิกํ อุปนิสีทิตฺวา เอกญฺจ สูปคิญฺชรกํ[๕] ทาสกมฺมกรโปริสํ ภตฺเตน ปริวิสติ. น ตาว ตํ ขียติ,

---

[๑] สี. สมฺมุติกา. ยุ. สมฺมุตึ. [๒] สี. สมฺมุติกํ. ยุ. สมฺมุตึ.
[๓] ยุ. ภทฺทิยนคเร. [๔] สี. ปวาเร. [๕] ยุ. สูปวฺยญฺชนกํ.

ยาว สา น วุฏ์ฐาติ. ปุต์ตัส์ส เอวรูโป อิท์ธานุภาโว โหติ: เอกํเยว สหัส์สัต์ถวิกํ คเหต์วา ทาสกัม์มกรโปริสัส์ส ฉัม์มาสิกํ เวตนํ เทติ. น ตาว ตํ ขียติ, ยาวัส์ส หัต์ถคตา. สุณิสาย เอวรูโป อิท์ธานุภาโว โหติ: เอกํเยว จตุโทณิกํ ปิฏกํ อุปนิสีทิต์วา ทาสกัม์มกรโปริสัส์ส ฉัม์มาสิกํ ภัต์ตํ เทติ. น ตาว ตํ ขียติ, ยาว สา น วุฏ์ฐาติ. ทาสัส์ส เอวรูโป อิท์ธานุภาโว โหติ: เอเกน นังคเลน กสัน์ตัส์ส สัต์ต สีตาโย คัจ์ฉัน์ติ. อัส์โสสิ โข ราชา มาคโธ เสนิโย พิม์พิสาโร “อัม์หากํ กิร วิชิเต ภัท์ทิเย นคเร เมณ์ฑโก คหปติ ปฏิวสติ. ตัส์ส เอวรูโป อิท์ธานุภาโว: สีสํ นหายิต์วา ธัญ์ญาคารํ สัม์มัช์ชาเปต์วา พหิท์วาเร นิสีทติ. อัน์ตลิก์ขา ธัญ์ญัส์ส ธารา โอปติต์วา ธัญ์ญาคารํ ปูเรติ. ภริยาย เอวรูโป อิท์ธานุภาโว: เอกํเยว อาฬ์หกถาลิกํ อุปนิสีทิต์วา เอกัญ์จ สูปคิญ์ชรกํ ทาสกัม์มกรโปริสํ ภัต์เตน ปริวิสติ. น ตาว ตํ ขียติ, ยาว สา น วุฏ์ฐาติ. ปุต์ตัส์ส เอวรูโป อิท์ธาวุภาโว: เอกํเยว สหัส์สัต์ถวิกํ คเหต์วา ทาสกัม์มกรโปริสัส์ส ฉัม์มาสิกํ เวตนํ เทติ. น ตาว ตํ ขียติ, ยาวัส์ส หัต์ถคตา. สุณิสาย เอวรูโป อิท์ธานุภาโว: เอกํเยว จตุโทณิกํ ปิฏกํ อุปนิสีทิต์วา ทาสกัม์มกรโปริสัส์ส ฉัม์มาสิกํ ภัต์ตํ เทติ. น ตาว ตํ ขียติ, ยาว สา น วุฏ์ฐาติ. ทาสัส์ส เอวรูโป อิท์ธานุภาโว: เอเกน นังคเลน กสัน์ตัส์ส สัต์ต สีตาโย คัจ์ฉัน์ตีติ. อถ โข ราชา มาคโธ เสนิโย พิม์พิสาโร อัญ์ญตรํ สัพ์พัต์ถกํ มหามัต์ตํ อามัน์เตสิ “อัม์หากํ กิร ภเณ วิชิเต ภัท์ทิเย นคเร เมณ์ฑโก คหปติ ปฏิวสติ. ตัส์ส เอวรูโป อิท์ธานุภาโว:

สีสํ นหายิตฺวา ธัญญาคารํ สัมมัชชาเปตฺวา พหิทฺวาเร นิสีทติ. อันตลิกขา ธัญญัสส ธารา โอปติตฺวา ธัญญาคารํ ปูเรติ. ฯ เปฯ ทาสัสส เอวรูโป อิทธานุภาโวะ เอเกน นังคเลน กสันตัสส สัตต สีตาโย คัจฉันติ. คัจฉ ภเณ, ชานาหิ; ยถา มยา สามํ ทิฏโฐ, เอวํ ตว ทิฏโฐ ภวิสสตีติ. "เอวํ เทวาติ โข โส มหามัตโต รัญโญ มาคธัสส เสนิยัสส พิมพิสารัสส ปฏิสสุณิตฺวา จตุรังคินิยา เสนาย, เยน ภัททิยํ เตน ปายาสิ; อนุปุพเพน, เยน ภัททิยํ เยน เมณฑโก คหปติ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตฺวา เมณฑกํ คหปตึ เอตทโวจ "อหัญหิ คหปติ รัญญา อาณัตโต "อัมหากํ กิร ภเณ วิชิเต ภัททิเย นคเร เมณฑโก คหปติ ปฏิวสติ. ตัสส เอวรูโป อิทธานุภาโวะ สีสํ นหายิตฺวา ธัญญาคารํ สัมมัชชาเปตฺวา พหิทฺวาเร นิสีทติ. อันตลิกขา ธัญญัสส ธารา โอปติตฺวา ธัญญาคารํ ปูเรติ. ฯ เปฯ ทาสัสส เอวรูโป อิทธานุภาโวะ เอเกน นังคเลน กสันตัสส สัตต สีตาโย คัจฉันติ. คัจฉ ภเณ, ชานาหิ; ยถา มยา สามํ ทิฏโฐ, เอวํ ตว ทิฏโฐ ภวิสสตีติ. ปัสสาม เต คหปติ อิทธานุภาวันติ. อถโข เมณฑโก คหปติ สีสํ นหายิตฺวา ธัญญาคารํ สัมมัชชาเปตฺวา พหิทฺวาเร นิสีทิ. อันตลิกขา ธัญญัสส ธารา โอปติตฺวา ธัญญาคารํ ปูเรสิ. "ทิฏโฐ เต คหปติ อิทธานุภาโว. ภริยาย เต อิทธานุภาวํ ปัสสามาติ. อถโข เมณฑโก คหปติ ภริยํ อาณาเปสิ "เตน หิ จตุรังคินึ เสนํ ภัตเตน ปริวิสาติ. อถโข เมณฑกัสส คหปติสส ภริยา เอกํเยว อาฬหกถาลิกํ อุปนิสีทิตฺวา เอกัญจ สูปกิญชรกํ จตุรังคินึ

เสนํ ภตฺเตน ปริวิสิ. น ตาว ตํ ขียติ, ยาว สา น วุฏฺฐาติ. "ทิฏฺโฐ เต คหปติ ภริยาย อิทฺธานุภาโว. ปุตฺตสฺส เต อิทฺธานุภาวํ ปสฺสามาติ. อถโข เมณฺฑโก คหปติ ปุตฺตํ อาณาเปสิ "เตน หิ จตุรงฺคินิยา เสนาย ฉมฺมาสิกํ เวตนํ เทหีติ. อถโข เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส ปุตฺโต เอกํเยว สหสฺสตฺถวิกํ คเหตฺวา จตุรงฺคินิยา เสนาย ฉมฺมาสิกํ เวตนํ อทาสิ. น ตาว ตํ ขียติ, ยาวสฺส หตฺถคตา. "ทิฏฺโฐ เต คหปติ ปุตฺตสฺส อิทฺธานุภาโว. สุณิสาย เต อิทฺธานุภาวํ ปสฺสามาติ. อถโข เมณฺฑโก คหปติ สุณิสํ อาณาเปสิ "เตน หิ จตุรงฺคินิยา เสนาย ฉมฺมาสิกํ ภตฺตํ เทหีติ. อถโข เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส สุณิสา เอกํเยว จตุโทณิกํ ปิฏกํ อุปนิสีทิตฺวา จตุรงฺคินิยา เสนาย ฉมฺมาสิกํ ภตฺตํ อทาสิ. น ตาว ตํ ขียติ, ยาว สา น วุฏฺฐาติ. "ทิฏฺโฐ เต คหปติ สุณิสาย อิทฺธานุภาโว. ทาสสฺส เต อิทฺธานุภาวํ ปสฺสามาติ. "มยฺหํ โข สามิ ทาสสฺส อิทฺธานุภาโว เขตฺเต ปสฺสิตพฺโพติ. "อลํ คหปติ ทิฏฺโฐ เต ทาสสฺสปิ อิทฺธานุภาโวติ. อถโข โส มหามตฺโต[๑] จตุรงฺคินิยา เสนาย ปุนเทว ราชคหํ ปจฺจาคจฺฉิ; เยน ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา รญฺโญ มาคธสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส เอตมตฺถํ อาโรเจสิ.

อถโข ภควา เวสาลิยํ ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา, เยน ภทฺทิยํ, เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสํเฆน สทฺธึ อฑฺฒเตฬเสหิ ภิกฺขุสเตหิ. อถโข ภควา อนุปุพฺเพน จาริกํ จรมาโน, เยน ภทฺทิยํ, ตทวสริ.

---

๑ อิทํ ปาจฺฉตฺตยํ สีหฬโปตฺถเก น ทิสฺสติ.

ตัตร สุทํ ภควา ภัททิเย วิหรติ ชาติยาวเน. อัสโสสิ โข เมณ์ฑโก คหปติ "สมโณ ขลุ โภ โคตโม สักยปุตโต สักยกุลา ปัพพชิโต ภัททิยํ อนุปปัตโต ภัททิเย วิหรติ ชาติยาวเน. ตํ โข ปน ภวันตํ โคตมํ เอวํกัลยาโณ กิตติสัทโท อัพภุคคโตะ อิติปิ โส ภควา อรหํ สัมมาสัมพุทโธ วิชชาจรณสัมปันโน สุคโต โลกวิทู อนุตตโร ปุริสทัมมสารถิ สัตถา เทวมนุสสานํ พุทโธ ภควา. โส อิมํ โลกํ สเทวกํ สมารกํ สพรหมกํ สัสสมณพราหมณึ ปชํ สเทวมนุสสํ สยํ อภิญญา สัจฉิกัตวา ปเวเทติ. โส ธัมมํ เทเสติ อาทิกัลยาณํ มัชเฌกัลยาณํ ปริโยสานกัลยาณํ, สาตถํ สพยัญชนํ เกวลปริปุณณํ ปริสุทธํ พรหมจริยํ ปกาเสติ. สาธุ โข ปน ตถารูปานํ อรหตํ ทัสสนํ โหตีติ. อถโข เมณ์ฑโก คหปติ ภัทรานิ ภัทรานิ ยานานิ โยชาเปตวา ภัทรํ ภัทรยานํ อภิรูหิตวา ภัทรหิ ภัทรหิ ยาเนหิ ภัททิยา นิยยาสิ ภควันตํ ทัสสนาย. อัททสสุ โข สัมพหุลา ติตถิยา เมณ์ฑกํ คหปตึ ทูรโตว อาคัจฉันตํ; ทิสวาน เมณ์ฑกํ คหปตึ เอตทโวจุํ "กหํ ตวํ คหปติ คัจฉสีติ. "คัจฉามหํ ภันเต สมณํ โคตมํ ทัสสนายาติ. "กึ ปน ตวํ คหปติ กิริยวาโท สมาโน อกิริยวาทํ สมณํ โคตมํ ทัสสนาย อุปสังกมิสสสิ? สมโณ หิ คหปติ โคตโม อกิริยวาโท อกิริยาย ธัมมํ เทเสติ เตน จ สาวเก วิเนตีติ. อถโข เมณ์ฑกัสส คหปติสส เอตทโหสิ "นิสสํสยํ โข โส ภควา อรหํ สัมมาสัมพุทโธ ภวิสสติ, ยถายิเม ติตถิยา อุสูยันตีติ. ยาวติกา ยานัสส ภูมิ, ยาเนน คันตวา,

ยานา ปจฺโจโรหิตฺวา ปตฺติโกว, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ. เอกมนฺตํ นิสินฺนสฺส โข เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส ภควา อนุปุพฺพิกถํ กเถสิ. เสยฺยถีทํ? ทานกถํ สีลกถํ สคฺคกถํ กามานํ อาทีนวํ โอการํ สงฺกิเลสํ เนกฺขมฺเม อานิสํสํ ปกาเสสิ. ยทา ภควา อญฺญาสิ เมณฺฑกํ คหปตึ กลฺลจิตฺตํ มุทุจิตฺตํ วินีวรณจิตฺตํ อุทคฺคจิตฺตํ ปสนฺนจิตฺตํ; อถ ยา พุทฺธานํ สามุกฺกํสิกา ธมฺมเทสนา, ตํ ปกาเสสิ ทุกฺขํ สมุทยํ นิโรธํ มคฺคํ. เสยฺยถาปิ นาม สุทฺธํ วตฺถํ อปคตกาฬกํ สมฺมเทว รชนํ ปฏิคฺคเณฺหยฺย, เอวเมว เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส ตสฺมึเยวาสเน วิรชํ วีตมลํ ธมฺมจกฺขุํ อุทปาทิ "ยงฺกิญฺจิ สมุทยธมฺมํ, สพฺพนฺตํ นิโรธธมฺมนฺติ. อถโข เมณฺฑโก คหปติ ทิฏฺฐธมฺโม ปตฺตธมฺโม วิทิตธมฺโม ปริโยคาฬฺหธมฺโม ติณฺณวิจิกิจฺโฉ วิคตกถํกโถ เวสารชฺชปฺปตฺโต อปรปฺปจฺจโย สตฺถุ สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจ "อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต, อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต. เสยฺยถาปิ ภนฺเต นิกฺกุชฺชิตํ วา อุกฺกุชฺเชยฺย, ปฏิจฺฉนฺนํ วา วิวเรยฺย, มูฬฺหสฺส วา มคฺคํ อาจิกฺเขยฺย, อนฺธกาเร วา เตลปฺปชฺโชตํ ธาเรยฺย "จกฺขุมนฺโต รูปานิ ทกฺขนฺตีติ, เอวเมวํ ภควตา อเนกปริยาเยน ธมฺโม ปกาสิโต. เอสาหํ ภนฺเต ภควนฺตํ สรณํ คจฺฉามิ ธมฺมญฺจ ภิกฺขุสํฆญฺจ, อุปาสกํ มํ ภควา ธาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณุเปตํ สรณํ คตํ. อธิวาเสตุ จ เม ภนฺเต ภควา สฺวาตนาย ภตฺตํ สทฺธึ ภิกฺขุสํเฆนาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณฺหีภาเวน. อถโข เมณฺฑโก คหปติ ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ.

อถโข เมณฺฑโก คหปติ ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน ปณีตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปฏิยาทาเปตฺวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ "กาโล ภนฺเต, นิฏฺฐิตํ ภตฺตนฺติ. อถโข ภควา ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย, เยน เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส นิเวสนํ, เตนุปสงฺกมิ, อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อาสเน นิสีทิ สทฺธึ ภิกฺขุสํเฆน. อถโข เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส ภริยา จ ปุตฺโต จ สุณิสา จ ทาโส จ, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. เตสํ ภควา อนุปุพฺพิกถํ กเถสิ. เสยฺยถีทํ ? ทานกถํ สีลกถํ สคฺคกถํ กามานํ อาทีนวํ โอการํ สงฺกิเลสํ เนกฺขมฺเม อานิสํสํ ปกาเสสิ. ยทา ภควา อญฺญาสิ เต กลฺลจิตฺเต มุทุจิตฺเต วินีวรณจิตฺเต อุทคฺคจิตฺเต ปสนฺนจิตฺเต; อถ ยา พุทฺธานํ สามุกฺกํสิกา ธมฺมเทสนา, ตํ ปกาเสสิ ทุกฺขํ สมุทยํ นิโรธํ มคฺคํ. เสยฺยถาปิ นาม สุทฺธํ วตฺถํ อปคตกาฬกํ สมฺมเทว รชนํ ปฏิคฺคณฺเหยฺย, เอวเมว เตสํ ตสฺมึเยวาสเน วิรชํ วีตมลํ ธมฺมจกฺขุํ อุทปาทิ "ยงฺกิญฺจิ สมุทยธมฺมํ, สพฺพนฺตํ นิโรธธมฺมนฺติ. เต ทิฏฺฐธมฺมา ปตฺตธมฺมา วิทิตธมฺมา ปริโยคาฬฺหธมฺมา ติณฺณวิจิกิจฺฉา วิคตกถํกถา เวสารชฺชปฺปตฺตา อปรปฺปจฺจยา สตฺถุ สาสเน ภควนฺตํ เอตทโวจุํ "อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต, อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต. เสยฺยถาปิ ภนฺเต นิกฺกุชฺชิตํ วา อุกฺกุชฺเชยฺย, ปฏิจฺฉนฺนํ วา วิวเรยฺย, มูฬฺหสฺส วา มคฺคํ อาจิกฺเขยฺย, อนฺธกาเร วา เตลปฺปชฺโชตํ ธาเรยฺย "จกฺขุมนฺโต รูปานิ ทกฺขนฺตีติ, เอวเมวํ ภควตา อเนกปริยาเยน ธมฺโม ปกาสิโต. เอเต มยํ ภนฺเต

ภควนฺตํ สรณํ คจฺฉาม ธมฺมญฺจ ภิกฺขุสงฺฆญฺจ, อุปาสเก โน ภควา ธาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณุเปเต สรณํ คเตติ. อถโข เมณฺฑโก คหปติ พุทฺธปฺปมุขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณีเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหตฺถา สนฺตปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภุตฺตาวึ โอนีตปตฺตปาณึ เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข เมณฺฑโก คหปติ ภควนฺตํ เอตทโวจ "ยาว ภนฺเต ภควา ภทฺทิเย วิหรติ, อหํ พุทฺธปฺปมุขสฺส ภิกฺขุสงฺฆสฺส[๑] ธุวภตฺเตนาติ. อถโข ภควา เมณฺฑกํ คหปตึ ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมุตฺเตเชตฺวา สมฺปหํเสตฺวา อุฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ.

อถโข ภควา ภทฺทิเย ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา เมณฺฑกํ คหปตึ อนาปุจฺฉา, เยน องฺคุตฺตราโป, เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺเฆน สทฺธึ อฑฺฒเตลเสหิ ภิกฺขุสเตหิ. อสฺโสสิ โข เมณฺฑโก คหปติ "ภควา กิร, เยน องฺคุตฺตราโป, เตน จาริกํ ปกฺกนฺโต มหตา ภิกฺขุสงฺเฆน สทฺธึ อฑฺฒเตลเสหิ ภิกฺขุสเตหีติ. อถโข เมณฺฑโก คหปติ ทาเส จ กมฺมกเร จ อาณาเปสิ "เตน หิ ภเณ พหุํ โลณมฺปิ เตลมฺปิ ตณฺฑุลมฺปิ ขาทนียมฺปิ สกเฏสุ อาโรเปตฺวา อาคจฺฉถ, อฑฺฒเตลสานิ จ โคปาลกสตานิ อฑฺฒเตลสานิ เธนุสตานิ อาทาย อาคจฺฉนฺตุ. ยตฺถ ภควนฺตํ ปสฺสิสฺสาม, ตตฺถ ธารุณฺเหน ขีเรน โภเชสฺสามาติ. อถโข เมณฺฑโก คหปติ ภควนฺตํ อนฺตรามคฺเค กนฺตาเร สมฺภาเวสิ. อถโข เมณฺฑโก คหปติ, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ; เอกมนฺตํ

---

[๑] สี. สงฺฆสฺส.

ชิโต โข เมณ์ฑโก คหปติ ภควัน์ตํ เอตทโวจ "อธิวาเสตุ เม ภัน์เต ภควา ส์วาตนาย ภัต์ตํ สัท์ธึ ภิก์ขุสํเฆนาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณ์หีภาเวน. อถโข เมณ์ฑโก คหปติ ภควโต อธิวาสนํ วิทิต์วา อุฏ์ฐายาสนา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา ปทัก์ขิณํ กัต์วา ปัก์กามิ. อถโข เมณ์ฑโก คหปติ ตัส์สา รัต์ติยา อัจ์จเยน ปณีตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปฏิยาทาเปต์วา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ "กาโล ภัน์เต, นิฏ์ฐิตํ ภัต์ตัน์ติ. อถโข ภควา ปุพ์พัณ์หสมยํ นิวาเสต์วา ปัต์ตจีวรมาทาย, เยน เมณ์ฑกัส์ส คหปติส์ส ปริเวสนา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ปัญ์ญัต์เต อาสเน นิสีทิ สัท์ธึ ภิก์ขุสํเฆน. อถโข เมณ์ฑโก คหปติ อัฑ์ฒเตลสานิ โคปาลกสตานิ อาณาเปสิ "เตน หิ ภเณ เอกเมกํ เธนุํ คเหต์วา เอกเมกัส์ส ภิก์ขุโน อุปติฏ์ฐถ. ธารุเณ์หน ขีเรน โภเชส์สามาติ. อถโข เมณ์ฑโก คหปติ พุท์ธัป์ปมุขํ ภิก์ขุสํฆํ ปณีเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหัต์ถา สัน์ตัป์เปสิ สัม์ปวาเรสิ ธารุเณ์หน จ ขีเรน. ภิก์ขู กุก์กุจ์จายัน์ตา ขีรํ นัป์ปฏิค์คัณ์หัน์ติ. "ปฏิค์คัณ์หถ ภิก์ขเว ปริภุญ์ชถาติ. อถโข เมณ์ฑโก คหปติ พุท์ธัป์ปมุขํ ภิก์ขุสํฆํ ปณีเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหัต์ถา สัน์ตัป์เปต์วา สัม์ปวาเรต์วา ธารุเณ์หน จ ขีเรน ภควัน์ตํ ภุต์ตาวึ โอนีตปัต์ตปาณึ เอกมัน์ตํ นิสีทิ; เอกมัน์ตํ นิสิน์โน โข เมณ์ฑโก คหปติ ภควัน์ตํ เอตทโวจ "สัน์ติ ภัน์เต มัค์คา กัน์ตารา อัป์โปทกา อัป์ปภัก์ขา น สุกรา อปาเถย์เยน คัน์ตุํ. สาธุ ภัน์เต ภควา ภิก์ขูนํ ปาเถย์ยํ อนุชานาตูติ. อถโข ภควา เมณ์ฑกํ คหปตึ

ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมุตฺเตเชตฺวา สมฺปหํเสตฺวา อุฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจ โครเส[๑] ขีรํ ทธึ ตกฺกํ นวนีตํ สปฺปึ. สนฺติ ภิกฺขเว มคฺคา กนฺตารา อปฺโปทกา อปฺปภกฺขา น สุกรา อปาเถยฺเยน คนฺตุํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว ปาเถยฺยํ ปริเยสิตุํ: ตณฺฑุโล ตณฺฑุลตฺถิเกน, มุคฺโค มุคฺคตฺถิเกน, มาโส มาสตฺถิเกน, โลณํ โลณตฺถิเกน, คุโฬ คุฬตฺถิเกน, เตลํ เตลตฺถิเกน, สปฺปิ สปฺปิตฺถิเกน. สนฺติ ภิกฺขเว มนุสฺสา สทฺธา ปสนฺนา, เต กปฺปิยการกานํ หตฺเถ หิรญฺญสุวณฺณํ[๒] อุปนิกฺขิปนฺติ "อิมินา, ยํ อยฺยสฺส กปฺปิยํ, ตํ เทถาติ. อนุชานามิ ภิกฺขเว ยํ ตโต กปฺปิยํ, ตํ สาทิตุํ. น เตฺววาหํ ภิกฺขเว "เกนจิ ปริยาเยน ชาตรูปรชตํ สาทิตพฺพํ ปริเยสิตพฺพนฺติ วทามีติ.

อถโข ภควา อนุปุพฺเพน จาริกํ จรมาโน, เยน อาปณํ,[๓] ตทวสริ. อสฺโสสิ โข เกณิโย ชฏิโล "สมโณ ขลุ โภ โคตโม สกฺยปุตฺโต สกฺยกุลา ปพฺพชิโต อาปณํ อนุปฺปตฺโต. ตํ โข ปน ภวนฺตํ โคตมํ เอวํกลฺยาโณ กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคโต: อิติปิ โส ภควา อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุคโต โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺสานํ พุทฺโธ ภควา. โส อิมํ โลกํ สเทวกํ สมารกํ สพฺรหฺมกํ สสฺสมณพฺราหฺมณึ ปชํ สเทวมนุสฺสํ สยํ อภิญฺญา สจฺฉิกตฺวา ปเวเทติ. โส ธมฺมํ เทเสติ อาทิกลฺยาณํ

---

๑ สี. ปญฺจโครสํ. ๒ สี. หิรญฺเญ. ยุ. หิรญฺญํ. ๓ สี. อาปนํ.

มัชเฌกัลยาณํ ปริโยสานกัลยาณํ, สาตถํ สพยัญชนํ เกวลปริปุณณํ ปริสุทธํ พรหมจริยํ ปกาเสติ. สาธุ โข ปน ตถารูปานํ อรหตํ ทัสสนํ โหตีติ. อถโข เกณิยัสส ชฏิลัสส เอตทโหสิ "กินนุโข อหํ สมณัสส โคตมัสส หราเปยยันติ. อถโข เกณิยัสส ชฏิลัสส เอตทโหสิ "เยปิ โข เต พราหมณานํ ปุพพกา อิสโย มันตานํ กัตตาโร มันตานํ ปวัตตาโร, เยสมิทํ เอตรหิ พราหมณา โปราณํ มันตปทํ คีตํ ปวุตตํ สมิหิตํ ตทนุคายันติ ตทนุภาสันติ ภาสิตมนุภาสันติ วาจิตมนุวาเจนติ. เสยยถีทํ ? อัฏฐโก วามโก วามเทโว เวสสามิตโต ยมตัคคิ อังคีรโส ภารทวาโช วาเสฏโฐ กัสสโป ภคุ, รัตตูปรตา วิรตา วิกาลโภชนา. เต เอวรูปานิ ปานานิ สาทิยึสุ. สมโณปิ โคตโม รัตตูปรโต วิรโต วิกาลโภชนา, อรหติ สมโณปิ โคตโม เอวรูปานิ ปานานิ สาทิตุนติ, ปหูตํ ปานํ ปฏิยาทาเปตวา กาเชหิ คาหาเปตวา, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ภควตา สัทธึ สัมโมทิ; สัมโมทนียํ กถํ สาราณียํ วีติสาเรตวา เอกมันตํ อัฏฐาสิ; เอกมันตํ ฐิโต โข เกณิโย ชฏิโล ภควันตํ เอตทโวจ "ปฏิคัณหาตุ เม ภวํ โคตโม ปานันติ. "เตน หิ เกณิย ภิกขูนํ เทหีติ. ภิกขู กุกกุจจายันตา นัปปฏิคัณหันติ. "ปฏิคัณหาถ ภิกขเว ปริภุญชถาติ. อถโข เกณิโย ชฏิโล พุทธัปปมุขํ ภิกขุสังฆํ ปหูเตหิ ปาเนหิ สหัตถา สันตัปเปตวา สัมปวาเรตวา ภควันตํ โธตหัตถํ โอนีตปัตตปาณึ เอกมันตํ นิสีทิ. เอกมันตํ นิสินนํ โข เกณิยํ ชฏิลํ ภควา ธัมมิยา กถาย สันทัสเสสิ สมาทเปสิ สมุตเตเชสิ สัมปหํเสสิ. อถโข เกณิโย ชฏิโล ภควตา ธัมมิยา กถาย สันทัสสิโต สมาทปิโต

สมุตฺเตชิโต สมฺปหํสิโต ภควนฺตํ เอตทโวจ "อธิวาเสตุ เม ภวํ โคตโม สฺวาตนาย ภตฺตํ สทฺธึ ภิกฺขุสํเฆนาติ. "มหา โข เกณิย ภิกฺขุสํโฆ อฑฺฒเตลสานิ ภิกฺขุสตานิ, ตฺวญฺจ พฺราหฺมเณสุ อภิปฺปสนฺโนติ. ทุติยมฺปิ โข เกณิโย ชฏิโล ภควนฺตํ เอตทโวจ "กิญฺจาปิ โภ โคตม มหา ภิกฺขุสํโฆ อฑฺฒเตลสานิ ภิกฺขุสตานิ, อหญฺจ พฺราหฺมเณสุ อภิปฺปสนฺโน; อธิวาเสตุ เม ภวํ โคตโม สฺวาตนาย ภตฺตํ สทฺธึ ภิกฺขุสํเฆนาติ. "มหา โข เกณิย ภิกฺขุสํโฆ อฑฺฒเตลสานิ ภิกฺขุสตานิ, ตฺวญฺจ พฺราหฺมเณสุ อภิปฺปสนฺโนติ. ตติยมฺปิ โข เกณิโย ชฏิโล ภควนฺตํ เอตทโวจ "กิญฺจาปิ โภ โคตม มหา ภิกฺขุสํโฆ อฑฺฒเตลสานิ ภิกฺขุสตานิ, อหญฺจ พฺราหฺมเณสุ อภิปฺปสนฺโน; อธิวาเสตุ เม ภวํ โคตโม สฺวาตนาย ภตฺตํ สทฺธึ ภิกฺขุสํเฆนาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณฺหีภาเวน. อถโข เกณิโย ชฏิโล ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา อุฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐ ปานานิ: อมฺพปานํ ชมฺพุปานํ โจจปานํ โมจปานํ มธุปานํ มุทฺทิกาปานํ สาลุกปานํ ผารุสกปานํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว สพฺพํ ผลรสํ ฐเปตฺวา ธญฺญผลรสํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว สพฺพํ ปตฺตรสํ ฐเปตฺวา ปกฺกฑาครสํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว สพฺพํ ปุปฺผรสํ ฐเปตฺวา มธุกปุปฺผรสํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว อุจฺฉุรสนฺติ. อถโข เกณิโย ชฏิโล ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน สเก อสฺสเม ปณีตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปฏิยาทาเปตฺวา ภควโต กาลํ อาโรจาเปสิ "กาโล โภ โคตม, นิฏฺฐิตํ ภตฺตนฺติ. อถโข ภควา ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย,

เยน เกณิยัสส ชฏิลัสส อัสสโม, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ปัญญัตเต อาสเน นิสีทิ สัทธึ ภิกขุสํเฆน. อถโข เกณิโย ชฏิโล พุทธัปปมุขํ ภิกขุสํฆํ ปณีเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหัตถา สันตัปเปต์วา สัมปวาเรต์วา ภควันตํ ภุตตาวึ โอนีตปัตตปาณึ เอกมันตํ นิสีทิ. เอกมันตํ นิสินนํ โข เกณิยํ ชฏิลํ ภควา อิมาหิ คาถาหิ อนุโมทิ

"อัคคิหุตตมุขา ยัญญา, สาวิตตี ฉันทโส มุขํ
ราชา มุขํ มนุสสานํ นทีนํ สาคโร มุขํ
นักขัตตานํ มุขํ จันโท อาทิจโจ ตปตํ มุขํ
ปุญญํ อากังขมานานํ สํโฆ เว ยชตํ มุขันติ.

อถโข ภควา เกณิยํ ชฏิลํ อิมาหิ คาถาหิ อนุโมทิต์วา อุฏฐายาสนา ปักกามิ.

อถโข ภควา อาปเณ ยถาภิรันตํ วิหริต์วา, เยน กุสินารา, เตน จาริกํ ปักกามิ มหตา ภิกขุสํเฆน สัทธึ อัฑฒเตลเสหิ ภิกขุสเตหิ. อัสโสสุํ โข โกสินารกา มัลลา "ภควา กิร กุสินารํ อาคัจฉติ มหตา ภิกขุสํเฆน สัทธึ อัฑฒเตลเสหิ ภิกขุสเตหีติ. เต สังครํ อกํสุ "โย ภควโต ปัจจุคคมนํ น กริสสติ, ปัญจ สตานิ ทัณโฑติ. เตน โข ปน สมเยน โรโช มัลโล อายัสมโต อานันทัสส สหาโย โหติ. อถโข ภควา อนุปุพเพน จาริกํ จรมาโน, เยน กุสินารา, ตทวสริ. โกสินารกา มัลลา ภควโต ปัจจุคคมนํ อกํสุ. อถโข โรโช มัลโล ภควโต ปัจจุคคมนํ กริต์วา, เยนายัสมา อานันโท, เตนุปสังกมิ;

อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ; เอกมนฺตํ ฐิตํ โข โรชํ มลฺลํ อายสฺมา อานนฺโท เอตทโวจ "อุฬารํ โข เต อิทํ อาวุโส โรช, ยํ ตฺวํ ภควโต ปจฺจุคฺคมนํ อกาสีติ. "นาหํ ภนฺเต อานนฺท พหุกโต พุทฺเธน วา ธมฺเมน วา สงฺเฆน วา, อปิจ ญาตีหิ สงฺคโร กโต "โย ภควโต ปจฺจุคฺคมนํ น กริสฺสติ, ปญฺจ สตานิ ทณฺโฑติ. โส โข อหํ[๑] ภนฺเต อานนฺท ญาตีนํ ทณฺฑภยา เอวํ[๒] ภควโต ปจฺจุคฺคมนํ อกาสินฺติ. อถโข อายสฺมา อานนฺโท อนตฺตมโน อโหสิ "กถํ หิ นาม โรโช มลฺโล เอวํ วกฺขตีติ. อถโข อายสฺมา อานนฺโท, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ "อยํ ภนฺเต โรโช มลฺโล อภิญฺญาโต ญาตมนุสฺโส. มหิทฺธิโก โข ปน เอวรูปานํ ญาตมนุสฺสานํ อิมสฺมึ ธมฺมวินเย ปสาโท. สาธุ ภนฺเต ภควา ตถา กโรตุ, ยถา โรโช มลฺโล อิมสฺมึ ธมฺมวินเย ปสีเทยฺยาติ. "น โข ตํ อานนฺท ทุกฺกรํ ตถาคเตน, ยถา โรโช มลฺโล อิมสฺมึ ธมฺมวินเย ปสีเทยฺยาติ. อถโข ภควา โรชํ มลฺลํ เมตฺเตน จิตฺเตน ผริตฺวา อุฏฺฐายาสนา วิหารํ ปาวิสิ. อถโข โรโช มลฺโล ภควโต เมตฺเตน จิตฺเตน ผุฏฺโฐ, เสยฺยถาปิ นาม คาวี ตรุณวจฺฉา, เอวเมว วิหาเรน วิหารํ ปริเวเณน ปริเวณํ อุปสงฺกมิตฺวา ภิกฺขู ปุจฺฉติ "กหํ นุ โข ภนฺเต เอตรหิ โส ภควา วิหรติ อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ? ทสฺสนกามา หิ มยํ ตํ ภควนฺตํ

---

๑ ยุ. ส โข อหํ. ๒ สี. ยุ. เอวาหํ.

อรหันตํ สัมมาสัมพุทธันติ. "เอสาวุโส โรช วิหาโร สํวุตทวาโร, เตน อัปปสัทโท อุปสังกมิตวา อตรมาโน อาลินทํ ปวิสิตวา อุกกาสิตวา อัคคฬํ อาโกเฏหิ. วิวริสสติ เต ภควา ทวารันติ. อถโข โรโช มัลโล, เยน โส วิหาโร สํวุตทวาโร, เตน อัปปสัทโท อุปสังกมิตวา อตรมาโน อาลินทํ ปวิสิตวา อุกกาสิตวา อัคคฬํ อาโกเฏสิ. วิวริ ภควา ทวารํ. อถโข โรโช มัลโล วิหารํ ปวิสิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ นิสีทิ. เอกมันตํ นิสินนัสส โข โรชัสส มัลลัสส ภควา อนุปุพพิกถํ กเถสิ. เสยยถีทํ? ทานกถํ สีลกถํ สัคคกถํ กามานํ อาทีนวํ โวการํ สังกิเลสํ เนกขัมเม อานิสํสํ ปกาเสสิ. ยถา ภควา อัญญาสิ โรชํ มัลลํ กัลลจิตตํ มุทุจิตตํ วินีวรณจิตตํ อุทัคคจิตตํ ปสันนจิตตํ; อถ ยา พุทธานํ สามุกกํสิกา ธัมมเทสนา, ตํ ปกาเสสิ ทุกขํ สมุทยํ นิโรธํ มัคคํ. เสยยถาปิ นาม สุทธํ วัตถํ อปคตกาฬกํ สัมมเทว รชนํ ปฏิคคัณเหยย, เอวเมว โข โรชัสส มัลลัสส ตัสมิเยวาสเน วิรชํ วีตมลํ ธัมมจักขุ อุทปาทิ "ยังกิญจิ สมุทยธัมมํ, สัพพันตํ นิโรธธัมมันติ. อถโข โรโช มัลโล ทิฏฐธัมโม ปัตตธัมโม วิทิตธัมโม ปริโยคาฬหธัมโม ติณณวิจิกิจโฉ วิคตกถังกโถ เวสารัชชัปปัตโต อปรัปปัจจโย สัตถุ สาสเน ภควันตํ เอตทโวจ "สาธุ ภันเต อัยยา มมัญเญว ปฏิคคัณเหยยุํ จีวรปิณฑปาตเสนาสนคิลานปัจจยเภสัชช-ปริกขารํ, โน อัญเญสันติ. "เยสํ โข โรช เสกเขน[๑] ญาเณน เสกเขน ทัสสเนน ธัมโม ทิฏโฐ, เสยยถาปิ ตยา; เตสัมปิ เอวํ

---

[๑] สี. ยุ. เสเขน.

โหติ "อโห นูน อยฺยา อมฺหากํเยว ปฏิคฺคณฺเหยฺยุํ จีวรปิณฺฑ-ปาตเสนาสนคิลานปจฺจยเภสชฺชปริกฺขารํ, โน อญฺเญสนฺติ. เตน หิ โรช ตวเยว ปฏิคฺคณฺหิสฺสนฺติ อญฺเญสญฺจาติ. เตน โข ปน สมเยน กุสินารายํ ปณีตานํ ภตฺตานํ ภตฺตปฏิปาฏิ อฏฺฐิตา โหติ. อถโข โรชสฺส มลฺลสฺส ปฏิปาฏึ อลภนฺตสฺส เอตทโหสิ "ยนฺนูนาหํ ภตฺตคฺคํ โอโลเกยฺยํ, ยํ ภตฺตคฺเค นาสฺส, ตํ ปฏิยาเทยฺยนฺติ. อถโข โรโช มลฺโล ภตฺตคฺคํ โอโลเกนฺโต เทฺว นาทฺทส ฑากญฺจ ปิฏฺฐขาทนียญฺจ. อถโข โรโช มลฺโล, เยนายสฺมา อานนฺโท, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ เอตทโวจ "อิธ เม ภนฺเต อานนฺท ปฏิปาฏึ อลภนฺตสฺส เอตทโหสิ "ยนฺนูนาหํ ภตฺตคฺคํ โอโลเกยฺยํ, ยํ ภตฺตคฺเค นาสฺส, ตํ ปฏิยาเทยฺยนฺติ. โส โข อหํ ภนฺเต อานนฺท ภตฺตคฺคํ โอโลเกนฺโต เทฺว นาทฺทสํ ฑากญฺจ ปิฏฺฐขาทนียญฺจ. สจาหํ ภนฺเต อานนฺท ปฏิยาเทยฺยํ ฑากญฺจ ปิฏฺฐขาทนียญฺจ, ปฏิคฺคณฺเหยฺย เม ภควาติ. "เตน หิ โรช ภควนฺตํ ปฏิปุจฺฉิสฺสามีติ. อถโข อายสฺมา อานนฺโท ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิ. "เตน หิ อานนฺท ปฏิยาเทตูติ. "เตน หิ โรช ปฏิยาเทหีติ. อถโข โรโช มลฺโล ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน ปหูตํ ฑากญฺจ ปิฏฺฐขาทนียญฺจ ปฏิยาทาเปตฺวา ภควโต อุปนาเมสิ "ปฏิคฺคณฺหาตุ เม ภนฺเต ภควา ฑากญฺจ ปิฏฺฐขาทนียญฺจาติ. "เตน หิ โรช ภิกฺขูนํ เทหีติ. ภิกฺขู กุกฺกุจฺจายนฺตา นปฺปฏิคฺคณฺหนฺติ. "ปฏิคฺคณฺหาถ ภิกฺขเว ปริภุญฺชถาติ. อถโข โรโช มลฺโล พุทฺธปฺปมุขํ ภิกฺขุสํฆํ

ปหูเตหิ ฑาเกหิ จ ปิฏฺจขาทนีเยหิ จ สหัตฺถา สันฺตัปฺเปตฺวา สัมฺปวาเรตฺวา ภควันฺตํ โธตหัตฺถํ โอนีตปัตฺตปาณึ เอกมันฺตํ นิสีทิ. เอกมันฺตํ นิสินฺนํ โข โรชํ มัลฺลํ ภควา ธัมฺมิยา กถาย สันฺทัสฺเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมุตฺเตเชตฺวา สัมฺปหํเสตฺวา อุฏฺฐายาสนา ปักฺกามิ. อถโข ภควา เอตัสฺมึ นิทาเน เอตัสฺมึ ปกรเณ ธัมฺมึ กถํ กัตฺวา ภิกฺขู อามันฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว สัพฺพัญฺจ ฑากํ สัพฺพัญฺจ ปิฏฺจขาทนียันฺติ.

อถโข ภควา กุสินารายํ ยถาภิรันฺตํ วิหริตฺวา, เยน อาตุมา, เตน จาริกํ ปักฺกามิ มหตา ภิกฺขุสํเฆน สัทฺธึ อัฑฺฒเตลเสหิ ภิกฺขุสเตหิ. เตน โข ปน สมเยน อัญฺญตโร มหาปัตปุพฺโพ วุฑฺฒปัพฺพชิโต อาตุมายํ ปฏิวสติ. ตัสฺส เทฺว ทารกา โหนฺติ มัญฺชุกา ปฏิภาเณยฺยกา ทักฺขา ปริโยทาตสิปฺปา สเก อาจริยเก นหาปิตกัมฺเม. อัสฺโสสิ โข โส วุฑฺฒปัพฺพชิโต "ภควา กิร อาตุมํ อาคัจฺฉติ มหตา ภิกฺขุสํเฆน สัทฺธึ อัฑฺฒเตลเสหิ ภิกฺขุสเตหีติ. อถโข โส วุฑฺฒปัพฺพชิโต เต ทารเก เอตทโวจ "ภควา กิร ตาตา อาตุมํ อาคัจฺฉติ มหตา ภิกฺขุสํเฆน สัทฺธึ อัฑฺฒเตลเสหิ ภิกฺขุสเตหิ. คัจฺฉถ ตุเมฺห ตาตา ขุรภัณฺฑํ อาทาย นาฬิยาวาปเกน อนุฆรกํ อนุฆรกํ อาหิณฺฑถ โลณัมฺปิ เตลัมฺปิ ตัณฺฑุลัมฺปิ ขาทนียัมฺปิ สํหรถ.¹ ภควโต อาคตัสฺส ยาคุปานํ กริสฺสามาติ. "เอวํ ตาตาติ โข เต ทารกา ตัสฺส วุฑฺฒปัพฺพชิตัสฺส ปฏิสฺสุณิตฺวา ขุรภัณฺฑํ อาทาย นาฬิยาวาปเกน อนุฆรกํ อนุฆรกํ อาหิณฺฑันฺติ โลณัมฺปิ เตลัมฺปิ ตัณฺฑุลัมฺปิ

---

¹ สํหรันฺตา ?

ขาทนียมฺปิ สํหรนฺตา. มนุสฺสา เต ทารเก มญฺชุเก ปฏิภาเณยฺยเก ปสฺสิตฺวา, เยปิ น การาเปตุกามา, เตปิ การาเปนฺติ, การาเปตฺวาปิ พหุํ เทนฺติ. อถโข เต ทารกา พหุํ โลณมฺปิ เตลมฺปิ ตณฺฑุลมฺปิ ขาทนียมฺปิ สํหรึสุ. อถโข ภควา อนุปุพฺเพน จาริกํ จรมาโน, เยน อาตุมา, ตทวสริ. ตตฺร สุทํ ภควา อาตุมายํ วิหรติ ภุสาคาเร. อถโข โส วุฑฺฒปพฺพชิโต ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน ปหูตํ ยาคุํ ปฏิยาทาเปตฺวา ภควโต อุปนาเมสิ "ปฏิคฺคณฺหาตุ เม ภนฺเต ภควา ยาคุนฺติ. ชานนฺตาปิ ตถาคตา ปุจฺฉนฺติ, ชานนฺตาปิ น ปุจฺฉนฺติ; กาลํ วิทิตฺวา ปุจฺฉนฺติ, กาลํ วิทิตฺวา น ปุจฺฉนฺติ; อตฺถสญฺหิตํ ตถาคตา ปุจฺฉนฺติ, โน อนตฺถสญฺหิตํ; อนตฺถสญฺหิเต เสตุฆาโต ตถาคตานํ. ทฺวีหากาเรหิ พุทฺธา ภควนฺโต ภิกฺขู ปฏิปุจฺฉนฺติ "ธมฺมํ วา เทเสสฺสาม สาวกานํ วา สิกฺขาปทํ ปญฺญาเปสฺสามาติ. อถโข ภควา ตํ วุฑฺฒปพฺพชิตํ เอตทโวจ "กุตายํ[๑] ภิกฺขุ ยาคูติ. อถโข โส วุฑฺฒปพฺพชิโต ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสิ. วิครหิ พุทฺโธ ภควา "อนนุจฺฉวิกํ โมฆปุริส อนนุโลมิกํ อปฺปฏิรูปํ อสฺสามณกํ อกปฺปิยํ อกรณียํ. กถํ หิ นาม ตฺวํ โมฆปุริส ปพฺพชิโต อกปฺปิเย สมาทเปสฺสสิ. เนตํ โมฆปุริส อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตฺวา ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "น ภิกฺขเว ปพฺพชิเตน อกปฺปิเย สมาทเปตพฺพํ; โย สมาทเปยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส. น จ ภิกฺขเว นหาปิตปุพฺเพน ขุรภณฺฑํ

[๑] สี. กุโตยํ.

ปริหริตัพพํ; โย ปริหเรยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ.

อถโข ภควา อาตุมายํ ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา, เยน สาวตฺถี, เตน จาริกํ ปกฺกามิ. อถโข ภควา อนุปุพฺเพน จาริกํ จรมาโน, เยน สาวตฺถี, ตทวสริ. ตตฺร สุทํ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม. เตน โข ปน สมเยน สาวตฺถิยํ พหุํ ผลขาทนียํ อุสฺสนฺนํ โหติ. อถโข ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "กินฺนุโข ภควตา ผลขาทนียํ อนุญฺญาตํ, กึ อนนุญฺญาตนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สพฺพํ ผลขาทนียนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน สงฺฆิกานิ พีชานิ ปุคฺคลิกาย ภูมิยา โรปิยนฺติ, ปุคฺคลิกานิ พีชานิ สงฺฆิกาย ภูมิยา โรปิยนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "สงฺฆิกานิ ภิกฺขเว พีชานิ ปุคฺคลิกาย ภูมิยา โรปิตานิ ภาคํ ทตฺวา ปริภุญฺชิตพฺพานิ. ปุคฺคลิกานิ พีชานิ สงฺฆิกาย ภูมิยา โรปิตานิ ภาคํ ทตฺวา ปริภุญฺชิตพฺพานีติ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขูนํ กิสฺมิญฺจิ กิสฺมิญฺจิ ฐาเน กุกฺกุจฺจํ อุปฺปชฺชติ "กินฺนุโข ภควตา อนุญฺญาตํ, กึ อนนุญฺญาตนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "ยํ ภิกฺขเว มยา "อิทํ น กปฺปตีติ อปฺปฏิกฺขิตฺตํ, ตญฺเจ อกปฺปิยํ อนุโลเมติ กปฺปิยํ ปฏิพาหติ, ตํ โว น กปฺปติ. ยํ ภิกฺขเว มยา "อิทํ น กปฺปตีติ อปฺปฏิกฺขิตฺตํ, ตญฺเจ กปฺปิยํ อนุโลเมติ อกปฺปิยํ ปฏิพาหติ, ตํ โว กปฺปติ. ยํ ภิกฺขเว มยา "อิทํ กปฺปตีติ อนนุญฺญาตํ, ตญฺเจ อกปฺปิยํ อนุโลเมติ กปฺปิยํ ปฏิพาหติ, ตํ โว น กปฺปติ. ยํ ภิกฺขเว มยา "อิทํ

กัปปตีติ อนนุญญาตํ, ตัญเจ กัปปิยํ อนุโลเมติ อกัปปิยํ ปฏิพาหติ; ตํ โว กัปปตีติ.

อถโข ภิกขูนํ เอตทโหสิ "กัปปติ นุ โข ยาวกาลิเกน ยามกาลิกํ, น นุ โข กัปปติ. กัปปติ นุ โข ยาวกาลิเกน สัตตาหกาลิกํ, น นุ โข กัปปติ. กัปปติ นุ โข ยาวกาลิเกน ยาวชีวิกํ, น นุ โข กัปปติ. กัปปติ นุ โข ยามกาลิเกน สัตตาหกาลิกํ, น นุ โข กัปปติ. กัปปติ นุ โข ยามกาลิเกน ยาวชีวิกํ, น นุ โข กัปปติ. กัปปติ นุ โข สัตตาหกาลิเกน ยาวชีวิกํ, น นุ โข กัปปตีติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "ยาวกาลิเกน ภิกขเว ยามกาลิกํ ตทหุปฏิคคหิตํ กาเล กัปปติ วิกาเล น กัปปติ. ยาวกาลิเกน ภิกขเว สัตตาหกาลิกํ ตทหุปฏิคคหิตํ กาเล กัปปติ วิกาเล น กัปปติ. ยาวกาลิเกน ภิกขเว ยาวชีวิกํ ตทหุปฏิคคหิตํ กาเล กัปปติ วิกาเล น กัปปติ. ยามกาลิเกน ภิกขเว สัตตาหกาลิกํ ตทหุปฏิคคหิตํ ยาเม กัปปติ ยามาติกกันเต น กัปปติ. ยามกาลิเกน ภิกขเว ยาวชีวิกํ ตทหุปฏิคคหิตํ ยาเม กัปปติ ยามาติกกันเต น กัปปติ. สัตตาหกาลิเกน ภิกขเว ยาวชีวิกํ ตทหุปฏิคคหิตํ สัตตาหํ กัปปติ สัตตาหาติกกันเต น กัปปตีติ.

เภสัชชักขันธกํ นิฏฐิตํ ฉัฏฐํ.

อิมัมหิ ขันธเก วัตถุ เอกสตํ ฉวัตถุ.

ตัส์สุท์ทานํ.

สารทิเก วิกาเลปิ วสํ มูเล ปิฏ์เฐหิ จ
กสาเวหิ ปัณ์ณํ ผลํ ชตุ โลณํ จ ฉัก์กณํ[๑]
จุณ์ณํ จาลินี มํสัญ์จ อัญ์ชนํ อุปปิํสนํ
อัญ์ชนี อุจ์จาปารุต์ตา สลากา สลาโกธนี
ถวิกํ วัท์ธกํ[๒] สุต์ตํ มุท์ธนิเตลนัต์ถุ จ
นัต์ถุกรณี ธูมัญ์จ เนต์ตัญ์จาปิธนัต์ถวิ
เตลปาเกสุ มัช์ชัญ์จ อติก์ขิต์ตํ อัพ์ภัญ์ชนํ
ตุม์พํ เสทํ สัม์ภารัญ์จ มหาภังโคทกํ ตถา
ทกโก์ฏ์จํ โลหิตัญ์จ วิสาณํ ปาทัพ์ภัญ์ชนํ
มัช์ชํ สัต์ถํ กสาวัญ์จ ติลกัก์กกพฬิกํ
โจลํ สาสปกุฑ์ฑัญ์จ ธูมสัก์ขริกาย จ
วณเตลํ วิกาสายํ[๓] วิกฏัญ์จ ปฏิค์คหํ
คูถํ กโรน์โต โลฬึ จ ขารํ มุต์ตหรีฏกึ
คัน์ธา วิเรจนัญ์เจว อัจ์ฉากฏํ กฏากฏํ
ปฏิจ์ฉาทนี ปัพ์ภารา อารามึ สัต์ตเหน จ
คุฬํ, มุค์คํ, สุจี่รัญ์จ[๔] สามปากา ปุนาปเจ
ปุนานุญ์ญาสิ ทุพ์ภิก์เข ผลัญ์จ ติลขาทนี

---

๑ สี. ยุ. ชตุโลณํ ฉกณํ จ. ๒ สี. ถวิกํสวัฑ์ฒกํ. ๓ ยุ. วิกาสิกํ.
๔ สี. ยุ. สุวีรัญ์จ.

ปุเรภตฺตํ กายทาโห | นิพฺพฏฺฏญฺจ ภคนฺทลํ
วตฺถิกมฺมญฺจ สุปีปี จ | มนุสฺสมํสเมว จ
หตฺถิอสฺสา สุนโข จ | อหิ สีหพฺยคฺฆทีปิกํ
อจฺฉตรจฺฉมํสญฺจ | ปฏิปาฏิ จ ยาคุ จ
ตรุณํ อญฺญตฺร คุฬํ | สุนีธาวสถาครํ
คงฺคา โกฏิสจฺจกถา | อมฺพปาลี จ ลิจฺฉวี
อุทฺทิสฺส กตํ สุภิกฺขํ | ปุนเรว ปฏิกฺขิปิ
เมโฆ ยโส[๑] เมณฺฑโก จ | โครสํ ปาเถยฺยเกน จ
เกณี อมฺโพ ชมฺพุ โจจ- | โมจมธุมุทฺทิกสาลุกํ
ผารุสกฑากปิฏฺฐํ | อาตุมายํ นหาปิโต
สาวตฺถิยํ ผลํ พีชํ | กิสฺมึ ฐาเน จ กาลิกาติ.[๒]

---

[๑] ยุ. ยโสโช. [๒] สี. กาลิเกติ. ยุ. กาลิโกติ.

กฐินกฺขนฺธกํ.

เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม.

เตน โข ปน สมเยน ตึสมตฺตา ปาเวยฺยกา ภิกฺขู สพฺเพ อารญฺญกา สพฺเพ ปิณฺฑปาติกา สพฺเพ ปํสุกูลิกา สพฺเพ เตจีวริกา สาวตฺถึ คจฺฉนฺตา ภควนฺตํ ทสฺสนาย อุปกฏฺฐาย วสฺสูปนายิกาย นาสกฺขึสุ สาวตฺถิยํ วสฺสูปนายิกํ สมฺภาเวตุํ, อนฺตรามคฺเค สาเกเต วสฺสํ อุปคจฺฉึสุ. เต อุกฺกณฺฐิตรูปา วสฺสํ วสึสุ "อาสนฺเนว โน ภควา วิหรติ อิโต ฉสุ โยชเนสุ, น จ มยํ ลภาม ภควนฺตํ ทสฺสนายาติ. อถโข เต ภิกฺขู วสฺสํ วุตฺถา เตมาสจฺจเยน กตาย ปวารณาย เทเว วสฺสนฺเต อุทกสงฺคเห อุทกจิกฺขลฺเล โอกปุณฺเณหิ จีวเรหิ กิลนฺตรูปา, เยน สาวตฺถี เชตวนํ อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราโม เยน ภควา, เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ. อาจิณฺณํ โข ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ อาคนฺตุเกหิ ภิกฺขูหิ สทฺธึ ปฏิสมฺโมทิตุํ. อถโข ภควา เต ภิกฺขู เอตทโวจ "กจฺจิ ภิกฺขเว ขมนียํ, กจฺจิ ยาปนียํ, กจฺจิ สมคฺคา สมฺโมทมานา อวิวทมานา ผาสุกํ วสฺสํ วสิตฺถ น จ ปิณฺฑเกน กิลมิตฺถาติ. "ขมนียํ ภควา, ยาปนียํ ภควา, สมคฺคา จ มยํ ภนฺเต สมฺโมทมานา อวิวทมานา วสฺสํ วสิมฺหา น จ ปิณฺฑเกน กิลมิมฺหา. อิธ มยํ ภนฺเต ตึสมตฺตา ปาเวยฺยกา ภิกฺขู สาวตฺถึ อาคจฺฉนฺตา ภควนฺตํ

ทสฺสนาย อุปกฏฺฐาย วสฺสูปนายิกาย นาลตฺถึสุ สาวตฺถิยํ วสฺสูปนายิกํ สมฺภาเวตุํ, อนฺตรามคฺเค สาเกเต วสฺสํ อุปคจฺฉึสุ. เต มยํ ภนฺเต อุกฺกณฺฐิตรูปา วสฺสํ วสิมฺหา "อาสนฺเนว โน ภควา วิหรติ อิโต ฉสุ โยชเนสุ, น จ มยํ ลภาม ภควนฺตํ ทสฺสนายาติ. อถโข มยํ ภนฺเต วสฺสํ วุตฺถา เตมาสจฺจเยน กตาย ปวารณาย เทเว วสฺสนฺเต อุทกสงฺคเห อุทกจิกฺขลฺเล โอกปุณฺเณหิ จีวเรหิ กิลนฺตรูปา อทฺธานํ อาคตาติ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ

"อนุชานามิ ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺถานํ ภิกฺขูนํ กฐินํ อตฺถริตุํ. อตฺถตกฐินานํ โว ภิกฺขเว ปญฺจ กปฺปิสฺสนฺติ: อนามนฺตจาโร, อสมาทานจาโร, คณโภชนํ, ยาวทตฺถจีวรํ, โย จ ตตฺถ จีวรุปฺปาโท โส เนสํ ภวิสฺสตีติ. อตฺถตกฐินานํ โว ภิกฺขเว อิมานิ ปญฺจ กปฺปิสฺสนฺติ. เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว กฐินํ อตฺถริตพฺพํ. พฺยตฺเตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สํโฆ ญาเปตพฺโพ "สุณาตุ เม ภนฺเต สํโฆ: อิทํ สํฆสฺส กฐินทุสฺสํ อุปฺปนฺนํ. ยทิ สํฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สํโฆ อิมํ กฐินทุสฺสํ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทเทยฺย กฐินํ อตฺถริตุํ. เอสา ญตฺติ. สุณาตุ เม ภนฺเต สํโฆ: อิทํ สํฆสฺส กฐินทุสฺสํ อุปฺปนฺนํ. สํโฆ อิมํ กฐินทุสฺสํ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน เทติ กฐินํ อตฺถริตุํ. ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิมสฺส กฐินทุสฺสสฺส อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ทานํ กฐินํ อตฺถริตุํ, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺย. ทินฺนํ อิทํ สํเฆน กฐินทุสฺสํ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน กฐินํ อตฺถริตุํ. ขมติ

สํฆัสส, ตัสมา ตุณ์หี. เอวเมตํ ธารยามีติ.

เอวํ โข ภิกขเว อัตถตํ โหติ กฐินํ, เอวํ อนัตถตํ:

กถัญจ ภิกขเว อนัตถตํ โหติ กฐินํ? น อุลลิขิตมัตเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น โธวนมัตเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น จีวรวิจารณมัตเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น เฉทนมัตเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น พันธนมัตเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น โอวัฏฏิกกรณมัตเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น กัณฑูสกรณมัตเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น ทัฬหีกัมมกรณมัตเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น อนุวาตกรณมัตเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น ปริภัณฑกรณมัตเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น โอวัฏเฏยยกรณมัตเตน[๑] อัตถตํ โหติ กฐินํ. น กัมพลมัททนมัตเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น นิมิตตกเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น ปริกถากเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น กุกกุกเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น สันนิธิกเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น นิสสัคคิเยน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น อกัปปกเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น อัญญัตร สํฆาฏิยา อัตถตํ โหติ กฐินํ. น อัญญัตร อุตตราสังเคน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น อัญญัตร อันตรวาสเกน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น อัญญัตร ปัญจเกน วา อติเรกปัญจเกน วา ตทเหว สัญฉินเนน สมัณฑลีกเตน อัตถตํ โหติ กฐินํ. น อัญญัตร ปุคคลัสส อัตถารา อัตถตํ โหติ กฐินํ. น สัมมาเจว อัตถตํ โหติ กฐินํ. ตัญเจ นิสสีมัฏโฐ อนุโมทติ, เอวัมปิ อนัตถตํ โหติ กฐินํ.

เอวํ โข ภิกขเว อนัตถตํ โหติ กฐินํ.

---

๑ สี. โอวัฑเฒยยกรณมัตเตน.

กถญฺจ ภิกฺขเว อตฺถตํ โหติ กฐินํ ? อหเตน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. อหตกปฺเปน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. ปิโลติกาย อตฺถตํ โหติ กฐินํ. ปํสุกูเลน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. ปาปณิเกน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. อนิมิตฺตกเตน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. อปริกถากเตน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. อกุกฺกุกเตน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. อสนฺนิธิกเตน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. อนิสฺสคฺคิเยน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. กปฺปกเตน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. สํฆาฏิยา อตฺถตํ โหติ กฐินํ. อุตฺตราสงฺเคน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. อนฺตรวาสเกน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. ปญฺจเกน วา อติเรกปญฺจเกน วา ตทเหว สญฺฉินฺเนน สมณฺฑลีกเตน อตฺถตํ โหติ กฐินํ. ปุคฺคลสฺส อตฺถารา อตฺถตํ โหติ กฐินํ. สมฺมา เจว อตฺถตํ โหติ กฐินํ. ตญฺเจ สีมฏฺโฐ อนุโมทติ, เอวมฺปิ อตฺถตํ โหติ กฐินํ. เอวํ โข ภิกฺขเว อตฺถตํ โหติ กฐินํ.

กถญฺจ ภิกฺขเว อุพฺภตํ โหติ กฐินํ ? อฏฺฐิมา ภิกฺขเว มาติกา กฐินสฺส อุพฺภาราย: ปกฺกมนนฺติกา นิฏฺฐานนฺติกา สนฺนิฏฺฐานนฺติกา นาสนนฺติกา สวนนฺติกา อาสาวจฺเฉทิกา สีมาติกฺกนฺติกา สหุพฺภาราติ.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน กตจีวรํ อาทาย ปกฺกมติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน ปกฺกมนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ

อาทาย ปักกมติ. ตัสส พหิสีมคตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสสํ, น ปัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นัสสติ. ตัสส ภิกขุโน นาสนันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร สุณาติ "อุพภตํ กิร ตัสมึ อาวาเส กฐินันติ. ตัสส ภิกขุโน สวนันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปัจเจสสํ ปัจเจสสันติ พหิทธา กฐินุทธารํ วีตินาเมติ. ตัสส ภิกขุโน สีมาติกกันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปัจเจสสํ ปัจเจสสันติ สัมภุณาติ กฐินุทธารํ. ตัสส ภิกขุโน สห ภิกขูหิ กฐินุทธาโร.

อาทายสัตตกํ นิฏฐิตํ ปฐมํ.

ภิกขุ อัตถตกฐิโน กตจีวรํ สมาทาย ปักกมติ "น ปัจเจสสันติ. ตัสส ภิกขุโน ปักกมนันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวรํ สมาทาย ปักกมติ. ตัสส พหิสีมคตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสสํ, น ปัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ภิกขุโน นิฏฐานันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวรํ สมาทาย ปักกมติ. ตัสส พหิสีมคตัสส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสสํ, น ปัจเจสสันติ. ตัสส ภิกขุโน สันนิฏฐานันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวรํ สมาทาย ปักกมติ. ตัสส พหิสีมคตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ

จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร สุณาติ "อุพฺภตํ กิร ตสฺมึ อาวาเส กฐินนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สวนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ พหิทฺธา กฐินุทฺธารํ วีตินาเมติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สีมาติกฺกนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ สมฺภุณาติ กฐินุทฺธารํ. ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขูหิ กฐินุทฺธาโร.

สมาทายสตฺตกํ นิฏฺฐิตํ ทุติยํ.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ อาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ อาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ อาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ อาทาย

ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร สุณาติ "อุพภตํ กิร ตัสมิํ อาวาเส กฐินันติ. ตัสส ภิกขุโน สวนันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน วิปปกตจีวรํ อาทาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปัจเจสสํ ปัจเจสสันติ พหิทธา กฐินุทธารํ วีตินาเมติ. ตัสส ภิกขุโน สีมาติกกันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน วิปปกตจีวรํ อาทาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปัจเจสสํ ปัจเจสสันติ สัมภุณาติ กฐินุทธารํ. ตัสส ภิกขุโน สห ภิกขูหิ กฐินุทธาโร.

อาทายฉักกํ นิฏฐิตํ ตติยํ.

ภิกขุ อัตถตกฐิโน วิปปกตจีวรํ สมาทาย ปักกมติ. ตัสส พหิสีมคตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสสํ, น ปัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ภิกขุโน นิฏฐานันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน วิปปกตจีวรํ สมาทาย ปักกมติ. ตัสส พหิสีมคตัสส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสสํ, น ปัจเจสสันติ. ตัสส ภิกขุโน สันนิฏฐานันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน วิปปกตจีวรํ สมาทาย ปักกมติ. ตัสส พหิสีมคตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสสํ, น ปัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นัสสติ. ตัสส ภิกขุโน นาสนันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน วิปปกตจีวรํ สมาทาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส

กตจีวโร สุณาติ "อุพฺภตํ กิร ตสฺมึ อาวาเส กฐินนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สวนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ พหิทฺธา กฐินุทฺธารํ วีตินาเมติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สีมาติกฺกนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ สมฺภุณาติ กฐินุทฺธารํ. ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขูหิ กฐินุทฺธาโร.

สมาทายฉกฺกํ นิฏฺฐิตํ จตุตฺถํ.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ

อัต์ถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปักกมติ "น ปัจ์เจส์สัน์ติ. ตัส์ส พหิสีมคตัส์ส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรส์สัน์ติ. ตัส์ส ภิก์ขุโน สัน์นิฏ์ฐานัน์ติโก กฐินุท์ธาโร. ภิก์ขุ อัต์ถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปักกมติ "น ปัจ์เจส์สัน์ติ. ตัส์ส พหิสีมคตัส์ส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรส์สัน์ติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัส์ส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นัส์สติ. ตัส์ส ภิก์ขุโน นาสนัน์ติโก กฐินุท์ธาโร.

ภิก์ขุ อัต์ถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปักกมติ อนธิฏ์ฐิเตนะ เนวัส์ส โหติ "ปัจ์เจส์สัน์ติ, น ปนัส์ส โหติ "น ปัจ์เจส์สัน์ติ. ตัส์ส พหิสีมคตัส์ส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรส์สํ, น ปัจ์เจส์สัน์ติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัส์ส ภิก์ขุโน นิฏ์ฐานัน์ติโก กฐินุท์ธาโร. ภิก์ขุ อัต์ถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปักกมติ อนธิฏ์ฐิเตนะ เนวัส์ส โหติ "ปัจ์เจส์สัน์ติ, น ปนัส์ส โหติ "น ปัจ์เจส์สัน์ติ. ตัส์ส พหิสีมคตัส์ส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรส์สํ, น ปัจ์เจส์สัน์ติ. ตัส์ส ภิก์ขุโน สัน์นิฏ์ฐานัน์ติโก กฐินุท์ธาโร. ภิก์ขุ อัต์ถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปักกมติ อนธิฏ์ฐิเตนะ เนวัส์ส โหติ "ปัจ์เจส์สัน์ติ, น ปนัส์ส โหติ "น ปัจ์เจส์สัน์ติ. ตัส์ส พหิสีมคตัส์ส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรส์สํ, น ปัจ์เจส์สัน์ติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัส์ส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นัส์สติ. ตัส์ส ภิก์ขุโน นาสนัน์ติโก กฐินุท์ธาโร.

ภิก์ขุ อัต์ถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปักกมติ "ปัจ์เจส์สัน์ติ. ตัส์ส พหิสีมคตัส์ส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรส์สํ, น ปัจ์เจส์สัน์ติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัส์ส ภิก์ขุโน นิฏ์ฐานัน์ติโก กฐินุท์ธาโร.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร สุณาติ "อุพฺภตํ กิร ตสฺมึ อาวาเส กฐินนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สวนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ พหิทฺธา กฐินุทฺธารํ วีตินาเมติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สีมาติกฺกนฺติโก. กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ สมฺภุณาติ กฐินุทฺธารํ. ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขูหิ กฐินุทฺธาโร.

. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ. (อาทายวารสทิสํ เอวํ วิตฺถาเรตพฺพํ.) ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ อาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. (สมาทายวารสทิสํ เอวํ วิตฺถาเรตพฺพํ.)

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส

เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ อนธิฏฺฐิเตน: เนวสฺส โหติ "ปจฺเจสฺสนฺติ, น ปนสฺส โหติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ อนธิฏฺฐิเตน:

เนวสฺส โหติ "ปจฺเจสฺสนฺติ, น ปนสฺส โหติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ อนธิฏฺฐิเตนะ เนวสฺส โหติ "ปจฺเจสฺสนฺติ, น ปนสฺส โหติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร สุณาติ "อุพฺภตํ กิร ตสฺมึ อาวาเส กฐินนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สวนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน วิปฺปกตจีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส

กตจีวโร "ปัจ์เจส์สํ ปัจ์เจส์สัน์ติ พหิท์ธา กฐินุท์ธารํ วีติเนเมติ. ตัส์ส ภิก์ขุโน สีมาติก์กัน์ติโก กฐินุท์ธาโร. ภิก์ขุ อัต์ถตกฐิโน วิป์ปกตจีวรํ สมาทาย ปัก์กมติ "ปัจ์เจส์สัน์ติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปัจ์เจส์สํ ปัจ์เจส์สัน์ติ สัม์ภุณาติ กฐินุท์ธารํ. ตัส์ส ภิก์ขุโน สห ภิก์ขูหิ กฐินุท์ธาโร.

อาทายภาณวารํ นิฏ์ฐิตํ.

ภิก์ขุ อัต์ถตกฐิโน จีวราสาย ปัก์กมติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตัส์ส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรส์สํ, น ปัจ์เจส์สัน์ติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัส์ส ภิก์ขุโน นิฏ์ฐานัน์ติโก กฐินุท์ธาโร. ภิก์ขุ อัต์ถตกฐิโน จีวราสาย ปัก์กมติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตัส์ส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรส์สํ, น ปัจ์เจส์สัน์ติ. ตัส์ส ภิก์ขุโน สัน์นิฏ์ฐานัน์ติโก กฐินุท์ธาโร. ภิก์ขุ อัต์ถตกฐิโน จีวราสาย ปัก์กมติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตัส์ส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรส์สํ, น ปัจ์เจส์สัน์ติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัส์ส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นัส์สติ. ตัส์ส ภิก์ขุโน นาสนัน์ติโก กฐินุท์ธาโร. ภิก์ขุ อัต์ถตกฐิโน จีวราสาย ปัก์กมติ. ตัส์ส พหิสีมคตัส์ส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิส์สํ, น ปัจ์เจส์สัน์ติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ. ตัส์ส สา จีวราสา อุปัจ์ฉิช์ชติ. ตัส์ส ภิก์ขุโน อาสาวัจ์เฉทิโก กฐินุท์ธาโร.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวราสาย ปกฺกมติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวราสาย ปกฺกมติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ. อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวราสาย ปกฺกมติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวราสาย ปกฺกมติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิสฺสนฺติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ. ตสฺส สา จีวราสา อุปจฺฉิชฺชติ. ตสฺส ภิกฺขุโน อาสาวจฺเฉทิโก กฐินุทฺธาโร.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวราสาย ปกฺกมติ อนธิฏฺฐิเตน; เนวสฺส โหติ "ปจฺเจสฺสนฺติ, น ปนสฺส โหติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวราสาย ปกฺกมติ อนธิฏฺฐิเตน; เนวสฺส โหติ "ปจฺเจสฺสนฺติ,

น ปนัสส โหติ "น ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรานํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสสํ, น ปัจเจสสันติ. ตัสส ภิกขุโน สันนิฏฐานันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวราสาย ปักกมติ อนธิฏฐิเตนะ เนวัสส โหติ "ปัจเจสสันติ, น ปนัสส โหติ "น ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสสํ, น ปัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นัสสติ. ตัสส ภิกขุโน นาสนันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวราสาย ปักกมติ อนธิฏฐิเตนะ เนวัสส โหติ "ปัจเจสสันติ, น ปนัสส โหติ "น ปัจเจสสันติ. ตัสส พหิสีมคตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิสสํ, น ปัจเจสสันติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ. ตัสส สา จีวราสา อุปัจฉิชชติ. ตัสส ภิกขุโน อาสาวัจเฉทิโก กฐินุทธาโร.

อนาสาโทฬสกํ นิฏฐิตํ.

ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวราสาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อาสาย ลภติ อนาสาย น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสสํ, น ปัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ภิกขุโน นิฏฐานันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวราสาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อาสาย ลภติ อนาสาย น ลภติ. ตัสส เอวํ

โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวราสาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อาสาย ลภติ อนาสาย น ลภติ, ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวราสาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ. ตสฺส สา จีวราสา อุปจฺฉิชฺชติ. ตสฺส ภิกฺขุโน อาสาวจฺเฉทิโก กฐินุทฺธาโร.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวราสาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต สุณาติ "อุพฺภตํ กิร ตสฺมึ อาวาเส กฐินนฺติ. ตสฺส เอวํ โหติ "ยโต ตสฺมึ อาวาเส อุพฺภตํ กฐินํ, อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิสฺสนฺติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อาสาย ลภติ อนาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวราสาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต สุณาติ "อุพฺภตํ กิร ตสฺมึ อาวาเส กฐินนฺติ. ตสฺส เอวํ โหติ "ยโต ตสฺมึ อาวาเส อุพฺภตํ กฐินํ, อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิสฺสนฺติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อาสาย ลภติ อนาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน

สันนิฏฐานันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวราสาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต สุณาติ "อุพภตํ กิร ตัสมึ อาวาเส กฐินันติ. ตัสส เอวํ โหติ "ยโต ตัสมึ อาวาเส อุพภตํ กฐินํ, อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิสสันติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อาสาย ลภติ อนาสาย น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสสํ, น ปัจเจสสันติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นัสสติ. ตัสส ภิกขุโน นาสนันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวราสาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต สุณาติ "อุพภตํ กิร ตัสมึ อาวาเส กฐินันติ. ตัสส เอวํ โหติ "ยโต ตัสมึ อาวาเส อุพภตํ กฐินํ, อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิสสํ, น ปัจเจสสันติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ. ตัสส สา จีวราสา อุปัจฉิชชติ. ตัสส ภิกขุโน อาสาวัจเฉทิโก กฐินุทธาโร.

ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวราสาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อาสาย ลภติ อนาสาย น ลภติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร สุณาติ "อุพภตํ กิร ตัสมึ อาวาเส กฐินันติ. ตัสส ภิกขุโน สวนันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวราสาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. ตัสส พหิสีมคตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิสสํ, น ปัจเจสสันติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ. ตัสส สา จีวราสา อุปัจฉิชชติ. ตัสส ภิกขุโน อาสาวัจเฉทิโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน จีวราสาย ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อาสาย

ลภติ อนาสาย น ลภติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ พหิทฺธา กฐินุทฺธารํ วีตินาเมติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สีมาติกฺกนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน จีวราสาย ปกฺกมติ "ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อาสาย ลภติ อนาสาย น ลภติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสนฺติ สมฺภุณาติ กฐินุทฺธารํ. ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขูหิ กฐินุทฺธาโร.

อาสาโทฬสกํ นิฏฺฐิตํ.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน เกนจิเทว กรณีเยน ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส จีวราสา อุปฺปชฺชติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน เกนจิเทว กรณีเยน ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส จีวราสา อุปฺปชฺชติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน เกนจิเทว กรณีเยน ปกฺกมติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส จีวราสา อุปฺปชฺชติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน เกนจิเทว

กรณีเยน ปักกมติ. ตัสส พหิสีมคตัสส จีวราสา อุปปัชชติ. ตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิสสํ, น ปัจเจสสันติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ. ตัสส สา จีวราสา อุปัจฉิชชติ. ตัสส ภิกขุโน อาสาวัจเฉทิโก กฐินุทธาโร.

ภิกขุ อัตถตกฐิโน เกนจิเทว กรณีเยน ปักกมติ "น ปัจเจสสันติ. ตัสส พหิสีมคตัสส จีวราสา อุปปัชชติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสสันติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ภิกขุโน นิฏฐานันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน เกนจิเทว กรณีเยน ปักกมติ "น ปัจเจสสันติ. ตัสส พหิสีมคตัสส จีวราสา อุปปัชชติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสสันติ. ตัสส ภิกขุโน สันนิฏฐานันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน เกนจิเทว กรณีเยน ปักกมติ "น ปัจเจสสันติ. ตัสส พหิสีมคตัสส จีวราสา อุปปัชชติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสสันติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตัสส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นัสสติ. ตัสส ภิกขุโน นาสนันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน เกนจิเทว กรณีเยน ปักกมติ "น ปัจเจสสันติ. ตัสส พหิสีมคตัสส จีวราสา อุปปัชชติ. ตัสส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิสสันติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ. ตัสส สา จีวราสา อุปัจฉิชชติ. ตัสส ภิกขุโน อาสาวัจเฉทิโก กฐินุทธาโร.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน เกนจิเทว กรณีเยน ปกฺกมติ อนธิฏฺฐิเตนะ เนวสฺส โหติ "ปจฺเจสฺสนฺติ, น ปนสฺส โหติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส จีวราสา อุปฺปชฺชติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน เกนจิเทว กรณีเยน ปกฺกมติ อนธิฏฺฐิเตนะ เนวสฺส โหติ "ปจฺเจสฺสนฺติ, น ปนสฺส โหติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส จีวราสา อุปฺปชฺชติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน เกนจิเทว กรณีเยน ปกฺกมติ อนธิฏฺฐิเตนะ เนวสฺส โหติ "ปจฺเจสฺสนฺติ, น ปนสฺส โหติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส จีวราสา อุปฺปชฺชติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ, อนาสาย ลภติ อาสาย น ลภติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน เกนจิเทว กรณีเยน ปกฺกมติ อนธิฏฺฐิเตนะ เนวสฺส โหติ "ปจฺเจสฺสนฺติ, น ปนสฺส โหติ "น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส จีวราสา อุปฺปชฺชติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวราสํ ปยิรุปาสิสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวราสํ ปยิรุปาสติ. ตสฺส สา จีวราสา

อุปฺปชฺชติ. ตสฺส ภิกฺขุโน อาสาวจฺเฉทิโก กฐินุทฺธาโร.

กรณียโทฬสกํ นิฏฺฐิตํ.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ทิสํคมิโก ปกฺกมติ จีวรปฏิวิสํ อปวิลายมาโน.[๑] ตเมนํ ทิสํคตํ ภิกฺขู ปุจฺฉนฺติ "กหํ ตฺวํ อาวุโส วสฺสํ วุตฺโถ, กตฺถ จ เต จีวรปฏิวีโสติ. โส เอวํ วเทติ "อมุกสฺมึ อาวาเส วสฺสํ วุตฺโถมฺหิ, ตตฺถ จ เม จีวรปฏิวีโสติ. เต เอวํ วเทนฺติ "คจฺฉาวุโส ตํ จีวรํ อาหร. มยนฺเต อิธ จีวรํ กริสฺสามาติ. โส ตํ อาวาสํ คนฺตฺวา ภิกฺขู ปุจฺฉติ "กหํ เม อาวุโส จีวรปฏิวีโสติ. เต เอวํ วเทนฺติ "อยนฺเต อาวุโส จีวรปฏิวีโส. กหํ คมิสฺสสีติ. โส เอวํ วเทติ "อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ, ตตฺถ เม ภิกฺขู จีวรํ กริสฺสนฺตีติ. เต เอวํ วเทนฺติ "อลํ อาวุโส, มา อคมาสิ. มยนฺเต อิธ จีวรํ กริสฺสามาติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ทิสํคมิโก ปกฺกมติ. ฯเปฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ทิสํคมิโก ปกฺกมติ. ฯเปฯ ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ทิสํคมิโก ปกฺกมติ จีวรปฏิวิสํ อปวิลายมาโน. ตเมนํ ทิสํคตํ ภิกฺขู ปุจฺฉนฺติ "กหํ ตฺวํ อาวุโส วสฺสํ วุตฺโถ, กตฺถ จ เต จีวรปฏิวีโสติ. โส เอวํ วเทติ "อมุกสฺมึ อาวาเส

---

[๑] สี. อปวีณายมาโน. ยุ. อปจินยมาโน.

วสฺสํ วุตฺโถมฺหิ, ตตฺถ จ เม จีวรปฏิวิโสติ. เต เอวํ วเทนฺติ "คจฺฉาวุโส ตํ จีวรํ อาหร. มยนฺเต อิธ จีวรํ กริสฺสามาติ. โส ตํ อาวาสํ คนฺตฺวา ภิกฺขู ปุจฺฉติ "กหํ เม อาวุโส จีวรปฏิวิโสติ. เต เอวํ วเทนฺติ "อยนฺเต อาวุโส จีวรปฏิวิโสติ. โส ตํ จีวรํ อาทาย ตํ อาวาสํ คจฺฉติ. ตเมนํ อนฺตรามคฺเค ภิกฺขู ปุจฺฉนฺติ "อาวุโส กหํ คมิสฺสสีติ. โส เอวํ วเทติ "อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ, ตตฺถ เม ภิกฺขู จีวรํ กริสฺสนฺตีติ. เต เอวํ วเทนฺติ "อลํ อาวุโส มา อคมาสิ. มยนฺเต อิธ จีวรํ กริสฺสามาติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ทิสํคมิโก ปกฺกมติ จีวรปฏิวิสํ อปวิลายมาโน. ตเมนํ ทิสํคตํ ภิกฺขู ปุจฺฉนฺติ "กหํ ตฺวํ อาวุโส วสฺสํ วุตฺโถ, กตฺถ จ เต จีวรปฏิวิโสติ. โส เอวํ วเทติ "อมุกสฺมึ อาวาเส วสฺสํ วุตฺโถมฺหิ, ตตฺถ จ เม จีวรปฏิวิโสติ. เต เอวํ วเทนฺติ "คจฺฉาวุโส ตํ จีวรํ อาหร. มยนฺเต อิธ จีวรํ กริสฺสามาติ. โส ตํ อาวาสํ คนฺตฺวา ภิกฺขู ปุจฺฉติ "กหํ เม อาวุโส จีวรปฏิวิโสติ. เต เอวํ วเทนฺติ "อยนฺเต อาวุโส จีวรปฏิวิโสติ. โส ตํ จีวรํ อาทาย ตํ อาวาสํ คจฺฉติ. ตเมนํ อนฺตรามคฺเค ภิกฺขู ปุจฺฉนฺติ "อาวุโส กหํ คมิสฺสสีติ. โส เอวํ วเทติ "อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ, ตตฺถ เม ภิกฺขู จีวรํ กริสฺสนฺตีติ. เต เอวํ วเทนฺติ "อลํ อาวุโส มา อคมาสิ. มยนฺเต อิธ จีวรํ กริสฺสามาติ. ตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ

จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ทิสํคมิโก ปกฺกมติ จีวรปฏิวิสํ อปวิลายมาโน. ตเมนํ ทิสํคตํ ภิกฺขู ปุจฺฉนฺติ "กหํ ตฺวํ อาวุโส วสฺสํ วุตฺโถ กตฺถ จ เต จีวรปฏิวิโสติ. โส เอวํ วเทติ "อมุกสฺมึ อาวาเส วสฺสํ วุตฺโถมฺหิ, ตตฺถ จ เม จีวรปฏิวิโสติ. เต เอวํ วเทนฺติ "คจฺฉาวุโส ตํ จีวรํ อาหร. มยนฺเต อิธ จีวรํ กริสฺสามาติ. โส ตํ อาวาสํ คนฺตฺวา ภิกฺขู ปุจฺฉติ "กหํ เม อาวุโส จีวรปฏิวิโสติ. เต เอวํ วเทนฺติ "อยนฺเต อาวุโส จีวรปฏิวิโสติ. โส ตํ จีวรํ อาทาย ตํ อาวาสํ คจฺฉติ. ตเมนํ อนฺตรามคฺเค ภิกฺขู ปุจฺฉนฺติ "อาวุโส กหํ คมิสฺสสีติ. โส เอวํ วเทติ "อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ, ตตฺถ เม ภิกฺขู จีวรํ กริสฺสนฺตีติ. เต เอวํ วเทนฺติ "อลํ อาวุโส มา อคมาสิ. มยนฺเต อิธ จีวรํ กริสฺสามาติ. ตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ทิสํคมิโก ปกฺกมติ จีวรปฏิวิสํ อปวิลายมาโน. ตเมนํ ทิสํคตํ ภิกฺขู ปุจฺฉนฺติ "กหํ ตฺวํ อาวุโส วสฺสํ วุตฺโถ, กตฺถ จ เต จีวรปฏิวิโสติ. โส เอวํ วเทติ "อมุกสฺมึ อาวาเส วสฺสํ วุตฺโถมฺหิ, ตตฺถ จ เม จีวรปฏิวิโสติ. เต เอวํ วเทนฺติ "คจฺฉาวุโส ตํ จีวรํ อาหร. มยนฺเต อิธ จีวรํ กริสฺสามาติ. โส ตํ

อาวาสํ คนฺตฺวา ภิกฺขู ปุจฺฉติ "กหํ เม อาวุโส จีวรปฏิวิโสติ. เต เอวํ วเทนฺติ "อยนฺเต อาวุโส จีวรปฏิวิโสติ. โส ตํ จีวรํ อาทาย ตํ อาวาสํ คจฺฉติ. ตสฺส ตํ อาวาสํ คตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ทิสังคมิโก ปกฺกมติ ฯเปฯ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ทิสังคมิโก ปกฺกมติ ฯเปฯ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร.

อปวิลายนนวกํ นิฏฺฐิตํ.

ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ผาสุวิหาริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ "อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม[๑] ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ผาสุวิหาริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ "อมุกํ นาม

---

๑ สี. ตตฺถ จ เม. ยุ. ตตฺถ เม.

อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "เนวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส ภิกฺขุโน สนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ผาสุวิหาริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ "อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, ปจฺเจสฺสนฺติ. ตสฺส พหิสีมคตสฺส เอวํ โหติ "อิเธวิมํ จีวรํ กาเรสฺสํ, น ปจฺเจสฺสนฺติ. โส ตํ จีวรํ กาเรติ. ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมานํ นสฺสติ. ตสฺส ภิกฺขุโน นาสนนฺติโก กฐินุทฺธาโร. ภิกฺขุ อตฺถตกฐิโน ผาสุวิหาริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ "อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสามิ; ตตฺถ เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, วสิสฺสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสฺสติ, ปจฺเจสฺสนฺติ. โส พหิสีมคโต ตํ

จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปัจเจสสํ ปัจเจสสันติ พหิทธา กฐินุทธารํ วีตินาเมติ. ตัสส ภิกขุโน สีมาติกกันติโก กฐินุทธาโร. ภิกขุ อัตถตกฐิโน ผาสุวิหาริโก จีวรํ อาทาย ปักกมติ "อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสสามิ; ตัตถ เจ เม ผาสุ ภวิสสติ, วสิสสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสสติ, อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสสามิ; ตัตถ เจ เม ผาสุ ภวิสสติ, วสิสสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสสติ, อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสสามิ; ตัตถ เจ เม ผาสุ ภวิสสติ, วสิสสามิ; โน เจ เม ผาสุ ภวิสสติ, ปัจเจสสันติ. โส พหิสีมคโต ตํ จีวรํ กาเรติ. โส กตจีวโร "ปัจเจสสํ ปัจเจสสันติ สัมภุณาติ กฐินุทธารํ. ตัสส ภิกขุโน สห ภิกขูหิ กฐินุทธาโร.

ผาสุวิหารปัญจกํ นิฏฐิตํ.

เท๎วเม ภิกขเว กฐินัสส ปลิโพธา เท๎ว อปลิโพธา. กตเม จ ภิกขเว เท๎ว กฐินัสส ปลิโพธา ? อาวาสปลิโพโธ จ จีวรปลิโพโธ จ. กถัญจ ภิกขเว อาวาสปลิโพโธ โหติ ? อิธ ภิกขเว ภิกขุ วสติ วา ตัสมึ อาวาเส สาเปกโข• วา ปักกมติ "ปัจเจสสันติ. เอวํ โข ภิกขเว อาวาสปลิโพโธ โหติ. กถัญจ ภิกขเว จีวรปลิโพโธ โหติ ? อิธ ภิกขเว ภิกขุโน จีวรํ อกตํ วา โหติ วิปปกตํ วา, จีวราสา วา อนุปัจฉินนา. เอวํ โข ภิกขเว จีวรปลิโพโธ โหติ. อิเม โข ภิกขเว เท๎ว กฐินัสส ปลิโพธา. กตเม จ ภิกขเว เท๎ว กฐินัสส อปลิโพธา ? อาวาสาปลิโพโธ จ จีวราปลิโพโธ จ.

• สี. สาเปโข.

กถัญจ ภิกขเว อาวาสาปลิโพโธ โหติ ? อิธ ภิกขเว ภิกขุ ปักกมติ ตัมหา อาวาสา จัตเตน วันเตน มุตเตน อนเปกขเขน "น ปัจเจสสันติ. เอวํ โข ภิกขเว อาวาสาปลิโพโธ โหติ. กถัญจ ภิกขเว จีวราปลิโพโธ โหติ ? อิธ ภิกขเว ภิกขุโน จีวรํ กตํ วา โหติ นัฏฐํ วา วินัฏฐํ วา ทัฑฒํ วา, จีวราสา วา อุปัจฉินนา. เอวํ โข ภิกขเว จีวราปลิโพโธ โหติ. อิเม โข ภิกขเว เท๎ว กฐินัสส อปลิโพธาติ.

กฐินักขันธกํ นิฏฐิตํ สัตตมํ.

อิมัมหิ ขันธเก วัตถู โทฬส เปยยาลมุขานิ เอกํ สตํ อัฏฐารส.

ตัสสุททานํ.

ตึส ปาเฐยยกา ภิกขู สาเกตุกกัณฐิตา วสุํ
วัสสํ วุตโถกปุณเณหิ อาคมุํ ชินทัสสนํ
อิทํ วัตถุ กฐินัสส กปปิสสันติ จ ปัญจกา
อนามันตา อสมาจารา ตเถว คณโภชนํ
ยาวทัตถัญจ อุปปาโท อัตถตานํ ภวิสสติ.
ญัตติ เอวัตถตัญเจว เอวัญเจว อนัตถตํ
อุลลิขิ โธวนา เจว วิจารณัญจ เฉทนํ
พันธโนวัฏฏิกัณฑูส- ทัฬหิกัมมานุวาติกา
ปริภัณฑํ โอวัฏเฏยยํ มัททนา นิมิตตกถา
กุกกุ สันนิธิ นิสสัคคิ นกัปปัญญัตร เต ตโย
อัญญัตร ปัญจาติเรเก สัญฉินเนน สมัณฑลี
นาญญัตร ปุคคลา สัมมา นิสสีมัฏโฐนุโมทติ

กฐินํ อนตฺถตํ โหติ เอวํ พุทฺเธน เทสิตํ
อหตกปฺปปิโลติ- ปํสุปาปณิกาย จ
อนิมิตฺตาปริกถา อกุกฺกุ อสนฺนิธิ จ
อนิสฺสคฺคิ กปฺปกเต ตถา ติจีวเรน จ
ปญฺจเก วาติเรเก วา ฉินฺเน สมณฺฑลิกเต
ปุคฺคลสฺสตฺถรา สมฺมา สมฺฏโฐ อนุโมทติ
เอวํ กฐินตฺถรณํ อุพฺภารสฺสฏฺฐมาติกา
ปกฺกมนนฺติ นิฏฺฐานํ สนฺนิฏฺฐานญฺจ นาสนํ
สวนํ อาสาวจฺเฉที สีมาสอุพฺภรฏฺฐมี
กตจีวรมาทาย น ปจฺเจสฺสนฺติ คจฺฉติ
ตสฺส ตํ กฐินุทฺธาโร โหติ ปกฺกมนนฺติโก
อาทาย จีวรํ ยาติ นิสฺสีเม อิธ จินฺตยิ
กาเรสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ นิฏฺฐาเน กฐินุทฺธโร.
อาทาย นิสฺสึมํ เนว น ปจฺเจสฺสนฺติ มานโส
ตสฺส ตํ กฐินุทฺธาโร สนฺนิฏฺฐานนฺติโก ภเว
อาทาย จีวรํ ยาติ นิสฺสีเม อิธ จินฺตยิ
กาเรสฺสํ น ปจฺเจสฺสนฺติ กยิรนฺตสฺส นสฺสติ
ตสฺส ตํ กฐินุทฺธาโร ภวติ นาสนนฺติโก
อาทาย ยาติ ปจฺเจสฺสํ พหิ กาเรติ จีวรํ
กตจีวโร สุณาติ อุพฺภตํ กฐินํ ตหึ
ตสฺส ตํ กฐินุทฺธาโร ภวติ สวนนฺติโก

อาทาย ยาติ บัจ์เจส์สํ   พหิ ภาเรติ จีวรํ
กตจีวโร พหิท์ธา   นาเมติ กฐินุท์ธรํ
ตัส์ส ตํ กฐินุท์ธาโร   สีมาติก์กัน์ติโก ภเว
อาทาย ยาติ บัจ์เจส์สํ   พหิ กาเรติ จีวรํ
กตจีวโร บัจ์เจส์สํ   สัม์โภติ กฐินุท์ธรํ
ตัส์ส ตํ กฐินุท์ธาโร   สห ภิก์ขูหิ ชายติ
อาทาย จ สมาทาย   สัต์ต สัต์ต วิธี ภเว
บัก์กมนัน์ติกา นัต์ถิ   ฉัก์เก วิบ์ปกเต[๑] คติ
อาทาย นิส์สีมคตํ   กาเรส์สํ อิติ ชายติ
นิฏ์ฐานํ สัน์นิฏ์ฐานัญ์จ   นาสนัญ์จ อิเม ตโย
อาทาย น บัจ์เจส์สัน์ติ   พหิสีเม กโรติ
นิฏ์ฐานํ สัน์นิฏ์ฐานัม์บิ   นาสนัม์บิ อิทัน์ตโย
อนธิฏ์ฐิเตน เนวัส์ส   เหฏ์ฐา ตีณิ นยา วิธี
อาทาย ยาติ บัจ์เจส์สํ   พหิสีเม กโรติ
น บัจ์เจส์สัน์ติ กาเรติ   นิฏ์ฐาเน กฐินุท์ธโร
สัน์นิฏ์ฐานํ นาสนัญ์จ   สวนํ สีมติก์กมา
สห ภิก์ขูหิ ชาเยถ   เอวํ บัณ์ณรสํ คติ
สมาทาย วิบ์ปกตา   สมาทาย ปุนา ตถา
อิเม เต จตุโร วารา   สัพ์เพ บัณ์ณรสา วิธี
อนาสาย จ อาสาย   กรณีโย จ เต ตโย

---

๑ ยุ. ฉัจ์จา วิบ์ปกตา.

นยโต ตํ วิชาเนยฺย ตโย ทฺวาทส ทฺวาทส
อปวิลายมาเนว[1] ผาสุ ปญฺจวิธี ตหึ
ปลิโพธาปลิโพธา อุทฺทานํ นยโต กตนฺติ.

---

[1] ยุ. อปจินนา นเวตฺถ.

จีวรักขันธกํ.

เตน สมเยน พุทโธ ภควา ราชคเห วิหรติ เวฬุวเน กลันทกนิวาเป.

เตน โข ปน สมเยน เวสาลี อิทธา เจว โหติ ผีตา จ พหุชนา อากิณณมนุสสา สุภิกขา จ, สัตต จ ปาสาทสหัสสานิ สัตต จ ปาสาทสตานิ สัตต จ ปาสาทา, สัตต จ กูฏาคารสหัสสานิ สัตต จ กูฏาคารสตานิ สัตต จ กูฏาคารานิ, สัตต จ อารามสหัสสานิ สัตต จ อารามสตานิ สัตต จ อารามา, สัตต จ โปกขรณีสหัสสานิ สัตต จ โปกขรณีสตานิ สัตต จ โปกขรณิโย, อัมพปาลี จ คณิกา อภิรูปา โหติ ทัสสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วัณณโปกขรตาย สมันนาคตา ปทักขา นัจเจ จ คีเต จ วาทิเต จ อภิสฏา อัตถิกานํ อัตถิกานํ มนุสสานํ ปัญญาสาย จ รัตตึ คัจฉติ. ตาย จ เวสาลี ภิยโยโส มัตตาย อุปโสภติ. อถโข ราชคหโก เนคโม เวสาลึ อคมาสิ เกนจิเทว กรณีเยน. อัททสา โข ราชคหโก เนคโม เวสาลึ อิทธัญจ ผีตัญจ พหุชนํ อากิณณมนุสสํ สุภิกขัญจ, สัตต จ ปาสาทสหัสสานิ สัตต จ ปาสาทสตานิ สัตต จ ปาสาเท, สัตต จ กูฏาคารสหัสสานิ สัตต จ กูฏาคารสตานิ สัตต จ กูฏาคารานิ, สัตต จ อารามสหัสสานิ สัตต จ อารามสตานิ สัตต จ อาราเม, สัตต จ โปกขรณีสหัสสานิ สัตต จ โปกขรณีสตานิ สัตต จ โปกขรณิโย, อัมพปาลิญจ คณิกํ อภิรูปํ ทัสสนียํ ปาสาทิกํ ปรมาย

วณฺณโปกฺขรตาย สมนฺนาคตํ ปทกฺขํ นจฺเจ จ คีเต จ วาทิเต จ อภิสฏํ อตฺถิกานํ อตฺถิกานํ มนุสฺสานํ ปญฺญาสาย จ รตฺตึ คจฺฉนฺติ, ตาย จ เวสาลี ภิยฺโยโส มตฺตาย อุปโสภนฺติ.[๑] อถโข ราชคหโก เนคโม เวสาลิยํ ตํ กรณียํ ตีเรตฺวา ปุนเทว ราชคหํ ปจฺจาคจฺฉิ; เยน ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ราชานํ มาคธํ เสนิยํ พิมฺพิสารํ เอตทโวจ "เวสาลี เทว อิทฺธา เจว ผีตา จ พหุชนา อากิณฺณมนุสฺสา สุภิกฺขา จ, สตฺต จ ปาสาทสหสฺสานิ สตฺต จ ปาสาทสตานิ สตฺต จ ปาสาทา, สตฺต จ กูฏาคารสหสฺสานิ สตฺต จ กูฏาคารสตานิ สตฺต จ กูฏาคารา, สตฺต จ อารามสหสฺสานิ สตฺต จ อารามสตานิ สตฺต จ อารามา, สตฺต จ โปกฺขรณีสหสฺสานิ สตฺต จ โปกฺขรณีสตานิ สตฺต จ โปกฺขรณิโย. อมฺพปาลี จ คณิกา อภิรูปา ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณโปกฺขรตาย สมนฺนาคตา ปทกฺขา นจฺเจ จ คีเต จ วาทิเต จ อภิสฏา อตฺถิกานํ อตฺถิกานํ มนุสฺสานํ ปญฺญาสาย จ รตฺตึ คจฺฉติ, ตาย จ เวสาลี ภิยฺโยโส มตฺตาย อุปโสภติ. สาธุ เทว มยมฺปิ คณิกํ วุฏฺฐาเปยฺยามาติ. "เตน หิ ภเณ ตาทิสึ กุมารึ ชานาถ,[๒] ยํ ตุเมฺห คณิกํ วุฏฺฐาเปยฺยาถาติ. เตน โข ปน สมเยน ราชคเห สาลวตี นาม กุมารี อภิรูปา โหติ ทสฺสนียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณโปกฺขรตาย สมนฺนาคตา. อถโข ราชคหโก เนคโม สาลวตึ กุมารึ คณิกํ วุฏฺฐาเปสิ. อถโข สาลวตี คณิกา น

---

[๑] ยุ. อุปโสภิตนฺติ. [๒] ยุ. ชานาหิ.

จีรัสเสว ปหัรักขา อโหสิ นัจ์เจ จ คีเต จ วาทิเต จ อภิสฏฺฐา อัตถิกานํ อัตถิกานํ มนุสฺสานํ ปฏิสเตน จ รัตฺตึ คัจ์ฉติ. อถโข สาลวดี คณิกา น จิรัสเสว คัพ์ภินี อโหสิ. อถโข สาลวติยา คณิกาย เอตทโหสิ "อิตถี โข คัพ์ภินี ปุริสานํ อมนาปา. สเจ มํ โกจิ ชานิส์สติ "สาลวดี คณิกา คัพ์ภินีติ, สัพ์โพ เม สักกาโร ปริหายิส์สติ.[๑] ยัน์นูนาหํ คิลานํ[๒] ปฏิเวเทย์ยัน์ติ. อถโข สาลวดี คณิกา โทวาริกํ อาณาเปสิ "มา ภเณ โทวาริก โกจิ ปุริโส ปาวิสิ. โย จ มํ ปุจ์ฉติ, "คิลานาติ ปฏิเวเทหีติ. "เอวํ อัย์เยติ โข โส โทวาริโก สาลวติยา คณิกาย ปัจ์จัส์โสสิ. อถโข สาลวดี คณิกา ตัส์ส คัพ์ภัส์ส ปริปากมัน์วาย ปุต์ตํ วิชายิ. อถโข สาลวดี คณิกา ทาสึ อาณาเปสิ "หัน์ท เช อิมํ ทารกํ กัต์ตรสุปเป ปัก์ขิปิต์วา นีหริต์วา สังการกูเฏ ฉัฑ์เฑหีติ. "เอวํ อัย์เยติ โข สา ทาสี สาลวติยา คณิกาย ปฏิส์สุณิต์วา ตํ ทารกํ กัต์ตรสุปเป ปัก์ขิปิต์วา นีหริต์วา สังการกูเฏ ฉัฑ์เฑสิ. เตน โข ปน สมเยน อภโย นาม ราชกุมาโร กาลัส์เสว ราชุปัฏ์ฐานํ คัจ์ฉัน์โต อัท์ทส ตํ ทารกํ กาเกหิ สัม์ปริกิณ์ณํ; ทิส์วาน มนุส์เส ปุจ์ฉิ "กิเมตํ ภเณ กาเกหิ สัม์ปริกิณ์ณัน์ติ. "ทารโก เทวาติ. "ชีวติ ภเณติ. "ชีวติ เทวาติ. "เตน หิ ภเณ ตํ ทารกํ อัม์หากํ อัน์เตปุรํ เนต์วา ธาตีนํ เทถ โปเสตุน์ติ. "เอวํ เทวาติ โข เต มนุส์สา อภยัส์ส ราชกุมารัส์ส ปฏิส์สุณิต์วา ตํ ทารกํ อภยัส์ส ราชกุมารัส์ส อัน์เตปุรํ

---

[๑] ภิช์ชิส์สตีติปิ ปาโฐ. [๒] ยุ. คิลานาติ.

เนตฺวา ธาตึ อทํสุ "โปเสถาติ. ตสฺส, "ชีวตีติ ชีวโกติ นามํ อกํสุ, "กุมาเรน โปสาปิโตติ โกมารภจฺโจติ นามํ อกํสุ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ น จิรสฺเสว วิญฺญุตํ ปาปุณิ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ, เยน อภโย ราชกุมาโร, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อภยํ ราชกุมารํ เอตทโวจ "กา เม เทว มาตา, โก ปิตาติ. "อหมฺปิ โข เต ภเณ ชีวก มาตรํ น ชานามิ, อปิจาหํ เต ปิตา, ตยา[๑] มยาปิ โปสาปิโตติ. อถโข ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส เอตทโหสิ "อิมานิ โข ราชกุลานิ น สุกรานิ อสิปฺเปน อุปชีวิตุํ. ยนฺนูนาหํ สิปฺปํ สิกฺเขยฺยนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน ตกฺกสิลายํ ทิสาปาโมกฺโข เวชฺโช ปฏิวสติ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ อภยํ ราชกุมารํ อนาปุจฺฉา, เยน ตกฺกสิลา, เตน ปกฺกามิ. อนุปุพฺเพน, เยน ตกฺกสิลา เยน โส เวชฺโช, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ตํ เวชฺชํ เอตทโวจ "อิจฺฉามหํ อาจริย สิปฺปํ สิกฺขิตุนฺติ. "เตน หิ ภเณ ชีวก สิกฺขสฺสูติ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ พหุญฺจ คณฺหาติ ลหุญฺจ คณฺหาติ สุฏฺฐุ[๒] จ อุปธาเรติ, คหิตญฺจสฺส น ปมุสฺสติ. อถโข ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส สตฺตนฺนํ วสฺสานํ อจฺจเยน เอตทโหสิ "อหํ โข พหุญฺจ คณฺหามิ ลหุญฺจ คณฺหามิ สุฏฺฐุ จ อุปธาเรมิ, คหิตญฺจ เม น ปมุสฺสติ. สตฺต จ เม วสฺสานิ อธียนฺตสฺส นยิมสฺส สิปฺปสฺส อนฺโต ปญฺญายติ, กทา อิมสฺส สิปฺปสฺส อนฺโต

---

๑ ยุโรปิยโปตฺถเก อยํ ปาโฐ น ทิสฺสติ. ๒ ยุ. สุฏฺฐุํ.

ปัญญายิสสตีติ. อถโข ชีวโก โกมารภัจโจ, เยน โส เวชโช, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ตํ เวชชํ เอตทโวจ "อหํ โข อาจริย พหุญจ คัณหามิ ลหุญจ คัณหามิ สุฏฐุ จ อุปธาเรมิ, คหิตัญจ เม น ปมุสสติ. สัตต จ เม วัสสานิ อธิยันตัสส นยิมัสส สิปปัสส อันโต ปัญญายติ, กทา อิมัสส สิปปัสส อันโต ปัญญายิสสตีติ. "เตน หิ ภเณ ชีวก ขนิตตึ อาทาย ตักกสิลาย สมันตา โยชนํ อาหิณฑิตวา ยังกิญจิ อเภสัชชํ ปัสเสยยาสิ, ตํ อาหราติ. "เอวํ อาจริยาติ โข ชีวโก โกมารภัจโจ ตัสส เวชชัสส ปฏิสสุณิตวา ขนิตตึ อาทาย ตักกสิลาย สมันตา โยชนํ อาหิณฑันโต น กิญจิ อเภสัชชํ อัททส. อถโข ชีวโก โกมารภัจโจ, เยน โส เวชโช, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ตํ เวชชํ เอตทโวจ "อาหิณฑันโตมหิ อาจริย ตักกสิลาย สมันตา โยชนํ, น กิญจิ อเภสัชชํ อัททสันติ. "สิกขิโตสิ ภเณ ชีวก, อลันเต เอตตกํ ชีวิกายาติ ชีวกัสส โกมารภัจจัสส ปริตตํ ปาเถยยํ ปาทาสิ. อถโข ชีวโก โกมารภัจโจ ตํ ปริตตํ ปาเถยยํ อาทาย, เยน ราชคหํ, เตน ปักกามิ. อถโข ชีวกัสส โกมารภัจจัสส ตํ ปริตตํ ปาเถยยํ อันตรามัคเค สาเกเต ปริกขยํ อคมาสิ. อถโข ชีวกัสส โกมารภัจจัสส เอตทโหสิ "อิเม โข มัคคา กันตารา อัปโปทกา อัปปภักขา น สุกรา อปาเถยเยน คันตุ. ยันนูนาหํ ปาเถยยํ ปริเยเสยยันติ.

เตน โข ปน สมเยน สาเกเต เสฏฐิภริยาย สัตตวัสสิโก สีสาพาโธ โหติ. พหู มหันตา มหันตา ทิสาปาโมกขา เวชชา อาคันตวา

ติกิจฺฉนฺตา นาสกฺขึสุ อโรคํ กาตุํ, พหุํ หิรญฺญํ อาทาย อคมํสุ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ สาเกตํ ปวิสิตฺวา มนุสฺเส ปุจฺฉิ "โก ภเณ คิลาโน, กํ ติกิจฺฉามีติ. "เอติสฺสา อาจริย เสฏฺฐิภริยาย สตฺตวสฺสิโก สีสาพาโธ. คจฺฉ อาจริย เสฏฺฐิภริยํ ติกิจฺฉาหีติ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ, เยน เสฏฺฐิสฺส คหปติสฺส นิเวสนํ, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา โทวาริกํ อาณาเปสิ "คจฺฉ ภเณ โทวาริก เสฏฺฐิภริยาย ปาวท "เวชฺโช อยฺเย อาคโต, โส ตํ ทฏฺฐุกาโมติ. "เอวมาจริยาติ โข โส โทวาริโก ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส ปฏิสฺสุณิตฺวา, เยน เสฏฺฐิภริยา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา เสฏฺฐิภริยํ เอตทโวจ "เวชฺโช อยฺเย อาคโต, โส ตํ ทฏฺฐุกาโมติ. "กีทิโส ภเณ โทวาริก เวชฺโชติ. "ทหรโก อยฺเยติ. "อลํ ภเณ โทวาริก, กึ เม ทหรโก เวชฺโช กริสฺสติ. พหู มหนฺตา มหนฺตา ทิสาปาโมกฺขา เวชฺชา อาคนฺตฺวา ติกิจฺฉนฺตา นาสกฺขึสุ อโรคํ กาตุํ, พหุํ หิรญฺญํ อาทาย อคมํสูติ. อถโข โส โทวาริโก, เยน ชีวโก โกมารภจฺโจ, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ชีวกํ โกมารภจฺจํ เอตทโวจ "เสฏฺฐิภริยา อาจริย เอวมาห "อลํ ภเณ โทวาริก, กึ เม ทหรโก เวชฺโช กริสฺสติ. พหู มหนฺตา มหนฺตา ทิสาปาโมกฺขา เวชฺชา อาคนฺตฺวา ติกิจฺฉนฺตา นาสกฺขึสุ อโรคํ กาตุํ, พหุํ หิรญฺญํ อาทาย อคมํสูติ. "คจฺฉ ภเณ โทวาริก เสฏฺฐิภริยาย ปาวท "เวชฺโช อยฺเย เอวมาห "มา กิร อยฺเย ปุเร กิญฺจิ อทาสิ. ยทา อโรคา อโหสิ; ตทา, ยํ อิจฺเฉยฺยาสิ, ตํ ทชฺเชยฺยาสีติ. "เอวํ อาจริยาติ โข โส

โทวาริโก ชีวกัส์ส โกมารภัจ์จัส์ส ปฏิส์สุณิต์วา, เยน เสฏ์ฐิภริยา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา เสฏ์ฐิภริยํ เอตทโวจ "เวช์โช อัย์เย เอวมาห "มา กิร อัย์เย ปุเร กิญ์จิ อทาสิ. ยทา อโรคา อโหสิ; ตทา, ยํ อิจ์เฉย์ยาสิ, ตํ ทัช์เชย์ยาสีติ. "เตน หิ ภเณ โทวาริก เวช์โช อาคัจ์ฉตูติ. "เอวํ อัย์เยติ โข โส โทวาริโก เสฏ์ฐิภริยาย ปฏิส์สุณิต์วา, เยน ชีวโก โกมารภัจ์โจ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ชีวกํ โกมารภัจ์จํ เอตทโวจ "เสฏ์ฐิภริยา ตํ อาจริย ปัก์โกสตีติ. อถโข ชีวโก โกมารภัจ์โจ, เยน เสฏ์ฐิภริยา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา เสฏ์ฐิภริยาย วิการํ สัล์ลัก์เขต์วา เสฏ์ฐิภริยํ เอตทโวจ "ปสเตน เม อัย์เย สัป์ปินา อัต์โถติ. อถโข เสฏ์ฐิภริยา ชีวกัส์ส โกมารภัจ์จัส์ส ปสตํ สัป์ปึ ทาเปสิ. อถโข ชีวโก โกมารภัจ์โจ ตํ ปสตํ สัป์ปึ นานาเภสัช์เชหิ นิป์ปจิต์วา เสฏ์ฐิภริยํ มัญ์จเก อุต์ตานํ นิปัช์ชาเปต์วา ๑ นัต์ถุโต อทาสิ. อถโข ตํ สัป์ปึ นัต์ถุโต ทินฺนํ มุขโต อุค์คัจ์ฉิ. อถโข เสฏ์ฐิภริยา ตํ ปฏิค์คเห นุฏ์ฐุหิต์วา ทาสึ อาณาเปสิ "หัน์ท เช อิมํ สัป์ปึ ปิจุนา คัณ์หาหีติ. อถโข ชีวกัส์ส โกมารภัจ์จัส์ส เอตทโหสิ "อัจ์ฉริยํ วต โภ, ๒ ยาว ลูขายํ ฆรณี, ยัต์ร หิ นาม อิมํ ฉัท์ฑนียธัม์มํ สัป์ปึ ปิจุนา คาหาเปส์สติ. พหุกานิ จ เม มหัค์ฆานิ มหัค์ฆานิ เภสัช์ชานิ อุปคตานิ. กิม์ปิมายํ กิญ์จิ เทย์ยธัม์มํ ทัส์สตีติ. อถโข เสฏ์ฐิภริยา ชีวกัส์ส โกมารภัจ์จัส์ส วิการํ สัล์ลัก์เขต์วา ชีวกํ โกมารภัจ์จํ เอตทโวจ "กิส์ส ต์วํ อาจริย

---

๑ นิปาเตต์วาติปิ ปาโฐ. ๒ อิทํ ปาฐท์วยํ ยุโรปิยโป์ตถเก น ทิส์สติ.

วิมโนสิ. "อิธ เม เอตทโหสิ "อจฺฉริยํ วต โภ, ยาว สุขายํ มรณํ, ยตฺร หิ นาม อิมํ ฉทฺทนียธมฺมํ สปฺปึ ปิวนฺน คาหาเปสฺสติ. พหุกานิ จ เม มหคฺฆานิ มหคฺฆานิ เภสชฺชานิ อุปคตานิ. กิมฺปิมายํ กิญฺจิ เทยฺยธมฺมํ ทสฺสตีติ. "มยํ โข อาจริย อาคาริกา นาม อุปชานาเมตสฺส สญฺญมสฺส. วรเมตํ สปฺปิ ทาสานํ วา กมฺมกรานํ วา ปาทพฺภญฺชนํ วา ปทีปกรเณ วา อาสิตฺตํ. มา ตฺวํ อาจริย วิมโน อโหสิ, น เต เทยฺยธมฺโม หายิสฺสตีติ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ เสฏฺฐิภริยาย สตฺตวสฺสิกํ สีสาพาธํ เอเกเนว วตฺถุกมฺเมน อปกฑฺฒิ. อถโข เสฏฺฐิภริยา อโรคา สมานา ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส จตฺตาริ สหสฺสานิ ปาทาสิ. ปุตฺโต "มาตา เม อโรคา ฐิตาติ จตฺตาริ สหสฺสานิ ปาทาสิ. สุณิสา "สสฺสุ เม อโรคา ฐิตาติ จตฺตาริ สหสฺสานิ ปาทาสิ. เสฏฺฐี คหปติ "ภริยา เม อโรคา ฐิตาติ จตฺตาริ สหสฺสานิ ปาทาสิ ทาสญฺจ ทาสิญฺจ อสฺสรถญฺจ อทาสิ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ ตานิ โสฬสสหสฺสานิ อาทาย ทาสญฺจ ทาสิญฺจ อสฺสรถญฺจ, เยน ราชคหํ, เตน ปกฺกามิ; อนุปุพฺเพน, เยน ราชคหํ เยน อภโย ราชกุมาโร, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา อภยํ ราชกุมารํ เอตทโวจ "อิทํ เม เทว ปฐมกมฺมํ โสฬสสหสฺสานิ ทาโส จ ทาสี จ อสฺสรโถ จ. ปฏิคฺคณฺหาตุ เม เทโว โปสาวนิกนฺติ. "อลํ ภเณ ชีวก ตุยฺหํเยว[๑] โหตุ, อมฺหากญฺจ[๒] อนฺเตปุเร นิเวสนํ มาเปหีติ. "เอวํ เทวาติ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ อภยสฺส ราชกุมารสฺส ปฏิสฺสุณิตฺวา

---

๑ ยุ. ตุเยฺหว. ๒ อมฺหากญฺเญว.

อภยัสส ราชกุมารัสส อันเตปุเร นิเวสนํ มาเปสิ.

เตน โข ปน สมเยน รัญโญ มาคธัสส เสนิยัสส พิมพิสารัสส ภคันทลาพาโธ โหติ. สาฏกา โลหิเตหิ มักขิยันติ. เทวิโย ทิสวา อุปปัณเฑนติ "อุตุนีทานิ เทโว, ปุปผํ เทวัสส อุปปันนํ, น จิรัสเสว[๑] เทโว วิชายิสสตีติ. เตน ราชา มังกุ โหติ. อถโข ราชา มาคโธ เสนิโย พิมพิสาโร อภยํ ราชกุมารํ เอตทโวจ "มัยหํ โข ภเณ อภย ตาทิโส อาพาโธ สาฏกา โลหิเตน มักขิยันติ. เทวิโย ทิสวา อุปปัณเฑนติ "อุตุนีทานิ เทโว, ปุปผํ เทวัสส อุปปันนํ, น จิรัสเสว เทโว วิชายิสสตีติ. อิงฆ ภเณ อภย ตาทิสํ เวชชํ ชานาหิ, โย มํ ติกิจเฉยยาติ. "อยํ เทว อัมหากํ ชีวโก เวชโช ตรุโณ ภัทรโก, โส เทวํ ติกิจฉิสสตีติ. "เตน หิ ภเณ อภย ชีวกํ เวชชํ อาณาเปหิ. โส มํ ติกิจฉิสสตีติ. อถโข อภโย ราชกุมาโร ชีวกํ โกมารภัจจํ อาณาเปสิ "คัจฉ ภเณ ชีวก ราชานํ ติกิจฉาหีติ. "เอวํ เทวาติ โข ชีวโก โกมารภัจโจ อภยัสส ราชกุมารัสส ปฏิสสุณิตวา นเขน เภสัชชํ อาทาย, เยน ราชา มาคโธ เสนิโย พิมพิสาโร เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ราชานํ มาคธํ เสนิยํ พิมพิสารํ เอตทโวจ "อาพาธํ เต เทว ปัสสามีติ.[๒] อถโข ชีวโก โกมารภัจโจ รัญโญ มาคธัสส เสนิยัสส พิมพิสารัสส ภคันทลาพาธํ เอเกเนว อาเลเปน อปกัฑฒิ. อถโข ราชา มาคโธ เสนิโย

๑ น จิรันติปิ ปาโฐ. ๒ ยุ. อาพาธํ เทว ปัสสามาติ.

พิมฺพิสาโร อโรโค สมาโน ปญฺจ อิตฺถีสตานิ สพฺพาลงฺการํ วิภูสาเปตฺวา[*] โอมุญฺจาเปตฺวา ปุญฺชํ การาเปตฺวา ชีวกํ โกมารภจฺจํ เอตทโวจ "เอตํ ภเณ ชีวก ปญฺจนฺนํ อิตฺถีสตานํ สพฺพาลงฺการํ ตุยฺหํ โหตูติ. "อลํ เทว, อธิการํ เม เทโว สรตูติ. "เตน หิ ภเณ ชีวก มํ อุปฏฺฐห อิตฺถาคารญฺจ พุทฺธปฺปมุขํ ภิกฺขุสงฺฆญฺจาติ. "เอวํ เทวาติ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ รญฺโญ มาคธสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส ปจฺจสฺโสสิ.

เตน โข ปน สมเยน ราชคหกสฺส เสฏฺฐิสฺส สตฺตวสฺสิโก สีสาพาโธ โหติ. พหู มหนฺตา มหนฺตา ทิสาปาโมกฺขา เวชฺชา อาคนฺตฺวา ติกิจฺฉนฺตา นาสกฺขึสุ อโรคํ กาตุํ, พหุํ หิรญฺญํ อาทาย อคมํสุ. อปิจ เวชฺเชหิ ปจฺจกฺขาโต โหติ: เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมาหํสุ "ปญฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐี คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ, เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมาหํสุ "สตฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐี คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ. อถโข ราชคหกสฺส เนคมสฺส เอตทโหสิ "อยํ โข เสฏฺฐี คหปติ พหูปกาโร รญฺโญ เจว เนคมสฺส จ, อปิจ เวชฺเชหิ ปจฺจกฺขาโต: เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมาหํสุ "ปญฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐี คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ, เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมาหํสุ "สตฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐี คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ. อยํ จ รญฺโญ ชีวโก เวชฺโช ตรุโณ ภทฺรโก, ยนฺนูน มยํ ราชานํ ชีวกํ เวชฺชํ ยาเจยฺยาม เสฏฺฐึ คหปตึ ติกิจฺฉิตุนฺติ. อถโข ราชคหโก เนคโม, เยน ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ราชานํ มาคธํ เสนิยํ พิมฺพิสารํ เอตทโวจ

[*] ยุ. ภูสาเปตฺวา.

"อยํ เทว เสฏฺฐี คหปติ พหูปกาโร เทวสฺส เจว เนคมสฺส จ, อปิจ เวชฺเชหิ ปจฺจกฺขาโต; เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมาหํสุ "ปญฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐี คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ, เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมาหํสุ "สตฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐี คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ. สาธุ เทโว ชีวกํ เวชฺชํ อาณาเปตุ เสฏฺฐิสฺส คหปติสฺส ติกิจฺฉิตุนฺติ. อถโข ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร ชีวกํ โกมารภจฺจํ อาณาเปสิ "คจฺฉ ภเณ ชีวก, เสฏฺฐิสฺส คหปติสฺส ติกิจฺฉาหีติ. "เอวํ เทวาติ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ รญฺโญ มาคธสฺส เสนิยสฺส. พิมฺพิสารสฺส ปฏิสฺสุณิตฺวา, เยน เสฏฺฐี คหปติ, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา เสฏฺฐิสฺส คหปติสฺส วิการํ สลฺลกฺเขตฺวา เสฏฺฐิสฺส คหปตึ เอตทโวจ "สจาหนฺตํ คหปติ อโรคํ กเรยฺยํ,[๑] กึ เม อสฺส เทยฺยธมฺโมติ. "สพฺพํ สาปเตยฺยญฺจ เต อาจริย โหตุ อหญฺจ เต ทาโสติ. "สกฺขิสฺสสิ ปน ตฺวํ คหปติ เอเกน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปชฺชิตุนฺติ. "สกฺโกมหํ อาจริย เอเกน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปชฺชิตุนฺติ. "สกฺขิสฺสสิ ปน ตฺวํ คหปติ ทุติเยน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปชฺชิตุนฺติ. "สกฺโกมหํ อาจริย ทุติเยน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปชฺชิตุนฺติ. "สกฺขิสฺสสิ ปน ตฺวํ คหปติ อุตฺตาโน สตฺต มาเส นิปชฺชิตุนฺติ. "สกฺโกมหํ อาจริย อุตฺตาโน สตฺต มาเส นิปชฺชิตุนฺติ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ เสฏฺฐี คหปตึ มญฺจเก นิปชฺชาเปตฺวา[๒] มญฺจเก สมฺพนฺธิตฺวา สีสจฺฉวึ อุปฺปาเฏตฺวา[๓] สิพฺพินึ วินาเมตฺวา เทฺว ปาณเก นีหริตฺวา ชนสฺส ทสฺเสสิ

[๑] ยุ. อโรคาเปยฺยํ. [๒] นิปาเตตฺวาติปิ ปาโฐ. [๓] ยุ. อุปฺผาเลตฺวา.

"ปสฺสถ[1] อิเม เทฺว ปาณเก เอกํ ขุทฺทกํ เอกํ มหลฺลกํ. เย เต อาจริยา เอวมาหํสุ "ปญฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐี คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ, เตหายํ มหลฺลโก ปาณโก ทิฏฺโฐ. ปญฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐิสฺส คหปติสฺส มตฺถลุงฺคํ ปริยาทิยิสฺสติ. มตฺถลุงฺคสฺส ปริยาทานา เสฏฺฐี คหปติ กาลํ กริสฺสติ. สุทิฏฺโฐ เตหิ อาจริเยหิ. เยปิ เต อาจริยา เอวมาหํสุ "สตฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐี คหปติ กาลํ กริสฺสตีติ, เตหายํ ขุทฺทโก ปาณโก ทิฏฺโฐ. สตฺตมํ ทิวสํ เสฏฺฐิสฺส คหปติสฺส มตฺถลุงฺคํ ปริยาทิยิสฺสติ. มตฺถลุงฺคสฺส ปริยาทานา เสฏฺฐี คหปติ กาลํ กริสฺสติ. สุทิฏฺโฐ เตหิปิ อาจริเยหีติ. สิพฺพินึ ปฏิปาเทตฺวา[2] สีสจฺฉวึ สิพฺเพตฺวา อาเลปํ อทาสิ. อถโข เสฏฺฐี คหปติ สตฺตาหสฺส อจฺจเยน ชีวกํ โกมารภจฺจํ เอตทโวจ. "นาหํ อาจริย สกฺโกมิ เอเกน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปชฺชิตุนฺติ. "นนุ เม ตฺวํ คหปติ ปฏิสฺสุณิ "สกฺโกมหํ อาจริย เอเกน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปชฺชิตุนฺติ. "สจฺจาหํ อาจริย ปฏิสฺสุณึ, อปาหํ มริสฺสามิ, นาหํ สกฺโกมิ เอเกน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปชฺชิตุนฺติ. "เตน หิ ตฺวํ คหปติ ทุติเยน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปชฺชาหีติ. อถโข เสฏฺฐี คหปติ สตฺตาหสฺส อจฺจเยน ชีวกํ โกมารภจฺจํ เอตทโวจ "นาหํ อาจริย สกฺโกมิ ทุติเยน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปชฺชิตุนฺติ. "นนุ เม ตฺวํ คหปติ ปฏิสฺสุณิ "สกฺโกมหํ อาจริย ทุติเยน ปสฺเสน สตฺต มาเส นิปชฺชิตุนฺติ. "สจฺจาหํ อาจริย ปฏิสฺสุณึ; อปาหํ มริสฺสามิ, นาหํ สกฺโกมิ ทุติเยน

---

๑ ยุ. ปสฺสถยฺโย. ๒ ยุ. สมฺปาเทตฺวา

ปัส์เสน สัต์ต มาเส นิปัช์ชิตุน์ติ. "เตน หิ ต๎วํ คหปติ อุต์ตาโน สัต์ต มาเส นิปัช์ชาหีติ. อถโข เสฏ์ฐี คหปติ สัต์ตาหัส์ส อัจ์จเยน ชีวกํ โกมารภัจ์จํ เอตทโวจ "นาหํ อาจริย สัก์โกมิ อุต์ตาโน สัต์ต มาเส นิปัช์ชิตุน์ติ. "นนุ เม ต๎วํ คหปติ ปฏิส์สุณี "สัก์โกมหํ อาจริย อุต์ตาโน สัต์ต มาเส นิปัช์ชิตุน์ติ. "สัจ์จาหํ อาจริย ปฏิส์สุณึ; อปาหํ มริส์สามิ, นาหํ สัก์โกมิ อุต์ตาโน สัต์ต มาเส นิปัช์ชิตุน์ติ. "อหัญ์เจ ตํ คหปติ น วเทย์ยํ, เอต์ตกํปิ ต๎วํ น นิปัช์เชย์ยาสิ; อปิจ ปฏิกัจ์เจวาสิ* มยา ญาโต "ตีหิ สัต์ตาเหหิ เสฏ์ฐี คหปติ อโรโค ภวิส์สตีติ. อุฏ์เฐหิ คหปติ อโรโคสิ, ชานาหิ: กึ เม เทย์ยธัม์โมติ. "สัพ์พํ สาปเตย์ยัญ์จ เต อาจริย โหตุ, อหัญ์จ เต ทาโสติ. "อลํ คหปติ, มา เม ต๎วํ สัพ์พํ สาปเตย์ยํ อทาสิ, มา จ เม ทาโส; รัญ์โญ สตสหัส์สํ เทหิ มัย๎หํ สตสหัส์สัน์ติ. อถโข เสฏ์ฐี คหปติ อโรโค สมาโน รัญ์โญ สตสหัส์สํ อทาสิ ชีวกัส์ส โกมารภัจ์จัส์ส สตสหัส์สํ.

เตน โข ปน สมเยน พาราณเสย์ยกัส์ส เสฏ์ฐิปุต์ตัส์ส โมก์ขจิกาย กีฬน์ตัส์ส อัน์ตคัณ์ฐาพาโธ โหติ. เตน ยาคุปิ ปีตา น สัม์มาปริณามํ คัจ์ฉติ, ภัต์ตํปิ ภุต์ตํ น สัม์มาปริณามํ คัจ์ฉติ, อุจ์จาโรปิ ปัส์สาโวปิ น ปคุโณ. โส เตน กิโส โหติ ลูโข ทุพ์พัณ์โณ อุป์ปัณ์ฑุป์ปัณ์ฑุกชาโต ธมนิสัน์ถตคัต์โต. อถโข พาราณเสย์ยกัส์ส เสฏ์ฐิส์ส เอตทโหสิ "มัย๎หํ โข ปุต์ตัส์ส ตาทิโส อาพาโธ: ยาคุปิ ปีตา น สัม์มาปริณามํ

* ยุ. ปฏิคัจ์เจว.

คจฺฉติ, ภตฺตมฺปิ ภุตฺตํ น สมฺมาปริณามํ คจฺฉติ, อุจฺจาโรปิ ปสฺสาโวปิ น ปคุโณ. โส เตน กิโส ลูโข ทุพฺพณฺโณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคตฺโต, ยนฺนูนาหํ ราชคหํ คนฺตฺวา ราชานํ ชีวกํ เวชฺชํ ยาเจยฺยํ ปุตฺตํ เม ติกิจฺฉิตุนฺติ. อถโข พาราณเสยฺยโก เสฏฺฐี ราชคหํ คนฺตฺวา, เยน ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ราชานํ มาคธํ เสนิยํ พิมฺพิสารํ เอตทโวจ "มยฺหํ โข เทว ปุตฺตสฺส ตาทิโส อาพาโธ: ยาคุปิ ปีตา น สมฺมาปริณามํ คจฺฉติ, ภตฺตมฺปิ ภุตฺตํ น สมฺมาปริณามํ คจฺฉติ, อุจฺจาโรปิ ปสฺสาโวปิ น ปคุโณ. โส เตน กิโส ลูโข ทุพฺพณฺโณ อุปฺปณฺฑุปฺปณฺฑุกชาโต ธมนิสนฺถตคตฺโต. สาธุ เทโว ชีวกํ เวชฺชํ อาณาเปตุ ปุตฺตํ เม ติกิจฺฉิตุนฺติ. อถโข ราชา มาคโธ เสนิโย พิมฺพิสาโร ชีวกํ โกมารภจฺจํ อาณาเปสิ "คจฺฉ ภเณ ชีวก, พาราณสึ คนฺตฺวา พาราณเสยฺยกํ เสฏฺฐิปุตฺตํ ติกิจฺฉาหีติ. "เอวํ เทวาติ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ รญฺโญ มาคธสฺส เสนิยสฺส พิมฺพิสารสฺส ปฏิสฺสุณิตฺวา พาราณสึ คนฺตฺวา, เยน พาราณเสยฺยโก เสฏฺฐิปุตฺโต, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา พาราณเสยฺยกสฺส เสฏฺฐิปุตฺตสฺส วิการํ สลฺลกฺเขตฺวา ชนํ อุสฺสาเรตฺวา ติโรกรณึ ปริกฺขิปิตฺวา ถมฺเภ อุปนิพนฺธิตฺวา๑ ภริยํ ปุรโต ฐเปตฺวา อุทรจฺฉวึ อุปฺปาเฏตฺวา๒ อนฺตคณฺฐึ นีหริตฺวา ภริยาย ทสฺเสสิ "ปสฺส เต สามิกสฺส อาพาธํ. อิมินา ยาคุปิ ปีตา น สมฺมาปริณามํ คจฺฉติ, ภตฺตมฺปิ ภุตฺตํ น สมฺมาปริณามํ คจฺฉติ, อุจฺจาโรปิ ปสฺสาโวปิ น

๑ ยุ. อุพฺพนฺธิตฺวา. ๒ ยุ. อุปฺผาเลตฺวา.

ปคุโณ. อิมินายํ กิโส ลูโข ทุพพัณโณ อุปปัณฑุปปัณฑุกชาโต ธมนิสันถตคัตโตติ อันตคัณฐึ วินิเวเฐตวา อันตานิ ปฏิปเวเสตวา อุทรัจฉวึ สิพเพตวา อาเลปํ อทาสิ. อถโข พาราณเสยยโก เสฏฐิปุตโต น จิรัสเสว อโรโค อโหสิ. อถโข พาราณเสยยโก เสฏฐี "ปุตโต เม อโรโค ชีโตติ ชีวกัสส โกมารภัจจัสส โสฬส สหัสสานิ ปาทาสิ. อถโข ชีวโก โกมารภัจโจ ตานิ โสฬส สหัสสานิ อาทาย ปุนเทว ราชคหํ ปัจจาคัจฉิ.

เตน โข ปน สมเยน อุชเชนิยํ[1] รัญโญ ปัชโชตัสส ปัณฑุโรคาพาโธ โหติ. พหู มหันตา มหันตา ทิสาปาโมกขา เวชชา อาคันตวา ติกิจฉันตา นาสักขึสุ อโรคํ กาตุํ, พหุํ หิรัญญํ อาทาย อคมํสุ. อถโข ราชา ปัชโชโต รัญโญ มาคธัสส เสนิยัสส พิมพิสารัสส สันติเก ทูตํ ปาเหสิ "มัยหํ โข เทว[2] ตาทิโส อาพาโธ. สาธุ เทโว ชีวกํ เวชชํ อาณาเปตุ, โส มํ ติกิจฉิสสตีติ. อถโข ราชา มาคโธ เสนิโย พิมพิสาโร ชีวกํ โกมารภัจจํ อาณาเปสิ "คัจฉ ภเณ ชีวก, อุชเชนึ คันตวา ราชานํ ปัชโชตํ ติกิจฉาหีติ "เอวํ เทวาติ โข ชีวโก โกมารภัจโจ รัญโญ มาคธัสส เสนิยัสส พิมพิสารัสส ปฏิสสุณิตวา อุชเชนึ คันตวา, เยน ราชา ปัชโชโต, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา รัญโญ ปัชโชตัสส วิการํ สัลลักเขตวา ราชานํ ปัชโชตํ เอตทโวจ "สัปปึ เทว นิปปจิสสามิ, ตํ เทโว ปิวิสสตีติ. "อลํ ภเณ ชีวก, ยันเต สักกา วินา สัปปินา

---

[1] ยุโรปิยโปตถเก อยํ ปาโฐ น โหติ. [2] อยัมปิ ตัตถ น ทิสสติ.

อโรคํ กาตุํ, ตํ กโรหิ. เชคุจฺฉํ เม สปฺปิ ปฏิกฺกูลนฺติ. อถโข ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส เอตทโหสิ "อิมสฺส โข รญฺโญ ตาทิโส อาพาโธ, น สกฺกา มยา[๑] วินา สปฺปินา อโรคํ กาตุํ. ยนฺนูนาหํ สปฺปึ นิปฺปเจยฺยํ กสาววณฺณํ กสาวคนฺธํ กสาวรสนฺติ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ นานาเภสชฺเชหิ สปฺปึ นิปฺปจิ กสาววณฺณํ กสาวคนฺธํ กสาวรสํ. อถโข ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส เอตทโหสิ "อิมสฺส โข รญฺโญ สปฺปิ ปีตํ ปริณาเมนฺตํ อุทฺเทกํ ทสฺสติ. จณฺฑายํ ราชา ฆาตาเปยฺยาปิ มํ. ยนฺนูนาหํ ปฏิกจฺเจว อาปุจฺเฉยฺยนฺติ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ, เยน ราชา ปชฺโชโต, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ราชานํ ปชฺโชตํ เอตทโวจ "มยํ โข เทว เวชฺชา นาม ตาทิเสน มุหุตฺเตน มูลานิ อุทฺธราม เภสชฺชานิ สํหราม. สาธุ เทโว วาหนาคาเรสุ จ ทฺวาเรสุ จ อาณาเปตุ "เยน วาหเนน ชีวโก อิจฺฉติ, เตน วาหเนน คจฺฉตุ; เยน ทฺวาเรน อิจฺฉติ, เตน ทฺวาเรน คจฺฉตุ; ยํ กาลํ อิจฺฉติ, ตํ กาลํ คจฺฉตุ; ยํ กาลํ อิจฺฉติ, ตํ กาลํ ปวิสตูติ. อถโข ราชา ปชฺโชโต วาหนาคาเรสุ จ ทฺวาเรสุ จ อาณาเปสิ "เยน วาหเนน ชีวโก อิจฺฉติ, เตน วาหเนน คจฺฉตุ; เยน ทฺวาเรน อิจฺฉติ, เตน ทฺวาเรน คจฺฉตุ; ยํ กาลํ อิจฺฉติ, ตํ กาลํ คจฺฉตุ; ยํ กาลํ อิจฺฉติ, ตํ กาลํ ปวิสตูติ. เตน โข ปน สมเยน รญฺโญ ปชฺโชตสฺส ภทฺทวติกา นาม หตฺถินิกา ปญฺญาสโยชนิกา โหติ. อถโข ชีวโก

---

๑ ยุโรปิยโปตฺถเก อยํ ปาโฐ น ปญฺญายติ.

โกมารภัจ์โจ รัญโญ ปัช์โชตัส์ส ตํ สัปปิ อุปนาเมสิ "กสาวํ เทโว ปิวตูติ. อถโข ชีวโก โกมารภัจ์โจ ราชานํ ปัช์โชตํ สัปปิ ปาเยต์วา หัต์ถิสาลํ คันต์วา ภัท์ทวติกาย หัต์ถินิกาย นครัม์หา นิปปติ. อถโข รัญโญ ปัช์โชตัส์ส ตํ สัปปิ ปิตํ ปริณาเมน์ตํ อุท์เทกํ อทาสิ. อถโข ราชา ปัช์โชโต มนุส์เส เอตทโวจ "ทุฏ์เฐน ภเณ ชีวเกน สัปปิ ปายิโตม์หิ. เตนหิ ภเณ ชีวกํ เวช์ชํ วิจินาถาติ. "ภัท์ทวติกาย เทว หัต์ถินิกาย นครัม์หา นิปปโตติ. เตน โข ปน สมเยน รัญโญ ปัช์โชตัส์ส กาโก นาม ทาโส สัฏ์ฐิโยชนิโก โหติ อมนุส์เสน ปฏิจ์จ ชาโต. อถโข ราชา ปัช์โชโต กากํ ทาสํ อาณาเปสิ "คัจ์ฉ ภเณ กาก, ชีวกํ เวช์ชํ นิวัต์เตหิ "ราชา ตํ อาจริย นิวัต์ตาเปตีติ. เอเต โข ภเณ กาก เวช์ชา นาม พหุมายา. มา จัส์ส กิญ์จิ ปฏิค์คเหสีติ. อถโข กาโก ทาโส ชีวกํ โกมารภัจ์จํ อัน์ตรามัค์เค โกสัม์พิยํ สัม์ภาเวสิ ปาตราสํ กโรน์ตํ. อถโข กาโก ทาโส ชีวกํ โกมารภัจ์จํ เอตทโวจ "ราชา ตํ อาจริย นิวัต์ตาเปตีติ. อาคเมหิ ภเณ กาก, ยาว ภุญ์ชามิ.• หัน์ท ภเณ กาก ภุญ์ชัส์สูติ. "อลํ อาจริย, รัญญาม์หิ อาณัต์โต "เอเต โข ภเณ กาก เวช์ชา นาม พหุมายา. มา จัส์ส กิญ์จิ ปฏิค์คเหสีติ. เตน โข ปน สมเยน ชีวโก โกมารภัจ์โจ นเขน เภสัช์ชํ โอลุม์เปต์วา อามลกัญ์จ ขาทติ ปานียัญ์จ ปิวติ. อถโข ชีวโก โกมารภัจ์โจ กากํ ทาสํ

• ยุ. ภุญ์ชาม.

เอตทโวจ "หันท ภเณ กาก อามลกัญจ ขาท ปานียัญจ ปิวัสสูติ. อถโข กาโก ทาโส "อยํ โข เวชโช อามลกัญจ ขาทติ ปานียัญจ ปิวติ, น อรหติ กิญจิ ปาปกํ โหตุนติ อุปัฑฒามลกัญจ ขาทิ ปานียัญจ อปายิ. ตัสส ตํ อุปัฑฒามลกํ ขาทิตํ ตัตเถว นิจฉาเรสิ. อถโข กาโก ทาโส ชีวกํ โกมารภัจจํ เอตทโวจ "อัตถิ เม อาจริย ชีวิตันติ. "มา ภเณ กาก ภายิ. ตวัญเจว อโรโค ภวิสสสิ ราชา จ. จัณโฑ โส ราชา ฆาตาเปยยาปิ มํ, เตนาหํ น นิวัตตามีติ ภัทท วติกํ หัตถินิกํ กากัสส นิยยาเทตวา, เยน ราชคหํ, เตน ปักกามิ; อนุปุพเพน, เยน ราชคหํ เยน ราชา มาคโธ เสนิโย พิมพิสาโร, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา รัญโญ มาคธัสส เสนิยัสส พิมพิสารัสส เอตมัตถํ อาโรเจสิ. "สุฏฐุ ภเณ ชีวก อกาสิ, ยํปิ น นิวัตโต; จัณโฑ โส ราชา ฆาตาเปยยาปิ ตันติ. อถโข ราชา ปัชโชโต อโรโค สมาโน ชีวกัสส โกมารภัจจัสส สันติเก ทูตํ ปาเหสิ "อาคัจฉตุ ชีวโก, วรํ ทัสสามีติ. "อลํ เทว,* อธิการํ เม เทโว สรตูติ. เตน โข ปน สมเยน รัญโญ ปัชโชตัสส สิเวยยกํ ทุสสยุคํ อุปปันนํ โหติ พหุนนํ ทุสสานํ พหุนนํ ทุสสยุคานํ พหุนนํ ทุสสยุคสตานํ พหุนนํ ทุสสยุคสหัสสานํ พหุนนํ ทุสสยุคสตสหัสสานํ อัคคัญจ เสฏฐัญจ ปาโมกขัญจ อุตตมัญจ ปวรัญจ. อถโข ราชา ปัชโชโต ตํ สิเวยยกํ ทุสสยุคํ ชีวกัสส โกมารภัจจัสส ปาเหสิ. อถโข ชีวกัสส โกมารภัจจัสส เอตทโหสิ "อิทํ โข เม สิเวยยกํ ทุสสยุคํ รัญญา

* ยุ. อัยโย.

บัชโชเดน ปหิตํ พหุนํ ทุสสานํ พหุนํ ทุสสยุคานํ พหุนํ ทุสสยุคสตานํ พหุนํ ทุสสยุคสหัสสานํ พหุนํ ทุสสยุคสตสหัสสานํ อัคคัญจ เสฏฐัญจ ปาโมกขัญจ อุตตมัญจ ปวรัญจ. นยิมํ อัญโญ โกจิ บัจจรหติ ปริภุญชิตุํ อัญญัตร เตน ภควตา อรหตา สัมมาสัมพุทเธน รัญญา วา มาคเธน เสนิเยน พิมพิสาเรนาติ.

เตน โข ปน สมเยน ภควโต กาโย โทสาภิสันโน โหติ. อถโข ภควา อายัสมันตํ อานันทํ อามันเตสิ "โทสาภิสันโน โข อานันท ตถาคตัสส กาโย. อิจฉติ ตถาคโต วิเรจนํ ปาตุนติ. อถโข อายัสมา อานันโท, เยน ชีวโก โกมารภัจโจ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ชีวกํ โกมารภัจจํ เอตทโวจ "โทสาภิสันโน โข อาวุโส ชีวก ตถาคตัสส กาโย. อิจฉติ ตถาคโต วิเรจนํ ปาตุนติ. "เตน หิ ภันเต อานันท ภควโต กายํ กติปาหํ สิเนเหถาติ. อถโข อายัสมา อานันโท ภควโต กายํ กติปาหํ สิเนเหตวา, เยน ชีวโก โกมารภัจโจ เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ชีวกํ โกมารภัจจํ เอตทโวจ "สินิทโธ โข อาวุโส ชีวก ตถาคตัสส กาโย. ยัสสทานิ กาลํ มัญญสีติ. อถโข ชีวกัสส โกมารภัจจัสส เอตทโหสิ "น โข เม ตํ ปฏิรูปํ, โยหํ ภควโต โอฬาริกํ วิเรจนํ ทเทยยํ. ยันนูนาหํ ตีณิ อุปปลหัตถานิ นานาเภสัชเชหิ ปริภาเวตวา ตถาคตัสส อุปนาเมยยันติ. อถโข ชีวโก โกมารภัจโจ ตีณิ อุปปลหัตถานิ นานาเภสัชเชหิ ปริภาเวตวา, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา เอกํ อุปปลหัตถํ ภควโต อุปนาเมสิ "อิมํ ภันเต ภควา ปฐมํ อุปปลหัตถํ อุปสิงฆตุ.

อิทํ ภควนฺตํ ทสกฺขตฺตุํ วิเรเจสฺสติ, ทุติยํ อุปฺปลหตฺถํ ภควโต อุปนาเมสิ "อิมํ ภนฺเต ภควา ทุติยํ อุปฺปลหตฺถํ อุปสิงฺฆตุ. อิทํ ภควนฺตํ ทสกฺขตฺตุํ วิเรเจสฺสติ, ตติยํ อุปฺปลหตฺถํ ภควโต อุปนาเมสิ "อิมํ ภนฺเต ภควา ตติยํ อุปฺปลหตฺถํ อุปสิงฺฆตุ. อิทํ ภควนฺตํ ทสกฺขตฺตุํ วิเรเจสฺสติ, เอวํ ภควโต สมตึสาย วิเรจนํ ภวิสฺสตีติ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ ภควโต สมตึสาย วิเรจนํ ทตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ. อถโข ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส พหิทฺวารโกฏฺฐกา นิกฺขนฺตสฺส เอตทโหสิ "มยา โข ภควโต สมตึสาย วิเรจนํ ทินฺนํ, โทสาภิสนฺโน ตถาคตสฺส กาโย, น ภควนฺตํ สมตึสกฺขตฺตุํ วิเรเจสฺสติ, เอกูนตึสกฺขตฺตุํ ภควนฺตํ วิเรเจสฺสติ, อปิจ ภควา วิริตฺโต นหายิสฺสติ, นหาตํ ภควนฺตํ สกึ วิเรเจสฺสติ; เอวํ ภควโต สมตึสาย วิเรจนํ ภวิสฺสตีติ. อถโข ภควา ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส เจตสา เจโตปริวิตกฺกมญฺญาย อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ อามนฺเตสิ "อิธานนฺท ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส พหิทฺวารโกฏฺฐกา นิกฺขนฺตสฺส เอตทโหสิ "มยา โข ภควโต สมตึสาย วิเรจนํ ทินฺนํ, โทสาภิสนฺโน ตถาคตสฺส กาโย, น ภควนฺตํ สมตึสกฺขตฺตุํ วิเรเจสฺสติ, เอกูนตึสกฺขตฺตุํ ภควนฺตํ วิเรเจสฺสติ, อปิจ ภควา วิริตฺโต นหายิสฺสติ, นหาตํ ภควนฺตํ สกึ วิเรเจสฺสติ; เอวํ ภควโต สมตึสาย วิเรจนํ ภวิสฺสตีติ. เตนหานนฺท อุณฺโหทกํ ปฏิยาเทหีติ. "เอวํ ภนฺเตติ โข อายสฺมา อานนฺโท ภควโต ปฏิสฺสุณิตฺวา อุณฺโหทกํ ปฏิยาเทสิ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา

ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมันตํ นิสีทิ; เอกมันตํ นิสินโน โข ชีวโก โกมารภัจโจ ภควันตํ เอตทโวจ "วิริตฺโต ภันเต ภควาติ. "วิริตฺโตมหิ ชีวกาติ. "อิธ มัยหํ ภันเต พหิทฺวารโกฏฺฐกา นิกขันตัสส เอตทโหสิ "มยา โข ภควโต สมตึสาย วิเรจนํ ทินนํ, โทสาภิสันโน ตถาคตัสส กาโย, น ภควันตํ สมตึสักขัตตุํ วิเรเจสสติ, เอกูนตึสักขัตตุํ ภควันตํ วิเรเจสสติ, อปิจ ภควา วิริตฺโต นหายิสสติ, นหาตํ ภควันตํ สกึ วิเรเจสสติ; เอวํ ภควโต สมตึสาย วิเรจนํ ภวิสสตีติ. นหายตุ ภันเต ภควา, นหายตุ สุคโตติ. อถโข ภควา อุณฺโหทกํ นหายิ, นหาตํ ภควันตํ สกึ วิเรเจสิ, เอวํ ภควโต สมตึสาย วิเรจนํ อโหสิ. อถโข ชีวโก โกมารภัจโจ ภควันตํ เอตทโวจ "ยาว ภันเต ภควโต กาโย ปกตัตโต โหติ, อลํ ยูสปิณฑเกนาติ. อถโข ภควโต กาโย น จิรัสเสว ปกตัตโต อโหสิ. อถโข ชีวโก โกมารภัจโจ ตํ สิเวยยกํ ทุสสยุคํ อาทาย, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตฺวา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมันตํ นิสีทิ; เอกมันตํ นิสินโน โข ชีวโก โกมารภัจโจ ภควันตํ เอตทโวจ "เอกาหํ ภันเต ภควันตํ วรํ ยาจามีติ. "อติกกันตวรา โข ชีวก ตถาคตาติ. "ยัญจ ภันเต กัปปติ ยัญจ อนวัชชันติ. "วเทหิ ชีวกาติ. "ภควา ภันเต ปํสุกูลิโก ภิกขุสโฆ จ. อิทํ เม ภันเต สิเวยยกํ ทุสสยุคํ รัญญา ปัชโชเตน ปหิตํ พหุนนํ ทุสสานํ พหุนนํ ทุสสยุคานํ พหุนนํ ทุสสยุคสตานํ พหุนนํ ทุสสยุคสหัสสานํ พหุนนํ ทุสสยุคสตสหัสสานํ อัคคัญจ เสฏฺฐัญจ ปาโมกขัญจ อุตตมัญจ

ปวรญฺจ. ปฏิคฺคณฺหาตุ เม ภนฺเต ภควา สิเวยฺยกํ ทุสฺสยุคํ ภิกฺขุสํฆสฺส จ คหปติจีวรํ อนุชานาตูติ. ปฏิคฺคเหสิ ภควา สิเวยฺยกํ ทุสฺสยุคํ. อถโข ภควา ชีวกํ โกมารภจฺจํ ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสสิ สมาทเปสิ สมุตฺเตเชสิ สมฺปหํเสสิ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ ภควตา ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺสิโต สมาทปิโต สมุตฺเตชิโต สมฺปหํสิโต อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว คหปติจีวรํ. โย อิจฺฉติ, ปํสุกูลิโก โหตุ; โย อิจฺฉติ, คหปติจีวรํ สาทิยตุ. อิตรีตเรน จาหํ ภิกฺขเว สนฺตุฏฺฐึ วณฺเณมีติ.

อสฺโสสุํ โข ราชคเห มนุสฺสา "ภควตา กิร ภิกฺขูนํ คหปติจีวรํ อนุญฺญาตนฺติ. เต จ มนุสฺสา หฏฺฐา อเหสุํ อุทคฺคา "อิทานิ โข มยํ ทานานิ ทสฺสาม ปุญฺญานิ กริสฺสาม; ยโต ภควตา ภิกฺขูนํ คหปติจีวรํ อนุญฺญาตนฺติ. เอกาเหเนว ราชคเห พหูนิ จีวรสหสฺสานิ อุปฺปชฺชึสุ. อสฺโสสุํ โข ชานปทา มนุสฺสา "ภควตา กิร ภิกฺขูนํ คหปติจีวรํ อนุญฺญาตนฺติ. เต จ มนุสฺสา หฏฺฐา อเหสุํ อุทคฺคา "อิทานิ โข มยํ ทานานิ ทสฺสาม ปุญฺญานิ กริสฺสาม, ยโต ภควตา ภิกฺขูนํ คหปติจีวรํ อนุญฺญาตนฺติ. เอกาเหเนว ชนปเทปิ พหูนิ จีวรสหสฺสานิ อุปฺปชฺชึสุ.

เตน โข ปน สมเยน สํฆสฺส ปาวาโร อุปฺปนฺโน โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปาวารนฺติ.

โกเสยฺยปาวาโร อุปฺปนฺโน โหติ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว โกเสยฺยปาวารนฺติ. โกชวํ อุปฺปนฺนํ โหติ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว โกชวนฺติ.

ปฐมภาณวารํ นิฏฺฐิตํ.

เตน โข ปน สมเยน กาสิราชา ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส อฑฺฒกาสิยํ[๑] กมฺพลํ ปาเหสิ อุปฑฺฒกาสีนํ อุปมานํ.[๒] อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ ตํ อฑฺฒกาสิยํ กมฺพลํ อาทาย, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข ชีวโก โกมารภจฺโจ ภควนฺตํ เอตทโวจ "อยํ เม ภนฺเต อฑฺฒกาสิโย กมฺพโล กาสิรญฺญา ปหิโต อุปฑฺฒกาสีนํ อุปมาโน. ปฏิคฺคณฺหาตุ เม ภนฺเต ภควา กมฺพลํ, ยํ มม อสฺส ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขายาติ. ปฏิคฺคเหสิ ภควา กมฺพลํ. อถโข ภควา ชีวกํ โกมารภจฺจํ ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสสิ สมาทเปสิ สมุตฺเตเชสิ สมฺปหํเสสิ. อถโข ชีวโก โกมารภจฺโจ ภควตา ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺสิโต สมาทปิโต สมุตฺเตชิโต สมฺปหํสิโต อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว กมฺพลนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน สงฺฆสฺส อุจฺจาวจานิ จีวรานิ อุปฺปชฺชนฺติ. อถโข ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "กึ นุโข ภควตา จีวรํ อนุญฺญาตํ, กึ อนนุญฺญาตนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ฉ

ยุ. ๑ อฑฺฒกาสิกํ. ๒ ขมมานํ.

จีวรานิ: โขมํ กปฺปาสิกํ โกเสยฺยํ กมฺพลํ สาณํ ภงฺคนฺติ. เตน โข ปน สมเยน เย เต ภิกฺขู คหปติ จีวรํ สาทิยนฺติ, เต กุกฺกุจฺจายนฺตา ปํสุกูลํ น สาทิยนฺติ “เอกํเยว ภควตา จีวรํ อนุญฺญาตํ, น เทฺวติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว คหปติจีวรํ สาทิยนฺเตน ปํสุกูลมฺปิ สาทิตุํ. ตทุภเยน จาหํ ภิกฺขเว สนฺตุฏฺฐึ วณฺเณมีติ.

เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา ภิกฺขู โกสเลสุ ชนปเทสุ อทฺธานมคฺคปฏิปนฺนา โหนฺติ. เอกจฺเจ ภิกฺขู สุสานํ โอกฺกมึสุ ปํสุกูลาย, เอกจฺเจ ภิกฺขู นาคเมสุํ. เย เต ภิกฺขู สุสานํ โอกฺกมึสุ ปํสุกูลาย, เต ปํสุกูลานิ ลภึสุ. เย เต ภิกฺขู นาคเมสุํ, เต เอวมาหํสุ อมฺหากมฺปิ อาวุโส ภาคํ เทถาติ. เต เอวมาหํสุ “น มยํ อาวุโส ตุมฺหากํ ภาคํ ทสฺสาม. กิสฺส ตุมฺเห นาคมิตฺถาติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว นาคเมนฺตานํ นากามา ภาคํ ทาตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา ภิกฺขู โกสเลสุ ชนปเทสุ อทฺธานมคฺคปฏิปนฺนา โหนฺติ. เอกจฺเจ ภิกฺขู สุสานํ โอกฺกมึสุ ปํสุกูลาย, เอกจฺเจ ภิกฺขู อาคเมสุํ. เย เต ภิกฺขู สุสานํ โอกฺกมึสุ ปํสุกูลาย, เต ปํสุกูลานิ ลภึสุ. เย เต ภิกฺขู อาคเมสุํ, เต เอวมาหํสุ “อมฺหากมฺปิ อาวุโส ภาคํ เทถาติ. เต เอวมาหํสุ “น มยํ อาวุโส ตุมฺหากํ ภาคํ ทสฺสาม. กิสฺส ตุมฺเห น โอกฺกมิตฺถาติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. “อนุชานามิ ภิกฺขเว อาคเมนฺตานํ อกามา ภาคํ ทาตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน สมฺพหุลา ภิกฺขู โกสเลสุ ชนปเทสุ อทฺธานมคฺคปฏิปนฺนา โหนฺติ.

เอกัจ์เจ ภิก์ขู ปฐมํ สุสานํ โอก์กมึสุ ปํสุกูลาย, เอกัจ์เจ ภิก์ขู ปัจ์ฉา โอก์กมึสุ. เย เต ภิก์ขู ปฐมํ สุสานํ โอก์กมึสุ ปํสุกูลาย, เต ปํสุกูลานิ ลภึสุ. เย เต ภิก์ขู ปัจ์ฉา โอก์กมึสุ, เต น ลภึสุ. เต เอวมาหํสุ "อัม์หากํปิ อาวุโส ภาคํ เทถาติ. เต เอวมาหํสุ "น มยํ อาวุโส ตุม์หากํ ภาคํ ทัส์สาม. กิส์ส ตุเม์ห ปัจ์ฉา โอก์กมิต์ถาติ. ภควโต เอตมัต์ถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิก์ขเว ปัจ์ฉา โอก์กมัน์ตานํ นากามา ภาคํ ทาตุน์ติ. เตน โข ปน สมเยน สัม์พหุลา ภิก์ขู โกสเลสุ ชนปเทสุ อัท์ธานมัค์คปฏิปัน์นา โหน์ติ. เต สทิสา สุสานํ โอก์กมึสุ ปํสุกูลาย. เอกัจ์เจ ภิก์ขู ปํสุกูลานิ ลภึสุ, เอกัจ์เจ ภิก์ขู น ลภึสุ. เย เต ภิก์ขู น ลภึสุ, เต เอวมาหํสุ "อัม์หากํปิ อาวุโส ภาคํ เทถาติ. เต เอวมาหํสุ "น มยํ อาวุโส ตุม์หากํ ภาคํ ทัส์สาม. กิส์ส ตุเม์ห น ลภิต์ถาติ. ภควโต เอตมัต์ถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิก์ขเว สทิสานํ โอก์กมัน์ตานํ อกามา ภาคํ ทาตุน์ติ. เตน โข ปน สมเยน สัม์พหุลา ภิก์ขู โกสเลสุ ชนปเทสุ อัท์ธานมัค์คปฏิปัน์นา โหน์ติ. เต กติกํ กัต์วา สุสานํ โอก์กมึสุ ปํสุกูลาย. เอกัจ์เจ ภิก์ขู ปํสุกูลานิ ลภึสุ, เอกัจ์เจ น ลภึสุ. เย เต ภิก์ขู น ลภึสุ, เต เอวมาหํสุ "อัม์หากํปิ อาวุโส ภาคํ เทถาติ. เต เอวมาหํสุ "น มยํ อาวุโส ตุม์หากํ ภาคํ ทัส์สาม. กิส์ส ตุเม์ห น ลภิต์ถาติ. ภควโต เอตมัต์ถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิก์ขเว กติกํ กัต์วา โอก์กมัน์ตานํ อกามา

ภาคํ ทาตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน มนุสฺสา จีวรํ อาทาย อารามํ อาคจฺฉนฺติ. เต ปฏิคฺคาหกํ อลภมานา ปฏิหรนฺติ. จีวรํ ปริตฺตํ อุปฺปชฺชติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคตํ ภิกฺขุํ จีวรปฏิคฺคาหกํ สมฺมนฺนิตุํ, โย น ฉนฺทาคตึ คจฺเฉยฺย น โทสาคตึ คจฺเฉยฺย น โมหาคตึ คจฺเฉยฺย น ภยาคตึ คจฺเฉยฺย คหิตาคหิตญฺจ ชาเนยฺย. เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมฺมนฺนิตพฺโพ. ปฐมํ ภิกฺขุ ยาจิตพฺโพ, ยาจิตฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สํโฆ ญาเปตพฺโพ "สุณาตุ เม ภนฺเต สํโฆ. ยทิ สํฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สํโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ จีวรปฏิคฺคาหกํ สมฺมนฺเนยฺย. เอสา ญตฺติ. สุณาตุ เม ภนฺเต สํโฆ. สํโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ จีวรปฏิคฺคาหกํ สมฺมนฺนติ. ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน จีวรปฏิคฺคาหกสฺส สมฺมติ, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺย. สมฺมโต สํเฆน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ จีวรปฏิคฺคาหโก. ขมติ สํฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี. เอวเมตํ ธารยามีติ.

เตน โข ปน สมเยน จีวรปฏิคฺคาหกา ภิกฺขู จีวรํ ปฏิคฺคเหตฺวา ตตฺเถว อุชฺฌิตฺวา ปกฺกมนฺติ. จีวรํ นสฺสติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคตํ ภิกฺขุํ จีวรนิทาหกํ สมฺมนฺนิตุํ, โย น ฉนฺทาคตึ คจฺเฉยฺย น โทสาคตึ คจฺเฉยฺย น โมหาคตึ คจฺเฉยฺย น ภยาคตึ คจฺเฉยฺย นิหิตานิหิตญฺจ ชาเนยฺย. เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมฺมนฺนิตพฺโพ. ปฐมํ ภิกฺขุ ยาจิตพฺโพ,

ยาจิต๎วา พ๎ยัต๎เตน ภิก๎ขุนา ปฏิพเลน สํโฆ ญาเปตัพ๎โพ: สุณาตุ เม ภัน๎เต สํโฆ: ยทิ สํฆัส๎ส ปัต๎ตกัล๎ลํ, สํโฆ อิต๎ถัน๎นามํ ภิก๎ขุํ จีวรนิทาหกํ สัม๎มัน๎เนย๎ย. เอสา ญัต๎ติ. สุณาตุ เม ภัน๎เต สํโฆ: สํโฆ อิต๎ถัน๎นามํ ภิก๎ขุํ จีวรนิทาหกํ สัม๎มัน๎นติ. ยัส๎สายัส๎มโต ขมติ อิต๎ถัน๎นามัส๎ส ภิก๎ขุโน จีวรนิทาหกัส๎ส สัม๎มติ, โส ตุณ๎หัส๎ส; ยัส๎ส นัก๎ขมติ, โส ภาเสย๎ย. สัม๎มโต สํเฆน อิต๎ถัน๎นาโม ภิก๎ขุ จีวรนิทาหโก. ขมติ สํฆัส๎ส, ตัส๎มา ตุณ๎หี. เอวเมตํ ธารยามีติ.

เตน โข ปน สมเยน จีวรนิทาหกา ภิก๎ขู มัณ๎ฑเปปิ รุก๎ขมูเลปิ นิม๎พโกเสปิ อัช๎โฌกาเสปิ จีวรํ นิทหัน๎ติ. อุน๎ทุเรหิปิ อุปจิกาหิปิ ขัช๎ชัน๎ติ. ภควโต เอตมัต๎ถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิก๎ขเว ภัณ๎ฑาคารํ สัม๎มัน๎นิตุํ, ยํ สํโฆ อากังขติ วิหารํ วา อัฑ๎ฒโยคํ วา ปาสาทํ วา หัม๎มิยํ วา คุหํ วา. เอวัญ๎จ ปน ภิก๎ขเว สัม๎มัน๎นิตัพ๎โพ. พ๎ยัต๎เตน ภิก๎ขุนา ปฏิพเลน สํโฆ ญาเปตัพ๎โพ "สุณาตุ เม ภัน๎เต สํโฆ: ยทิ สํฆัส๎ส ปัต๎ตกัล๎ลํ, สํโฆ อิต๎ถัน๎นามํ วิหารํ ภัณ๎ฑาคารํ สัม๎มัน๎เนย๎ย. เอสา ญัต๎ติ. สุณาตุ เม ภัน๎เต สํโฆ: สํโฆ อิต๎ถัน๎นามํ วิหารํ ภัณ๎ฑาคารํ สัม๎มัน๎นติ. ยัส๎สายัส๎มโต ขมติ อิต๎ถัน๎นามัส๎ส วิหารัส๎ส ภัณ๎ฑาคารัส๎ส สัม๎มติ, โส ตุณ๎หัส๎ส; ยัส๎ส นัก๎ขมติ, โส ภาเสย๎ย. สัม๎มโต สํเฆน อิต๎ถัน๎นาโม วิหาโร ภัณ๎ฑาคารํ. ขมติ สํฆัส๎ส, ตัส๎มา ตุณ๎หี. เอวเมตํ ธารยามีติ.

เตน โข ปน สมเยน สํฆัส๎ส ภัณ๎ฑาคาเร จีวรํ อคุต๎ตํ โหติ. ภควโต เอตมัต๎ถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิก๎ขเว ปัญ๎จหังเคหิ

สมนฺนาคตํ ภิกฺขุํ ภณฺฑาคาริกํ สมฺมนฺนิตุํ. โย น ฉนฺทาคตึ คจฺเฉยฺย น โทสาคตึ คจฺเฉยฺย น โมหาคตึ คจฺเฉยฺย น ภยาคตึ คจฺเฉยฺย คุตฺตาคุตฺตญฺจ ชาเนยฺย. เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมฺมนฺนิตพฺโพ. ปฐมํ ภิกฺขุ ยาจิตพฺโพ, ยาจิตฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สงฺโฆ ญาเปตพฺโพ: สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. ยทิ สงฺฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ ภณฺฑาคาริกํ สมฺมนฺเนยฺย. เอสา ญตฺติ. สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ ภณฺฑาคาริกํ สมฺมนฺนติ. ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน ภณฺฑาคาริกสฺส สมฺมติ, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺย. สมฺมโต สงฺเฆน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ภณฺฑาคาริโก. ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี. เอวเมตํ ธารยามีติ.

เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู ภณฺฑาคาริกํ วุฏฺฐาเปนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว ภณฺฑาคาริโก วุฏฺฐาเปตพฺโพ. โย วุฏฺฐาเปยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ.

เตน โข ปน สมเยน สงฺฆสฺส ภณฺฑาคาเร จีวรํ อุสฺสนฺนํ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สมฺมุขีภูเตน สงฺเฆน ภาเชตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน สพฺโพ สงฺโฆ จีวรํ ภาเชนฺโต โกลาหลํ อกาสิ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคตํ ภิกฺขุํ จีวรภาชกํ สมฺมนฺนิตุํ, โย น ฉนฺทาคตึ คจฺเฉยฺย น โทสาคตึ คจฺเฉยฺย น โมหาคตึ คจฺเฉยฺย น ภยาคตึ คจฺเฉยฺย ภาชิตาภาชิตญฺจ ชาเนยฺย. เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สมฺมนฺนิตพฺโพ.

ปฐมํ ภิกฺขุ ยาจิตพฺโพ, ยาจิตฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สํโฆ ญาเปตพฺโพ: สุณาตุ เม ภนฺเต สํโฆ. ยทิ สํฆสฺส ปตฺตกลฺลํ, สํโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ จีวรภาชกํ สมฺมนฺเนยฺย. เอสา ญตฺติ. สุณาตุ เม ภนฺเต สํโฆ. สํโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ จีวรภาชกํ สมฺมนฺนติ. ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน จีวรภาชกสฺส สมฺมติ, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺย. สมฺมโต สํเฆน อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุจีวรภาชโก. ขมติ สํฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี. เอวเมตํ ธารยามีติ. อถโข จีวรภาชกานํ ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "กถํ นุโข จีวรํ ภาเชตพฺพนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปฐมํ อุจฺจินิตฺวา ตุลยิตฺวา วณฺณาวณฺณํ กตฺวา ภิกฺขู คเณตฺวา วคฺคํ พนฺธิตฺวา จีวรปฏิวีสํ ฐเปตุนฺติ. อถโข จีวรภาชกานํ ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "กถํ นุโข สามเณรานํ จีวรปฏิวีโส ทาตพฺโพติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สามเณรานํ อุปฑฺฒปฏิวีสํ ทาตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ สเกน ภาเคน อุตฺตริตุกาโม โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อุตฺตรนฺตสฺส สกํ ภาคํ ทาตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อติเรกภาเคน อุตฺตริตุกาโม โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อนุกฺเขเป ทินฺเน อติเรกภาคํ ทาตุนฺติ. อถโข จีวรภาชกานํ ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "กถํ นุโข จีวรปฏิวีโส ทาตพฺโพ, อาคตปฏิปาฏิยา นุโข, อุทาหุ ยถาวุฑฺฒนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว

วิกลเก โตเสตฺวา กุสปาตํ กาตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู ฉกเณนปิ ปณฺฑุมตฺติกายปิ จีวรํ รเชนฺติ. จีวรํ ทุพฺพณฺณํ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ฉ รชนานิ: มูลรชนํ ขนฺธรชนํ ตจรชนํ ปตฺตรชนํ ปุปฺผรชนํ ผลรชนนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู สีตูทกาย[๑] จีวรํ รเชนฺติ. จีวรํ ทุคฺคนฺธํ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว รชนํ ปจิตุํ จูฬิรชนกุมฺภินฺติ. รชนํ อุตฺตริยติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อุตฺตราฬุํ[๒] พนฺธิตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู น ชานนฺติ รชนํ ปกฺกํ วา อปกฺกํ วา. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว อุทเก วา นขปิฏฺฐิกาย วา เถวกํ ทาตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู รชนํ โอโรเปนฺตา กุมฺภึ อาวิญฺฉนฺติ, กุมฺภี ภิชฺชติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว รชนุฬุงฺกํ ทณฺฑกถาลิกนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขูนํ รชนภาชนํ น สํวิชฺชติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว รชนโกลมฺพํ รชนฆฏนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู ปาติยาปิ ปตฺเตปิ จีวรํ มทฺทนฺติ. จีวรํ ปริภิชฺชติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว รชนโทณิกนฺติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู ฉมายํ จีวรํ ปตฺถรนฺติ, จีวรํ ปํสุกิตํ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ติณสนฺถารกนฺติ. ติณสนฺถารโก อุปจิกาหิ ขชฺชติ. ภควโต.

๑ ยุ. สีตุนฺนกาย. ๒ ยุ. อุตฺตราฬุมฺปิ.

เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว จีวรวํสํ จีวรรัชชุนติ. มัชเฌน ลัคเคนติ, รชนํ อุภโต คลติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว กัณเณ พันธิตุนติ. กัณโณ ชีรติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว กัณณสุตตกันติ. รชนํ เอกโต คลติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว สัมปริวัตตกํ สัมปริวัตตกํ รเชตุํ น จ อัจฉินเน เถเว ปักกมิตุนติ. เตน โข ปน สมเยน จีวรํ ปัตถินนํ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว อุทเก โอสาเทตุนติ. เตน โข ปน สมเยน จีวรํ ผรุสํ โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว ปาณินา อาโกเฏตุนติ.

เตน โข ปน สมเยน ฉัพพัคคิยา ภิกขู อัจฉินนกานิ จีวรานิ ธาเรนติ ทันตกสาวานิ ธาเรนติ. มนุสสา อุชฌายันติ ขิยันติ วิปาเจนติ.[๑] ภิกขู[๒] ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกขเว อัจฉินนกานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ; โย ธาเรยย, อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ.

อถโข ภควา ราชคเห ยถาภิรันตํ วิหริตวา, เยน ทักขิณาคิริ, เตน จาริกํ ปักกามิ. อัททสา โข ภควา มาคธเขตตํ[๓] อัจจิพัทธํ ปาลิพัทธํ มริยาทพัทธํ สิงฆาฏกพัทธํ;[๔] ทิสวาน อายัสมันตํ อานันทํ อามันเตสิ "ปัสสสิ โน ตวํ อานันท มาคธเขตตํ อัจจิพัทธํ

---

๑ อิโต ปรํ ยุโรปิยโปตถเก "เสยยถาปิ นาม คิหี กามโภคิโนติ ทิสสติ.

๒ ตัตถายํ ปาโฐ น โหติ. ยุ. ๓ มคธเขตตํ.

๔ อัจจิพันธํ ปาลิพันธํ มริยาทพันธํ สิงฆาฏกพันธํ.

ปาลิพทฺธํ มริยาทพทฺธํ สิงฺฆาฏกพทฺธนฺติ. "เอวํ ภนฺเตติ. "อุสฺสหสิ ตฺวํ อานนฺท ภิกฺขูนํ เอวรูปานิ จีวรานิ สํวิทหิตุนฺติ. "อุสฺสหามิ ภควาติ. อถโข ภควา ทกฺขิณาคิรสฺมึ ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา ปุนเทว ราชคหํ ปจฺจาคจฺฉิ. อถโข อายสฺมา อานนฺโท สมฺพหุลานํ ภิกฺขูนํ จีวรานิ สํวิทหิตฺวา, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ "ปสฺสตุ เม ภนฺเต ภควา จีวรานิ สํวิทหิตานีติ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ปณฺฑิโต ภิกฺขเว อานนฺโท, มหาปญฺโญ ภิกฺขเว อานนฺโท; ยตฺร หิ นาม มยา สํขิตฺเตน ภาสิตสฺส วิตฺถาเรน อตฺถํ อาชานิสฺสติ; กุสิมฺปิ นาม กริสฺสติ, อฑฺฒกุสิมฺปิ นาม กริสฺสติ, มณฺฑลมฺปิ นาม กริสฺสติ, อฑฺฒมณฺฑลมฺปิ นาม กริสฺสติ, วิวฏฺฏมฺปิ นาม กริสฺสติ, อนุวิวฏฺฏมฺปิ นาม กริสฺสติ, คีเวยฺยกมฺปิ นาม กริสฺสติ, ชํเฆยฺยกมฺปิ นาม กริสฺสติ, พาหนฺตมฺปิ นาม กริสฺสติ, ฉินฺนกญฺจ ภวิสฺสติ สตฺถลูขํ สมณสารุปฺปํ ปจฺจตฺถิกานญฺจ อนภิชฺฌิตํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว ฉินฺนกํ สํฆาฏึ ฉินฺนกํ อุตฺตราสงฺคํ ฉินฺนกํ อนฺตรวาสกนฺติ.

อถโข ภควา ราชคเห ยถาภิรนฺตํ วิหริตฺวา, เยน เวสาลี, เตน จาริกํ ปกฺกามิ; อทฺทสา โข ภควา อนฺตรา จ ราชคหํ อนฺตรา จ เวสาลึ อทฺธานมคฺคปฏิปนฺโน สมฺพหุเล ภิกฺขู จีวเรหิ อุพฺภณฺฑิกเต สีเสปิ จีวรภิสึ กริตฺวา ขนฺเธปิ จีวรภิสึ กริตฺวา กฏิยาปิ จีวรภิสึ กริตฺวา อาคจฺฉนฺเต; ทิสฺวาน ภควโต เอตทโหสิ "อติลหุํ โข อิเม โมฆปุริสา จีวเร พาหุลฺลาย อาวตฺตา. ยนฺนูนาหํ

ภิกฺขูนํ จีวเร สีมํ พนฺเธยฺยํ มริยาทํ ฐเปยฺยนฺติ. อถโข ภควา อนุปุพฺเพน จาริกํ จรมาโน, เยน เวสาลี, ตทวสริ. ตตฺร สุทํ ภควา เวสาลิยํ วิหรติ โคตมเก เจติเย. เตน โข ปน สมเยน ภควา สีตาสุ เหมนฺติกาสุ รตฺตีสุ อนฺตรฏฺฐกาสุ หิมปาตสมเย รตฺตึ อชฺโฌกาเส เอกจีวโร นิสีทิ, น ภควนฺตํ สีตํ อโหสิ;[๑] นิกฺขนฺเต ปฐเม ยาเม สีตํ ภควนฺตํ อโหสิ, ทุติยํ ภควา จีวรํ ปารุปิ, น ภควนฺตํ สีตํ อโหสิ; นิกฺขนฺเต มชฺฌิเม ยาเม สีตํ ภควนฺตํ อโหสิ, ตติยํ ภควา จีวรํ ปารุปิ, น ภควนฺตํ สีตํ อโหสิ; นิกฺขนฺเต ปจฺฉิเม ยาเม อุทฺธเต อรุเณ นนฺทิมุขิยา รตฺติยา สีตํ ภควนฺตํ อโหสิ, จตุตฺถํ ภควา จีวรํ ปารุปิ, น ภควนฺตํ สีตํ อโหสิ. อถโข ภควโต เอตทโหสิ "เยปิ โข เต กุลปุตฺตา อิมสฺมึ ธมฺมวินเย สีตาลุกา สีตภีรุกา, เตปิ สกฺโกนฺติ ติจีวเรน ยาเปตุํ. ยนฺนูนาหํ ภิกฺขูนํ จีวเร สีมํ พนฺเธยฺยํ มริยาทํ ฐเปยฺยํ ติจีวรํ อนุชาเนยฺยนฺติ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อิธาหํ ภิกฺขเว อนฺตรา จ ราชคหํ อนฺตรา จ เวสาลึ อทฺธานมคฺคปฏิปนฺโน อทฺทสํ สมฺพหุเล ภิกฺขู จีวเรหิ อุพฺภณฺฑิกเต สีเสปิ จีวรภิสึ กริตฺวา ขนฺเธปิ จีวรภิสึ กริตฺวา กฏิยาปิ จีวรภิสึ กริตฺวา อาคจฺฉนฺเต; ทิสฺวาน เม เอตทโหสิ "อติลหุํ โข อิเม โมฆปุริสา จีวเร พาหุลฺลาย อาวตฺตา. ยนฺนูนาหํ

๑ น ภควนฺตํ สีตํ อโหสีติ: ภควโต สีตํ นาโหสีติ อฏฺฐกถา.

ภิกฺขูนํ จีวเร สีมํ พนฺเธยฺยํ มริยาทํ ฐเปยฺยนฺติ. อิธาหํ ภิกฺขเว สีตาสุ เหมนฺติกาสุ รตฺตีสุ อนฺตรฏฺฐกาสุ หิมปาตสมเย รตฺตึ อชฺโฌกาเส เอกจีวโร นิสีทึ, น มํ สีตํ อโหสิ; นิกฺขนฺเต ปฐเม ยาเม สีตํ มํ อโหสิ, ทุติยาหํ จีวรํ ปารุปึ, น มํ สีตํ อโหสิ; นิกฺขนฺเต มชฺฌิเม ยาเม สีตํ มํ อโหสิ, ตติยาหํ จีวรํ ปารุปึ, น มํ สีตํ อโหสิ; นิกฺขนฺเต ปจฺฉิเม ยาเม อุทฺธเต อรุเณ นนฺทิมุขิยา รตฺติยา สีตํ มํ อโหสิ, จตุตฺถาหํ จีวรํ ปารุปึ, น มํ สีตํ อโหสิ. ตสฺส มยฺหํ ภิกฺขเว เอตทโหสิ "เยปิ โข เต กุลปุตฺตา อิมสฺมึ ธมฺมวินเย สีตาลุกา สีตภีรุกา, เตปิ สกฺโกนฺติ ติจีวเรน ยาเปตุํ. ยนฺนูนาหํ ภิกฺขูนํ จีวเร สีมํ พนฺเธยฺยํ มริยาทํ ฐเปยฺยํ ติจีวรํ อนุชาเนยฺยนฺติ. อนุชานามิ ภิกฺขเว ติจีวรํ ทฺวิคุณํ สงฺฆาฏึ, เอกจฺจิยํ อุตฺตราสงฺคํ, เอกจฺจิยํ อนฺตรวาสกนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู "ภควตา ติจีวรํ อนุญฺญาตนฺติ อญฺเญเนว ติจีวเรน คามํ ปวิสนฺติ อญฺเญเนว ติจีวเรน อาราเม อจฺฉนฺติ อญฺเญเนว ติจีวเรน นหานํ โอตรนฺติ. เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขู อติเรกจีวรํ ธาเรสฺสนฺตีติ. อถโข เต ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "น ภิกฺขเว อติเรกจีวรํ ธาเรตพฺพํ; โย ธาเรยฺย, ยถาธมฺโม กาเรตพฺโพติ. เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต อานนฺทสฺส อติเรกจีวรํ อุปฺปนฺนํ

โหติ. อายัส๎มา จ อานันโท ตํ จีวรํ อายัส๎มโต สาริปุตตัสส ทาตุกาโม โหติ. อายัส๎มา จ สาริปุตโต สาเกเต วิหรติ. อถโข อายัส๎มโต อานันทัสส เอตทโหสิ "ภควตา ปัญญัตตํ "น อติเรกจีวรํ ธาเรตัพพันติ, อิทัญจ เม อติเรกจีวรํ อุปปันนํ, อหัญจิมํ จีวรํ อายัส๎มโต สาริปุตตัสส ทาตุกาโม, อายัส๎มา จ สาริปุตโต สาเกเต วิหรติ. กถํ นุโข มยา ปฏิปัชชิตัพพันติ. อถโข อายัส๎มา อานันโท ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสิ. "กีวจิรํ ปนานันท สาริปุตโต อาคัจฉิสสตีติ. "นวมํ วา ภควา ทิวสํ ทสมํ วาติ. อถโข ภควา เอตัส๎มึ นิทาเน เอตัส๎มึ ปกรเณ ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "อนุชานามิ ภิกขเว ทสาหปรมํ อติเรกจีวรํ ธาเรตุนติ. เตน โข ปน สมเยน ภิกขูนํ อติเรกจีวรํ อุปปันนํ โหติ. อถโข ภิกขูนํ เอตทโหสิ "กถํ นุโข อัม๎เหหิ อติเรกจีวเร ปฏิปัชชิตัพพันติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกขเว อติเรกจีวรํ วิกัปเปตุนติ.

อถโข ภควา เวสาลิยํ ยถาภิรันตํ วิหริตวา, เยน พาราณสี, เตน จาริกํ ปักกามิ; อนุปุพเพน จาริกํ จรมาโน, เยน พาราณสี, ตทวสริ. ตัต๎ร สุทํ ภควา พาราณสิยํ วิหรติ อิสิปตเน มิคทาเย. เตน โข ปน สมเยน อัญญตรัสส ภิกขุโน อันตรวาสโก ฉิทโท โหติ. อถโข ตัสส ภิกขุโน เอตทโหสิ "ภควตา ติจีวรํ อนุญญาตํ ทวิคุณา สังฆาฏิ, เอกัจจิโย อุตตราสังโค, เอกัจจิโย อันตรวาสโก. อยัญจ เม อันตรวาสโก ฉิทโท. ยันนูนาหํ อัคคฬํ อัจฉุเปยยํ;

• ยุโรปีปโปตถเก อยํ ปาโฐ น โหติ.

สมัน์ตโต ทุปัฏ์ฏํ ภวิส์สติ, มัช์เฌ เอกัจ์จิยัน์ติ. อถโข โส ภิก์ขุ อัค์คฬํ อัจ์ฉุเปสิ. อัท์ทสา โข ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณ์ฑัน์โต ตํ ภิก์ขุํ อัค์คฬํ อัจ์ฉุเปน์ตํ; ทิส์วาน, เยน โส ภิก์ขุ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ตํ ภิก์ขุํ เอตทโวจ "กึ ต์วํ ภิก์ขุ กโรสีติ. "อัค์คฬํ ภควา อัจ์ฉุเปมีติ. "สาธุ สาธุ ภิก์ขุ, สาธุ โข ต์วํ ภิก์ขุ อัค์คฬํ อัจ์ฉุเปสีติ. อถโข ภควา เอต์ส์มึ นิทาเน เอต์ส์มึ ปกรเณ ธัม์มึ กถํ กัต์วา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "อนุชานามิ ภิก์ขเว อหตานํ ทุส์สานํ อหตกัป์ปานํ ท์วิคุณํ สํฆาฏึ, เอกัจ์จิยํ อุต์ตราสังคํ, เอกัจ์จิยํ อัน์ตรวาสกํ, อุตุท์ธตานํ ทุส์สานํ จตุคุณํ สํฆาฏึ, ท์วิคุณํ อุต์ตราสังคํ, ท์วิคุณํ อัน์ตรวาสกํ; ปํสุกูเล ยาวทัต์ถํ, ปาปณิเก อุส์สาโห กรณีโย. อนุชานามิ ภิก์ขเว อัค์คฬํ ตุน์นํ โอวัฏ์ฏิกํ กัณ์ฑุสกํ ทัฬ์หีกัม์มัน์ติ.

อถโข ภควา พาราณสิยํ ยถาภิรัน์ตํ วิหริต์วา, เยน สาวัต์ถี, เตน จาริกํ ปัก์กามิ; อนุปุพ์เพน จาริกํ จรมาโน, เยน สาวัต์ถี, ตทวสริ. ตัต์ร สุทํ ภควา สาวัต์ถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม. อถโข วิสาขา มิคารมาตา, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทิ. เอกมัน์ตํ นิสิน์นํ โข วิสาขํ มิคารมาตรํ ภควา ธัม์มิยา กถาย สัน์ทัส์เสสิ สมาทเปสิ สมุต์เตเชสิ สัม์ปหํเสสิ. อถโข วิสาขา มิคารมาตา ภควตา ธัม์มิยา กถาย สัน์ทัส์สิตา สมาทปิตา สมุต์เตชิตา สัม์ปหํสิตา ภควัน์ตํ เอตทโวจ "อธิวาเสตุ เม ภัน์เต ภควา ส์วาตนาย ภัต์ตํ สัท์ธึ ภิก์ขุสํเฆนาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณ์หีภาเวน. อถโข วิสาขา มิคารมาตา

ภควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ. เตน โข ปน สมเยน ตสฺสา รตฺติยา อจฺจเยน จาตุทฺทีปิโก มหาเมโฆ ปาวสฺสิ. อถโข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ยถา ภิกฺขเว เชตวเน วสฺสติ, เอวํ จตูสุ ทีเปสุ วสฺสติ. โอวสฺสาเปถ ภิกฺขเว กายํ. อยํ ปจฺฉิมโก จาตุทฺทีปิโก มหาเมโฆติ. "เอวํ ภนฺเตติ โข เต ภิกฺขู ภควโต ปฏิสฺสุณิตฺวา นิกฺขิตฺตจีวรา กายํ โอวสฺสาเปนฺติ. อถโข วิสาขา มิคารมาตา ปณีตํ ขาทนียํ โภชนียํ ปฏิยาทาเปตฺวา ทาสึ อาณาเปสิ "คจฺฉ เช, อารามํ คนฺตฺวา กาลํ อาโรเจหิ "กาโล ภนฺเต, นิฏฺฐิตํ ภตฺตนฺติ. "เอวํ อยฺเยติ โข สา ทาสี วิสาขาย มิคารมาตุยา ปฏิสฺสุณิตฺวา อารามํ คนฺตฺวา อทฺทสฺส ภิกฺขู นิกฺขิตฺตจีวเร กายํ โอวสฺสาเปนฺเต; ทิสฺวาน "นตฺถิ อาราเม ภิกฺขู, อาชีวกา กายํ โอวสฺสาเปนฺตีติ, เยน วิสาขา มิคารมาตา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา วิสาขํ มิคารมาตรํ เอตทโวจ "นตฺถยฺเย อาราเม ภิกฺขู, อาชีวกา กายํ โอวสฺสาเปนฺตีติ. อถโข วิสาขาย มิคารมาตุยา ปณฺฑิตาย วิยตฺตาย เมธาวินิยา เอตทโหสิ "นิสฺสํสยํ โข อยฺยา นิกฺขิตฺตจีวรา กายํ โอวสฺสาเปนฺติ. สายํ พาลา มญฺญิตฺถ "นตฺถิ อาราเม ภิกฺขู, อาชีวกา กายํ โอวสฺสาเปนฺตีติ. ทาสึ อาณาเปสิ "คจฺฉ เช, อารามํ คนฺตฺวา กาลํ อาโรเจหิ "กาโล ภนฺเต, นิฏฺฐิตํ ภตฺตนฺติ. อถโข เต ภิกฺขู คตฺตานิ สีตึกริตฺวา กลฺลกายา จีวรานิ คเหตฺวา ยถาวิหารํ ปวิสึสุ. อถโข สา ทาสี อารามํ คนฺตฺวา ภิกฺขู อปสฺสนฺตี "นตฺถิ อาราเม

ภิกฺขู, สุญฺโญ อาราโมติ, เยน วิสาขา มิคารมาตา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา วิสาขํ มิคารมาตรํ เอตทโวจ "นตฺถยฺเย อาราเม ภิกฺขู, สุญฺโญ อาราโมติ. อถโข วิสาขาย มิคารมาตุยา ปณฺฑิตาย วิยตฺตาย เมธาวินิยา เอตทโหสิ "นิสฺสํสยํ โข อยฺยา คตฺตานิ สีติกริตฺวา กิลฺลกายา จีวรานิ คเหตฺวา ยถาวิหารํ ปวิฏฺฐา. สายํ ทาสี อมญฺญิตฺถ "นตฺถิ อาราเม ภิกฺขู, สุญฺโญ อาราโมติ, ปุน ทาสี อาณาเปสิ "คจฺฉ เช, อารามํ คนฺตฺวา กาลํ อาโรเจหิ "กาโล ภนฺเต, นิฏฺฐิตํ ภตฺตนฺติ. อถโข ภควา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "สนฺนหถ ภิกฺขเว ปตฺตจีวรํ, กาโล ภตฺตสฺสาติ. "เอวํ ภนฺเตติ โข เต ภิกฺขู ภควโต ปจฺจสฺโสสุํ. อถโข ภควา ปุพฺพณฺหสมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย, เสยฺยถาปิ นาม พลวา ปุริโส สมฺมิญฺชิตํ วา พาหํ ปสาเรยฺย ปสาริตํ วา พาหํ สมฺมิญฺเชยฺย, เอวเมว เชตวเน อนฺตรหิโต วิสาขาย มิคารมาตุยา โกฏฺฐเก ปาตุรโหสิ, นิสีทิ ภควา ปญฺญตฺเต อาสเน สทฺธึ ภิกฺขุสํเฆน. อถโข วิสาขา มิคารมาตา "อจฺฉริยํ วต โภ, อพฺภุตํ วต โภ, ตถาคตสฺส มหิทฺธิกตา มหานุภาวตา, ยตฺร หิ นาม ชณฺณุกมตฺเตสุปิ โอเฆสุ วตฺตมาเนสุ[๑] กฏิมตฺเตสุปิ โอเฆสุ วตฺตมาเนสุ น หิ นาม เอกภิกฺขุสฺสาปิ ปาทา วา จีวรานิ วา อลฺลานิ ภวิสฺสนฺตีติ หฏฺฐา อุทคฺคา พุทฺธปฺปมุขํ ภิกฺขุสํฆํ ปณีเตน ขาทนีเยน โภชนีเยน สหตฺถา สนฺตปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภุตฺตาวึ โอนีตปตฺตปาณึ เอกมนฺตํ นิสีทิ;

---

๑ ยุ. ปวตฺตมาเนสุ.

เอกมันตํ นิสินนา โข วิสาขา มิคารมาตา ภควันตํ เอตทโวจ "อัฏฐาหํ ภันเต ภควันตํ วรานิ ยาจามีติ. "อติกกันตวรา โข วิสาเข ตถาคตาติ. "ยานิ จ ภันเต กัปปันติ ยานิ จ อนวัชชานีติ. "วเทหิ วิสาเขติ. "อิจฉามหํ ภันเต สํฆัสส ยาวชีวํ วัสสิกสาฏิกํ ทาตุํ อาคันตุกภัตตํ ทาตุํ คมิกภัตตํ ทาตุํ คิลานภัตตํ ทาตุํ คิลานุปัฏฐากภัตตํ ทาตุํ คิลานเภสัชชํ ทาตุํ ธุวยาคุํ ทาตุํ ภิกขุนีสํฆัสส อุทกสาฏิกํ ทาตุนติ. "กึ ปน ตวํ วิสาเข อัตถวสํ สัมปัสสมานา ตถาคตํ อัฏฐ วรานิ ยาจสีติ. "อิธาหํ ภันเต ทาสึ อาณาเปสึ "คัจฉ เช, อารามํ คันตวา กาลํ อาโรเจหิ "กาโล ภันเต, นิฏฐิตํ ภัตตันติ. อถโข สา ภันเต ทาสี อารามํ คันตวา อัททสส ภิกขู นิกขิตตจีวเร กายํ โอวัสสาเปนเต; ทิสวาน "นัตถิ อาราเม ภิกขู, อาชีวกา กายํ โอวัสสาเปนตีติ, เยนาหํ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา มํ เอตทโวจ "นัตถัยเย อาราเม ภิกขู, อาชีวกา กายํ โอวัสสาเปนตีติ. อสุจิ ภันเต นัคคิยํ เชคุจฉํ ปฏิกกูลํ. อิมาหํ ภันเต อัตถวสํ สัมปัสสมานา อิจฉามิ สํฆัสส ยาวชีวํ วัสสิกสาฏิกํ ทาตุํ. ปุน จ ปรํ ภันเต อาคันตุโก ภิกขุ น วีถิกุสโล น โคจรกุสโล กิลันโต ปิณฑาย จรติ. โส เม อาคันตุกภัตตํ ภุญชิตวา วีถิกุสโล โคจรกุสโล อกิลันโต ปิณฑาย จริสสติ. อิมาหํ ภันเต อัตถวสํ สัมปัสสมานา อิจฉามิ สํฆัสส ยาวชีวํ อาคันตุกภัตตํ ทาตุํ. ปุน จ ปรํ ภันเต คมิโก ภิกขุ อัตตโน ภัตตํ ปริเยสมาโน สัตถา วา วิหายิสสติ, ยัตถ วา วาสํ คันตุกาโม ภวิสสติ, ตัตถ วิกาเล

อุปคัจ์ฉิส์สติ, กิลัน์โต อัท์ธานํ คมิส์สติ. โส เม คมิกภัต์ตํ ภุญ์ชิต์วา สัต์ถา น วิหายิส์สติ, ยัต์ถ วาสํ คัน์ตุกาโม ภวิส์สติ, ตัต์ถ วิกาเล น อุปคัจ์ฉิส์สติ, อกิลัน์โต อัท์ธานํ คมิส์สติ. อิมาหํ ภัน์เต อัต์ถวสํ สัม์ปัส์สมานา อิจ์ฉามิ สํฆัส์ส ยาวชีวํ คมิกภัต์ตํ ทาตุํ. ปุน จ ปรํ ภัน์เต คิลานัส์ส ภิก์ขุโน สัป์ปายานิ โภชนานิ อลภัน์ตัส์ส อาพาโธ วา อภิวัฑ์ฒิส์สติ กาลกิริยา วา ภวิส์สติ. ตัส์ส เม คิลานภัต์ตํ ภุต์ตัส์ส อาพาโธ นาภิวัฑ์ฒิส์สติ กาลกิริยา น ภวิส์สติ. อิมาหํ ภัน์เต อัต์ถวสํ สัม์ปัส์สมานา อิจ์ฉามิ สํฆัส์ส ยาวชีวํ คิลานภัต์ตํ ทาตุํ. ปุน จ ปรํ ภัน์เต คิลานุปัฏ์ฐาโก ภิก์ขุ อัต์ตโน ภัต์ตํ ปริเยสมาโน คิลานัส์ส อุส์สูเร ภัต์ตํ นีหริส์สติ ภัต์ตัจ์เฉทํ กริส์สติ. โส เม คิลานุปัฏ์ฐากภัต์ตํ ภุญ์ชิต์วา คิลานัส์ส กาเลน ภัต์ตํ นีหริส์สติ ภัต์ตัจ์เฉทํ น กริส์สติ. อิมาหํ ภัน์เต อัต์ถวสํ สัม์ปัส์สมานา อิจ์ฉามิ สํฆัส์ส ยาวชีวํ คิลานุปัฏ์ฐากภัต์ตํ ทาตุํ. ปุน จ ปรํ ภัน์เต คิลานัส์ส ภิก์ขุโน สัป์ปายานิ เภสัช์ชานิ อลภัน์ตัส์ส อาพาโธ วา อภิวัฑ์ฒิส์สติ กาลกิริยา วา ภวิส์สติ. ตัส์ส เม คิลานเภสัช์ชํ ปริภุต์ตัส์ส อาพาโธ นาภิวัฑ์ฒิส์สติ กาลกิริยา น ภวิส์สติ. อิมาหํ ภัน์เต อัต์ถวสํ สัม์ปัส์สมานา อิจ์ฉามิ สํฆัส์ส ยาวชีวํ คิลานเภสัช์ชํ ทาตุํ. ปุน จ ปรํ ภัน์เต ภควตา อัน์ธกวิน์เท ทสานิสํเส สัม์ปัส์สมาเนน ยาคุ อนุญ์ญาตา. ต๎ยาหํ ภัน์เต อานิสํเส สัม์ปัส์สมานา อิจ์ฉามิ สํฆัส์ส ยาวชีวํ ธุวยาคุํ ทาตุํ. อิธ ภัน์เต ภิก์ขุนิโย อจิรวติยา นทิยา เวสิยาหิ สัท์ธึ นัค์คา เอกติต์เถ นหายัน์ติ. ตา ภัน์เต

เวสิยา ภิก์ขุนิโย อุป๎ปัณ์เฑสุํ “กิํ นุ โข นาม ตุม๎หากํ อัย์เย ทหรานํ พ๎รห๎มจริยํ จิณ์เณน. นนุ นาม กามา ปริภุญ์ชิตัพ์พา ? ยทา ชิณ์ณา ภวิส์สถ, ตทา พ๎รห๎มจริยํ จริส์สถ. เอวํ ตุม๎หากํ อุโภ อัน์ตา ปริค์คหิตา ภวิส์สัน์ติ. ตา ภัน์เต ภิก์ขุนิโย เวสิยาหิ อุป๎ปัณ์ฑิยมานา มังกู อเหสุํ. อสุจิ ภัน์เต มาตุคามัส์ส นัค์คิยํ เชคุจ์ฉํ ปฏิกูลํ. อิมาหํ ภัน์เต อัต์ถวสํ สัม์ปัส์สมานา อิจ์ฉามิ ภิก์ขุนีสังฆัส์ส ยาวชีวํ อุทกสาฏิกํ ทาตุํ”ติ. “กิํ ปน ต๎วํ วิสาเข อานิสํสํ สัม์ปัส์สมานา ตถาคตํ อัฏ์ฐ วรานิ ยาจสี”ติ. “อิธ ภัน์เต ทิสาสุ วัส์สํ วุต์ถา ภิก์ขู สาวัต์ถิํ อาคัจ์ฉิส์สัน์ติ ภควัน์ตํ ทัส์สนาย. เต ภควัน์ตํ อุปสังกมิต๎วา ปุจ์ฉิส์สัน์ติ “อิต์ถัน์นาโม ภัน์เต ภิก์ขุ กาลกโต. ตัส์ส กา คติ โก อภิสัม์ปราโย”ติ. ตํ ภควา พ๎ยากริส์สติ โสตาปัต์ติผเล วา สกทาคามิผเล วา อนาคามิผเล วา อรหัต์เต[*] วา. ต๎ยาหํ อุปสังกมิต๎วา ปุจ์ฉิส์สามิ “อาคตปุพ์พา นุ โข ภัน์เต เตน อัย์เยน สาวัต์ถี”ติ. สเจ เม วัก์ขัน์ติ “อาคตปุพ์พา เตน ภิก์ขุนา สาวัต์ถี”ติ. นิฏ์ฐเมต์ถ คัจ์ฉิส์สามิ “นิส์สํสยํ ปริภุต์ตํ เตน อัย์เยน วัส์สิกสาฏิกา วา อาคัน์ตุกภัต์ตํ วา คมิกภัต์ตํ วา คิลานภัต์ตํ วา คิลานุปัฏ์ฐากภัต์ตํ วา คิลานเภสัช์ชํ วา ธุวยาคุ วา”ติ. ตัส์สา เม ตทนุส์สรัน์ติยา ปามุช์ชํ ชายิส์สติ, ปมุทิตาย ปีติ ชายิส์สติ, ปีติมนาย กาโย ปัส์สัม์ภิส์สติ, ปัส์สัท์ธกายา สุขํ เวทยิส์สามิ,

[*] ยุ. อรหัต์ตผเล.

สุขินิยา จิตฺตํ สมาธิยิสฺสติ; สา เม ภวิสฺสติ อินฺทฺริยภาวนา พลภาวนา โพชฺฌงฺคภาวนา. อิมาหํ ภนฺเต อานิสํสํ สมฺปสฺสมานา ตถาคตํ อฏฺฐ วรานิ ยาจามีติ. "สาธุ สาธุ วิสาเข, สาธุ โข ตฺวํ วิสาเข อิมํ อานิสํสํ สมฺปสฺสมานา ตถาคตํ อฏฺฐ วรานิ ยาจสิ. อนุชานามิ เต วิสาเข อฏฺฐ วรานีติ. อถโข ภควา วิสาขํ มิคารมาตรํ อิมาหิ คาถาหิ อนุโมทิ

"ยา อนฺนปานํ ททตี ปโมทิตา สีลูปปนฺนา สุคตสฺส สาวิกา
ททาติ ทานํ อภิภุยฺย มจฺฉรํ โสวคฺคิกํ โสกนุทํ สุขาวหํ,
ทิพฺพํ พลํ สา ลภเต จ อายุํ อาคมฺม มคฺคํ วิรชํ อนงฺคณํ,
สา ปุญฺญกามา สุขินี อนามยา สคฺคมฺหิ กายมฺหิ จิรํ ปโมทตีติ.

อถโข ภควา วิสาขํ มิคารมาตรํ อิมาหิ คาถาหิ อนุโมทิตฺวา อุฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว วสฺสิกสาฏิกํ อาคนฺตุกภตฺตํ คมิกภตฺตํ คิลานภตฺตํ คิลานุปฏฺฐากภตฺตํ คิลานเภสชฺชํ ธุวยาคุํ ภิกฺขุนีสํฆสฺส อุทกสาฏิกนฺติ.

วิสาขาภาณวารํ นิฏฺฐิตํ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู ปณีตานิ โภชนานิ ภุญฺชิตฺวา มุฏฺฐสฺสตี อสมฺปชานา นิทฺทํ โอกฺกมนฺติ. เตสํ มุฏฺฐสฺสตีนํ อสมฺปชานานํ นิทฺทํ โอกฺกมนฺตานํ สุปินนฺเตน อสุจิ มุจฺจติ, เสนาสนํ อสุจินา มกฺขิยติ. อถโข ภควา อายสฺมตา อานนฺเทน ปจฺฉาสมเณน เสนาสนจาริกํ อาหิณฺฑนฺโต อทฺทส เสนาสนํ อสุจินา มกฺขิตํ; ทิสฺวาน อายสฺมนฺตํ

อานนฺทํ อามนฺเตสิ "กิเมตํ อานนฺท เสนาสนํ มกฺขิตนฺติ. "เอตรหิ ภนฺเต ภิกฺขู ปณีตานิ โภชนานิ ภุญฺชิตฺวา มุฏฺฐสฺสตี อสมฺปชานา นิทฺทํ โอกฺกมนฺติ. เตสํ มุฏฺฐสฺสตีนํ อสมฺปชานานํ นิทฺทํ โอกฺกมนฺตานํ สุปินนฺเตน อสุจิ มุจฺจติ. ตยิทํ ภควา เสนาสนํ อสุจินา มกฺขิตนฺติ. "เอวเมตํ อานนฺท, เอวเมตํ อานนฺท, มุจฺจติ หิ อานนฺท เตสํ มุฏฺฐสฺสตีนํ อสมฺปชานานํ นิทฺทํ โอกฺกมนฺตานํ สุปินนฺเตน อสุจิ. เย เต อานนฺท ภิกฺขู อุปฏฺฐิตสฺสตี สมฺปชานา นิทฺทํ โอกฺกมนฺติ, เตสํ อสุจิ น มุจฺจติ. เยปิ เต อานนฺท ปุถุชฺชนา กาเมสุ วีตราคา, เตสํ อสุจิ น มุจฺจติ. อฏฺฐานเมตํ อานนฺท อนวกาโส, ยํ อรหโต อสุจิ มุจฺเจยฺยาติ, อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อิธาหํ ภิกฺขเว อานนฺเทน ปจฺฉาสมเณน เสนาสนจาริกํ อาหิณฺฑนฺโต อทฺทสํ เสนาสนํ อสุจินา มกฺขิตํ; ทิสฺวาน อานนฺทํ อามนฺเตสิ "กิเมตํ อานนฺท เสนาสนํ มกฺขิตนฺติ. "เอตรหิ ภนฺเต ภิกฺขู ปณีตานิ โภชนานิ ภุญฺชิตฺวา มุฏฺฐสฺสตี อสมฺปชานา นิทฺทํ โอกฺกมนฺติ. เตสํ มุฏฺฐสฺสตีนํ อสมฺปชานานํ นิทฺทํ โอกฺกมนฺตานํ สุปินนฺเตน อสุจิ มุจฺจติ. ตยิทํ ภควา เสนาสนํ อสุจินา มกฺขิตนฺติ. "เอวเมตํ อานนฺท, เอวเมตํ อานนฺท, มุจฺจติ หิ อานนฺท มุฏฺฐสฺสตีนํ อสมฺปชานานํ นิทฺทํ โอกฺกมนฺตานํ สุปินนฺเตน อสุจิ. เย เต อานนฺท ภิกฺขู อุปฏฺฐิตสฺสตี สมฺปชานา นิทฺทํ โอกฺกมนฺติ, เตสํ อสุจิ น มุจฺจติ. เยปิ เต อานนฺท ปุถุชฺชนา กาเมสุ วีตราคา, เตสํ อสุจิ น มุจฺจติ. อฏฺฐานเมตํ

อานนฺท อนวกาโส, ยํ อรหโต อสุจิ มุจฺเจยฺยาติ. ปญฺจิเม ภิกฺขเว อาทีนวา มุฏฺฐสฺสติสฺส อสมฺปชานสฺส นิทฺทํ โอกฺกมโต: ทุกฺขํ สุปติ, ทุกฺขํ ปฏิพุชฺฌติ, ปาปกํ สุปินํ ปสฺสติ, เทวตา น รกฺขนฺติ, อสุจิ มุจฺจติ. อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ อาทีนวา มุฏฺฐสฺสติสฺส อสมฺปชานสฺส นิทฺทํ โอกฺกมโต. ปญฺจิเม ภิกฺขเว อานิสํสา อุปฏฺฐิตสฺสติสฺส สมฺปชานสฺส นิทฺทํ โอกฺกมโต: สุขํ สุปติ, สุขํ ปฏิพุชฺฌติ, น ปาปกํ สุปินํ ปสฺสติ, เทวตา รกฺขนฺติ, อสุจิ น มุจฺจติ. อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ อานิสํสา อุปฏฺฐิตสฺสติสฺส สมฺปชานสฺส นิทฺทํ โอกฺกมโต. อนุชานามิ ภิกฺขเว กายคุตฺติยา จีวรคุตฺติยา เสนาสนคุตฺติยา นิสีทนนฺติ. เตน โข ปน สมเยน อติขุทฺทกํ นิสีทนํ น สพฺพํ เสนาสนํ โคเปติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ยาวมหนฺตํ ปจฺจตฺถรณํ อากงฺขติ, ตาวมหนฺตํ ปจฺจตฺถรณํ กาตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต อานนฺทสฺส อุปชฺฌายสฺส อายสฺมโต เวลฏฺฐสีสสฺส ถุลฺลกจฺฉาพาโธ โหติ. ตสฺส ลสิกาย จีวรานิ กาเย ลคฺคนฺติ. ตานิ ภิกฺขู อุทเกน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกฑฺฒนฺติ. อถโข ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฺฑนฺโต เต ภิกฺขู ตานิ จีวรานิ อุทเกน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกฑฺฒนฺเต; ทิสฺวาน, เยน เต ภิกฺขู, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา เต ภิกฺขู เอตทโวจ "กึ อิมสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโธติ. "อิมสฺส ภนฺเต อายสฺมโต ถุลฺลกจฺฉาพาโธ. ลสิกาย จีวรานิ กาเย ลคฺคนฺติ. ตานิ มยํ อุทเกน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปกฑฺฒามาติ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา

ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว ยสฺส กณฺฑุ วา ปิฬกา วา อสฺสาโว วา ถุลฺลกจฺฉา วา อาพาโธ กณฺฑุปฏิจฺฉาทินฺติ.

อถโข วิสาขา มิคารมาตา มุขปุญฺฉนโจลํ อาทาย, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺนา โข วิสาขา มิคารมาตา ภควนฺตํ เอตทโวจ "ปฏิคฺคณฺหาตุ เม ภนฺเต มุขปุญฺฉนโจลํ, ยํ มม อสฺส ทีฆรตฺตํ หิตาย สุขายาติ. ปฏิคฺคเหสิ ภควา มุขปุญฺฉนโจลํ. อถโข ภควา วิสาขํ มิคารมาตรํ ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสสิ สมาทเปสิ สมุตฺเตเชสิ สมฺปหํเสสิ. อถโข วิสาขา มิคารมาตา ภควตา ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺสิตา สมาทปิตา สมุตฺเตชิตา สมฺปหํสิตา อุฏฺฐายาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "อนุชานามิ ภิกฺขเว มุขปุญฺฉนโจลนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน โรโช มลฺโล อายสฺมโต อานนฺทสฺส สหาโย โหติ. โรชสฺส มลฺลสฺส โขมปิโลติกา อายสฺมโต อานนฺทสฺส หตฺเถ นิกฺขิตฺตา โหติ. อายสฺมโต จ อานนฺทสฺส โขมปิโลติกาย อตฺโถ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคตสฺส วิสฺสาสํ คเหตุํ: สนฺทิฏฺโฐ จ โหติ, สมฺภตฺโต จ, อาลปิโต จ, ชีวติ จ, ชานาติ จ "คหิเต เม อตฺตมโน ภวิสฺสตีติ. อนุชานามิ ภิกฺขเว อิเมหิ ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคตสฺส วิสฺสาสํ คเหตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขูนํ ปริปุณฺณํ โหติ ติจีวรํ,

อตฺโถ จ โหติ ปริสฺสาวเนหิปิ ถวิกาหิปิ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ปริกฺขารโจลนฺติ.[1] อถโข ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "ยานิ ตานิ ภควตา อนุญฺญาตานิ ติจีวรนฺติ วา วสฺสิกสาฏิกาติ วา นิสีทนนฺติ วา ปจฺจตฺถรณนฺติ วา กณฺฑุปฏิจฺฉาทีติ วา มุขปุญฺฉนโจลนฺติ[2] วา ปริกฺขารโจลนฺติ วา, สพฺพานิ ตานิ อธิฏฺฐาตพฺพานิ นุโข อุทาหุ วิกปฺเปตพฺพานีติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว ติจีวรํ อธิฏฺฐาตุํ, น วิกปฺเปตุํ; วสฺสิกสาฏิกํ วสฺสานํ จาตุมาสํ อธิฏฺฐาตุํ, ตโต ปรํ วิกปฺเปตุํ; นิสีทนํ อธิฏฺฐาตุํ, น วิกปฺเปตุํ; ปจฺจตฺถรณํ อธิฏฺฐาตุํ, น วิกปฺเปตุํ; กณฺฑุปฏิจฺฉาทึ ยาว อาพาธา อธิฏฺฐาตุํ, ตโต ปรํ วิกปฺเปตุํ; มุขปุญฺฉนโจลํ อธิฏฺฐาตุํ, น วิกปฺเปตุํ; ปริกฺขารโจลํ อธิฏฺฐาตุํ, น วิกปฺเปตุนฺติ. อถโข ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "กิตฺตกํ ปจฺฉิมํ นุ โข จีวรํ วิกปฺเปตพฺพนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อายาเมน อฏฺฐงฺคุลํ สุคตงฺคุเลน จตุรงฺคุลวิตฺถตํ ปจฺฉิมํ จีวรํ วิกปฺเปตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน อายสฺมโต มหากสฺสปสฺส ปํสุกูลิกโต[3] ครุโก โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สุตฺตลูขํ กาตุนฺติ. วิกณฺโณ โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว วิกณฺณํ อุทฺธริตุนฺติ. สุตฺตา โอกิริยนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อนุวาตํ ปริภณฺฑํ อาโรเปตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน สงฺฆาฏิยา

ยุ. ๑ ปริกฺขารโจลกนฺติ. ๒ มุขปุญฺฉนโจลกนฺติ. ๓ ยุ. ปํสุกูลกโต.

ปัตตา ลุชฺชนฺติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐปทกํ กาตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน จีวเร กรียมาเน สพฺพํ ฉินฺนกํ นปฺปโหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว เทฺว ฉินฺนกานิ เอกํ อจฺฉินฺนกนฺติ. เทฺว ฉินฺนกานิ เอกํ อจฺฉินฺนกํ นปฺปโหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว เทฺว อจฺฉินฺนกานิ เอกํ ฉินฺนกนฺติ. เทฺว อจฺฉินฺนกานิ เอกํ ฉินฺนกํ นปฺปโหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว อนฺวาธิกมฺปิ อาโรเปตุํ. น จ ภิกฺขเว สพฺพํ อจฺฉินฺนกํ ธาเรตพฺพํ; โย ธาเรยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ.

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน พหุํ จีวรํ อุปฺปนฺนํ โหติ. โส จ ตํ จีวรํ มาตาปิตุนฺนํ[๑] ทาตุกาโม โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "มาตาปิโตติ โข ภิกฺขเว ททมาเน กึ วเทยฺยามิ[๒] อนุชานามิ ภิกฺขเว มาตาปิตูนํ ทาตุํ. น จ ภิกฺขเว สทฺธาเทยฺยํ วินิปาเตตพฺพํ; โย วินิปาเตยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ.

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อนฺธวเน จีวรํ นิกฺขิปิตฺวา สนฺตรุตฺตเรน คามํ ปิณฺฑาย ปาวิสิ. โจรา ตํ จีวรํ อวหรึสุ. โส ภิกฺขุ ทุจฺโจโล โหติ ลูขจีวโร. ภิกฺขู เอวมาหํสุ "กิสฺส ตฺวํ อาวุโส ทุจฺโจโล ลูขจีวโรติ. "อิธาหํ อาวุโส อนฺธวเน จีวรํ นิกฺขิปิตฺวา สนฺตรุตฺตเรน คามํ ปิณฺฑาย ปาวิสึ, โจรา ตํ

ยุ. ๑ มาตาปิตุนฺนํ. ๒ วเทยฺยาม.

จีวรํ อวหรึสุ, เตนาหํ ทุจฺโจโล ลูขจีวโรติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกฺขเว สนฺตรุตฺตเรน คาโม ปวิสิตพฺโพ; โย ปวิเสยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ. เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา อานนฺโท อสติยา สนฺตรุตฺตเรน คามํ ปิณฺฑาย ปาวิสิ. ภิกฺขู อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ เอตทโวจุํ "นนุ อาวุโส อานนฺท ภควตา ปญฺญตฺตํ "น สนฺตรุตฺตเรน คาโม ปวิสิตพฺโพติ. กิสฺส ตฺวํ อาวุโส สนฺตรุตฺตเรน คามํ ปวิฏฺโฐติ. "สจฺจํ อาวุโส ภควตา ปญฺญตฺตํ "น สนฺตรุตฺตเรน คาโม ปวิสิตพฺโพติ. อปิจาหํ อาวุโส อสติยา ปวิฏฺโฐติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ปญฺจิเม ภิกฺขเว ปจฺจยา สงฺฆาฏิยา นิกฺเขปายะ คิลาโน วา โหติ, วสฺสิกสงฺเกตํ วา โหติ, นทีปารํ คนฺตุํ วา โหติ, อคฺคฬคุตฺติวิหาโร วา โหติ, อตฺถตกฐินํ วา โหติ. อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ ปจฺจยา สงฺฆาฏิยา นิกฺเขปาย. ปญฺจิเม ภิกฺขเว ปจฺจยา อุตฺตราสงฺคสฺส นิกฺเขปายะ คิลาโน วา โหติ, วสฺสิกสงฺเกตํ วา โหติ, นทีปารํ คนฺตุํ วา โหติ, อคฺคฬคุตฺติวิหาโร วา โหติ, อตฺถตกฐินํ วา โหติ. อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ ปจฺจยา อุตฺตราสงฺคสฺส นิกฺเขปาย. ปญฺจิเม ภิกฺขเว ปจฺจยา อนฺตรวาสกสฺส นิกฺเขปายะ คิลาโน วา โหติ, วสฺสิกสงฺเกตํ วา โหติ, นทีปารํ คนฺตุํ วา โหติ, อคฺคฬคุตฺติวิหาโร วา โหติ, อตฺถตกฐินํ วา โหติ. อิเม โข ภิกฺขเว ปญฺจ ปจฺจยา อนฺตรวาสกสฺส นิกฺเขปาย. ปญฺจิเม ภิกฺขเว

บัจจยา วัสสิกสาฏิกาย นิกเขปายะ คิลาโน วา โหติ, นิสสีมํ คันตุํ วา โหติ, นทีปารํ คันตุํ วา โหติ, อัคคฬิคุตติวิหาโร วา โหติ, วัสสิกสาฏิกา อกตา วา โหติ วิปปกตา วา. อิเม โข ภิกขเว บัญจ บัจจยา วัสสิกสาฏิกาย นิกเขปายาติ.

เตน โข ปน สมเยน อัญญตโร ภิกขุ เอโก วัสสํ วสิ. ตัตถ มนุสสา "สังฆัสส เทมาติ จีวรานิ อทํสุ. อถโข ตัสส ภิกขุโน เอตทโหสิ "ภควตา บัญญัตตํ "จตุวัคโค บัจฉิโม สังโฆติ. อหัญจัมหิ เอกโก, อิเม จ มนุสสา "สังฆัสส เทมาติ จีวรานิ อทํสุ. ยันนูนาหํ อิมานิ สังฆิกานิ จีวรานิ สาวัตถึ หเรยยันติ. อถโข โส ภิกขุ ตานิ จีวรานิ อาทาย สาวัตถึ คันตวา ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสิ. "ตุยเหว ภิกขุ ตานิ จีวรานิ ยาว กฐินัสส อุพภารายาติ. อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ เอโก วัสสํ วสติ. ตัตถ มนุสสา "สังฆัสส เทมาติ จีวรานิ เทนติ. อนุชานามิ ภิกขเว ตัสเสว ตานิ จีวรานิ ยาว กฐินัสส อุพภารายาติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตโร ภิกขุ อุตุกาลํ เอโก วสิ. ตัตถ มนุสสา "สังฆัสส เทมาติ จีวรานิ อทํสุ. อถโข ตัสส ภิกขุโน เอตทโหสิ "ภควตา บัญญัตตํ "จตุวัคโค บัจฉิโม สังโฆติ. อหัญจัมหิ เอกโก, อิเม จ มนุสสา "สังฆัสส เทมาติ จีวรานิ อทํสุ. ยันนูนาหํ อิมานิ สังฆิกานิ จีวรานิ สาวัตถึ หเรยยันติ. อถโข โส ภิกขุ ตานิ จีวรานิ อาทาย สาวัตถึ คันตวา ภิกขูนํ เอตมัตถํ อาโรเจสิ.

ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว สมฺมุขีภูเตน สํเฆน ภาเชตุํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อุตุกาลํ เอโก วสติ. ตตฺถ มนุสฺสา "สํฆสฺส เทมาติ จีวรานิ เทนฺติ. อนุชานามิ ภิกฺขเว เตน ภิกฺขุนา ตานิ จีวรานิ อธิฏฺฐาตุํ "มยฺหิมานิ จีวรานีติ. ตสฺส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ตํ จีวรํ อนธิฏฺฐิเต, อญฺโญ ภิกฺขุ อาคจฺฉติ, สมโก ทาตพฺโพ ภาโค; เตหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขูหิ ตํ จีวรํ ภาชิยมาเน อปาติเต กุเส อญฺโญ ภิกฺขุ อาคจฺฉติ, สมโก ทาตพฺโพ ภาโค; เตหิ เจ ภิกฺขเว ภิกฺขูหิ ตํ จีวรํ ภาชิยมาเน ปาติเต กุเส อญฺโญ ภิกฺขุ อาคจฺฉติ, นากามา ทาตพฺโพ ภาโคติ. เตน โข ปน สมเยน เทฺว ภาตุกา เถรา อายสฺมา จ อิสิทาโส อายสฺมา จ อิสิภตฺโต สาวตฺถิยํ วสฺสํ วุตฺถา อญฺญตรํ คามกาวาสํ อคมํสุ. มนุสฺสา "จิรสฺสาปิ เถรา อาคตาติ สจีวรานิ ภตฺตานิ อทํสุ. อาวาสิกา ภิกฺขู เถเร ปุจฺฉึสุ "อิมานิ ภนฺเต สํฆิกานิ จีวรานิ เถเร อาคมฺม อุปฺปนฺนานิ. สาทิยิสฺสนฺติ เถรา ภาคนฺติ. เถรา เอวมาหํสุ "ยถา โข มยํ อาวุโส ภควตา ธมฺมํ เทสิตํ อาชานาม ตุมฺหากํเยว ตานิ จีวรานิ ยาว กฐินสฺส อุพฺภารายาติ. เตน โข ปน สมเยน ตโย ภิกฺขู ราชคเห วสฺสํ วสนฺติ. ตตฺถ มนุสฺสา "สํฆสฺส เทมาติ จีวรานิ เทนฺติ. อถโข เตสํ ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "ภควตา ปญฺญตฺตํ "จตุวคฺโค ปจฺฉิโม สํโฆติ. มยญฺจมฺห ตโย ชนา, อิเม จ มนุสฺสา "สํฆสฺส เทมาติ จีวรานิ เทนฺติ. กถํ นุโข อมฺเหหิ ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ. เตน โข ปน สมเยน

สัม์พหุลา เถรา อายัส์มา จ นีลวาสี อายัส์มา จ สาณวาสี อายัส์มา จ โคปโก อายัส์มา จ ภคุ อายัส์มา จ ผลิกสัน์ทาโน ปาตลิปุต์เต วิหรัน์ติ กุก์กุฏาราเม. อถโข เต ภิก์ขู ปาตลิปุต์ตํ คัน์ต์วา เถเร ปุจ์ฉึสุ. เถรา เอวมาหํสุ “ยถา โข มยํ อาวุโส ภควตา ธัม์มํ เทสิตํ อาชานาม: ตุม์หากํเยว ตานิ จีวรานิ ยาว กถินัส์ส อุพ์ภารายาติ.

เตน โข ปน สมเยน อายัส์มา อุปนัน์โท สัก์ยปุต์โต สาวัต์ถิยํ วัส์สํ วุต์โถ อัญ์ญตรํ คามกาวาสํ อคมาสิ. ตัต์ถ ภิก์ขู จีวรํ ภาเชตุกามา สัน์นิปตึสุ. เต เอวมาหํสุ “อิมานิ โข อาวุโส สํฆิกานิ จีวรานิ ภาชิยิส์สัน์ติ, สาทิยิส์สสิ ภาคัน์ติ. “อามาวุโส สาทิยิส์สามีติ ตโต จีวรภาคํ คเหต์วา อัญ์ญํ อาวาสํ อคมาสิ. ตัต์ถปิ ภิก์ขู จีวรํ ภาเชตุกามา สัน์นิปตึสุ. เตปิ เอวมาหํสุ “อิมานิ โข อาวุโส สํฆิกานิ จีวรานิ ภาชิยิส์สัน์ติ, สาทิยิส์สสิ ภาคัน์ติ. “อามาวุโส สาทิยิส์สามีติ ตโตปิ จีวรภาคํ คเหต์วา อัญ์ญํ อาวาสํ อคมาสิ. ตัต์ถปิ ภิก์ขู จีวรํ ภาเชตุกามา สัน์นิปตึสุ. เตปิ เอวมาหํสุ “อิมานิ โข อาวุโส สํฆิกานิ จีวรานิ ภาชิยิส์สัน์ติ, สาทิยิส์สสิ ภาคัน์ติ. “อามาวุโส สาทิยิส์สามีติ ตโตปิ จีวรภาคํ คเหต์วา มหัน์ตํ จีวรภัณ์ฑิกํ อาทาย ปุนเทว สาวัต์ถึ ปัจ์จาคัจ์ฉิ. ภิก์ขู เอวมาหํสุ “มหาปุญ์โญสิ ต์วํ อาวุโส อุปนัน์ท, พหุํ เต จีวรํ อุป์ปัน์นัน์ติ. “กุโต เม อาวุโส ปุญ์ญํ. อิธาหํ สาวัต์ถิยํ วัส์สํ วุต์โถ อัญ์ญตรํ คามกาวาสํ อคมาสึ. ตัต์ถ ภิก์ขู จีวรํ ภาเชตุกามา สัน์นิปตึสุ. เต มํ เอวมาหํสุ

"อิมานิ โข อาวุโส สํฆิกานิ จีวรานิ ภาชิยิสฺสนฺติ, สาทิยิสฺสสิ ภาคนฺติ. "อามาวุโส สาทิยิสฺสามีติ ตโต จีวรภาคํ คเหตฺวา อญฺญํ อาวาสํ อคมาสิ. ตตฺถปิ ภิกฺขู จีวรํ ภาเชตุกามา สนฺนิปตึสุ. เตปิ มํ เอวมาหํสุ "อิมานิ โข อาวุโส สํฆิกานิ จีวรานิ ภาชิยิสฺสนฺติ, สาทิยิสฺสสิ ภาคนฺติ. "อามาวุโส สาทิยิสฺสามีติ ตโตปิ จีวรภาคํ คเหตฺวา อญฺญํ อาวาสํ อคมาสึ. ตตฺถปิ ภิกฺขู จีวรํ ภาเชตุกามา สนฺนิปตึสุ. เตปิ มํ เอวมาหํสุ "อิมานิ โข อาวุโส สํฆิกานิ จีวรานิ ภาชิยิสฺสนฺติ, สาทิยิสฺสสิ ภาคนฺติ. "อามาวุโส สาทิยิสฺสามีติ ตโตปิ จีวรภาคํ อคเหสึ. เอวํ เม พหุํ จีวรํ อุปฺปนฺนนฺติ. "กึ ปน ตฺวํ อาวุโส อุปนนฺท อญฺญตฺร วสฺสํ วุตฺโถ อญฺญตฺร จีวรภาคํ สาทิยีติ. "เอวมาวุโสติ. เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "กถํ หิ นาม อายสฺมา อุปนนฺโท สกฺยปุตฺโต อญฺญตฺร วสฺสํ วุตฺโถ อญฺญตฺร จีวรภาคํ สาทิยิสฺสตีติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "สจฺจํ กิร ตฺวํ อุปนนฺท อญฺญตฺร วสฺสํ วุตฺโถ อญฺญตฺร จีวรภาคํ สาทิยีติ. "สจฺจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ ภควา "กถํ หิ นาม ตฺวํ โมฆปุริส อญฺญตฺร วสฺสํ วุตฺโถ อญฺญตฺร จีวรภาคํ สาทิยิสฺสสิ. เนตํ โมฆปุริส อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตฺวา ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "น ภิกฺขเว อญฺญตฺร วสฺสํ วุตฺเถน อญฺญตฺร จีวรภาโค สาทิตพฺโพ; โย สาทิเยยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ. เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา อุปนนฺโท สกฺยปุตฺโต เอโก

ท๎วีสุ อาวาเสสุ วัส์สํ วสิ "เอวํ เม พหุํ จีวรํ อุป๎ปัช์ชิส์สตีติ. อถโข เตสํ ภิก์ขูนํ เอตทโหสิ "กถํ นุโข อายัส์มโต อุปนัน์ทัส์ส สัก์ยปุต์ตัส์ส จีวรปฏิวีโส ทาตัพ์โพติ. ภควโต เอตมัต์ถํ อาโรเจสุํ. "เทถ ภิก์ขเว โมฆปุริสัส์ส เอกาธิป๎ปายํ. อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ เอโก ท๎วีสุ อาวาเสสุ วัส์สํ วสติ "เอวํ เม พหุํ จีวรํ อุป๎ปัช์ชิส์สตีติ. สเจ อมุต์ร อุปัฑ์ฒํ อมุต์ร อุปัฑ์ฒํ วสติ, อมุต์ร อุปัฑ์โฒ อมุต์ร อุปัฑ์โฒ จีวรปฏิวีโส ทาตัพ์โพ. ยัต์ถ วา ปน พหุตรํ วสติ, ตโต จีวรปฏิวีโส ทาตัพ์โพติ.

เตน โข ปน สมเยน อัญ์ญตรัส์ส ภิก์ขุโน กุจ์ฉิวิการาพาโธ โหติ. โส สเก มุต์ตกรีเส ปลิปัน์โน เสติ. อถโข ภควา อายัส์มตา อานัน์เทน ปัจ์ฉาสมเณน เสนาสนจาริกํ อาหิณ์ฑัน์โต, เยน ตัส์ส ภิก์ขุโน วิหาโร, เตนุปสังกมิ. อัท์ทสา โข ภควา ตํ ภิก์ขุํ สเก มุต์ตกรีเส ปลิปัน์นํ สยมานํ; ทิส์วาน, เยน โส ภิก์ขุ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ตํ ภิก์ขุํ เอตทโวจ "กิน์เต ภิก์ขุ อาพาโธติ. "กุจ์ฉิวิกาโร เม ภควาติ. "อัต์ถิ ปน เต ภิก์ขุ อุปัฏ์ฐาโกติ. "นัต์ถิ ภควาติ. "กิส์ส ตํ ภิก์ขู น อุปัฏ์เฐน์ตีติ. "อหํ โข ภัน์เต ภิก์ขูนํ อการโก, เตน มํ ภิก์ขู น อุปัฏ์เฐน์ตีติ. อถโข ภควา อายัส์มัน์ตํ อานัน์ทํ อามัน์เตสิ "คัจ์ฉานัน์ท อุทกํ อาหร, อิมํ ภิก์ขุํ นหาเปส์สามาติ. "เอวํ ภัน์เตติ โข อายัส์มา อานัน์โท ภควโต ปฏิส์สุณิต์วา อุทกํ อาหริ. ภควา อุทกํ อาสิญ์จิ, อายัส์มา อานัน์โท ปริโธวิ; ภควา สีสโต อัค์คเหสิ, อายัส์มา

อานนฺโท ปาทโต, อุจฺจาเรตฺวา มญฺจเก นิปาเตสุํ. อถโข ภควา เอตสฺมึ นิทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆํ สนฺนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขู ปฏิปุจฺฉิ "อตฺถิ ภิกฺขเว อมุกสฺมึ วิหาเร ภิกฺขุ คิลาโนติ. "อตฺถิ ภควาติ. "กินฺตสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโธติ. "ตสฺส ภนฺเต อายสฺมโต กุจฺฉิวิการาพาโธติ. "อตฺถิ ปน ภิกฺขเว ตสฺส ภิกฺขุโน อุปฏฺฐาโกติ. "นตฺถิ ภควาติ. "กิสฺส ตํ ภิกฺขู น อุปฏฺเฐนฺตีติ "เอโส ภนฺเต ภิกฺขุ ภิกฺขูนํ อการโก, เตน ตํ ภิกฺขู น อุปฏฺเฐนฺตีติ. "นตฺถิ โว ภิกฺขเว มาตา, นตฺถิ ปิตา, เย โว อุปฏฺฐเหยฺยุํ. ตุมฺเห เจ ภิกฺขเว อญฺญมญฺญํ น อุปฏฺฐหิสฺสถ, อถ โกจรหิ อุปฏฺฐหิสฺสติ. โย ภิกฺขเว มํ อุปฏฺฐเหยฺย, โส คิลานํ อุปฏฺฐเหยฺย. สเจ อุปชฺฌาโย โหติ, อุปชฺฌาเยน ยาวชีวํ อุปฏฺฐาตพฺโพ, วุฏฺฐานสฺส อาคเมตพฺพํ. สเจ อาจริโย โหติ, อาจริเยน ยาวชีวํ อุปฏฺฐาตพฺโพ, วุฏฺฐานสฺส อาคเมตพฺพํ. สเจ สทฺธิวิหาริโก โหติ, สทฺธิวิหาริเกน ยาวชีวํ อุปฏฺฐาตพฺโพ, วุฏฺฐานสฺส อาคเมตพฺพํ. สเจ อนฺเตวาสิโก โหติ, อนฺเตวาสิเกน ยาวชีวํ อุปฏฺฐาตพฺโพ, วุฏฺฐานสฺส อาคเมตพฺพํ. สเจ สมานุปชฺฌายโก โหติ, สมานุปชฺฌายเกน ยาวชีวํ อุปฏฺฐาตพฺโพ, วุฏฺฐานสฺส อาคเมตพฺพํ. สเจ สมานาจริยโก โหติ, สมานาจริยเกน ยาวชีวํ อุปฏฺฐาตพฺโพ, วุฏฺฐานสฺส อาคเมตพฺพํ. สเจ น โหติ อุปชฺฌาโย วา อาจริโย วา สทฺธิวิหาริโก วา อนฺเตวาสิโก วา สมานุปชฺฌายโก วา สมานาจริยโก วา, สงฺเฆน อุปฏฺฐาตพฺโพ. โน เจ อุปฏฺฐเหยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส.

ปัญจหิ ภิกขเว อังเคหิ สมันนาคโต คิลาโน ทุปัฏฐาโก โหติ: อสัปปายการี โหติ, สัปปาเย มัตตํ น ชานาติ, เภสัชชํ น ปฏิเสวิตา โหติ, อัตถกามัสส คิลานุปัฏฐากัสส ยถาภูตํ อาพาธํ นาวิกัตตา โหติ: อภิกกมันตํ วา "อภิกกมตีติ ปฏิกกมันตํ วา "ปฏิกกมตีติ ฐิตํ วา "ฐิโตติ, อุปปันนานํ สารีริกานํ เวทนานํ ทุกขานํ ติพพานํ ขรานํ กฏุกานํ อสาตานํ อมนาปานํ ปาณหรานํ อนธิวาสกชาติโก โหติ. อิเมหิ โข ภิกขเว ปัญจหังเคหิ สมันนาคโต คิลาโน ทุปัฏฐาโก โหติ. ปัญจหิ ภิกขเว อังเคหิ สมันนาคโต คิลาโน สุปัฏฐาโก โหติ: สัปปายการี โหติ, สัปปาเย มัตตํ ชานาติ, เภสัชชํ ปฏิเสวิตา โหติ, อัตถกามัสส คิลานุปัฏฐากัสส ยถาภูตํ อาพาธํ อาวิกัตตา โหติ: อภิกกมันตํ วา "อภิกกมตีติ ปฏิกกมันตํ วา "ปฏิกกมตีติ ฐิตํ วา "ฐิโตติ, อุปปันนานํ สารีริกานํ เวทนานํ ทุกขานํ ติพพานํ ขรานํ กฏุกานํ อสาตานํ อมนาปานํ ปาณหรานํ อธิวาสกชาติโก โหติ. อิเมหิ โข ภิกขเว ปัญจหังเคหิ สมันนาคโต คิลาโน สุปัฏฐาโก โหติ. ปัญจหิ ภิกขเว อังเคหิ สมันนาคโต คิลานุปัฏฐาโก นาลํ คิลานํ อุปัฏฐาตุํ: น ปฏิพโล โหติ เภสัชชํ สํวิธาตุํ, สัปปายาสัปปายํ น ชานาติ อสัปปายํ อุปนาเมติ สัปปายํ อปนาเมติ, อามิสันตโร คิลานํ อุปัฏเฐติ โน เมตตจิตโต, เชคุจฉี โหติ อุจจารํ วา ปัสสาวํ วา เขฬํ วา วันตํ วา นีหาตุํ, น ปฏิพโล โหติ คิลานํ กาเลน กาลํ ธัมมิยา กถาย สันทัสเสตุํ สมาทเปตุํ สมุตเตเชตุํ สัมปหํเสตุํ. อิเมหิ โข ภิกขเว ปัญจหังเคหิ สมันนาคโต คิลานุปัฏฐาโก นาลํ

คิลานํ อุปฏฺฐาตุํ. ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคโต คิลานุปฏฺฐาโก อลํ คิลานํ อุปฏฺฐาตุํ: ปฏิพโล โหติ เภสชฺชํ สํวิธาตุํ, สปฺปายาสปฺปายํ ชานาติ อสปฺปายํ อปนาเมติ สปฺปายํ อุปนาเมติ, เมตฺตจิตฺโต คิลานํ อุปฏฺเฐติ โน อามิสนฺตโร, อเชคุจฺฉี โหติ อุจฺจารํ วา ปสฺสาวํ วา เขฬํ วา วนฺตํ วา นีหาตุํ, ปฏิพโล โหติ คิลานํ กาเลน กาลํ ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสตุํ สมาทเปตุํ สมุตฺเตเชตุํ สมฺปหํเสตุํ. อิเมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหงฺเคหิ สมนฺนาคโต คิลานุปฏฺฐาโก อลํ คิลานํ อุปฏฺฐาตุนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน เทฺว ภิกฺขู โกสเลสุ ชนปเทสุ อทฺธานมคฺคปฏิปนฺนา โหนฺติ. เต อญฺญตรํ อาวาสํ อุปคจฺฉึสุ. ตตฺถ อญฺญตโร ภิกฺขุ คิลาโน โหติ. อถโข เตสํ ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "ภควตา โข อาวุโส คิลานุปฏฺฐานํ วณฺณิตํ. หนฺท มยํ อาวุโส อิมํ ภิกฺขุํ อุปฏฺเฐมาติ. เต ตํ อุปฏฺฐหึสุ. โส เตหิ อุปฏฺฐิยมาโน กาลมกาสิ. อถโข เต ภิกฺขู ตสฺส ภิกฺขุโน ปตฺตจีวรมาทาย สาวตฺถึ คนฺตฺวา ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "ภิกฺขุสฺส ภิกฺขเว กาลกเต สงฺโฆ สามี ปตฺตจีวเร, อปิจ คิลานุปฏฺฐากา พหูปการา. อนุชานามิ ภิกฺขเว สงฺเฆน ติจีวรญฺจ ปตฺตญฺจ คิลานุปฏฺฐากานํ ทาตุํ. เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว ทาตพฺพํ. เตน คิลานุปฏฺฐาเกน ภิกฺขุนา สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวมสฺส วจนีโย "อิตฺถนฺนาโม ภนฺเต ภิกฺขุ กาลกโต, อิทํ ตสฺส ติจีวรญฺจ ปตฺโต จาติ. พฺยตฺเตน ภิกฺขุนา ปฏิพเลน สงฺโฆ ญาเปตพฺโพ "สุณาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ: อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ กาลกโต, อิทํ

ตัสส ติจีวรัญจ ปัตโต จ. ยทิ สังฆัสส ปัตตกัลลํ, สังโฆ อิมํ ติจีวรัญจ ปัตตัญจ คิลานุปัฏฐากานํ ทเทยย. เอสา ญัตติ. สุณาตุ เม ภันเต สังโฆ: อิตถันนาโม ภิกขุ กาลกโต, อิทํ ตัสส ติจีวรัญจ ปัตโต จ. สังโฆ อิมํ ติจีวรัญจ ปัตตัญจ คิลานุปัฏฐากานํ เทติ. ยัสสายัสมโต ขมติ อิมัสส ติจีวรัสส จ ปัตตัสส จ คิลานุปัฏฐากานํ ทานํ, โส ตุณหัสส; ยัสส นักขมติ, โส ภาเสยย. ทินนํ อิทํ สังเฆน ติจีวรัญจ ปัตโต จ คิลานุปัฏฐากานํ. ขมติ สังฆัสส, ตัสมา ตุณหี. เอวเมตํ ธารยามีติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตโร สามเณโร กาลกโต โหติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "สามเณรัสส ภิกขเว กาลกเต สังโฆ สามี ปัตตจีวเร, อปิจ คิลานุปัฏฐากา พหูปการา. อนุชานามิ ภิกขเว สังเฆน จีวรัญจ ปัตตัญจ คิลานุปัฏฐากานํ ทาตุํ. เอวัญจ ปน ภิกขเว ทาตัพพํ. เตน คิลานุปัฏฐาเกน ภิกขุนา สังฆํ อุปสังกมิตวา เอวมัสส วจนีโย "อิตถันนาโม ภันเต สามเณโร กาลกโต. อิทํ ตัสส จีวรัญจ ปัตโต จาติ. พยัตเตน ภิกขุนา ปฏิพเลน สังโฆ ญาเปตัพโพ "สุณาตุ เม ภันเต สังโฆ: อิตถันนาโม สามเณโร กาลกโต, อิทํ ตัสส จีวรัญจ ปัตโต จ. ยทิ สังฆัสส ปัตตกัลลํ, สังโฆ อิมํ จีวรัญจ ปัตตัญจ คิลานุปัฏฐากานํ ทเทยย, เอสา ญัตติ. สุณาตุ เม ภันเต สังโฆ: อิตถันนาโม สามเณโร กาลกโต, อิทํ ตัสส จีวรัญจ ปัตโต จ. สังโฆ อิมํ จีวรัญจ ปัตตัญจ คิลานุปัฏฐากานํ เทติ.

ยสฺสายสฺมโต ขมติ อิมสฺส จีวรสฺส จ ปตฺตสฺส จ คิลานุปฏฺฐากานํ ทานํ, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺย. ทินฺนํ อิทํ สํเฆน จีวรญฺจ ปตฺโต จ คิลานุปฏฺฐากานํ. ขมติ สํฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี. เอวเมตํ ธารยามีติ. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ จ สามเณโร จ คิลานํ อุปฏฺฐหึสุ. โส เตหิ อุปฏฺฐหิยมาโน กาลมกาสิ. อถโข ตสฺส คิลานุปฏฺฐากสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ "กถํ นุโข คิลานุปฏฺฐากสฺส สามเณรสฺส จีวรปฏิวีโส ทาตพฺโพติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "อนุชานามิ ภิกฺขเว คิลานุปฏฺฐากสฺส สามเณรสฺส สมกํ ปฏิวีสํ ทาตุนฺติ. เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ พหุภณฺโฑ พหุปริกฺขาโร กาลกโต โหติ. ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "ภิกฺขุสฺส ภิกฺขเว กาลกเต สํโฆ สามี ปตฺตจีวเร, อปิจ คิลานุปฏฺฐากา พหูปการา. อนุชานามิ ภิกฺขเว สํเฆน ติจีวรญฺจ ปตฺตญฺจ คิลานุปฏฺฐากานํ ทาตุํ; ยํ ตตฺถ ลหุภณฺฑํ ลหุปริกฺขารํ, ตํ สมฺมุขีภูเตน สํเฆน ภาเชตุํ; ยํ ตตฺถ ครุภณฺฑํ ครุปริกฺขารํ, ตํ อาคตานาคตสฺส จาตุทฺทิสสฺส สํฆสฺส อวิสฺสชฺชิกํ อเวภงฺคิกนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ นคฺโค หุตฺวา, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจ "ภควา ภนฺเต อเนกปริยาเยน อปฺปิจฺฉสฺส สนฺตุฏฺฐสฺส สลฺเลขสฺส ธุตสฺส ปาสาทิกสฺส อปจยสฺส วิริยารมฺภสฺส วณฺณวาที. อิทํ ภนฺเต นคฺคิยํ อเนกปริยาเยน อปฺปิจฺฉตาย สนฺตุฏฺฐตาย สลฺเลขาย ธุตตาย

ปาสาทิกตาย อปจยาย วิริยารัมภาย สํวัตตติ. สาธุ ภันเต ภควา ภิกขูนํ นัคคิยํ อนุชานาตูติ. วิครหิ พุทโธ ภควา "อนนุจฉวิกํ โมฆปุริส ฯเปฯ กถํ หิ นาม ตวํ โมฆปุริส นัคคิยํ ติตถิยสมาทานํ สมาทิยิสสสิ. เนตํ โมฆปุริส อัปปสันนานํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตวา ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "น ภิกขเว นัคคิยํ ติตถิยสมาทานํ สมาทิยิตัพพํ; โย สมาทิเยยย, อาปัตติ ถุลลัจจยัสสาติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตโร ภิกขุ กุสจีรํ นิวาเสตวา ฯเปฯ วากจีรํ นิวาเสตวา ฯเปฯ ผลกจีรํ นิวาเสตวา ฯเปฯ เกสกัมพลํ นิวาเสตวา ฯเปฯ วาลกัมพลํ นิวาเสตวา ฯเปฯ อุลูกปักขํ นิวาเสตวา ฯเปฯ อชินักขิปํ นิวาเสตวา, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ภควันตํ เอตทโวจ "ภควา ภันเต อเนกปริยาเยน อัปปิจฉัสส สันตุฏฐัสส สัลเลขัสส ธูตัสส ปาสาทิกัสส อปจยัสส วิริยารัมภัสส วัณณวาที. อิทํ ภันเต อชินักขิปํ อเนกปริยาเยน อัปปิจฉตาย สันตุฏฐตาย สัลเลขาย ธูตัตตาย ปาสาทิกตาย อปจยาย วิริยารัมภาย สํวัตตติ. สาธุ ภันเต ภควา ภิกขูนํ อชินักขิปํ อนุชานาตูติ. วิครหิ พุทโธ ภควา "อนนุจฉวิกํ โมฆปุริส ฯเปฯ กถํ หิ นาม ตวํ โมฆปุริส อชินักขิปํ ติตถิยทธชํ ธาเรสสสิ. เนตํ โมฆปุริส อัปปสันนานํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตวา ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "น ภิกขเว อชินักขิปํ ติตถิยทธชํ ธาเรตัพพํ; โย ธาเรยย, อาปัตติ ถุลลัจจยัสสาติ. เตน โข ปน สมเยน อัญญตโร ภิกขุ อักกนาลํ นิวาเสตวา ฯเปฯ โปตถกํ นิวาเสตวา, เยน ภควา,

เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ภควันตํ เอตทโวจ "ภควา ภันเต อเนกปริยาเยน อัปปิจฉัสส สันตุฏฐัสส สัลเลขัสส ธุตัสส ปาสาทิกัสส อปจยัสส วิริยารัมภัสส วัณณวาที. อยํ ภันเต โปตถโก อเนกปริยาเยน อัปปิจฉตาย สันตุฏฐิตาย สัลเลขาย ธุตัตตาย ปาสาทิกตาย อปจยาย วิริยารัมภาย สํวัตตติ. สาธุ ภันเต ภควา ภิกขูนํ โปตถกํ อนุชานาตูติ. วิครหิ พุทโธ ภควา "อนนุจฉวิกํ โมฆปุริส ฯเปฯ กถํ หิ นาม ตวํ โมฆปุริส โปตถกํ นิวาเสสสสิ. เนตํ โมฆปุริส อัปปสันนานํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตวา ธัมมิ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ "น ภิกขเว โปตถโก นิวาเสตัพโพ; โย นิวาเสยย, อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน ฉัพพัคคิยา ภิกขู สัพพนีลกานิ จีวรานิ ธาเรนติ, สัพพปีตกานิ จีวรานิ ธาเรนติ, สัพพโลหิตกานิ จีวรานิ ธาเรนติ, สัพพมัญเชฏฐกานิ จีวรานิ ธาเรนติ, สัพพกัณหานิ จีวรานิ ธาเรนติ, สัพพมหารังครัตตานิ จีวรานิ ธาเรนติ, สัพพมหานามรัตตานิ จีวรานิ ธาเรนติ, อัจฉินนทสานิ จีวรานิ ธาเรนติ, ทีฆทสานิ จีวรานิ ธาเรนติ, ปุปผทสานิ จีวรานิ ธาเรนติ, ผณทสานิ จีวรานิ ธาเรนติ. กัญจุกํ ธาเรนติ, ติริฏกํ ธาเรนติ, เวฐนํ ธาเรนติ. มนุสสา อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "เสยยถาปิ คิหี กามโภคิโนติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "น ภิกขเว สัพพนีลกานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ, น สัพพปีตกานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ, น สัพพโลหิตกานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ, น สัพพมัญเชฏฐกานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ,

น สัพพกัณหานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ, น สัพพมหารังครัตตานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ, น สัพพมหานามรัตตานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ, น อัจฉินนทสานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ, น ทีฆทสานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ, น ปุปผทสานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ, น ผณทสานิ จีวรานิ ธาเรตัพพานิ, น กัญจุกํ ธาเรตัพพํ, น ติรีฏกํ ธาเรตัพพํ, น เวฐนํ ธาเรตัพพํ; โย ธาเรยย, อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ.

เตน โข ปน สมเยน วัสสํ วุตถา ภิกขู อนุปปันเน จีวเร ปักกมันติปิ วิพภมันติปิ กาลํปิ กโรนติ สามเณราปิ ปฏิชานันติ สิกขํ ปัจจักขาตกาปิ ปฏิชานันติ อันติมวัตถุํ อัชฌาปันนกาปิ ปฏิชานันติ อุมมัตตกาปิ ปฏิชานันติ ขิตตจิตตาปิ ปฏิชานันติ เวทนัฏฏาปิ ปฏิชานันติ อาปัตติยา อทัสสเน อุกขิตตกาปิ ปฏิชานันติ อาปัตติยา อัปปฏิกัมเม อุกขิตตกาปิ ปฏิชานันติ ปาปิกาย ทิฏฐิยา อัปปฏินิสสัคเค อุกขิตตกาปิ ปฏิชานันติ ปัณฑกาปิ ปฏิชานันติ เถยยสํวาสกาปิ ปฏิชานันติ ติตถิยปักกันตกาปิ ปฏิชานันติ ติรัจฉานคตาปิ ปฏิชานันติ มาตุฆาตกาปิ ปฏิชานันติ ปิตุฆาตกาปิ ปฏิชานันติ อรหันตฆาตกาปิ ปฏิชานันติ ภิกขุนีทูสกาปิ ปฏิชานันติ สํฆเภทกาปิ ปฏิชานันติ โลหิตุปปาทกาปิ ปฏิชานันติ อุภโตพยัญชนกาปิ ปฏิชานันติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "อิธ ปน ภิกขเว วัสสํ วุตโถ ภิกขุ อนุปปันเน จีวเร ปักกมติ. สันเต ปฏิรูเป คาหเก ทาตัพพํ. อิธ ปน ภิกขเว วัสสํ วุตโถ ภิกขุ อนุปปันเน จีวเร วิพภมติ กาลํ กโรติ, สามเณโร ปฏิชานาติ, สิกขํ ปัจจักขาตโก ปฏิชานาติ

อนฺติมวตฺถุํ อชฺฌาปนฺนโก ปฏิชานาติ. สงฺโฆ สามี. อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺโถ ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน จีวเร อุมฺมตฺตโก ปฏิชานาติ ขิตฺตจิตฺโต ปฏิชานาติ เวทนฏฺโฏ ปฏิชานาติ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ. สนฺเต ปฏิรูเป คาหเก ทาตพฺพํ. อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺโถ ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน จีวเร ปณฺฑโก ปฏิชานาติ ฯเปฯ อุภโตพฺยญฺชนโก ปฏิชานาติ. สงฺโฆ สามี. อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺโถ ภิกฺขุ อุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิเต ปกฺกมติ. สนฺเต ปฏิรูเป คาหเก ทาตพฺพํ. อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺโถ ภิกฺขุ อุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิเต วิพฺภมติ กาลํ กโรติ สามเณโร ปฏิชานาติ สิกฺขํ ปจฺจกฺขาตโก ปฏิชานาติ อนฺติมวตฺถุํ อชฺฌาปนฺนโก ปฏิชานาติ. สงฺโฆ สามี. อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺโถ ภิกฺขุ อุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิเต อุมฺมตฺตโก ปฏิชานาติ ขิตฺตจิตฺโต ปฏิชานาติ เวทนฏฺโฏ ปฏิชานาติ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตโก ปฏิชานาติ. สนฺเต ปฏิรูเป คาหเก ทาตพฺพํ. อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺโถ ภิกฺขุ อุปฺปนฺเน จีวเร อภาชิเต ปณฺฑโก ปฏิชานาติ ฯเปฯ อุภโตพฺยญฺชนโก ปฏิชานาติ. สงฺโฆ สามี. อิธ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุตฺถานํ ภิกฺขูนํ อนุปฺปนฺเน จีวเร สงฺโฆ ภิชฺชติ. ตตฺถ มนุสฺสา เอกสฺมึ ปกฺเข อุทกํ เทนฺติ เอกสฺมึ ปกฺเข จีวรํ เทนฺติ "สงฺฆสฺส เทมาติ.

สํฆัสเสวตํ. อิธ ปน ภิกขเว วัสสํ วุตถานํ ภิกขูนํ อนุปปันเน จีวเร สโฆ ภิชชติ. ตัตถ มนุสสา เอกัสมึ ปักเข อุทกํ เทนติ ตัสมึเยว ปักเข จีวรํ เทนติ "สํฆัสส เทมาติ. สํฆัสเสวตํ. อิธ ปน ภิกขเว วัสสํ วุตถานํ ภิกขูนํ อนุปปันเน จีวเร สโฆ ภิชชติ. ตัตถ มนุสสา เอกัสมึ ปักเข อุทกํ เทนติ เอกัสมึ ปักเข จีวรํ เทนติ "ปักขัสส เทมาติ. ปักขัสเสวตํ. อิธ ปน ภิกขเว วัสสํ วุตถานํ ภิกขูนํ อนุปปันเน จีวเร สโฆ ภิชชติ. ตัตถ มนุสสา เอกัสมึ ปักเข อุทกํ เทนติ ตัสมึเยว ปักเข จีวรํ เทนติ "ปักขัสส เทมาติ. ปักขัสเสวตํ. อิธ ปน ภิกขเว วัสสํ วุตถานํ ภิกขูนํ อุปปันเน จีวเร อภาชิเต สโฆ ภิชชติ. สัพเพสํ สมกํ ภาเชตัพพันติ.

เตน โข ปน สมเยน อายัสมา เรวโต อัญญตรัสส ภิกขุโน หัตเถ อายัสมโต สาริปุตตัสส จีวรํ ปาเหสิ "อิมํ จีวรํ เถรัสส เทหีติ. อถโข โส ภิกขุ อันตรามัคเค อายัสมโต เรวตัสส วิสสาสา ตํ จีวรํ อัคคเหสิ. อถโข อายัสมา เรวโต อายัสมตา สาริปุตเตน สมาคันตวา ปุจฉิ "อหํ ภันเต เถรัสส จีวรํ ปาเหสึ. สัมปัตตํ ตํ จีวรันติ. "นาหันตํ อาวุโส จีวรํ ปัสสามีติ. อถโข อายัสมา เรวโต ตํ ภิกขุํ เอตทโวจ "อหํ อาวุโส อายัสมโต หัตเถ เถรัสส จีวรํ ปาเหสึ. กหันตํ จีวรันติ. "อหํ ภันเต อายัสมโต วิสสาสา ตํ จีวรํ อัคคเหสินติ. ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภิกขุสส หัตเถ จีวรํ ปหิณติ "อิมํ จีวรํ อิตถันนามัสส เทหีติ. โส อันตรามัคเค, โย ปหิณติ, ตัสส วิสสาสา คัณหาติ;

สุคฺคหิตํ. ยสฺส ปหียติ, ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ; ทุคฺคหิตํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณติ "อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทหีติ. โส อนฺตรามคฺเค, ยสฺส ปหียติ, ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ; ทุคฺคหิตํ. โย ปหิณติ, ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ; สุคฺคหิตํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณติ "อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทหีติ. โส อนฺตรามคฺเค สุณาติ "โย ปหิณติ, โส กาลกโตติ, ตสฺส มตกจีวรํ อธิฏฺฐาติ; สฺวาธิฏฺฐิตํ. ยสฺส ปหียติ, ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ; ทุคฺคหิตํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณติ "อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทหีติ. โส อนฺตรามคฺเค สุณาติ "ยสฺส ปหียติ, โส กาลกโตติ, ตสฺส มตกจีวรํ อธิฏฺฐาติ; ทฺวาธิฏฺฐิตํ. โย ปหิณติ, ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ; สุคฺคหิตํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณติ "อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทหีติ. โส อนฺตรามคฺเค สุณาติ "อุโภ กาลกตาติ, โย ปหิณติ, ตสฺส มตกจีวรํ อธิฏฺฐาติ; สฺวาธิฏฺฐิตํ. ยสฺส ปหียติ, ตสฺส มตกจีวรํ อธิฏฺฐาติ; ทฺวาธิฏฺฐิตํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณติ "อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส ทมฺมีติ. โส อนฺตรามคฺเค, โย ปหิณติ, ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ; ทุคฺคหิตํ. ยสฺส ปหียติ, ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ; สุคฺคหิตํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณติ "อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส ทมฺมีติ. โส อนฺตรามคฺเค, ยสฺส ปหียติ, ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ; สุคฺคหิตํ. โย ปหิณติ, ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ; ทุคฺคหิตํ.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณติ "อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทหีติ. โส อนฺตรามคฺเค สุณาติ "โย ปหิณติ, โส กาลกโตติ, ตสฺส มตกจีวรํ อธิฏฺฐาติ; สฺวาธิฏฺฐิตํ. ยสฺส ปหียติ, ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ; สุคฺคหิตํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณติ "อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทหีติ. โส อนฺตรามคฺเค สุณาติ "ยสฺส ปหียติ, โส กาลกโตติ, ตสฺส มตกจีวรํ อธิฏฺฐาติ; สฺวาธิฏฺฐิตํ. โย ปหิณติ, ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ; ทุคฺคหิตํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺเถ จีวรํ ปหิณติ "อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส เทหีติ. โส อนฺตรามคฺเค สุณาติ "อุโภ กาลกตาติ, โย ปหิณติ, ตสฺส มตกจีวรํ อธิฏฺฐาติ; สฺวาธิฏฺฐิตํ. ยสฺส ปหียติ, ตสฺส มตกจีวรํ อธิฏฺฐาติ; สฺวาธิฏฺฐิตํ.

อฏฺฐิมา ภิกฺขเว มาติกา จีวรสฺส อุปฺปาทาย: สีมาย เทติ, กติกาย เทติ, ภิกฺขาปญฺญตฺติยา เทติ, สํฆสฺส เทติ, อุภโต สํฆสฺส เทติ, วสฺสํ วุตฺถสฺส สํฆสฺส เทติ, อาทิสฺส เทติ, ปุคฺคลสฺส เทติ. สีมาย เทติ: ยาวติกา ภิกฺขู อนฺโตสีมคตา, เตหิ ภาเชตพฺพํ. กติกาย เทติ: สมฺพหุลา อาวาสา สมานลาภา โหนฺติ, เอกสฺมึ อาวาเส ทินฺเน สพฺพตฺถ ทินฺนํ โหติ. ภิกฺขาปญฺญตฺติยา เทติ: ยตฺถ สํฆสฺส ธุวการา กรียนฺติ, ตตฺถ เทติ.* สํฆสฺส เทติ: สมฺมุขีภูเตน สํเฆน ภาเชตพฺพํ. อุภโต สํฆสฺส เทติ: พหุกาปิ ภิกฺขู โหนฺติ,

* ยุ. เทมาติ.

เอกา ภิกฺขุนี โหติ; อุปฑฺฒํ ทาตพฺพํ. พหุกาปิ ภิกฺขุนิโย โหนฺติ, เอโก ภิกฺขุ โหติ; อุปฑฺฒํ ทาตพฺพํ. วสฺสํ วุตฺถสฺส สงฺฆสฺส เทติ: ยาวติกา ภิกฺขู ตสฺมึ อาวาเส วสฺสํ วุตฺถา, เตหิ ภาเชตพฺพํ. อาทิสฺส เทติ: ยาคุยา วา ภตฺเต วา ขาทนีเย วา จีวเร วา เสนาสเน วา เภสชฺเช วา. ปุคฺคลสฺส เทติ: "อิมํ จีวรํ อิตฺถนฺนามสฺส ทมฺมีติ.

จีวรกฺขนฺธกํ นิฏฺฐิตํ อฏฺฐมํ.

อิมมฺหิ ขนฺธเก วตฺถู ฉนฺนวุติ.

ตสฺสุทฺทานํ.

ราชคหโก เนคโม ทิสฺวา เวสาลิยํ คณึ
ปุน ราชคหํ คนฺตฺวา รญฺโญ ตํ ปฏิเวทยิ.
ปุตฺโต สาลวติกาย อภยสฺส หิ อตฺรโช
ชีวตีติ กุมาเรน สงฺขาโต ชีวโก อิติ.
โส หิ ตกฺกสิลํ คนฺตฺวา อุคฺคเหตฺวา มหาภิโส
สตฺตวสฺสิกอาพาธํ นตฺถุกมฺเมน นาสยิ.
รญฺโญ ภคนฺทลาพาธํ อาเลเปน อปากฑฺฒิ.
มมญฺจ อิตฺถาคารญฺจ พุทฺธสงฺฆญฺจุปฏฺฐห.
ราชคหโก จ เสฏฺฐี จ อนฺตคณฺฐิติกิจฺฉิตํ
ปชฺโชตสฺส มหาโรคํ ฆฏปาเนน นาสยิ.
อธิการญฺจ สิเวยฺยํ อภิสนฺนํ สิเนหยิ.[1]
ตีหิ อุปฺปลหตฺเถหิ สมตฺตึสวิเรจนํ

ยุ. ๑ สิเนหติ.

ปกตัตํ วรํ ยาจิ | ถิเวยยัญจ ปฏิคคหิ
จีวรัญจ คิหิทานํ | อนุญญาสิ ตถาคโต.
ราชคเห ชนปเท | พหุํ อุปปัชชิ จีวรํ.
ปาวาโร โกสิยัญเจว | โกชโว อัฑฒกาสิกํ
อุจจาวจา จ สันตุฏฐิ | นาคเมสาคเมสุ จ
ปฐมํ ปัจฉา สทิสา | กติกา จ ปฏิหรุํ
ภัณฑาคารํ อคุตตัญจ | วุฏฐาเปนติ ตเถว จ
อุสสันนํ โกลาหลัญจ | กถํ ภาเช กถํ ทเท
สกาติเรกภาเคน | ปฏิวิโส กถํ ทเท
ฉกเณน สิตุณหํ จ | อุตตริตุํ น ชานเร
โอโรเปนตา ภาชนัญจ | ปาติยา จ ฉมาย จ
อุปจิกา มัชเฌ ชีรนติ | เอกโต ปัตถิเนน จ
ผรุสาฉินนัจจิพัทธา | อัทหสาสิ อุภัณฑิเต
วีมํสิตวา สักยมุนิ | อนุญญาสิ ติจีวรํ
อัญเญน อติเรเกน | อุปปัชชิ ฉิททเมว จ
จาตุททีโป วรํ ยาจิ | ทาตุํ วัสสิกสาฏิกํ
อาคันตุคมิคิลานํ | อุปฏฐากัญจ เภสัชชํ
ธุวํ อุทกสาฏิ จ | ปณีตํ อติขุททกํ
ถุลลกัจฉุ มุขํ โขมํ | ปริปุณณํ อธิฏฐนํ
ปัจฉิมํ กโต ครุโก | วิกัณโณ สุตตโมกิริ
ลุชชันติ นัปปโหนติ จ | อันวาธิกํ พหูนิ จ

อนั์ธวเน อสติยา   เอโก วสั์สํ อุตุม๎หิ จ
เต๎ว ภาตุกา ราชคเห   อุปนั์โท ปุน ท๎วิสุ
กุจ์ฉิวิกาโร คิลาโน   อุโภ เจว คิลายนา
นั์คา กุสา วากจีรํ   ผลกํ[๑] เกส กั์พลํ
วาลอุลูกปั์กขั์ณ์จ   อชินํ อั์กนาลกํ
โปต์ถกํ นีลปีตั์ณ์จ   โลหิตํ มั์ณ์เชฏ์เชน จ
กั์ณ๎หา มหารังคนาม-   อั์จ์ฉินั์นทลิกา ตถา
ทีฆปุปิ์ผผณหสา   กั์ณ์จุติรฏเวฐนํ
อนุปิปั์นเน ปั์กมติ   สํโฆ ภิช์ชติ ตาวเท
ปั์กเข ทหั์นติ สํฆั์สส   อายั๎สมา เรวโต ปหิ
วิส์สาสคาหาธิฏ์ฐาติ   อั์ฏ์ฐ จีวรมาติกาติ.

---

๑ ยุ. ผลโก.

จัม์เปย์ยัก์ขัน์ธกํ.

เตน สมเยน พุท์โธ ภควา จัม์ปายํ วิหรติ คัค์คราย โปก์ขรณิยา ตีเร. เตน โข ปน สมเยน กาสีสุ ชนปเทสุ วาสภคาโม นาม โหติ. ตัต์ถ กัส์สปโคต์โต นาม ภิก์ขุ อาวาสิโก โหติ ตัน์ติพัท์โธ อุส์สุก์กํ อาปัน์โน "กิน์ติ อนาคตา จ เปสลา ภิก์ขู อาคัจ์เฉย์ยุํ อาคตา จ เปสลา ภิก์ขู ผาสุํ วิหเรย์ยุํ อยัญ์จ อาวาโส วุฑ์ฒิํ วิรูฬ์หิํ เวปุล์ลํ อาปัช์เชย์ยาติ. เตน โข ปน สมเยน สัม์พหุลา ภิก์ขู กาสีสุ จาริกํ จรมานา, เยน วาสภคาโม, ตทวสรึสุ.* อัท์ทสา โข กัส์สปโคต์โต ภิก์ขุ เต ภิก์ขู ทูรโตว อาคัจ์ฉัน์เต; ทิส์วาน อาสนํ ปัญ์ญาเปสิ, ปาโททกํ ปาทปีฐํ ปาทกถลิกํ อุปนิก์ขิปิ, ปัจ์จุค์คัน์ต์วา ปัต์ตจีวรํ ปฏิค์คเหสิ, ปานีเยน อาปุจ์ฉิ, นหาเน อุส์สุก์กํ อกาสิ, อุส์สุก์กํปิ อกาสิ ยาคุยา ขาทนีเย ภัต์ตัส์มิํ. อถโข เตสํ อาคัน์ตุกานํ ภิก์ขูนํ เอตทโหสิ "ภัท์ทโก โข อยํ อาวุโส อาวาสิโก ภิก์ขุ นหาเน อุส์สุก์กํ กโรติ, อุส์สุก์กํปิ กโรติ ยาคุยา ขาทนีเย ภัต์ตัส์มิํ. หัน์ท มยํ อาวุโส อิเธว วาสภคาเม นิวาสํ กัป์เปมาติ. อถโข เต อาคัน์ตุกา ภิก์ขู ตัต์เถว วาสภคาเม นิวาสํ กัป์เปสุํ. อถโข กัส์สปโคต์ตัส์ส ภิก์ขุโน เอตทโหสิ "โย โข อิเมสํ อาคัน์ตุกานํ ภิก์ขูนํ อาคัน์ตุกกิลมโถ, โส ปฏิปัส์สัท์โธ. เยปิเม โคจเร อัป์ปกตัญ์ญุโน เตทานิเม โคจเร ปกตัญ์ญุโน. ทุก์กรํ โข ปน ปรกุเลสุ ยาวชีวํ อุส์สุก์กํ กาตุํ, วิญ์ญัต์ติ จ

* ยุ. ตทวสรุํ.

มนุสฺสานํ อมนาปา. ยนฺนูนาหํ น อุสฺสุกฺกํ กเรยฺยํ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมินฺติ. โส น อุสฺสุกฺกํ อกาสิ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. อถโข เตสํ อาคนฺตุกานํ ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "ปุพฺเพ ขฺวายํ อาวุโส อาวาสิโก ภิกฺขุ นหาเน อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อุสฺสุกฺกํปิ กโรติ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. โสทานายํ น อุสฺสุกฺกํ กโรติ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. ทุฏฺโฐทานายํ อาวุโส อาวาสิโก ภิกฺขุ. หนฺท มยํ อาวุโส อิมํ อาวาสิกํ ภิกฺขุํ อุกฺขิปามาติ. อถโข เต อาคนฺตุกา ภิกฺขู สนฺนิปติตฺวา กสฺสปโคตฺตํ ภิกฺขุํ เอตทโวจุํ "ปุพฺเพ โข ตฺวํ อาวุโส นหาเน อุสฺสุกฺกํ กโรสิ, อุสฺสุกฺกํปิ กโรสิ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. โสทานิ ตฺวํ น อุสฺสุกฺกํ กโรสิ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. อาปตฺตึ ตฺวํ อาวุโส อาปนฺโน. ปสฺสเสตํ อาปตฺตินฺติ. "นตฺถิ เม อาวุโส อาปตฺติ, ยมหํ ปสฺเสยฺยนฺติ. อถโข เต อาคนฺตุกา ภิกฺขู กสฺสปโคตฺตํ ภิกฺขุํ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปึสุ. อถโข กสฺสปโคตฺตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ "อหํ โข เอตํ น ชานามิ "อาปตฺติ วา เอสา อนาปตฺติ วา, อาปนฺโน จมฺหิ อนาปนฺโน วา, อุกฺขิตฺโต จมฺหิ อนุกฺขิตฺโต วา, ธมฺมิเกน วา อธมฺมิเกน วา, กุปฺเปน วา อกุปฺเปน วา, ฐานารเหน วา อฏฺฐานารเหน วา. ยนฺนูนาหํ จมฺปํ คนฺตฺวา ภควนฺตํ เอตมตฺถํ ปุจฺเฉยฺยนฺติ. อถโข กสฺสปโคตฺโต ภิกฺขุ เสนาสนํ สํสาเมตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย, เยน จมฺปา, เตน ปกฺกามิ; อนุปุพฺเพน, เยน จมฺปา, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ;

๑ สี. ยุ. โปตฺถเกยํ ปาโฐ น โหติ.

อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ. อาจิณฺณํ โข ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ อาคนฺตุเกหิ ภิกฺขูหิ สทฺธึ ปฏิสมฺโมทิตุํ. อถโข ภควา กสฺสปโคตฺตํ ภิกฺขุํ เอตทโวจ "กจฺจิ ภิกฺขุ ขมนียํ กจฺจิ ยาปนียํ, กจฺจิสิ อปฺปกิลมเถน อทฺธานํ อาคโต; กุโต จ ตฺวํ ภิกฺขุ อาคจฺฉสีติ. "ขมนียํ ภควา, ยาปนียํ ภควา, อปฺปกิลมเถน จาหํ ภนฺเต อทฺธานํ อาคโต. อตฺถิ ภนฺเต กาสีสุ ชนปเทสุ วาสภคาโม นาม, ตตฺถาหํ อาวาสิโก ตนฺติพทฺโธ อุสฺสุกฺกํ อาปนฺโน "กินฺติ อนาคตา จ เปสลา ภิกฺขู อาคจฺเฉยฺยุํ อาคตา จ เปสลา ภิกฺขู ผาสุ วิหเรยฺยุํ อยญฺจ อาวาโส วุทฺธึ วิรูฬฺหึ เวปุลฺลํ อาปชฺเชยฺยาติ. อถโข ภนฺเต สมฺพหุลา ภิกฺขู กาสีสุ จาริกํ จรมานา, เยน วาสภคาโม, ตทวสรึสุ. อทฺทสํ โข อหํ ภนฺเต เต ภิกฺขู ทูรโตว อาคจฺฉนฺเต; ทิสฺวาน อาสนํ ปญฺญเปสึ, ปาโททกํ ปาทปีฐํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปึ, ปจฺจุคฺคนฺตฺวา ปตฺตจีวรํ ปฏิคฺคเหสึ, ปานีเยน อาปุจฺฉึ, นหาเน อุสฺสุกฺกํ อกาสึ, อุสฺสุกฺกมฺปิ อกาสึ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. อถโข เตสํ ภนฺเต อาคนฺตุกานํ ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "ภทฺทโก โข อยํ อาวุโส อาวาสิโก ภิกฺขุ นหาเน อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อุสฺสุกฺกมฺปิ กโรติ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. หนฺท มยํ อาวุโส อิเธว วาสภคาเม นิวาสํ กปฺเปมาติ. อถโข เต ภนฺเต อาคนฺตุกา ภิกฺขู ตตฺเถว วาสภคาเม นิวาสํ กปฺเปสุํ. ตสฺส มยฺหํ ภนฺเต เอตทโหสิ "โย โข อิเมสํ อาคนฺตุกานํ ภิกฺขูนํ อาคนฺตุกกิลมโถ, โส ปฏิปฺปสฺสทฺโธ, เยปิเม โคจเร อปฺปกตญฺญุโน เตทานิเม โคจเร ปกตญฺญุโน.

ทุกฺกรํ โข ปน ปรกุเลสุ ยาวชีวํ อุสฺสุกฺกํ กาตุํ, วิญฺญตฺติ จ มนุสฺสานํ อมนาปา. ยนฺนูนาหํ น อุสฺสุกฺกํ กเรยฺยํ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. โสโข อหํ ภนฺเต น อุสฺสุกฺกํ อกาสึ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมินฺติ. อถโข เตสํ ภนฺเต อาคนฺตุกานํ ภิกฺขูนํ เอตทโหสิ "ปุพฺเพ ขฺวายํ อาวุโส อาวาสิโก ภิกฺขุ นหาเน อุสฺสุกฺกํ กโรติ, อุสฺสุกฺกํปิ กโรติ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. โสทานายํ น อุสฺสุกฺกํ กโรติ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. ทุฏฺโฐทานายํ อาวุโส อาวาสิโก ภิกฺขุ. หนฺท มยํ อาวุโส อิมํ อาวาสิกํ ภิกฺขุํ อุกฺขิปามาติ. อถโข เต ภนฺเต อาคนฺตุกา ภิกฺขู สนฺนิปติตฺวา มํ เอตทโวจุํ "ปุพฺเพ โข ตฺวํ อาวุโส นหาเน อุสฺสุกฺกํ กโรสิ, อุสฺสุกฺกํปิ กโรสิ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. โสทานิ ตฺวํ น อุสฺสุกฺกํ กโรสิ ยาคุยา ขาทนีเย ภตฺตสฺมึ. อาปตฺตึ ตฺวํ อาวุโส อาปนฺโน. ปสฺสเสตํ อาปตฺตินฺติ. "นตฺถิ เม อาวุโส อาปตฺติ, ยมหํ ปสฺเสยฺยนฺติ. อถโข เต ภนฺเต อาคนฺตุกา ภิกฺขู มํ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปึสุ. ตสฺส มยฺหํ ภนฺเต เอตทโหสิ "อหํ โข เอตํ น ชานามิ "อาปตฺติ วา เอสา อนาปตฺติ วา, อาปนฺโน จมฺหิ อนาปนฺโน วา, อุกฺขิตฺโต จมฺหิ อนุกฺขิตฺโต วา, ธมฺมิเกน วา อธมฺมิเกน วา, กุปฺเปน วา อกุปฺเปน วา, ฐานารเหน วา อฏฺฐานารเหน วา. ยนฺนูนาหํ จมฺปํ คนฺตฺวา ภควนฺตํ เอตมตฺถํ ปุจฺเฉยฺยนฺติ. ตโต อหํ ภควา อาคจฺฉามีติ. "อนาปตฺติ เอสา ภิกฺขุ, เนสา อาปตฺติ; อนาปนฺโนสิ, นสิ อาปนฺโน; อนุกฺขิตฺโตสิ, นสิ อุกฺขิตฺโต; อธมฺมิเกนาสิ กมฺเมน

อุก์ขิต์โต กุป์เปน อัฏ์ฐานารเหน. คัจ์ฉ ต๎วํ ภิก์ขุ ตัต์เถว วาสภคาเม นิวาสํ กัป์เปหีติ. "เอวํ ภัน์เตติ โข กัส์สปโคต์โต ภิก์ขุ ภควโต ปฏิส์สุณิต๎วา อุฏ์ฐายาสนา ภควัน์ตํ อภิวาเทต๎วา ปทัก์ขิณํ กัต๎วา, เยน วาสภคาโม, เตน บัก์กามิ. อถโข เตสํ อาคัน์ตุกานํ ภิก์ขูนํ อหุเทว กุก์กุจ์จํ อหุ วิป์ปฏิสาโร "อลาภา วต โน, น วต โน ลาภา; ทุล์ลัท์ธํ วต โน, น วต โน สุลัท์ธํ; เย มยํ สุท์ธํ ภิก์ขุํ อนาบัต์ติกํ อวัต์ถุส๎มึ อการเณ อุก์ขิบิม๎หา. หัน์ท มยํ อาวุโส จัม์ปํ คัน์ต๎วา ภควโต สัน์ติเก อัจ์จยํ อัจ์จยโต เทเสมาติ. อถโข เต อาคัน์ตุกา ภิก์ขู เสนาสนํ สํสาเมต๎วา บัต์ตจีวรมาทาย, เยน จัม์ปา, เตน บัก์กมึสุ; อนุปุพ์เพน, เยน จัม์ปา, เยน ภควา, เตนุปสังกมึสุ; อุปสังกมิต๎วา ภควัน์ตํ อภิวาเทต๎วา เอกมัน์ตํ นิสีทึสุ. อาจิณ์ณํ โข ปเนตํ พุท์ธานํ ภควัน์ตานํ อาคัน์ตุเกหิ ภิก์ขูหิ สัท์ธึ ปฏิสัม์โมทิตุํ. อถโข ภควา เต ภิก์ขู เอตทโวจ "กัจ์จิ ภิก์ขเว ขมนียํ, กัจ์จิ ยาปนียํ, กัจ์จิต์ถ อัป์ปกิลมเถน อัท์ธานํ อาคตา; กุโต จ ตุม๎เห ภิก์ขเว อาคัจ์ฉถาติ. "ขมนียํ ภควา, ยาปนียํ ภควา, อัป์ปกิลมเถน จ มยํ ภัน์เต อัท์ธานํ อาคตา. อัต์ถิ ภัน์เต กาสีสุ ชนปเทสุ วาสภคาโม นาม, ตโต มยํ ภควา อาคัจ์ฉามาติ. "ตุม๎เห ภิก์ขเว อาวาสิกํ ภิก์ขุํ อุก์ขิบิต์ถาติ. "เอวํ ภัน์เตติ. "กิส๎มึ ภิก์ขเว วัต์ถุส๎มึ กิส๎มึ[๑] การเณติ. "อวัต์ถุส๎มึ ภควา อการเณติ. วิครหิ

---

๑ สี. ยุ. โปต์ถเกยํ ปาโจ น โหติ.

พุทฺโธ ภควา "อนนุจฺฉวิกํ ภิกฺขเว อนนุโลมิกํ อปฺปฏิรูปํ อสฺสามณกํ อกปฺปิยํ อกรณียํ. กถํ หิ นาม ตุเมฺห โมฆปุริสา สุทฺธํ ภิกฺขุํ อนาปตฺติกํ อวตฺถุสฺมึ อการเณ อุกฺขิปิสฺสถ. เนตํ โมฆปุริสา อปฺปสนฺนานํ วา ปสาทาย ฯเปฯ วิครหิตฺวา ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "น ภิกฺขเว สุทฺโธ ภิกฺขุ อนาปตฺติโก อวตฺถุสฺมึ อการเณ อุกฺขิปิตพฺโพ; โย อุกฺขิเปยฺย, อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺสาติ. อถโข เต ภิกฺขู อุฏฺฐายาสนา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา ภควโต ปาเทสุ สิรสา นิปติตฺวา ภควนฺตํ เอตทโวจุํ "อจฺจโย โน ภนฺเต อจฺจคมา ยถาพาเล ยถามูเฬฺห ยถาอกุสเล, เย มยํ สุทฺธํ ภิกฺขุํ อนาปตฺติกํ อวตฺถุสฺมึ อการเณ อุกฺขิปิมฺหา. เตสํ โน ภนฺเต ภควา อจฺจยํ อจฺจยโต ปฏิคฺคณฺหาตุ อายตึ สํวรายาติ. "ตคฺฆ ตุเมฺห ภิกฺขเว อจฺจโย อจฺจคมา ยถาพาเล ยถามูเฬฺห ยถาอกุสเล, เย ตุเมฺห สุทฺธํ ภิกฺขุํ อนาปตฺติกํ อวตฺถุสฺมึ อการเณ อุกฺขิปิตฺถ. ยโต จ โข ตุเมฺห ภิกฺขเว อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา ยถาธมฺมํ ปฏิกโรถ, ตํ โว มยํ ปฏิคฺคณฺหาม วุฑฺฒิ เหสา ภิกฺขเว อริยสฺส วินเย, โย อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา ยถาธมฺมํ ปฏิกโรติ อายตึ สํวรํ อาปชฺชตีติ. เตน โข ปน สมเยน จมฺปายํ ภิกฺขู เอวรูปานิ กมฺมานิ กโรนฺติ: อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ[๑] กโรนฺติ, อธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ[๒]

---

[๑] สพฺพตฺถ "วคฺคกมฺมนฺติ จ "สมคฺคกมฺมนฺติ จ ทิสฺสนฺติ. ตานิ ปน อุโปสถกฺขนฺธเก ปาฬิยา น สเมนฺติ. ตตฺถ หิ "จตฺตาริมานิ ภิกฺขเว อุโปสถกมฺมานิ: อธมฺเมน วคฺคํ อุโปสถกมฺมนฺตฺยาทิกา ปาฬิ ทิสฺสติ.

กโรนฺติ, ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ, ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ กโรนฺติ; เอโกปิ เอกํ อุกฺขิปติ, เอโกปิ เทฺว อุกฺขิปติ, เอโกปิ สมฺพหุเล อุกฺขิปติ, เอโกปิ สํฆํ อุกฺขิปติ; เทฺวปิ เอกํ อุกฺขิปนฺติ, เทฺวปิ เทฺว อุกฺขิปนฺติ, เทฺวปิ สมฺพหุเล อุกฺขิปนฺติ, เทฺวปิ สํฆํ อุกฺขิปนฺติ; สมฺพหุลาปิ เอกํ อุกฺขิปนฺติ, สมฺพหุลาปิ เทฺว อุกฺขิปนฺติ, สมฺพหุลาปิ สมฺพหุเล อุกฺขิปนฺติ, สมฺพหุลาปิ สํฆํ อุกฺขิปนฺติ; สํโฆปิ สํฆํ อุกฺขิปติ. เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "กถํ หิ นาม จัมฺปายํ ภิกฺขู เอวรูปานิ กมฺมานิ กริสฺสนฺติ: อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ กริสฺสนฺติ, ฯเปฯ สํโฆปิ สํฆํ อุกฺขิปิสฺสตีติ. อถโข เต ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "สจฺจํ กิร ภิกฺขเว จัมฺปายํ ภิกฺขู เอวรูปานิ กมฺมานิ กโรนฺติ: อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ, ฯเปฯ สํโฆปิ สํฆํ อุกฺขิปตีติ. "สจฺจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ ภควา ฯเปฯ วิครหิตฺวา ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ

"ธมฺเมน เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. อธมฺเมน เจ ภิกฺขเว สมคฺคกมฺมํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. ธมฺเมน เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. ธมฺมปฏิรูปเกน เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. ธมฺมปฏิรูปเกน เจ ภิกฺขเว สมคฺคกมฺมํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. เอโกปิ เอกํ อุกฺขิปติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. เอโกปิ เทฺว อุกฺขิปติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ, เอโกปิ สมฺพหุเล อุกฺขิปติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. เอโกปิ

สํฆํ อุกฺขิปติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. เทฺวปิ เอกํ อุกฺขิปนฺติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. เทฺวปิ เทฺว อุกฺขิปนฺติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. เทฺวปิ สมฺพหุเล อุกฺขิปนฺติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. เทฺวปิ สํฆํ อุกฺขิปนฺติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. สมฺพหุลาปิ เอกํ อุกฺขิปนฺติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. สมฺพหุลาปิ เทฺว อุกฺขิปนฺติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. สมฺพหุลาปิ สมฺพหุเล อุกฺขิปนฺติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. สมฺพหุลาปิ สํฆํ อุกฺขิปนฺติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. สํโฆปิ สํฆํ อุกฺขิปติ, อกมฺมํ น จ กรณียํ.

จตฺตาริมานิ ภิกฺขเว กมฺมานิ: อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, อธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ. ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ* อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, อิทํ ภิกฺขเว กมฺมํ อธมฺมตฺตา วคฺคตฺตา กุปฺปํ อฏฺฐานารหํ; น ภิกฺขเว เอวรูปํ กมฺมํ กาตพฺพํ, น จ มยา เอวรูปํ กมฺมํ อนุญฺญาตํ. ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ อธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ, อิทํ ภิกฺขเว กมฺมํ อธมฺมตฺตา กุปฺปํ อฏฺฐานารหํ; น ภิกฺขเว เอวรูปํ กมฺมํ กาตพฺพํ, น จ มยา เอวรูปํ กมฺมํ อนุญฺญาตํ. ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, อิทํ ภิกฺขเว กมฺมํ วคฺคตฺตา กุปฺปํ อฏฺฐานารหํ; น ภิกฺขเว เอวรูปํ กมฺมํ กาตพฺพํ, น จ มยา เอวรูปํ กมฺมํ อนุญฺญาตํ. ตตฺร ภิกฺขเว ยทิทํ ธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ, อิทํ ภิกฺขเว กมฺมํ ธมฺมตฺตา สมคฺคตฺตา อกุปฺปํ ฐานารหํ; เอวรูปํ ภิกฺขเว กมฺมํ กาตพฺพํ, เอวรูปญฺจ มยา

* สี. ยุ. ยมิทํ.

กัมมํ อนุญฺญาตํ. ตัสมาติห ภิกขเว "เอวรูปํ กัมมํ กริสสาม, ยถยิทํ ธัมเมน สมัคคันติ, เอวัญหิ โว ภิกขเว สิกขิตัพพันติ.

เตน โข ปน สมเยน ฉัพพัคคิยา ภิกขู เอวรูปานิ กัมมานิ กโรนติ: อธัมเมน วัคคกัมมํ กโรนติ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ กโรนติ, ธัมเมน วัคคกัมมํ กโรนติ, ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ กโรนติ, ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ กโรนติ, ญัตติวิปันนํปิ กัมมํ กโรนติ อนุสสาวนสัมปันนํ, อนุสสาวนวิปันนํปิ กัมมํ กโรนติ ญัตติสัมปันนํ, ญัตติวิปันนํปิ อนุสสาวนวิปันนํปิ กัมมํ กโรนติ. อัญญัตราปิ ธัมมา กัมมํ กโรนติ, อัญญัตราปิ วินยา กัมมํ กโรนติ, อัญญัตราปิ สัตถุ สาสนา กัมมํ กโรนติ, ปฏิกุฏฐกตํปิ กัมมํ กโรนติ อธัมมิกํ กุปปํ อัฏฐานารหํ. เย เต ภิกขู อัปปิจฉา ฯเปฯ เต อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "กถํ หิ นาม ฉัพพัคคิยา ภิกขู เอวรูปานิ กัมมานิ กริสสันติ: อธัมเมน อวัคคกัมมํ กริสสันติ, ฯเปฯ ปฏิกุฏฐกตํปิ กัมมํ กริสสันติ อธัมมิกํ กุปปํ อัฏฐานารหันติ. อถโข เต ภิกขู ภควโต เอตมัตถํ อาโรเจสุํ. "สัจจํ กิร ภิกขเว ฉัพพัคคิยา ภิกขู เอวรูปานิ กัมมานิ กโรนติ: อธัมเมน วัคคกัมมํ กโรนติ, ฯเปฯ ปฏิกุฏฐกตํปิ กัมมํ กโรนติ อธัมมิกํ กุปปํ อัฏฐานารหันติ. "สัจจํ ภควาติ. วิครหิ พุทโธ ภควา ฯเปฯ วิครหิตวา ธัมมึ กถํ กัตวา ภิกขู อามันเตสิ

"อธัมเมน เจ ภิกขเว วัคคกัมมํ, อกัมมํ น จ กรณียํ. อธัมเมน เจ ภิกขเว สมัคคกัมมํ, อกัมมํ น จ กรณียํ. ธัมเมน

เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. ธมฺมปฏิรูปเกน เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. ธมฺมปฏิรูปเกน เจ ภิกฺขเว สมคฺคกมฺมํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. ญตฺติวิปนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ อนุสฺสาวนสมฺปนฺนํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. อนุสฺสาวนวิปนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ญตฺติสมฺปนฺนํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. ญตฺติวิปนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ อนุสฺสาวนวิปนฺนํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ. อญฺญตฺราปิ ภิกฺขเว ธมฺมา กมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ. อญฺญตฺราปิ ภิกฺขเว วินยา กมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ. อญฺญตฺราปิ ภิกฺขเว สตฺถุ สาสนา กมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณียํ. ปฏิกุฏฺฐกตํ เจ ภิกฺขเว กมฺมํ อธมฺมิกํ กุปฺปํ อฏฺฐานารหํ, อกมฺมํ น จ กรณียํ.

ฉยิมานิ ภิกฺขเว กมฺมานิ: อธมฺมกมฺมํ, วคฺคกมฺมํ, สมคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ.

กตมญฺจ ภิกฺขเว อธมฺมกมฺมํ ? ญตฺติทุติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม เอกาย ญตฺติยา กมฺมํ กโรติ น จ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ, อธมฺมกมฺมํ. ญตฺติทุติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ทฺวีหิ ญตฺตีหิ กมฺมํ กโรติ น จ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ, อธมฺมกมฺมํ. ญตฺติทุติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม เอกาย กมฺมวาจาย กมฺมํ กโรนฺติ น จ ญตฺตึ ฐเปติ, อธมฺมกมฺมํ. ญตฺติทุติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ทฺวีหิ กมฺมวาจาหิ กมฺมํ กโรติ น จ ญตฺตึ ฐเปติ, อธมฺมกมฺมํ, ญตฺติจตุตฺเถ เจ ภิกฺขเว

กัมเม เอกาย ญัตติยา กัมมํ กโรติ น จ กัมมวาจํ อนุสฺสาเวติ, อธัมมกัมมํ. ญัตติจตุตฺเถ เจ ภิกขเว กัมเม ทฺวีหิ ญัตตีหิ, ตีหิ ญัตตีหิ, จตูหิ ญัตตีหิ กัมมํ กโรติ น จ กัมมวาจํ อนุสฺสาเวติ, อธัมมกัมมํ. ญัตติจตุตฺเถ เจ ภิกขเว กัมเม เอกาย กัมมวาจาย กัมมํ กโรติ น จ ญัตตึ ฐเปติ, อธัมมกัมมํ. ญัตติจตุตฺเถ เจ ภิกขเว กัมเม ทฺวีหิ กัมมวาจาหิ, ตีหิ กัมมวาจาหิ, จตูหิ กัมมวาจาหิ กัมมํ กโรติ น จ ญัตตึ ฐเปติ, อธัมมกัมมํ. อิทํ วุจจติ ภิกขเว อธัมมกัมมํ.

กตมัญจ ภิกขเว วัคคกัมมํ ? ญัตติทุติเย เจ ภิกขเว กัมเม ยาวติกา ภิกขู กัมมปัตตา, เต อนาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อนาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา ปฏิกโกสันติ; วัคคกัมมํ. ญัตติทุติเย เจ ภิกขเว กัมเม ยาวติกา ภิกขู กัมมปัตตา, เต อาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อนาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา ปฏิกโกสันติ; วัคคกัมมํ. ญัตติทุติเย เจ ภิกขเว กัมเม ยาวติกา ภิกขู กัมมปัตตา, เต อาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา ปฏิกโกสันติ; วัคคกัมมํ. ญัตติจตุตฺเถ เจ ภิกขเว กัมเม ยาวติกา ภิกขู กัมมปัตตา, เต อนาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อนาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา ปฏิกโกสันติ; วัคคกัมมํ. ญัตติจตุตฺเถ เจ ภิกขเว กัมเม ยาวติกา ภิกขู กัมมปัตตา, เต อาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อนาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา ปฏิกโกสันติ; วัคคกัมมํ. ญัตติจตุตฺเถ เจ ภิกขเว กัมเม ยาวติกา

ภิกฺขู กมฺมปฺปตฺตา, เต อาคตา โหนฺติ; ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อาหโฏ โหติ; สมฺมุขีภูตา ปฏิกฺโกสนฺติ; วคฺคกมฺมํ. อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ.

กตมญฺจ ภิกฺขเว สมคฺคกมฺมํ ? ญตฺติทุติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ยาวติกา ภิกฺขู กมฺมปฺปตฺตา, เต อาคตา โหนฺติ; ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อาหโฏ โหติ; สมฺมุขีภูตา นปฺปฏิกฺโกสนฺติ; สมคฺคกมฺมํ: ญตฺติจตุตฺเถ เจ ภิกฺขเว กมฺเม ยาวติกา ภิกฺขู กมฺมปฺปตฺตา, เต อาคตา โหนฺติ; ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อาหโฏ โหติ; สมฺมุขีภูตา นปฺปฏิกฺโกสนฺติ; สมคฺคกมฺมํ. อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมคฺคกมฺมํ.

กตมญฺจ ภิกฺขเว ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ. ญตฺติทุติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปฐมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺฉา ญตฺตึ ฐเปติ; ยาวติกา ภิกฺขู กมฺมปฺปตฺตา, เต อนาคตา โหนฺติ; ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อนาหโฏ โหติ; สมฺมุขีภูตา ปฏิกฺโกสนฺติ; ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ. ญตฺติทุติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปฐมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺฉา ญตฺตึ ฐเปติ; ยาวติกา ภิกฺขู กมฺมปฺปตฺตา, เต อาคตา โหนฺติ; ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อนาหโฏ โหติ, สมฺมุขีภูตา ปฏิกฺโกสนฺติ; ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ. ญตฺติทุติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปฐมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺฉา ญตฺตึ ฐเปติ; ยาวติกา ภิกฺขู กมฺมปฺปตฺตา, เต อาคตา โหนฺติ; ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อาหโฏ โหติ, สมฺมุขีภูตา ปฏิกฺโกสนฺติ; ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ. ญตฺติจตุตฺเถ เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปฐมํ กมฺมวาจํ อนุสฺสาเวติ ปจฺฉา ญตฺตึ

ชเปติ; ยาวติกา ภิกขู กัมมัปปัตตา, เต อนาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อนาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา ปฏิกโกสันติ; ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ. ณัตติจตุตเถ เจ ภิกขเว กัมเม ปฐมํ กัมมวาจํ อนุสสาเวติ ปัจฉา ณัตตึ ชเปติ; ยาวติกา ภิกขู กัมมัปปัตตา, เต อาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อนาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา ปฏิกโกสันติ; ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ. ณัตติจตุตเถ เจ ภิกขเว กัมเม ปฐมํ กัมมวาจํ อนุสสาเวติ ปัจฉา ณัตตึ ชเปติ; ยาวติกา ภิกขู กัมมัปปัตตา, เต อาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา ปฏิกโกสันติ; ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ. อิทํ วุจจติ ภิกขเว ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ.

กตมัญจ ภิกขเว ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ. ณัตติทุติเย เจ ภิกขเว กัมเม ปฐมํ กัมมวาจํ อนุสสาเวติ ปัจฉา ณัตตึ ชเปติ; ยาวติกา ภิกขู กัมมัปปัตตา, เต อาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา นัปปฏิกโกสันติ; ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ. ณัตติจตุตเถ เจ ภิกขเว ธัมเม ปฐมํ กัมมวาจํ อนุสสาเวติ ปัจฉา ณัตตึ ชเปติ; ยาวติกา ภิกขู กัมมัปปัตตา, เต อาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา นัปปฏิกโกสันติ; ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ. อิทํ วุจจติ ภิกขเว ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ.

กตมัญจ ภิกขเว ธัมเมน สมัคคกัมมํ. ณัตติทุติเย เจ ภิกขเว

กัมเม ปฐมํ ญัตตึ ฐเปติ ปัจฉา เอกาย กัมมวาจาย กัมมํ กโรติ; ยาวติกา ภิกขู กัมมัปปัตตา, เต อาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา นัปปฏิกโกสันติ; ธัมเมน สมัคคกัมมํ. ญัตติจตุตเถ เจ ภิกขเว กัมเม ปฐมํ ญัตตึ ฐเปติ ปัจฉา ตีหิ กัมมวาจาหิ กัมมํ กโรติ; ยาวติกา ภิกขู กัมมัปปัตตา, เต อาคตา โหนติ; ฉันทารหานํ ฉันโท อาหโฏ โหติ; สัมมุขีภูตา นัปปฏิกโกสันติ. ธัมเมน สมัคคกัมมํ. อิทํ วุจจติ ภิกขเว ธัมเมน สมัคคกัมมํ.

ปัญจ สังฆา: จตุวัคโค ภิกขุสังโฆ, ปัญจวัคโค ภิกขุสังโฆ, ทสวัคโค ภิกขุสังโฆ, วีสติวัคโค ภิกขุสังโฆ, อติเรกวีสติวัคโค ภิกขุสังโฆติ. ตัตร ภิกขเว ยวายํ จตุวัคโค ภิกขุสังโฆ ฐเปตวา ตีณิ กัมมานิ อุปสัมปทํ ปวารณํ อัพภานํ, ธัมเมน สมัคโค สัพพกัมเมสุ กัมมัปปัตโต. ตัตร ภิกขเว ยวายํ ปัญจวัคโค ภิกขุสังโฆ, ฐเปตวา เทว กัมมานิ มัชฌิเมสุ ชนปเทสุ อุปสัมปทํ อัพภานํ, ธัมเมน สมัคโค สัพพกัมเมสุ กัมมัปปัตโต. ตัตร ภิกขเว ยวายํ ทสวัคโค ภิกขุสังโฆ, ฐเปตวา เอกํ กัมมํ อัพภานํ, ธัมเมน สมัคโค สัพพกัมเมสุ กัมมัปปัตโต. ตัตร ภิกขเว ยวายํ วีสติวัคโค ภิกขุสังโฆ, ธัมเมน สมัคโค สัพพกัมเมสุ กัมมัปปัตโต. ตัตร ภิกขเว ยวายํ อติเรกวีสติวัคโค ภิกขุสังโฆ, ธัมเมน สมัคโค สัพพกัมเมสุ กัมมัปปัตโต.

จตุวัคคกรณัญเจ ภิกขเว กัมมํ, ภิกขุนีจตุตโถ กัมมํ กเรยย,

อกัมมํ น จ กรณียํ. จตุวัคคกรณัญเจ ภิกขเว กัมมํ, ลิกขมานาจตุตโถ ฯเปฯ สามเณรจตุตโถ, สามเณรีจตุตโถ, ลิกขํ ปัจจักขาตกจตุตโถ, อันติมวัตถุ อัชฌาปันนกจตุตโถ, อาปัตติยา อทัสสเน อุกขิตตกจตุตโถ, อาปัตติยา อัปปฏิกัมเม อุกขิตตกจตุตโถ, ปาปิกาย ทิฏฐิยา อัปปฏินิสสัคเค อุกขิตตกจตุตโถ, ปัณฑกจตุตโถ, เถยยวาสกจตุตโถ, ติตถิยปักกันตกจตุตโถ, ติรัจฉานคตจตุตโถ, มาตุฆาตกจตุตโถ, ปิตุฆาตกจตุตโถ, อรหันตฆาตกจตุตโถ, ภิกขุนีทูสกจตุตโถ, สังฆเภทกจตุตโถ, โลหิตุปปาทกจตุตโถ, อุภโตพยัญชนกจตุตโถ, นานาสังวาสกจตุตโถ, นานาสีมาย ฐิตจตุตโถ, อิทธิยา เวหาเส ฐิตจตุตโถ, ยัสส สังโฆ กัมมํ กโรติ, ตํจตุตโถ, กัมมํ กเรยย, อกัมมํ น จ กรณียํ.

จตุวัคคกรณํ.

ปัญจวัคคกรณัญเจ ภิกขเว กัมมํ, ภิกขุนีปัญจโม กัมมํ กเรยย, อกัมมํ น จ กรณียํ. ปัญจวัคคกรณัญเจ ภิกขเว กัมมํ, ลิกขมานาปัญจโม, ฯเปฯ สามเณรปัญจโม, สามเณรีปัญจโม, ลิกขํ ปัจจักขาตกปัญจโม, อันติมวัตถุ อัชฌาปันนกปัญจโม, อาปัตติยา อทัสสเน อุกขิตตกปัญจโม, อาปัตติยา อัปปฏิกัมเม อุกขิตตกปัญจโม, ปาปิกาย ทิฏฐิยา อัปปฏินิสสัคเค อุกขิตตกปัญจโม, ปัณฑกปัญจโม, เถยยสังวาสกปัญจโม, ติตถิยปักกันตกปัญจโม, ติรัจฉานคตปัญจโม, มาตุฆาตกปัญจโม, ปิตุฆาตกปัญจโม, อรหันตฆาตกปัญจโม, ภิกขุนีทูสกปัญจโม, สังฆเภทกปัญจโม, โลหิตุปปาทกปัญจโม, อุภโตพยัญชนกปัญจโม, นานาสังวาสกปัญจโม, นานาสีมาย ฐิตปัญจโม,

อิทฺธิยา เวหาเส จิตปญฺจโม, ยสฺส สงฺโฆ กมฺมํ กโรติ, ตํปญฺจโม, กมฺมํ กเรยฺย, อกมฺมํ น จ กรณียํ.

ปญฺจวคฺคกรณํ.

ทสวคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ, ภิกฺขุนีทสโม กมฺมํ กเรยฺย, อกมฺมํ น จ กรณียํ. ทสวคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ, สิกฺขมานาทสโม, ฯเปฯ สามเณรทสโม, สามเณรีทสโม, สิกฺขํ ปจฺจกฺขาตกทสโม อนฺติมวตฺถุํ อชฺฌาปนฺนกทสโม, อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิตฺตกทสโม, อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตกทสโม, ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตกทสโม ปณฺฑกทสโม, เถยฺยสํวาสกทสโม, ติตฺถิยปกฺกนฺตกทสโม, ติรจฺฉานคตทสโม, มาตุฆาตกทสโม, ปิตุฆาตกทสโม, อรหนฺตฆาตกทสโม, ภิกฺขุนีทูสกทสโม, สงฺฆเภทกทสโม, โลหิตุปฺปาทกทสโม, อุภโตพฺยญฺชนกทสโม, นานาสํวาสกทสโม, นานาสีมาย ฐิตทสโม, อิทฺธิยา เวหาเส ฐิตทสโม, ยสฺส สงฺโฆ กมฺมํ กโรติ, ตํทสโม กมฺมํ กเรยฺย, อกมฺมํ น จ กรณียํ.

ทสวคฺคกรณํ.

วีสติวคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ, ภิกฺขุนีวีโส กมฺมํ กเรยฺย, อกมฺมํ น จ กรณียํ. วีสติวคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ สิกฺขมานาวีโส, ฯเปฯ สามเณรวีโส, สามเณรีวีโส, สิกฺขํ ปจฺจกฺขาตกวีโส, อนฺติมวตฺถุํ อชฺฌาปนฺนกวีโส, อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิตฺตกวีโส, อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตกวีโส, ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตกวีโส, ปณฺฑกวีโส, เถยฺยสํวาสกวีโส, ติตฺถิยปกฺกนฺตกวีโส, ติรจฺฉานคตวีโส, มาตุฆาตกวีโส, ปิตุฆาตกวีโส, อรหนฺตฆาตกวีโส,

ภิก์ขุนีทูสกวีโส, สํฆเภทกวีโส, โลหิตุปํ่าทกวีโส, อุภโตพ์ยัญ์ชนกวีโส, นานาสํวาสกวีโส, นานาสีมาย ฐิตวีโส, ยัส์ส สํโฆ กัม์มํ กโรติ, ตวีโส กัม์มํ กเรย์ย, อกัม์มํ น จ กรณียํ.

วีสติวัค์คกรณํ.

ปาริวาสิกจตุต์โถ เจ ภิก์ขเว ปริวาสํ ทเทย์ย, มูลาย ปฏิกัส์เสย์ย, มานัต์ตํ ทเทย์ย, ตวีโส อัพ์เภย์ย, อกัม์มํ น จ กรณียํ. มูลาย ปฏิกัส์สนารหจตุต์โถ เจ ภิก์ขเว ปริวาสํ ทเทย์ย, มูลาย ปฏิกัส์เสย์ย, มานัต์ตํ ทเทย์ย, ตวีโส อัพ์เภย์ย, อกัม์มํ น จ กรณียํ. มานัต์ตารหจตุต์โถ เจ ภิก์ขเว ปริวาสํ ทเทย์ย, มูลาย ปฏิกัส์เสย์ย, มานัต์ตํ ทเทย์ย, ตวีโส อัพ์เภย์ย, อกัม์มํ น จ กรณียํ. มานัต์ตจาริกจตุต์โถ เจ ภิก์ขเว ปริวาสํ ทเทย์ย, มูลาย ปฏิกัส์เสย์ย, มานัต์ตํ ทเทย์ย, ตวีโส อัพ์เภย์ย, อกัม์มํ น จ กรณียํ. อัพ์ภานารหจตุต์โถ เจ ภิก์ขเว ปริวาสํ ทเทย์ย, มูลาย ปฏิกัส์เสย์ย, มานัต์ตํ ทเทย์ย, ตวีโส อัพ์เภย์ย, อกัม์มํ น จ กรณียํ.

เอกัจ์จัส์ส ภิก์ขเว สํฆมัช์เฌ ปฏิก์โกสนา รูหติ, เอกัจ์จัส์ส น รูหติ. กัส์ส จ ภิก์ขเว สํฆมัช์เฌ ปฏิก์โกสนา น รูหติ ? ภิก์ขุนิยา ภิก์ขเว สํฆมัช์เฌ ปฏิก์โกสนา น รูหติ. สิก์ขมานาย ภิก์ขเว, ฯ เปฯ สามเณรัส์ส ภิก์ขเว, สามเณริยา ภิก์ขเว, สิก์ขํ ปัจ์จัก์ขาตกัส์ส ภิก์ขเว, อัน์ติมวัต์ถุํ อัช์ฌาปัน์นกัส์ส ภิก์ขเว, อุม์มัต์ตกัส์ส ภิก์ขเว, ขิต์ตจิต์ตัส์ส ภิก์ขเว, เวทนัฏ์ฏัส์ส ภิก์ขเว, อาปัต์តิยา อทัส์สเน อุก์ขิต์ตกัส์ส ภิก์ขเว, อาปัต์ติยา อัปํปฏิกัม์เม อุก์ขิต์ตกัส์ส ภิก์ขเว,

ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺขิตฺตกสฺส ภิกฺขเว, ปณฺฑกสฺส ภิกฺขเว, เถยฺยสํวาสกสฺส ภิกฺขเว, ติตฺถิยปกฺกนฺตกสฺส ภิกฺขเว, ติรจฺฉานคตสฺส ภิกฺขเว, มาตุฆาตกสฺส ภิกฺขเว, ปิตุฆาตกสฺส ภิกฺขเว, อรหนฺตฆาตกสฺส ภิกฺขเว, ภิกฺขุนีทูสกสฺส ภิกฺขเว, สงฺฆเภทกสฺส ภิกฺขเว, โลหิตุปฺปาทกสฺส ภิกฺขเว, อุภโตพฺยญฺชนกสฺส ภิกฺขเว, นานาสํวาสกสฺส ภิกฺขเว, นานาสีมาย ฐิตสฺส ภิกฺขเว, อิทฺธิยา เวหาเส ฐิตสฺส ภิกฺขเว, ยสฺส สงฺโฆ กมฺมํ กโรติ, ตสฺส จ ภิกฺขเว สงฺฆมชฺเฌ ปฏิกฺโกสนา น รูหติ. อิเมสํ โข ภิกฺขเว สงฺฆมชฺเฌ ปฏิกฺโกสนา น รูหติ. กสฺส จ ภิกฺขเว สงฺฆมชฺเฌ ปฏิกฺโกสนา รูหติ ? ภิกฺขุสฺส ภิกฺขเว ปกตตฺตสฺส สมานสํวาสกสฺส สมานสีมาย ฐิตสฺส อนฺตมโส อนนฺตริกสฺสาปิ ภิกฺขุโน วิญฺญาเปนฺตสฺส สงฺฆมชฺเฌ ปฏิกฺโกสนา รูหติ. อิมสฺส โข ภิกฺขเว สงฺฆมชฺเฌ ปฏิกฺโกสนา รูหติ.

เทฺวมา ภิกฺขเว นิสฺสารณา: อตฺถิ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อปฺปตฺโต นิสฺสารณํ, ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสาเรติ, เอกจฺโจ สุนิสฺสาริโต, เอกจฺโจ ทุนฺนิสฺสาริโต. กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อปฺปตฺโต นิสฺสารณํ, ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสาเรติ, ทุนฺนิสฺสาริโต ? อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สุทฺโธ โหติ อนาปตฺติโก, ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสาเรติ, ทุนฺนิสฺสาริโต. อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อปฺปตฺโต นิสฺสารณํ, ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสาเรติ, ทุนฺนิสฺสาริโต. กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อปฺปตฺโต นิสฺสารณํ, ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสาเรติ, สุนิสฺสาริโต ? อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ พาโล โหติ อพฺยตฺโต อาปตฺติพหุโล อนปทาโน คิหิสํสฏฺโฐ วิหรติ

อ์นนุโลมิเกหิ คิหีสํสัค์เคหิ, ตํ เจ สํโฆ นิส์สาเรติ, สุนิส์สาริโต. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว ปุค์คโล อัป์ปัต์โต นิส์สารณํ, ตํ เจ สํโฆ นิส์สาเรติ, สุนิส์สาริโต.

เท์วมา ภิก์ขเว โอสารณา: อัต์ถิ ภิก์ขเว ปุค์คโล อัป์ปัต์โต โอสารณํ, ตํ เจ สํโฆ โอสาเรติ, เอกัจ์โจ โสสาริโต, เอกัจ์โจ โทสาริโต. กตโม จ ภิก์ขเว ปุค์คโล อัป์ปัต์โต โอสารณํ, ตํ เจ สํโฆ โอสาเรติ, โทสาริโต? ปัณ์ฑโก ภิก์ขเว อัป์ปัต์โต โอสารณํ, ตัญ์เจ สํโฆ โอสาเรติ, โทสาริโต. เถย์ยสํวาสโก ภิก์ขเว, ฯ เปฯ ติต์ถิยปัก์กัน์ตโก ภิก์ขเว ติรัจ์ฉานคโต ภิก์ขเว, มาตุฆาตโก ภิก์ขเว, ปิตุฆาตโก ภิก์ขเว, อรหัน์ตฆาตโก ภิก์ขเว, ภิก์ขุนีทูสโก ภิก์ขเว, สํฆเภทโก ภิก์ขเว, โลหิตุป์ปาทโก ภิก์ขเว, อุภโตพ์ยัญ์ชนโก ภิก์ขเว อัป์ปัต์โต โอสารณํ, ตํ เจ สํโฆ โอสาเรติ, โทสาริโต. อยํ วุจ์จติ ภิก์ขเว ปุค์คโล อัป์ปัต์โต โอสารณํ, ตํ เจ สํโฆ โอสาเรติ, โทสาริโต. กตโม จ ภิก์ขเว ปุค์คโล อัป์ปัต์โต โอสารณํ, ตํ เจ สํโฆ โอสาเรติ, โสสาริโต? หัต์ถจ์ฉิน์โน ภิก์ขเว อัป์ปัต์โต โอสารณํ, ตํ เจ สํโฆ โอสาเรติ, โสสาริโต. ปาทัจ์ฉิน์โน ภิก์ขเว, ฯ เปฯ หัต์ถปาทัจ์ฉิน์โน ภิก์ขเว, กัณ์ณัจ์ฉิน์โน ภิก์ขเว, นาสัจ์ฉิน์โน ภิก์ขเว, กัณ์ณนาสัจ์ฉิน์โน ภิก์ขเว, อังคุลิจ์ฉิน์โน ภิก์ขเว, อฬัจ์ฉิน์โน ภิก์ขเว, กัณ์ฑรัจ์ฉิน์โน ภิก์ขเว, ผณหัต์ถโก ภิก์ขเว, ขุช์โช ภิก์ขเว, วามโน ภิก์ขเว, คลคัณ์ฑิ ภิก์ขเว, ลัก์ขณาหโต ภิก์ขเว, กสาหโต ภิก์ขเว, ลิขิตโก ภิก์ขเว, สีปที ภิก์ขเว, ปาปโรคี ภิก์ขเว, ปริสทูสโก

ภิกฺขเว, กาโณ ภิกฺขเว, กุณี ภิกฺขเว, ขญฺโช ภิกฺขเว, ปกฺขหโต ภิกฺขเว, ฉินฺนิริยาปโถ ภิกฺขเว, ชราทุพฺพโล ภิกฺขเว, อนฺโธ ภิกฺขเว, มูโค ภิกฺขเว, พธิโร ภิกฺขเว, อนฺธมูโค ภิกฺขเว, อนฺธพธิโร ภิกฺขเว, มูคพธิโร ภิกฺขเว, อนฺธมูคพธิโร ภิกฺขเว อปฺปตฺโต โอสารณํ, ตญฺเจ สงฺโฆ โอสาเรติ, โสสาริโต. อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโล อปฺปตฺโต โอสารณํ, ตญฺเจ สงฺโฆ โอสาเรติ, โสสาริโต.

วาสภคามภาณวารํ ปฐมํ.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ อาปตฺติ ทฏฺฐพฺพา. ตเมนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหุลา วา เอกปุคฺคโล วา "อาปตฺตึ ตฺวํ อาวุโส อาปนฺโน. ปสฺสเสตํ อาปตฺตินฺติ. โส เอวํ วเทติ "นตฺถิ เม อาวุโส อาปตฺติ, ยมหํ ปสฺเสยฺยนฺติ. ตํ สงฺโฆ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปติ, อธมฺมกมฺมํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ อาปตฺติ ปฏิกาตพฺพา. ตเมนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหุลา วา เอกปุคฺคโล วา "อาปตฺตึ ตฺวํ อาวุโส อาปนฺโน. ปฏิกโรหิ ตํ อาปตฺตินฺติ. โส เอวํ วเทติ "นตฺถิ เม อาวุโส อาปตฺติ, ยมหํ ปฏิกเรยฺยนฺติ. ตํ สงฺโฆ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิปติ, อธมฺมกมฺมํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิ ปฏินิสฺสชฺเชตา. ตเมนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สมฺพหุลา วา เอกปุคฺคโล วา "ปาปิกา เต อาวุโส ทิฏฺฐิ. ปฏินิสฺสชฺเชตํ ปาปิกํ ทิฏฺฐินฺติ. โส เอวํ วเทติ "นตฺถิ เม อาวุโส ปาปิกา ทิฏฺฐิ, ยมหํ ปฏินิสฺสชฺเชยฺยนฺติ. ตํ สงฺโฆ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺขิปติ, อธมฺมกมฺมํ.

อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุส์ส น โหติ อาบัต์ติ ทัฏ์ฐัพ์พา, น โหติ อาบัต์ติ ปฏิกาตัพ์พา. ตเมนํ โจเทติ สํโฆ วา สัม์พหุลา วา เอกปุค์คโล วา "อาบัต์ตึ ต๎วํ อาวุโส อาบัน์โน. บัส์สเสตํ อาบัต์ตึ, ปฏิกโรหิ ตํ อาบัต์ตินฺติ. โส เอวํ วเทติ "นัต์ถิ เม อาวุโส อาบัต์ติ, ยมหํ บัส์เสย์ยํ; นัต์ถิ เม อาวุโส อาบัต์ติ, ยมหํ ปฏิกเรย์ยัน์ติ. ตํ สํโฆ อทัส์สเน วา อัป๎ปฏิกัม์เม วา อุก์ขิปติ, อธัม์มกัม์มํ. อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุส์ส น โหติ อาบัต์ติ ทัฏ์ฐัพ์พา, น โหติ ปาบิกา ทิฏ์ฐิ ปฏินิส์สัช์เชตา. ตเมนํ โจเทติ สํโฆ วา สัม์พหุลา วา เอกปุค์คโล วา "อาบัต์ตึ ต๎วํ อาวุโส อาบัน์โน, บัส์สเสตํ อาบัต์ตึ; ปาบิกา เต ทิฏ์ฐิ, ปฏินิส์สัช์เชตํ ปาบิกํ ทิฏ์ฐินฺติ. โส เอวํ วเทติ "นัต์ถิ เม อาวุโส อาบัต์ติ, ยมหํ บัส์เสย์ยํ; นัต์ถิ เม ปาบิกา ทิฏ์ฐิ, ยมหํ ปฏินิส์สัช์เชย์ยัน์ติ. ตํ สํโฆ อทัส์สเน วา อัป๎ปฏินิส์สัค์เค วา อุก์ขิปติ, อธัม์มกัม์มํ. อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุส์ส น โหติ อาบัต์ติ ปฏิกาตัพ์พา, น โหติ ปาบิกา ทิฏ์ฐิ ปฏินิส์สัช์เชตา. ตเมนํ โจเทติ สํโฆ วา สัม์พหุลา วา เอกปุค์คโล วา "อาบัต์ตึ ต๎วํ อาวุโส อาบัน์โน, ปฏิกโรหิ ตํ อาบัต์ตึ; ปาบิกา เต ทิฏ์ฐิ, ปฏินิส์สัช์เชตํ ปาบิกํ ทิฏ์ฐินฺติ. โส เอวํ วเทติ "นัต์ถิ เม อาวุโส อาบัต์ติ, ยมหํ ปฏิกเรย์ยํ; นัต์ถิ เม อาวุโส ปาบิกา ทิฏ์ฐิ, ยมหํ ปฏินิส์สัช์เชย์ยัน์ติ. ตํ สํโฆ อัป๎ปฏิกัม์เม วา อัป๎ปฏินิส์สัค์เค วา อุก์ขิปติ, อธัม์มกัม์มํ. อิธ ปน ภิก์ขเว

ภิกฺขุสฺส น โหติ อาปตฺติ ทฏฺฐพฺพา, น โหติ อาปตฺติ ปฏิกาตพฺพา,
น โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิ ปฏินิสฺสชฺเชตา. ตเมนํ โจเทติ สํโฆ วา
สมฺพหุลา วา เอกปุคฺคโล วา "อาปตฺตึ ตฺวํ อาวุโส อาปนฺโน,
ปสฺสเสตํ อาปตฺตึ, ปฏิกโรหิ ตํ อาปตฺตึ; ปาปิกา เต ทิฏฺฐิ,
ปฏินิสฺสชฺเชตํ ปาปิกํ ทิฏฺฐินฺติ. โส เอวํ วเทติ "นตฺถิ เม อาวุโส
อาปตฺติ, ยมหํ ปสฺเสยฺยํ; นตฺถิ เม อาวุโส อาปตฺติ, ยมหํ
ปฏิกเรยฺยํ; นตฺถิ เม อาวุโส ปาปิกา ทิฏฺฐิ, ยมหํ ปฏินิสฺสชฺเชยฺยนฺติ.
ตํ สํโฆ อทสฺสเน วา อปฺปฏิกมฺเม วา อปฺปฏินิสฺสคฺเค วา
อุกฺขิปติ, อธมฺมกมฺมํ.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อาปตฺติ ทฏฺฐพฺพา. ตเมนํ
โจเทติ สํโฆ วา สมฺพหุลา วา เอกปุคฺคโล วา "อาปตฺตึ ตฺวํ
อาวุโส อาปนฺโน. ปสฺสเสตํ อาปตฺตินฺติ. โส เอวํ วเทติ "อามาวุโส
ปสฺสามีติ. ตํ สํโฆ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปติ, อธมฺมกมฺมํ.
อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อาปตฺติ ปฏิกาตพฺพา. ตเมนํ
โจเทติ สํโฆ วา สมฺพหุลา วา เอกปุคฺคโล วา "อาปตฺตึ ตฺวํ
อาวุโส อาปนฺโน. ปฏิกโรหิ ตํ อาปตฺตินฺติ. โส เอวํ วเทติ
"อามาวุโส ปฏิกริสฺสามีติ. ตํ สํโฆ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิปติ,
อธมฺมกมฺมํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิ
ปฏินิสฺสชฺเชตา. ตเมนํ โจเทติ สํโฆ วา สมฺพหุลา วา เอกปุคฺคโล
วา "ปาปิกา เต อาวุโส ทิฏฺฐิ. ปฏินิสฺสชฺเชตํ ปาปิกํ ทิฏฺฐินฺติ.
โส เอวํ วเทติ "อามาวุโส ปฏินิสฺสชฺชิสฺสามีติ, ตํ สํโฆ ปาปิกาย

ทิฏฺฐิยา อัปปฏินิสสัคเค อุกขิปติ. อธัมมกัมมํ. อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุสส โหติ อาปัตติ ทัฏฐัพพา, โหติ อาปัตติ ปฏิกาตัพพา. โหติ อาปัตติ ทัฏฐัพพา, โหติ ปาปิกา ทิฏฐิ ปฏินิสสัชเชตา. โหติ อาปัตติ ปฏิกาตัพพา, โหติ ปาปิกา ทิฏฐิ ปฏินิสสัชเชตา. โหติ อาปัตติ ทัฏฐัพพา, โหติ อาปัตติ ปฏิกาตัพพา, โหติ ปาปิกา ทิฏฐิ ปฏินิสสัชเชตา. ตเมนํ โจเทติ สํโฆ วา สัมพหุลา วา เอกปุคคโล วา "อาปัตติ ตํว อาวุโส อาปันโน. ปัสสเสตํ อาปัตตึ, ปฏิกโรหิ ตํ อาปัตตึ, ปาปิกา เต ทิฏฐิ. ปฏินิสสัชเชตํ ปาปิกํ ทิฏฐินติ. โส เอวํ วเทติ "อามาวุโส ปัสสามิ, อาม ปฏิกริสสามิ, อาม ปฏินิสสัชชิสสามีติ. ตํ สํโฆ อทัสสเน วา อัปปฏิกัมเม วา อัปปฏินิสสัคเค วา อุกขิปติ, อธัมมกัมมํ.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุสส โหติ อาปัตติ ทัฏฐัพพา. ตเมนํ โจเทติ สํโฆ วา สัมพหุลา วา เอกปุคคโล วา "อาปัตติ ตํว อาวุโส อาปันโน. ปัสสเสตํ อาปัตตินติ. โส เอวํ วเทติ "นัตถิ เม อาวุโส อาปัตติ, ยมหํ ปัสเสยยันติ. ตํ สํโฆ อาปัตติยา อทัสสเน อุกขิปติ, ธัมมกัมมํ. อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุสส โหติ อาปัตติ ปฏิกาตัพพา. ตเมนํ โจเทติ สํโฆ วา สัมพหุลา วา เอกปุคคโล วา "อาปัตติ ตํว อาวุโส อาปันโน. ปฏิกโรหิ ตํ อาปัตตินติ. โส เอวํ วเทติ "นัตถิ เม อาวุโส อาปัตติ, ยมหํ ปฏิกเรยยันติ. ตํ สํโฆ อาปัตติยา อัปปฏิกัมเม อุกขิปติ, ธัมมกัมมํ. อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุสส โหติ ปาปิกา ทิฏฐิ ปฏินิสสัชเชตา.

ตเมนํ โจเทติ สํโฆ วา สัมพหุลา วา เอกปุคฺคโล วา "ปาปิกา เต อาวุโส ทิฏฺฐิ. ปฏินิสฺสัชฺเชตํ ปาปิกํ ทิฏฺฐินฺติ. โส เอวํ วเทติ "นัตฺถิ เม อาวุโส ปาปิกา ทิฏฺฐิ, ยมหํ ปฏินิสฺสัชฺเชยฺยนฺติ. ตํ สํโฆ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อัปฺปฏินิสฺสัคฺเค อุกฺขิปติ, ธัมฺมกัมฺมํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อาปัตฺติ ทัฏฺฐัพฺพา, โหติ อาปัตฺติ ปฏิกาตัพฺพา. โหติ อาปัตฺติ ทัฏฺฐัพฺพา, โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิ ปฏินิสฺสัชฺเชตา. โหติ อาปัตฺติ ปฏิกาตัพฺพา, โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิ ปฏินิสฺสัชฺเชตา. โหติ อาปัตฺติ ทัฏฺฐัพฺพา, โหติ อาปัตฺติ ปฏิกาตัพฺพา, โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิ ปฏินิสฺสัชฺเชตา. ตเมนํ โจเทติ สํโฆ วา สัมพหุลา วา เอกปุคฺคโล วา "อาปัตฺตึ ตฺวํ อาวุโส อาปนฺโน. ปัสฺสเสตํ อาปัตฺตึ, ปฏิกโรหิ ตํ อาปัตฺตึ, ปาปิกา เต อาวุโส ทิฏฺฐิ. ปฏินิสฺสัชฺเชตํ ปาปิกํ ทิฏฺฐินฺติ. โส เอวํ วเทติ "นัตฺถิ เม อาวุโส อาปัตฺติ, ยมหํ ปัสฺเสยฺยํ; นัตฺถิ เม อาปัตฺติ, ยมหํ ปฏิกเรยฺยํ; นัตฺถิ เม ปาปิกา ทิฏฺฐิ, ยมหํ ปฏินิสฺสัชฺเชยฺยนฺติ. ตํ สํโฆ อทัสฺสเน วา อัปฺปฏิกัมฺเม วา อัปฺปฏินิสฺสัคฺเค วา อุกฺขิปติ, ธัมฺมกัมฺมนฺติ.

อถโข อายัสฺมา อุปาลิ, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตฺวา ภควันฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมันฺตํ นิสีทิ; เอกมันฺตํ นิสินฺโน โข อายัสฺมา อุปาลิ ภควันฺตํ เอตทโวจ "โย นุ โข ภันฺเต สมัคฺโค สํโฆ สัมฺมุขากรณียํ กัมฺมํ อสัมฺมุขา กโรติ, ธัมฺมกัมฺมํ นุ โข ตํ ภันฺเต วินยกัมฺมนฺติ. "อธัมฺมกัมฺมํ ตํ อุปาลิ อวินยกัมฺมนฺติ. "โย นุ โข ภันฺเต สมัคฺโค สํโฆ ปฏิปุจฺฉากรณียํ กัมฺมํ อัปฺปฏิปุจฺฉา กโรติ,

ปฏิญญาย กรณียํ กมฺมํ อปฺปฏิญญาย กโรติ, สติวินยารหสฺส อมูฬฺหวินยํ เทติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส ตสฺสปาปิยสิกากมฺมํ กโรติ, ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ, ตชฺชนียกมฺมารหสฺส นิยสฺสกมฺมํ[๑] กโรติ, นิยสฺสกมฺมารหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ, ปพฺพาชนียกมฺมารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ, ปฏิสารณียกมฺมารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ, อุกฺเขปนียกมฺมารหสฺส ปริวาสํ เทติ, ปริวาสารหํ มูลาย ปฏิกสฺสติ, มูลาย ปฏิกสฺสนารหสฺส มานตฺตํ เทติ, มานตฺตารหํ อพฺเภติ, อพฺภานารหํ อุปสมฺปาเทติ, ธมฺมกมฺมํ นุ โข ตํ ภนฺเต วินยกมฺมนฺติ. "อธมฺมกมฺมํ ตํ อุปาลิ อวินยกมฺมํ. โย โข อุปาลิ สมคฺโค สํโฆ สมฺมุขากรณียํ กมฺมํ อสมฺมุขา กโรติ, เอวํ โข อุปาลิ อธมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ. เอวญฺจ ปน สํโฆ สาติสาโร โหติ. โย โข อุปาลิ สมคฺโค สํโฆ ปฏิปุจฺฉากรณียํ กมฺมํ อปฺปฏิปุจฺฉา กโรติ, ปฏิญญาย กรณียํ กมฺมํ อปฺปฏิญญาย กโรติ, สติวินยารหสฺส อมูฬฺหวินยํ เทติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส ตสฺสปาปิยสิกากมฺมํ กโรติ, ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ, ตชฺชนียกมฺมารหสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรติ, นิยสฺสกมฺมารหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ, ปพฺพาชนียกมฺมารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ, ปฏิสารณียกมฺมารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ, อุกฺเขปนียกมฺมารหสฺส ปริวาสํ เทติ, ปริวาสารหํ มูลาย ปฏิกสฺสติ, มูลาย ปฏิกสฺสนารหสฺส มานตฺตํ เทติ, มานตฺตารหํ อพฺเภติ, อพฺภานารหํ อุปสมฺปาเทติ, เอวํ โข อุปาลิ อธมฺมกมฺมํ

๑ ยุ. นิสฺสยกมฺมํ.

โหติ อวินยกมฺมํ, เอวญฺจ ปน สํโฆ สาติสาโร โหตีติ.

"โย นุ โข ภนฺเต สมคฺโค สํโฆ สมฺมุขากรณียํ กมฺมํ สมฺมุขา กโรติ, ธมฺมกมฺมํ นุโข ตํ ภนฺเต วินยกมฺมนฺติ. "ธมฺมกมฺมํ ตํ อุปาลิ วินยกมฺมนฺติ. "โย นุ โข ภนฺเต สมคฺโค สํโฆ ปฏิปุจฺฉากรณียํ กมฺมํ ปฏิปุจฺฉา กโรติ, ปฏิญฺญาย กรณียํ กมฺมํ ปฏิญฺญาย กโรติ, สติวินยารหสฺส สติวินยํ เทติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส อมูฬฺหวินยํ เทติ, ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส ตสฺสปาปิยสิกากมฺมํ กโรติ, ตชฺชนียกมฺมารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ, นิยสฺสกมฺมารหสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรติ, ปพฺพาชนีย-กมฺมารหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ, ปฏิสารณียกมฺมารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ, อุกฺเขปนียกมฺมารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ, ปริวาสารหสฺส ปริวาสํ เทติ, มูลาย ปฏิกสฺสนารหํ มูลาย ปฏิกสฺสติ, มานตฺตารหสฺส มานตฺตํ เทติ, อพฺภานารหํ อพฺเภติ, อุปสมฺปทารหํ อุปสมฺปาเทติ, ธมฺมกมฺมํ นุ โข ตํ ภนฺเต วินยกมฺมนฺติ. "ธมฺมกมฺมํ ตํ อุปาลิ วินยกมฺมํ. โย โข อุปาลิ สมคฺโค สํโฆ สมฺมุขากรณียํ กมฺมํ สมฺมุขา กโรติ, เอวํ โข อุปาลิ ธมฺมกมฺมํ โหติ วินยกมฺมํ. เอวญฺจ ปน สํโฆ อนติสาโร โหติ. โย โข อุปาลิ สมคฺโค สํโฆ ปฏิปุจฺฉากรณียํ กมฺมํ ปฏิปุจฺฉา กโรติ, ปฏิญฺญาย กรณียํ กมฺมํ ปฏิญฺญาย กโรติ, สติวินยารหสฺส สติวินยํ เทติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส อมูฬฺหวินยํ เทติ, ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส ตสฺสปาปิยสิกากมฺมํ กโรติ, ตชฺชนียกมฺมารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ, นิยสฺสกมฺมารหสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรติ, ปพฺพาชนียกมฺมา-รหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ, ปฏิสารณียกมฺมารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ

กโรติ, อุกเขปนียกัมมารหัสส อุกเขปนียกัมมํ กโรติ, ปริวาสารหัสส ปริวาสํ เทติ, มูลาย ปฏิกัสสนารหํ มูลาย ปฏิกัสสติ, มานัตตารหัสส มานัตตํ เทติ, อัพภานารหํ อัพเภติ, อุปสัมปทารหํ อุปสัมปาเทติ, เอวํ โข อุปาลิ ธัมมกัมมํ โหติ วินยกัมมํ. เอวัญจ ปน สํโฆ อนติสาโร โหตีติ.

"โย นุ โข ภันเต สมัคโค สํโฆ สติวินยารหัสส อมูฬหวินยํ เทติ, อมูฬหวินยารหัสส สติวินยํ เทติ, ธัมมกัมมํ นุ โข ตํ ภันเต วินยกัมมันติ. "อธัมมกัมมํ ตํ อุปาลิ อวินยกัมมันติ "โย นุ โข ภันเต มัคโค สํโฆ อมูฬหวินยารหัสส ตัสสปาปิยสิกากัมมํ กโรติ, ตัสสปาปิยสิกากัมมารหัสส อมูฬหวินยํ เทติ; ตัสสปาปิยสิกากัมมารหัสส ตัชชนียกัมมํ กโรติ, ตัชชนียกัมมารหัสส ตัสสปาปิยสิกากัมมํ กโรติ; ตัชชนียกัมมารหัสส นิยัสสกัมมํ กโรติ, นิยัสสกัมมารหัสส ตัชชนียกัมมํ กโรติ; นิยัสสกัมมารหัสส ปัพพาชนียกัมมํ กโรติ, ปัพพาชนียกัมมารหัสส นิยัสสกัมมํ กโรติ; ปัพพาชนียกัมมารหัสส ปฏิสารณียกัมมํ กโรติ, ปฏิสารณียกัมมารหัสส ปัพพาชนียกัมมํ กโรติ; ปฏิสารณียกัมมารหัสส อุกเขปนียกัมมํ กโรติ; อุกเขปนียกัมมารหัสส ปฏิสารณียกัมมํ กโรติ; อุกเขปนียกัมมารหัสส ปริวาสํ เทติ, ปริวาสารหัสส อุกเขปนียกัมมํ กโรติ; ปริวาสารหํ มูลาย ปฏิกัสสติ, มูลาย ปฏิกัสสนารหัสส ปริวาสํ เทติ; มูลาย ปฏิกัสสนารหัสส มานัตตํ เทติ, มานัตตารหํ มูลาย ปฏิกัสสติ; มานัตตารหํ อัพเภติ, อัพภานารหัสส มานัตตํ เทติ; อัพภานารหํ อุปสัมปาเทติ, อุปสัมปทารหํ อัพเภติ; ธัมมกัมมํ

นุ โข ตํ ภนฺเต วินยกมฺมนฺติ. "อธมฺมกมฺมํ ตํ อุปาลิ อวินยกมฺมํ. โย โข อุปาลิ สมฺโค สํโฆ สติวินยารหสฺส อมูฬฺหวินยํ เทติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส สติวินยํ เทติ; เอวํ โข อุปาลิ อธมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ, เอวญฺจ ปน สํโฆ สาติสาโร โหติ. โย โข อุปาลิ สมฺโค สํโฆ อมูฬฺหวินยารหสฺส ตสฺสปาปิยสิกากมฺมํ กโรติ, ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส อมูฬฺหวินยํ เทติ; ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ, ตชฺชนียกมฺมารหสฺส ตสฺสปาปิยสิกากมฺมํ กโรติ; ตชฺชนียกมฺมารหสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรติ, นิยสฺสกมฺมารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ; นิยสฺสกมฺมารหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ, ปพฺพาชนียกมฺมารหสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรติ; ปพฺพาชนียกมฺมารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ, ปฏิสารณียกมฺมารหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ; ปฏิสารณียกมฺมารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ, อุกฺเขปนียกมฺมารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ; อุกฺเขปนียกมฺมารหสฺส ปริวาสํ เทติ, ปริวาสารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ; ปริวาสารหํ มูลาย ปฏิกสฺสติ, มูลาย ปฏิกสฺสนารหสฺส ปริวาสํ เทติ; มูลาย ปฏิกสฺสนารหสฺส มานตฺตํ เทติ, มานตฺตารหํ มูลาย ปฏิกสฺสติ; มานตฺตารหํ อพฺเภติ, อพฺภานารหสฺส มานตฺตํ เทติ; อพฺภานารหํ อุปสมฺปาเทติ, อุปสมฺปทารหํ อพฺเภติ; เอวํ โข อุปาลิ อธมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ. เอวญฺจ ปน สํโฆ สาติสาโร โหตีติ.

"โย นุ โข ภนฺเต สมฺโค สํโฆ สติวินยารหสฺส สติวินยํ เทติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส อมูฬฺหวินยํ เทติ; ธมฺมกมฺมํ นุ โข ตํ ภนฺเต วินยกมฺมนฺติ. "ธมฺมกมฺมํ ตํ อุปาลิ วินยกมฺมนฺติ. "โย นุ โข

ภัน์เต สมัค์โค สํโฆ อมูฬ์หวินยารหัส์ส อมูฬ์หวินยํ เทติ, ตัส์สปาปิยสิกากัม์มารหัส์ส ตัส์สปาปิยสิกากัม์มํ กโรติ; ตัช์ชนียกัม์มารหัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ กโรติ; นิยัส์สกัม์มารหัส์ส นิยัส์สกัม์มํ กโรติ; ปัพ์พาชนีย-กัม์มารหัส์ส ปัพ์พาชนียกัม์มํ กโรติ; ปฏิสารณียกัม์มารหัส์ส ปฏิสารณียกัม์มํ กโรติ; อุก์เขปนียกัม์มารหัส์ส อุก์เขปนียกัม์มํ กโรติ; ปริวาสารหัส์ส ปริวาสํ เทติ; มูลาย ปฏิกัส์สนารหํ มูลาย ปฏิกัส์สติ; มานัต์ตารหัส์ส มานัต์ตํ เทติ; อัพ์ภานารหํ อัพ์เภติ; อุปสัม์ปทารหํ อุปสัม์ปาเทติ; ธัม์มกัม์มํ นุ โข ตํ ภัน์เต วินยกัม์มัน์ติ. "ธัม์มกัม์มํ ตํ อุปาลิ วินยกัม์มํ. โย โข อุปาลิ สมัค์โค สํโฆ สติวินยารหัส์ส สติวินยํ เทติ, อมูฬ์หวินยารหัส์ส อมูฬ์หวินยํ เทติ; เอวํ โข อุปาลิ ธัม์มกัม์มํ โหติ วินยกัม์มํ. เอวัญ์จ ปน สํโฆ อนติสาโร โหติ. โย โข อุปาลิ สมัค์โค สํโฆ อมูฬ์หวินยารหัส์ส อมูฬ์หวินยํ เทติ, ตัส์สปาปิยสิกากัม์มารหัส์ส ตัส์สปาปิยสิกากัม์มํ กโรติ; ตัช์ชนียกัม์มารหัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ กโรติ; นิยัส์สกัม์มารหัส์ส นิยัส์สกัม์มํ กโรติ; ปัพ์พาชนีย-กัม์มารหัส์ส ปัพ์พาชนียกัม์มํ กโรติ; ปฏิสารณียกัม์มารหัส์ส ปฏิสารณียกัม์มํ กโรติ; อุก์เขปนียกัม์มารหัส์ส อุก์เขปนียกัม์มํ กโรติ; ปริวาสารหัส์ส ปริวาสํ เทติ; มูลาย ปฏิกัส์สนารหํ มูลาย ปฏิกัส์สติ; มานัต์ตารหัส์ส มานัต์ตํ เทติ; อัพ์ภานารหํ อัพ์เภติ; อุปสัม์ปทารหํ อุปสัม์ปาเทติ; เอวํ โข อุปาลิ ธัม์มกัม์มํ โหติ วินยกัม์มํ. เอวัญ์จ ปน สํโฆ อนติสาโร โหติ.

อถโข ภควา ภิก์ขู อามัน์เตสิ "โย โข ภิก์ขเว สมัค์โค

สํโฆ สติวินยารหสฺส อมูฬฺหวินยํ เทติ, เอวํ โข ภิกฺขเว อธมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ, เอวญฺจ ปน สํโฆ สาติสาโร โหติ. โย โข ภิกฺขเว สมคฺโค สํโฆ สติวินยารหสฺส ตสฺสปาปิยสิกากมฺมํ กโรติ, สติวินยารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ, สติวินยารหสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรติ, สติวินยารหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ, สติวินยารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ, สติวินยารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ, สติวินยารหสฺส ปริวาสํ เทติ, สติวินยารหํ มูลาย ปฏิกสฺสติ, สติวินยารหสฺส มานตฺตํ เทติ, สติวินยารหํ อพฺเภติ, สติวินยารหํ อุปสมฺปาเทติ, เอวํ โข ภิกฺขเว อธมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ, เอวญฺจ ปน สํโฆ สาติสาโร โหติ. โย โข ภิกฺขเว สมคฺโค สํโฆ อมูฬฺหวินยารหสฺส ตสฺสปาปิยสิกากมฺมํ กโรติ, เอวํ โข ภิกฺขเว อธมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ, เอวญฺจ ปน สํโฆ สาติสาโร โหติ. โย โข ภิกฺขเว สมคฺโค สํโฆ อมูฬฺหวินยารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ, อมุฬฺหวินยารหสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส ปริวาสํ เทติ, อมูฬฺหวินยารหํ มูลาย ปฏิกสฺสติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส มานตฺตํ เทติ, อมูฬฺหวินยารหํ อพฺเภติ, อมูฬฺหวินยารหํ อุปสมฺปาเทติ, อมูฬฺหวินยารหสฺส สติวินยํ เทติ, เอวํ โข ภิกฺขเว อธมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ, เอวญฺจ ปน สํโฆ สาติสาโร โหติ. โย โข ภิกฺขเว สมคฺโค สํโฆ ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ, ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรติ,

ตัสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ, ตสฺสปาปิยสิกา-กมฺมารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ, ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ, ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส ปริวาสํ เทติ, ฯเปฯ ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส สติวินยํ เทติ, ตสฺสปาปิยสิกากมฺมารหสฺส อมูฬฺหวินยํ เทติ, เอวํ โข ภิกฺขเว อธมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ, เอวญฺจ ปน สํโฆ สาติสาโร โหติ. โย โข ภิกฺขเว สมคฺโค สํโฆ ตชฺชนียกมฺมารหสฺส ฯเปฯ นิยสฺสกมฺมารหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมารหสฺส ปริวาสารหสฺส มูลาย ปฏิกสฺสนารหสฺส มานตฺตารหสฺส อพฺภานารหสฺส อุปสมฺปทารหสฺส สติวินยํ เทติ, อุปสมฺปทารหสฺส อมูฬฺหวินยํ เทติ, อุปสมฺปทารหสฺส ตสฺสปาปิยสิกากมฺมํ กโรติ, อุปสมฺปทารหสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรติ, อุปสมฺปทารหสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรติ อุปสมฺปทารหสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ, อุปสมฺปทารหสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ, อุปสมฺปทารหสฺส อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ, อุปสมฺปทารหสฺส ปริวาสํ เทติ, อุปสมฺปทารหํ มูลาย ปฏิกสฺสติ, อุปสมฺปทารหสฺส มานตฺตํ เทติ, อุปสมฺปทารหํ อพฺเภติ, เอวํ โข ภิกฺขเว อธมฺมกมฺมํ. โหติ อวินยกมฺมํ, เอวญฺจ ปน สํโฆ สาติสาโร โหตีติ.

อุปาลิปุจฺฉาภาณวารํ ทุติยํ.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํฆे อธิกรณการโก. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ.

เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญมฺปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน ตชฺชนียกมฺมกโต อธมฺเมน วคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน สมคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญมฺปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน ตชฺชนียกมฺมกโต อธมฺเมน สมคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺเมน วคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญมฺปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน ตชฺชนียกมฺมกโต ธมฺเมน วคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญมฺปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน ตชฺชนียกมฺมกโต ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน สมคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญมฺปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ

โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต อธัม์เมน สมัค์เคหิ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ กโรมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ กโรน์ติ ธัม์เมน วัค์คา. โส ตัม๎หา อาวาสา อัญ์ญํปิ อาวาสํ คัจ์ฉติ. ตัต์ถปิ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต ธัม์เมน วัค์เคหิ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ กโรมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ กโรน์ติ ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คา. โส ตัม๎หา อาวาสา อัญ์ญํปิ อาวาสํ คัจ์ฉติ. ตัต์ถปิ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์เคหิ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ กโรมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ กโรน์ติ ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คา. โส ตัม๎หา อาวาสา อัญ์ญํปิ อาวาสํ คัจ์ฉติ. ตัต์ถปิ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์เคหิ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ กโรมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ กโรน์ติ อธัม์เมน วัค์คา.

อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ ภัณ์ฑนการโก โหติ กลหการโก วิวาทการโก ภัส์สการโก สํเฆ อธิกรณการโก. ตัต๎ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ ภัณ์ฑนการโก กลหการโก วิวาทการโก ภัส์สการโก สํเฆ อธิกรณการโก. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ กโรมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ กโรน์ติ ธัม์เมน วัค์คา. โส ตัม๎หา อาวาสา อัญ์ญํปิ อาวาสํ คัจ์ฉติ. ตัต์ถปิ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต ธัม์เมน วัค์เคหิ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ กโรมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ กโรน์ติ

ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญํปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน ตชฺชนียกมฺมกโต ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญํปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน ตชฺชนียกมฺมกโต ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญํปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน ตชฺชนียกมฺมกโต อธมฺเมน วคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน สมคฺคา.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญํปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน ตชฺชนียกมฺมกโต ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. โส ตมฺหา

อาวาสา อัญญํปิ อาวาสํ คัจฉติ. ตัตถปิ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ สํฆเมน ตัชชนียกัมมกโต ธัมมปฏิรูปเกน สมัคเคหิ. หันทัสส มยํ ตัชชนียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส ตัชชนียกัมมํ กโรนติ อธัมเมน วัคคา. โส ตัมหา อาวาสา อัญญํปิ อาวาสํ คัจฉติ. ตัตถปิ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ สํฆเมน ตัชชนียกัมมกโต อธัมเมน วัคเคหิ. หันทัสส มยํ ตัชชนียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส ตัชชนียกัมมํ กโรนติ อธัมเมน สมัคคา. โส ตัมหา อาวาสา อัญญํปิ อาวาสํ คัจฉติ. ตัตถปิ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ สํฆเมน ตัชชนียกัมมกโต อธัมเมน สมัคเคหิ. หันทัสส มยํ ตัชชนียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส ตัชชนียกัมมํ กโรนติ ธัมเมน วัคคา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภัณฑนการโก โหติ กลหการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สํฆเม อธิกรณการโก. ตัตร เจ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ ภัณฑนการโก กลหการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สํฆเม อธิกรณการโก. หันทัสส มยํ ตัชชนียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส ตัชชนียกัมมํ กโรนติ ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคา. โส ตัมหา อาวาสา อัญญํปิ อาวาสํ คัจฉติ. ตัตถปิ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ สํฆเมน ตัชชนียกัมมกโต ธัมมปฏิรูปเกน สมัคเคหิ. หันทัสส มยํ ตัชชนียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส ตัชชนียกัมมํ กโรนติ อธัมเมน วัคคา. โส ตัมหา อาวาสา อัญญํปิ อาวาสํ คัจฉติ. ตัตถปิ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ

โข อาวุโส ภิกฺขุ สเฆน ตชฺชนียกมฺมกโต อธมฺเมน วคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน สมคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญํปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สเฆน ตชฺชนียกมฺมกโต อธมฺเมน สมคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺเมน วคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญํปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สเฆน ตชฺชนียกมฺมกโต ธมฺเมน วคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ พาโล โหติ อพฺยตฺโต อาปตฺติพหุโล อนปทาโน คิหิสํสฏฺโฐ วิหรติ อนนุโลมิเกหิ คิหิสํสคฺเคหิ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ พาโล อพฺยตฺโต อาปตฺติพหุโล อนปทาโน คิหิสํสฏฺโฐ วิหรติ อนนุโลมิเกหิ คิหิสํสคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ นิยสฺสกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญํปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สเฆน นิยสฺสกมฺมกโต อธมฺเมน วคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ นิยสฺสกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน สมคฺคา. ฯเปฯ ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. ยถา เหฏฺฐา ตถา จกฺกํ กาตพฺพํ.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ กุลทูสโก โหติ ปาปสมาจาโร. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ กุลทูสโก ปาปสมาจาโร. หนฺทสฺส มยํ ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญํปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน ปพฺพาชนียกมฺมกโต อธมฺเมน วคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน สมคฺคา. ฯเปฯ ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. จกฺกํ กาตพฺพํ.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ คิหี อกฺโกสติ ปริภาสติ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ คิหี อกฺโกสติ ปริภาสติ. หนฺทสฺส มยํ ปฏิสารณียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ปฏิสารณียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. จกฺกํ กาตพฺพํ.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตึ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺตึ ปสฺสิตุํ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ อาปตฺตึ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺตึ ปสฺสิตุํ. หนฺทสฺส มยํ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน

สมฺคคา. จกฺกํ กาตพฺพํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตึ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺตึ ปฏิกาตุํ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ อาปตฺตึ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺตึ ปฏิกาตุํ. หนฺทสฺส มยํ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. จกฺกํ กาตพฺพํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ น อิจฺฉติ ปาปิกํ ทิฏฺฐึ ปฏินิสฺสชฺชิตุํ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ น อิจฺฉติ ปาปิกํ ทิฏฺฐึ ปฏินิสฺสชฺชิตุํ. หนฺทสฺส มยํ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. จกฺกํ กาตพฺพํ.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สเมน ตชฺชนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ตชฺชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สเมน ตชฺชนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ตชฺชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสมฺเภมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสมฺเภนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. โส ตมฺหา อาวาสา อญฺญํปิ อาวาสํ คจฺฉติ. ตตฺถปิ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อิมสฺส โข อาวุโส ภิกฺขุโน สเมน

ตัช์ชนี่ยกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัท์ธํ อธัม์เมน วัค์เคหิ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนี่ยกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนี่ยกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภน์ติ อธัม์เมน สมัค์คา. ฯเปฯ ธัม์เมน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คา. อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนี่ยกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนี่ยกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. ตัต์ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนี่ยกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนี่ยกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนี่ยกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนี่ยกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภน์ติ อธัม์เมน สมัค์คา. ฯเปฯ ธัม์เมน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คา. อธัม์เมน วัค์คา. อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนี่ยกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนี่ยกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. ตัต์ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนี่ยกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนี่ยกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนี่ยกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนี่ยกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภน์ติ ธัม์เมน วัค์คา. ฯเปฯ ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คา. อธัม์เมน วัค์คา. อธัม์เมน สมัค์คา. อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนี่ยกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนี่ยกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. ตัต์ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน

ตัช์ชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนียกัม์มัส์ส ปฏิป์ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิป์ปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิป์ปัส์สัม์เภน์ติ ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คา. ฯ เปฯ ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คา. อธัม์เมน วัค์คา. อธัม์เมน สมัค์คา. ธัม์เมน วัค์คา. อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนียกัม์มัส์ส ปฏิป์ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. ตัต์ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนียกัม์มัส์ส ปฏิป์ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิป์ปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิป์ปัส์สัม์เภน์ติ ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คา. ฯ เปฯ อธัม์เมน วัค์คา. อธัม์เมน สมัค์คา. ธัม์เมน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คา.

อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ สํเฆน นิยัส์สกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ นิยัส์สกัม์มัส์ส ปฏิป์ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. ตัต์ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน นิยัส์สกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ นิยัส์สกัม์มัส์ส ปฏิป์ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. หัน์ทัส์ส มยํ นิยัส์สกัม์มํ ปฏิป์ปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส นิยัส์สกัม์มํ ปฏิป์ปัส์สัม์เภน์ติ อธัม์เมน วัค์คา. ฯ เปฯ อธัม์เมน สมัค์คา. ธัม์เมน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คา. จัก์กํ กาตัพ์พํ.

อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ สํเฆน ปัพ์พาชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ปัพ์พาชนียกัม์มัส์ส ปฏิป์ปัส์สัท์ธึ ยาจติ.

ตัต์ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ “อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ปัพ์พาชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ปัพ์พาชนียกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธิ ยาจติ. หัน์ทัส์ส มยํ ปัพ์พาชนียกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส ปัพ์พาชนียกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภน์ติ อธัม์เมน วัค์คา. ฯเปฯ อธัม์เมน สมัค์คา. ธัม์เมน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คา. จัก์กํ กาตัพ์พํ.

อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ สํเฆน ปฏิสารณียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ปฏิสารณียกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธิ ยาจติ. ตัต์ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ “อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ปฏิสารณียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ปฏิสารณียกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธิ ยาจติ. หัน์ทัส์ส มยํ ปฏิสารณียกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส ปฏิสารณียกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภน์ติ อธัม์เมน วัค์คา. ฯเปฯ อธัม์เมน สมัค์คา. ธัม์เมน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คา. ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คา. จัก์กํ กาตัพ์พํ.

อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ สํเฆน อาปัต์ติยา อาทัส์สเน อุก์เขปนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ อาปัต์ติยา อทัส์สเน อุก์เขปนียกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธิ ยาจติ. ตัต์ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ “อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน อาปัต์ติยา อทัส์สเน อุก์เขปนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ อาปัต์ติยา อุก์เขปนียกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธิ ยาจติ. หัน์ทัส์ส

มยํ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสมฺเภมาติ. เต ตสฺส อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสมฺเภนฺติ ธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. จกฺกํ กาตพฺพํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํเฆน อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ. หนฺทสฺส มยํ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสมฺเภมาติ. เต ตสฺส อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสมฺเภนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. จกฺกํ กาตพฺพํ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํเฆน ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ. หนฺทสฺส มยํ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค

ทุกเขปนียกัมมํ ปฏิปัสสัมเภมาติ. เต ตัสส ปาปิกาย ทิฏฐิยา อัปปฏินิสสัคเค ทุกเขปนียกัมมํ ปฏิปัสสัมเภนติ อธัมเมน วัคคา. ฯเปฯ อธัมเมน สมัคคา. ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคา. จักกํ กาตัพพํ.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภัณฑนการโก โหติ กลหการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. ตัตร เจ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ ภัณฑนการโก กลหการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. หันทัสส มยํ ตัชชนียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส ตัชชนียกัมมํ กโรนติ อธัมเมน วัคคา. ตัตรัฏโฐ สํโฆ วิวทติ "อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ, อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ. ตัตร ภิกขเว เย เต ภิกขู เอวมาหํสุ "อธัมเมน วัคคกัมมันติ; เย จ เต ภิกขู เอวมาหํสุ "อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ; อิเม ตัตถ ภิกขู ธัมมวาทิโน.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภัณฑนการโก โหติ กลหการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. ตัตร เจ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ ภัณฑนการโก กลหการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. หันทัสส มยํ ตัชชนียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส ตัชชนียกัมมํ กโรนติ อธัมเมน สมัคคา. ตัตรัฏโฐ สํโฆ วิวทติ "อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน

สมคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ, อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ. ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "อธมฺเมน สมคฺคกมฺมนฺติ, เย จ เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ; อิเม ตตฺถ ภิกฺขู ธมฺมวาทิโน.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํฆे อธิกรณการโก. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺเมน วคฺคา. ตตฺรฏฺโฐ สํโฆ วิวทติ "อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, อธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ, อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ. ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "ธมฺเมน วคฺคกมฺมนฺติ, เย จ เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ; อิเม ตตฺถ ภิกฺขู ธมฺมวาทิโน.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก กลหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. หนฺทสฺส มยํ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏิรูปเกน

วัคคา. ตัตรัฏโฐ สํโฆ วิวทติ "อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมเมน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ, อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ ตัตร ภิกขเว เย เต ภิกขู เอวมาหํสุ "ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมันติ, เย จ เต ภิกขู เอวมาหํสุ "อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ; อิเม ตัตถ ภิกขู ธัมมวาทิโน.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภัณฑนการโก โหติ กลหการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. ตัตร เจ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ ภัณฑนการโก กลหการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สํเฆ อธิกรณการโก. หันทัสส มยํ ตัชชนียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส ตัชชนียกัมมํ กโรนติ ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคา. ตัตรัฏโฐ สํโฆ วิวทติ "อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมเมน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ, อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ. ตัตร ภิกขเว เย เต ภิกขู เอวมาหํสุ "ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมันติ, เย จ เต ภิกขู เอวมาหํสุ "อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ; อิเม ตัตถ ภิกขู ธัมมวาทิโน.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ พาโล โหติ อพยัตโต อาปัตติพหุโล อนปทาโน คิหิสํสัฏโฐ วิหรติ อนนุโลมิเกหิ คิหิสํสัคเคหิ. ตัตร เจ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ พาโล อพยัตโต

อาปตฺติพหุโล อนปทาโน คิหิสํสฏฺโฐ วิหรติ อนนุโลมิเกหิ คิหิสํสคฺเคหิ. หนฺทสฺส มยํ นิยสฺสกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส นิยสฺสกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. ตตฺรฏฺโฐ สํโฆ วิวทติ "อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, อธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ, อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ. ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมนฺติ, เย จ เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ; อิเม ตตฺถ ภิกฺขู ธมฺมวาทิโน. อิเม ปญฺจ วารา สํขิตฺตา.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ กุลทูสโก โหติ ปาปสมาจาโร. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ กุลทูสโก ปาปสมาจาโร. หนฺทสฺส มยํ ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. ตตฺรฏฺโฐ สํโฆ วิวทติ "อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, อธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ, อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ. ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมนฺติ, เย จ เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ; อิเม ตตฺถ ภิกฺขู ธมฺมวาทิโน. อิเม ปญฺจ วารา สํขิตฺตา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ คิหี อักโกสติ ปริภาสติ. ตัตร เจ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ คิหี อักโกสติ ปริภาสติ: หันทัสส มยํ ปฏิสารณียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส ปฏิสารณียกัมมํ กโรนติ อธัมเมน วัคคา. ฯเปฯ อธัมเมน สมัคคา. ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคา. ตัตรัฏโฐ สํโฆ วิวทติ "อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมเมน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ, อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ. ตัตร ภิกขเว เย เต ภิกขู เอวมาหํสุ "ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมันติ, เย จ เต ภิกขู เอวมาหํสุ "อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ; อิเม ตัตถ ภิกขู ธัมมวาทิโน. อิเม ปัญจ วารา สํขิตตา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ อาปัตตึ อาปัชชิตวา น อิจฉติ อาปัตตึ ปัสสิตุํ. ตัตร เจ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ อาปัตตึ อาปัชชิตวา น อิจฉติ อาปัตตึ ปัสสิตุํ. หันทัสส มยํ อาปัตติยา อทัสสเน อุกเขปนียกัมมํ กโรมาติ. เต ตัสส อาปัตติยา อทัสสเน อุกเขปนียกัมมํ กโรนติ อธัมเมน วัคคา. ฯเปฯ ธัมเมน สมัคคา. ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคา. ตัตรัฏโฐ สํโฆ วิวทติ "อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมเมน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ, อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ.

ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺค-กมฺมนฺติ, เย จ เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ; อิเม ตตฺถ ภิกฺขู ธมฺมวาทิโน. อิเม ปญฺจ วารา สํขิตฺตา. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตึ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺตึ ปฏิกาตุํ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ อาปตฺตึ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺตึ ปฏิกาตุํ. หนฺทสฺส มยํ อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส อาปตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. ตตฺรฏฺโฐ สํโฆ วิวทติ "อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, อธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ, อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ. ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมนฺติ, เย จ เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ; อิเม ตตฺถ ภิกฺขู ธมฺมวาทิโน. อิเม ปญฺจ วารา สํขิตฺตา. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ น อิจฺฉติ ปาปิกํ ทิฏฺฐึ ปฏินิสฺสชฺชิตุํ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ น อิจฺฉติ ปาปิกํ ทิฏฺฐึ ปฏินิสฺสชฺชิตุํ. หนฺทสฺส มยํ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรมาติ. เต ตสฺส ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา.

ธัมมปฏิรูปเกน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคา. ตัตรัฏโฐ สโฆ วิวทติ "อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมเมน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ, อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ. ตัตร ภิกขเว เย เต ภิกขู เอวมาหํสุ "ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมันติ, เย จ เต ภิกขู เอวมาหํสุ "อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ. อิเม ตัตถ ภิกขู ธัมมวาทิโน. อิเม ปัญจ วารา สังขิตตา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สเฆน ตัชชนียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตถารํ วัตตติ ตัชชนียกัมมัสส ปฏิปัสสัทธึ ยาจติ. ตัตร เจ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ สเฆน ตัชชนียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตถารํ วัตตติ ตัชชนียกัมมัสส ปฏิปัสสัทธึ ยาจติ. หันทัสส มยํ ตัชชนียกัมมํ ปฏิปัสสัมเภมาติ. เต ตัสส ตัชชนียกัมมํ ปฏิปัสสัมเภนติ อธัมเมน วัคคา. ตัตรัฏโฐ สโฆ วิวทติ "อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมเมน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ, อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ. ตัตร ภิกขเว เย เต ภิกขู เอวมาหํสุ "อธัมเมน วัคคกัมมันติ, เย จ เต ภิกขู เอวมาหํสุ "อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ; อิเม ตัตถ ภิกขู ธัมมวาทิโน.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สเฆน ตัชชนียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตถารํ วัตตติ ตัชชนียกัมมัสส ปฏิปัสสัทธึ ยาจติ. ตัตร

เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนียกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภน์ติ อธัม์เมน สมัค์คา. ตัต์รัฏ์โฐ สํโฆ วิวทติ "อธัม์เมน วัค์คกัม์มํ, อธัม์เมน สมัค์คกัม์มํ, ธัม์เมน วัค์คกัม์มํ, ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คกัม์มํ, ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คกัม์มํ, อกตํ กัม์มํ, ทุก์กฏํ กัม์มํ, ปุน กาตัพ์พํ กัม์มัน์ติ. ตัต์ร ภิก์ขเว เย เต ภิก์ขู เอวมาหํสุ "อธัม์เมน สมัค์คกัม์มัน์ติ, เย จ เต ภิก์ขู เอวมาหํสุ "อกตํ กัม์มํ, ทุก์กฏํ กัม์มํ, ปุน กาตัพ์พํ กัม์มัน์ติ; อิเม ตัต์ถ ภิก์ขู ธัม์มวาทิโน.

อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนียกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. ตัต์ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนียกัม์มัส์ส ปฏิป๎ปัส์สัท์ธึ ยาจติ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิป๎ปัส์สัม์เภน์ติ ธัม์เมน วัค์คา. ตัต์รัฏ์โฐ สํโฆ วิวทติ "อธัม์เมน วัค์คกัม์มํ, อธัม์เมน สมัค์คกัม์มํ, ธัม์เมน วัค์คกัม์มํ, ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คกัม์มํ, ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คกัม์มํ, อกตํ กัม์มํ, ทุก์กฏํ กัม์มํ, ปุน กาตัพ์พํ กัม์มัน์ติ. ตัต์ร ภิก์ขเว เย เต ภิก์ขู เอวมาหํสุ "อธัม์เมน วัค์คกัม์มัน์ติ, เย จ เต ภิก์ขู เอวมาหํสุ "อกตํ กัม์มํ, ทุก์กฏํ กัม์มํ, ปุน กาตัพ์พํ

กัม์มัน์ติ. อิเม ตัต์ถ ภิก์ขู ธัม์มวาทิโน.

อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนียกัม์มัส์ส ปฏิปัส์สัท์ธึ ยาจติ. ตัต์ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนียกัม์มัส์ส ปฏิปัส์สัท์ธึ ยาจติ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิปัส์สัม์เภน์ติ ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คา. ตัต์รัฏ์โฐ สํโฆ วิวทติ "อธัม์เมน วัค์คกัม์มํ, อธัม์เมน สมัค์คกัม์มํ, ธัม์เมน วัค์คกัม์มํ, ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คกัม์มํ, ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คกัม์มํ, อกตํ กัม์มํ, ทุก์กฏํ กัม์มํ, ปุน กาตัพ์พํ กัม์มัน์ติ. ตัต์ร ภิก์ขเว เย เต ภิก์ขู เอวมาหํสุ "ธัม์มปฏิรูปเกน วัค์คกัม์มัน์ติ. เย จ เต ภิก์ขู เอวมาหํสุ "อกตํ กัม์มํ, ทุก์กฏํ กัม์มํ, ปุน กาตัพ์พํ กัม์มัน์ติ; อิเม ตัต์ถ ภิก์ขู ธัม์มวาทิโน.

อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนียกัม์มัส์ส ปฏิปัส์สัท์ธึ ยาจติ. ตัต์ร เจ ภิก์ขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิก์ขุ สํเฆน ตัช์ชนียกัม์มกโต สัม์มา วัต์ตติ โลมํ ปาเตติ เนต์ถารํ วัต์ตติ ตัช์ชนียกัม์มัส์ส ปฏิปัส์สัท์ธึ ยาจติ. หัน์ทัส์ส มยํ ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิปัส์สัม์เภมาติ. เต ตัส์ส ตัช์ชนียกัม์มํ ปฏิปัส์สัม์เภน์ติ ธัม์มปฏิรูปเกน สมัค์คา. ตัต์รัฏ์โฐ สํโฆ วิวทติ "อธัม์เมน วัค์คกัม์มํ, อธัม์เมน สมัค์คกัม์มํ, ธัม์เมน

วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ, อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ. ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมนฺติ, เย จ เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ; อิเม ตตฺถ ภิกฺขู ธมฺมวาทิโน.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํเฆน นิยสฺสกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ นิยสฺสกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน นิยสฺสกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ นิยสฺสกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ. หนฺทสฺส มยํ นิยสฺสกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสเมฺภมาติ. เต ตสฺส นิยสฺสกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสเมฺภนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. ตตฺรฏฺโฐ สํโฆ วิวทติ "อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, อธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ, อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ. ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมนฺติ, เย จ เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ; อิเม ตตฺถ ภิกฺขู ธมฺมวาทิโน. อิเม ปญฺจ วารา สํขิตฺตา.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํเฆน ปพฺพาชนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ปพฺพาชนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ.

ตัตร เจ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ สํเฆน ปัพพาชนียกัมมกโต สัมมาวัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตถารํ วัตตติ ปัพพาชนียกัมมัสส ปฏิปัสสัทธึ ยาจติ. หันทัสส มยํ ปัพพาชนียกัมมํ ปฏิปัสสัมเภมาติ. เต ตัสส ปัพพาชนียกัมมํ ปฏิปัสสัมเภนติ อธัมเมน วัคคา. ฯเปฯ อธัมเมน สมัคคา. ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคา. ตัตรัฏโฐ สํโฆ วิวทติ "อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมเมน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ, อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ ตัตร ภิกขเว เย เต ภิกขู เอวมาหํสุ "ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมันติ, เย จ เต ภิกขู เอวมาหํสุ "อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ; อิเม ตัตถ ภิกขู ธัมมวาทิโน. อิเม ปัญจ วารา สํขิตตา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สํเฆน ปฏิสารณียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตถารํ วัตตติ ปฏิสารณียกัมมัสส ปฏิปัสสัทธึ ยาจติ. ตัตร เจ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ สํเฆน ปฏิสารณียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตถารํ วัตตติ ปฏิสารณียกัมมัสส ปฏิปัสสัทธึ ยาจติ. หันทัสส มยํ ปฏิสารณียกัมมํ ปฏิปัสสัมเภมาติ. เต ตัสส ปฏิสารณียกัมมํ ปฏิปัสสัมเภนติ อธัมเมน วัคคา. ฯเปฯ อธัมเมน สมัคคา. ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคา.

ตตฺรฏฺโฐ สํโฆ วิวทติ "อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, อธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ, อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ. ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมนฺติ, เย จ เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ; อิเม ตตฺถ ภิกฺขู ธมฺมวาทิโน. อิเม ปญฺจ วารา สํขิตฺตา.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํโฆน อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมกโต สมฺมาวตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํโฆน อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ. หนฺทสฺส มยํ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสมฺเภมาติ. เต ตสฺส อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสมฺเภนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. ตตฺรฏฺโฐ สํโฆ วิวทติ "อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, อธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ, อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ. ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมนฺติ, เย จ เต ภิกฺขู

เอวมาหํสุ "อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ; อิเม ตัตถ ภิกขู ธัมมวาทิโน. อิเม ปัญจ วารา สังขิตตา. อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สํเฆน อาปัตติยา อัปปฏิกัมเม อุกเขปนียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตถารํ วัตตติ อาปัตติยา อัปปฏิกัมเม อุกเขปนียกัมมัสส ปฏิปัสสัทธึ ยาจติ. ตัตร เจ ภิกขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกขุ สํเฆน อาปัตติยา อัปปฏิกัมเม อุกเขปนียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตถารํ วัตตติ อาปัตติยา อัปปฏิกัมเม อุกเขปนียกัมมัสส ปฏิปัสสัทธึ ยาจติ. หันทัสส มยํ อาปัตติยา อัปปฏิกัมเม อุกเขปนียกัมมํ ปฏิปัสสัมเภมาติ. เต ตัสส อาปัตติยา อัปปฏิกัมเม อุกเขปนียกัมมํ ปฏิปัสสัมเภนติ อธัมเมน วัคคา. ฯเปฯ ธธัมเมน สมัคคา. ธัมเมน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน วัคคา. ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคา. ตัตรัฏโฐ สํโฆ วิวทติ "อธัมเมน วัคคกัมมํ, อธัมเมน สมัคคกัมมํ, ธัมเมน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน วัคคกัมมํ, ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมํ, อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ. ตัตร ภิกขเว เย เต ภิกขู เอวมาหํสุ "ธัมมปฏิรูปเกน สมัคคกัมมันติ. เย จ เต ภิกขู เอวมาหํสุ "อกตํ กัมมํ, ทุกกฏํ กัมมํ, ปุน กาตัพพํ กัมมันติ. อิเม ตัตถ ภิกขู ธัมมวาทิโน. อิเม ปัญจ วารา สังขิตตา.

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สํเฆน ปาปิกาย ทิฏฐิยา อัปปฏินิสสัคเค อุกเขปนียกัมมกโต สัมมา วัตตติ โลมํ ปาเตติ เนตถารํ วัตตติ ปาปิกาย ทิฏฐิยา อัปปฏินิสสัคเค อุกเขปนียกัมมัสส ปฏิปัสสัทธึ

ยาจติ. ตตฺร เจ ภิกฺขูนํ เอวํ โหติ "อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ สํเฆน ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมกโต สมฺมา วตฺตติ โลมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฏิปฺปสฺสทฺธึ ยาจติ. หนฺทสฺส มยํ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสมฺเภมาติ. เต ตสฺส ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสมฺเภนฺติ อธมฺเมน วคฺคา. ฯเปฯ อธมฺเมน สมคฺคา. ธมฺเมน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคา. ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคา. ตตฺรฏฺโฐ สํโฆ วิวทติ "อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, อธมฺเมน สมคฺคกมฺมํ, ธมฺเมน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน วคฺคกมฺมํ, ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมํ, อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ. ตตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "ธมฺมปฏิรูปเกน สมคฺคกมฺมนฺติ, เย จ เต ภิกฺขู เอวมาหํสุ "อกตํ กมฺมํ, ทุกฺกฏํ กมฺมํ, ปุน กาตพฺพํ กมฺมนฺติ; อิเม ตตฺถ ภิกฺขู ธมฺมวาทิโนติ. อิเมปิ ปญฺจ วารา สํขิตฺตา.

จมฺเปยฺยกฺขนฺธกํ นวมํ.

อิมมฺหิ ขนฺธเก วตฺถูนิ ฉตฺตึส.

ตสฺสุทฺทานํ.

จมฺปายํ ภควา อาสิ, วตฺถุ วาสภคามเก,
อาคนฺตุกานํ อุสฺสุกฺกํ อกาสิ อิจฺฉิตพฺพเก
ปกตญฺญุโนติ ญตฺวา อุสฺสุกฺกํ น กรี ตทา

อุกขิตโต น กโรติติ อคมา ชินสันติเก.
อธัมเมน วัคคกัมมํ, สมัคคํ อธัมเมน จ,
ธัมเมน วัคคกัมมํ, จ, ปฏิรูปเกน วัคคิกํ,
ปฏิรูปเกน สมัคคํ, เอโก อุกขิปเตกกํ,
เอโก จ เทว สัมพหุเล สํฆํ อุกขิปเตกโต,
ทุเวปิ สัมพหุลาปิ สํโฆ สํฆํ จ อุกขิปี.
สัพพัญญู ปวโร สุตวา อธัมมันติ ปฏิกขิปี.
ญัตติวิปันนํ ยํ กัมมํ สัมปันนํ อนุสาวนํ
อนุสสาวนวิปันนํ สัมปันนํ ญัตติยา จ ยํ
อุภเยน วิปันนัญจ อัญญัตร ธัมมเมว จ
วินยํ สัตถุ ปฏิกุฏฐํ กุปปํ อัฏฐานรูปกํ
อธัมมวัคคสมัคคํ ปฏิรูเปน เย ทุเว
ธัมเมเนว จ สามัคคี อนุญญาสิ ตถาคโต.
จตุวัคโค ปัญจวัคโค หสวัคโค จ วีสติ
อติเรกวีสติวัคโค สํโฆ ปัญจวิโธ ตถา.
ฐเปตวา อุปสัมปทํ ยัญจ กัมมํ ปวารณํ
อัพภานกัมเมน สห จตุวัคเคหิ กัมมิโก.
ทุเว กัมเม ฐเปตวาน มัชฌเทสุปสัมปทํ
อัพภานํ ปัญจวัคคิโก สัพพกัมเมสุ กัมมิโก.
อัพภาเนกํ ฐเปตวาน เย ภิกขู ทสวัคคิกา.
สัพพกัมมกโร สํโฆ วีโส สัพพัตถ กัมมิโก.

ภิก์ขุนี สิก์ขมานา จ   สามเณโร สามเณริกา
ปัจ์จัก์ขาตัน์ติมวัต์ถุ   อุก์ขิต์ตาปัต์ติทัส์สเน
อัป์ปฏิกัม์มทิฏ์ฐิยา   ปัณ์ฑกเถย์ยสํวาสกํ
ติต์ถิยติรัจ์ฉานคตํ   มาตุ ปิตุ จ ฆาตกํ
อรหํ ภิก์ขุนีทูสึ   เภทกํ โลหิตุป์ปาทกํ
พ์ยัญ์ชนํ นานาสํวาสํ   นานาสีมาย อิท์ธิยา
ยัส์ส สํฆ กเร กัม์มํ   โหน์ติ เต จตุวีสติ
สัม์พุท์เธน ปฏิก์ขิต์ตา   นเหเต คณปูรกา
ปาริวาสิกจตุต์โถ   ปริวาสํ ทเทย์ย วา
มูลมานัต์ตมัพ์เภย์ย   อกัม์มํ น จ กรณํ
มูลอรหมานัต์ตํ   อัพ์ภานารหเมว จ
อกัม์มการกา ปัญ์จ   สัม์พุท์เธน ปกาสิตา.
ภิก์ขุนี สิก์ขมานา จ   สามเณโร สามเณริกา
ปัจ์จัก์ขัน์ติมอุม์มัต์ตา   ขิต์ตเวทนทัส์สเน
อัป์ปฏิกัม์มทิฏ์ฐิยา   ปัณ์ฑกเถย์ยสํวาสกํ
ติต์ถิยติรัจ์ฉานคตํ   มาตา ปิตุ จ ฆาตกํ
อรหํ ภิก์ขุนีทูสึ   เภทกํ โลหิตุป์ปาทกํ
อุภโตพ์ยัญ์ชนัญ์เจว   นานาสํวาสกํ ปิจ
นานาสีมาย ฐิตกํ   เวหาสํ ยัส์ส กัม์ม จ
สัต์ตวีสานเมเตสํ   ปฏิโกสํ น รูหติ.
ภิก์ขุส์ส ปกตัต์ตัส์ส   รูหติ ปฏิโกสนา

สุทธัสส ทุนนิสาริโต พาโล หิ สุนิสาริโต
ปัณฑโก เถยยสํวาโส ปักกันโต ติรัจฉานโค
มาตา ปิตุ อรหันโต ทูสโก สํฆเภทโก
โลหิตุปปาทโก เจว อุภโตพยัญชโน จ โย
เอกาทสันนเมเตสํ โอสารณํ น ยุชชติ.
หัตถปาทา ตทุภยํ กัณณนาสา ตทุภยํ
อังคุลิอฬกัณฑรํ ผณํ ขุชโช จ วามโน
คัณฑิลักขณกาสา จ ลิขิตโก จ สีปที
ปาปปริสกาโณ จ กุณิ ขัญโช หโตปิ จ
อิริยาปถทุพพโล อันโธ มูโค จ พาธิโร
อันธมูคันธพาธิโร มูคพาธิรเมว จ
อันธมูคพธิโร จ ทวัตตึเสเต อนูนกา
เตสํ โอสารณํ โหติ สัมพุทเธน ปกาสิตํ.
ทัฏฐัพพา ปฏิกาตัพพา นิสสัชเชตา น วิชชติ
ตัสส อุกเขปนา กัมมา สัตต โหนติ อธัมมิกา
อาปันนํ อนุวัตตันติ สัตต เตปิ อธัมมิกา
อาปันนํ อนุวัตตันติ สัตต กัมมา สุธัมมิกา
สัมมุขา ปฏิปุจฉา จ ปฏิญญาย จ การกา
สติอมูฬหปาปิกา ตัชชนนิยเสน จ
ปัพพาชนียปฏิสารา อุกเขปปริวาส จ
มูลมานัตตอัพภานา ตเถว อุปสัมปทา

อญฺญํ กเรยฺย อญฺญสฺส โสฬิเสเต อธมฺมิกา,
ตนฺตํ กเรยฺย ตนฺตสฺส โสฬิเสเต สุธมฺมิกา,
ปจฺจาโรเปยฺย อญฺโญญฺญํ โสฬิเสเต อธมฺมิกา,
เทฺว เทฺว มูลา กตา ตสฺส เตปิ โสฬิส ธมฺมิกา.
เอเกกมูลกํ จกฺกํ อธมฺมนฺติ ชิโน พฺรวิ
อกาสิ ตชฺชนียํ กมฺมํ สํโฆ ภณฺฑนการโก
อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ อญฺญํ อาวาส คจฺฉิ โส
ตตฺถาธมฺเมน สมคฺคา ตสฺส ตชฺชนิยํ กรุํ
อญฺญตฺถ วคฺคธมฺเมน ตสฺส ตชฺชนิยํ กรุํ
ปฏิรูปเกน วคฺคาปิ สมคฺคาปิ ตถา กรุํ
อธมฺเมน สมคฺคา จ ธมฺเมน วคฺคเมว จ
ปฏิรูปเกน วคฺคา จ สมคฺคา จ อิเม ปทา
เอเกกํ มูลกํ กตฺวา จกฺกํ พนฺเธ วิจกฺขโณ.
พาลาพฺยตฺตสฺส นิยสฺสํ ปพฺพาเช กุลทูสกํ
ปฏิสารณิยํ กมฺมํ กเร อกฺโกสกสฺส จ
อทสฺสนาปฏิกฺกมฺเม โย จ ทิฏฺฐึ น นิสฺสเช
เตสํ อุกฺเขปนํ กมฺมํ สตฺถวาเหน ภาสิตํ
อุปวินยกมฺมานํ ปญฺโญ ตชฺชนิยํ นเย
เตสํเยว อนุโลมํ สมฺมา วตฺตติ ยาจติ
ปสฺสทฺธิ เตสํ กมฺมานํ เหฏฺฐา กมฺมนเยน จ
ตสฺมึ ตสฺมึ หิ กมฺเมสุ ตตฺรฏฺโฐ จ วิวาทติ

อกตํ ทุก์กฏัญ์เจว ปุน กาตัพ์พกัน์ติ จ
กัม์เม บัส์สัท์ธิยา จาปิ เต ภิก์ขู ธัม์มวาทิโน
วิบัต์ติพ์ยาธิเต ทิส์วา กัม์มัป์บัต์เต มหามุนิ
ปฏิบ์บัส์สัท์ธิมัก์ขาสิ สัล์ลกัต์โตว โอสธัน์ติ.[๑]

---

๑ อิทํ อุท์ทานํ สี. ยุ. โปต์ถเกหิ เยภุย์เยน วิสทิสัน์ติ ญาตัพ์พํ.

โกสัม์พิกขัน์ธกํ.

เตน สมเยน พุท์โธ ภควา โกสัม์พิยํ วิหรติ โฆสิตาราเม. เตน โข ปน สมเยน อัญ์ญตโร ภิก์ขุ อาบัต์ตึ อาบัน์โน โหติ. โส ตัส์สา อาบัต์ติยา อาบัต์ติทิฏ์ฐี โหติ, อัญ์เญ ภิก์ขู ตัส์สา อาบัต์ติยา อนาบัต์ติทิฏ์ฐิโน โหน์ติ. โส อปเรน สมเยน ตัส์สา อาบัต์ติยา อนาบัต์ติทิฏ์ฐี โหติ, อัญ์เญ ภิก์ขู ตัส์สา อาบัต์ติยา อาบัต์ติทิฏ์ฐิโน โหน์ติ. อถโข เต ภิก์ขู ตํ ภิก์ขุํ เอตทโวจุํ "อาบัต์ตึ ต๎วํ อาวุโส อาบัน์โน. ปัส์สเสตํ อาบัต์ตึน์ติ. "นัต์ถิ เม อาวุโส อาบัต์ติ, ยมหํ ปัส์เสย์ยัน์ติ. อถโข เต ภิก์ขู สามัค์คึ ลภิต์วา ตํ ภิก์ขุํ อาบัต์ติยา อทัส์สเน อุก์ขิปึสุ. โส จ ภิก์ขุ พหุส์สุโต โหติ อาคตาคโม ธัม์มธโร วินยธโร มาติกาธโร ปัณ์ฑิโต พ๎ยัต์โต เมธาวี ลัช์ชี กุก์กุจ์จโก สิก์ขากาโม. อถโข โส ภิก์ขุ สัน์ทิฏ์เฐ สัม์ภัต์เต ภิก์ขู อุปสังกมิต์วา เอตทโวจ "อนาบัต์ติ เอสา อาวุโส, เนสา อาบัต์ติ; อนาบัน์โนม๎หิ, นัม๎หิ อาบัน์โน; อนุก์ขิต์โตม๎หิ, นัม๎หิ อุก์ขิต์โต; อธัม์มิเกนัม๎หิ กัม์เมน อุก์ขิต์โต กุป์เปน อัฏ์ฐานารเหน. โหถ เม อายัส์มัน์โต ธัม์มโต วินยโต ปัก์ขาติ. อลภิ โข โส ภิก์ขุ สัน์ทิฏ์เฐ สัม์ภัต์เต ภิก์ขู ปัก์เข. ชานปทานํ จ สัน์ทิฏ์ฐานํ สัม์ภัต์ตานํ ภิก์ขูนํ สัน์ติเก ทูตํ ปาเหสิ "อนาบัต์ติ เอสา อาวุโส, เนสา อาบัต์ติ; อนาบัน์โนม๎หิ, นัม๎หิ อาบัน์โน; อนุก์ขิต์โตม๎หิ, นัม๎หิ อุก์ขิต์โต; อธัม์มิเกนัม๎หิ กัม์เมน

อุกขิตฺโต กุปฺเปน อฏฺฐานารเหน. โหนฺติ เม อายสฺมนฺโต ธมฺมโต วินยโต ปกฺขาติ. อลภิ โข โส ภิกฺขุ ชานปเทปิ สนฺทิฏฺเฐ สมฺภตฺเต ภิกฺขู ปกฺเข. อถโข เต อุกฺขิตฺตานุวตฺตกา ภิกฺขู, เยน อุกฺเขปกา ภิกฺขู, เตนุปสงฺกมึสุ; อุปสงฺกมิตฺวา อุกฺเขปเก ภิกฺขู เอตทโวจุํ "อนาปตฺติ เอสา อาวุโส, เนสา อาปตฺติ; อนาปนฺโน เอโส ภิกฺขุ, เนโส ภิกฺขุ อาปนฺโน; อนุกฺขิตฺโต เอโส ภิกฺขุ, เนโส ภิกฺขุ อุกฺขิตฺโต; อธมฺมิเกน กมฺเมน อุกฺขิตฺโต กุปฺเปน อฏฺฐานารเหนาติ. เอวํ วุตฺเต; อุกฺเขปกา ภิกฺขู อุกฺขิตฺตานุวตฺตเก ภิกฺขู เอตทโวจุํ "อาปตฺติ เอสา อาวุโส, เนสา อนาปตฺติ; อาปนฺโน เอโส ภิกฺขุ, เนโส ภิกฺขุ อนาปนฺโน; อุกฺขิตฺโต เอโส ภิกฺขุ, เนโส ภิกฺขุ อนุกฺขิตฺโต; ธมฺมิเกน กมฺเมน อุกฺขิตฺโต อกุปฺเปน ฐานารเหน. มา โข ตุมฺเห อายสฺมนฺโต เอตํ อุกฺขิตฺตกํ ภิกฺขุํ อนุวตฺติตฺถ อนุปริวาเรถาติ. เอวมฺปิ โข เต อุกฺขิตฺตานุวตฺตกา ภิกฺขู อุกฺเขปเกหิ ภิกฺขูหิ วุจฺจมานา ตเถว ตํ อุกฺขิตฺตกํ ภิกฺขุํ อนุวตฺตึสุ อนุปริวาเรสุํ.

อถโข อญฺญตโร ภิกฺขุ, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข โส ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ "อิธ ภนฺเต อญฺญตโร ภิกฺขุ อาปตฺตึ อาปนฺโน อโหสิ. โส ตสฺสา อาปตฺติยา อาปตฺติทิฏฺฐิ อโหสิ, อญฺเญ ภิกฺขู ตสฺสา อาปตฺติยา อนาปตฺติทิฏฺฐิโน อเหสุํ. โส อปเรน สมเยน ตสฺสา อาปตฺติยา อนาปตฺติทิฏฺฐิ อโหสิ, อญฺเญ

ภิก์ขู ตัส์สา อาบัต์ติยา อาบัต์ติทิฏ์ฐิโน อเหสุํ. อถโข เต ภัน์เต ภิก์ขู ตํ ภิก์ขุํ เอตทโวจุํ "อาบัต์ตึ ต๎วํ อาวุโส อาบัน์โน. บัส์สเสตํ อาบัต์ติน์ติ. "นัต์ถิ เม อาวุโส อาบัต์ติ, ยมหํ บัส์เสย์ยัน์ติ. อถโข เต ภัน์เต ภิก์ขู สามัค์คึ ลภิต๎วา ตํ ภิก์ขุํ อาบัต์ติยา อทัส์สเน อุก์ขิบึสุ. โส จ ภัน์เต ภิก์ขุ พหุส์สุโต อาคตาคโม ธัม์มธโร วินยธโร มาติกาธโร บัณ์ฑิโต พ๎ยัต์โต เมธาวี ลัช์ชี กุก์กุจ์จโก สิก์ขากาโม. อถโข โส ภัน์เต ภิก์ขุ สัน์ทิฏ์เฐ สัม์ภัต์เต ภิก์ขู อุปสังกมิต๎วา เอตทโวจ "อนาบัต์ติ เอสา อาวุโส, เนสา อาบัต์ติ; อนาบัน์โนม๎หิ, นัม๎หิ อาบัน์โน; อนุก์ขิต์โตม๎หิ, นัม๎หิ อุก์ขิต์โต; อธัม์มิเกนัม๎หิ กัม์เมน อุก์ขิต์โต กุป์เปน อัฏ์ฐานารเหน. โหถ เม อายัส์มัน์โต ธัม์มโต วินยโต บัก์ขาติ. อลภิ โข โส ภัน์เต ภิก์ขุ สัน์ทิฏ์เฐ สัม์ภัต์เต ภิก์ขู บัก์เข. ชานบทานํบิ สัน์ทิฏ์ฐานํ สัม์ภัต์ตานํ สัน์ติเก ทูตํ บาเหสิ "อนาบัต์ติ เอสา อาวุโส, เนสา อาบัต์ติ; อนาบัน์โนม๎หิ, นัม๎หิ อาบัน์โน; อนุก์ขิต์โตม๎หิ, นัม๎หิ อุก์ขิต์โต; อธัม์มิเกนัม๎หิ กัม์เมน อุก์ขิต์โต กุป์เปน อัฏ์ฐานารเหน. โหน์ตุ เม อายัส์มัน์โต ธัม์มโต วินยโต บัก์ขาติ. อลภิ โข โส ภัน์เต ภิก์ขุ ชานบเทบิ สัน์ทิฏ์เฐ สัม์ภัต์เต ภิก์ขู บัก์เข. อถโข เต ภัน์เต อุก์ขิต์ตานุวัต์ตกา ภิก์ขู, เยน อุก์เขปกา ภิก์ขู, เตนุปสังกมึสุ; อุปสังกมิต๎วา อุก์เขปเก ภิก์ขู เอตทโวจุํ "อนาบัต์ติ เอสา อาวุโส, เนสา อาบัต์ติ; อนาบัน์โน เอโส ภิก์ขุ, เนโส ภิก์ขุ อาบัน์โน; อนุก์ขิต์โต เอโส ภิก์ขุ, เนโส ภิก์ขุ อุก์ขิต์โต; อธัม์มิเกน

กัม์เมน อุก์ขิต์โต กุปฺเปน อัฏฐานารเหนาติ. เอวํ วุต์เต ภัน์เต; อุก์เขปกา ภิก์ขู อุก์ขิต์ตานุวัต์ตเก ภิก์ขู เอตทโวจุํ "อาปัต์ติ เอสา อาวุโส, เนสา อนาปัต์ติ; อาปัน์โน เอโส ภิก์ขุ, เนโส ภิก์ขุ อนาปัน์โน; อุก์ขิต์โต เอโส ภิก์ขุ, เนโส ภิก์ขุ อนุก์ขิต์โต; ธัม์มิเกน กัม์เมน อุก์ขิต์โต อกุปฺเปน ฐานารเหน. มา โข ตุม์เห อายัส์มัน์โต เอตํ อุก์ขิต์ตกํ ภิก์ขุํ อนุวัต์ติต์ถ อนุปริวาเรถาติ. เอวํปิ โข เต ภัน์เต อุก์ขิต์ตานุวัต์ตกา ภิก์ขู อุก์เขปเกหิ ภิก์ขูหิ วุจ์จมานา ตเถว ตํ อุก์ขิต์ตกํ ภิก์ขุํ อนุวัต์ตัน์ติ อนุปริวาเรน์ติ. อถโข ภควา "ภิน์โน ภิก์ขุสํโฆ ภิน์โน ภิก์ขุสํโฆติ อุฏ์ฐายาสนา, เยน อุก์เขปกา ภิก์ขู, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา ปัญ์ญัต์เต อาสเน นิสีทิ; นิสัช์ช โข ภควา อุก์เขปเก ภิก์ขู เอตทโวจ "มา โข ตุม์เห ภิก์ขเว "ปฏิภาติ โน ปฏิภาติ โนติ ยัส์มึ วา ตัส์มึ วา ภิก์ขุํ อุก์ขิปิตัพ์พํ มัญ์ญิต์ถ. อิธ ปน ภิก์ขเว ภิก์ขุ อาปัต์ตึ อาปัน์โน โหติ. โส ตัส์สา อาปัต์ติยา อนาปัต์ติทิฏ์ฐิ โหติ, อัญ์เญ ภิก์ขู ตัส์สา อาปัต์ติยา อาปัต์ติทิฏ์ฐิโน โหน์ติ. เต เจ ภิก์ขเว ภิก์ขู ตํ ภิก์ขุํ เอวํ ชานัน์ติ "อยํ โข อายัส์มา พหุส์สุโต ฯเปฯ สิก์ขากาโม. สเจ มยํ อิมํ ภิก์ขุํ อาปัต์ติยา อทัส์สเน อุก์ขิปิส์สาม; น มยํ อิมินา ภิก์ขุนา สัท์ธึ อุโปสถํ กริส์สาม, วินา อิมินา ภิก์ขุนา อุโปสถํ กริส์สาม; ภวิส์สติ สํฆัส์ส ตโตนิทานํ ภัณ์ฑนํ กลโห วิค์คโห วิวาโท สํฆเภโท สํฆราชิ สํฆววัต์ถานํ สํฆนานากรณัน์ติ. เภทครุเกหิ ภิก์ขเว ภิก์ขูหิ น โส

ภิกฺขุ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปิตพฺโพ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตึ อาปนฺโน โหติ. โส ตสฺสา อาปตฺติยา อนาปตฺติทิฏฺฐิ โหติ, อญฺเญ ภิกฺขู ตสฺสา อาปตฺติยา อาปตฺติทิฏฺฐิโน โหนฺติ. เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขู ตํ ภิกฺขุํ เอวํ ชานนฺติ "อยํ โข อายสฺมา พหุสฺสุโต ฯเปฯ สิกฺขากาโม. สเจ มยํ อิมํ ภิกฺขุํ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปิสฺสาม; น มยํ อิมินา ภิกฺขุนา สทฺธึ ปวาเรสฺสาม, วินา อิมินา ภิกฺขุนา ปวาเรสฺสาม; น มยํ อิมินา ภิกฺขุนา สทฺธึ สํฆกมฺมํ กริสฺสาม, วินา อิมินา ภิกฺขุนา สํฆกมฺมํ กริสฺสาม; น มยํ อิมินา ภิกฺขุนา สทฺธึ อาสเน นิสีทิสฺสาม, วินา อิมินา ภิกฺขุนา อาสเน นิสีทิสฺสาม; น มยํ อิมินา ภิกฺขุนา สทฺธึ ยาคุปาเน นิสีทิสฺสาม, วินา อิมินา ภิกฺขุนา ยาคุปาเน นิสีทิสฺสาม; น มยํ อิมินา ภิกฺขุนา สทฺธึ ภตฺตคฺเค นิสีทิสฺสาม, วินา อิมินา ภิกฺขุนา ภตฺตคฺเค นิสีทิสฺสาม; น มยํ อิมินา ภิกฺขุนา สทฺธึ เอกจฺฉนฺเน วสิสฺสาม, วินา อิมินา ภิกฺขุนา เอกจฺฉนฺเน วสิสฺสาม; น มยํ อิมินา ภิกฺขุนา สทฺธึ ยถาวุฑฺฒํ อภิวาทนํ ปจฺจุฏฺฐานํ อญฺชลิกมฺมํ สามีจิกมฺมํ กริสฺสาม, วินา อิมินา ภิกฺขุนา ยถาวุฑฺฒํ อภิวาทนํ ปจฺจุฏฺฐานํ อญฺชลิกมฺมํ สามีจิกมฺมํ กริสฺสาม; ภวิสฺสติ สํฆสฺส ตโตนิทานํ ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สํฆเภโท สํฆราชิ สํฆววตฺถานํ สํฆนานากรณนฺติ. เภทครุเกหิ ภิกฺขเว ภิกฺขูหิ น โส ภิกฺขุ อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปิตพฺโพติ. อถโข ภควา อุกฺเขปกานํ ภิกฺขูนํ เอตมตฺถํ ภาสิตฺวา อุฏฺฐายาสนา, เยน อุกฺขิตฺตานุวตฺตกา

ภิกฺขู, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตฺวา ปัญฺญัตฺเต อาสเน นิสีทิ; นิสัชฺช โข ภควา อุกฺขิตฺตานุวัตฺตเก ภิกฺขู เอตทโวจ "มา โข ตุมฺเห ภิกฺขเว อาปตฺตึ อาปชฺชิตฺวา "นมฺห อาปนฺนา นมฺห อาปนฺนาติ อาปตฺตึ น ปฏิกาตพฺพํ มัญฺญิตฺถ. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตึ อาปนฺโน โหติ. โส ตสฺสา อาปตฺติยา อนาปตฺติทิฏฺฐิ โหติ, อัญฺเญ ภิกฺขุ ตสฺสา อาปตฺติยา อาปตฺติทิฏฺฐิโน โหนฺติ. โส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เต ภิกฺขู เอวํ ชานาติ "อิเม โข อายัสฺมนฺโต[๑] พหุสฺสุตา ฯเปฯ สิกฺขากามา. นาลํ มมํ วา การณา อัญฺเญสํ วา การณา ฉนฺทา โทสา โมหา ภยา อคตึ คนฺตุํ. สเจ มํ อิเม ภิกฺขู อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปิสฺสนฺติ; น มยา สทฺธึ อุโปสถํ กริสฺสนฺติ, วินา มยา อุโปสถํ กริสฺสนฺติ; ภวิสฺสติ สํฆสฺส ตโตนิทานํ ภัณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สํฆเภโท สํฆราชิ สํฆววตฺถานํ สํฆนานากรณนฺติ. เภทครุเกน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา ปเรสมฺปิ สทฺธาย สา อาปตฺติ เทเสตพฺพา. อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปตฺตึ อาปนฺโน โหติ. โส ตสฺสา อาปตฺติยา อนาปตฺติทิฏฺฐิ โหติ, อัญฺเญ ภิกฺขู ตสฺสา อาปตฺติยา อาปตฺติทิฏฺฐิโน โหนฺติ. โส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เต ภิกฺขู เอวํ ชานาติ "อิเม โข อายัสฺมนฺโต พหุสฺสุตา ฯเปฯ สิกฺขากามา. นาลํ มมํ วา การณา อัญฺเญสํ วา การณา ฉนฺทา โทสา โมหา ภยา อคตึ คนฺตุํ. สเจ มํ อิเม ภิกฺขู อาปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปิสฺสนฺติ; น มยา สทฺธึ ปวาเรสฺสนฺติ, วินา มยา

๑ สี. ยุ. อายัสฺมนฺตา,

ปวาเรสฺสนฺติ; น มยา สทฺธึ สงฺฆกมฺมํ กริสฺสนฺติ, วินา มยา สงฺฆกมฺมํ กริสฺสนฺติ; น มยา สทฺธึ อาสเน นิสีทิสฺสนฺติ, วินา มยา อาสเน นิสีทิสฺสนฺติ; น มยา สทฺธึ ยาคุปาเน นิสีทิสฺสนฺติ, วินา มยา ยาคุปาเน นิสีทิสฺสนฺติ; น มยา สทฺธึ ภตฺตคฺเค นิสีทิสฺสนฺติ, วินา มยา ภตฺตคฺเค นิสีทิสฺสนฺติ; น มยา สทฺธึ เอกจฺฉนฺเน วสิสฺสนฺติ, วินา มยา เอกจฺฉนฺเน วสิสฺสนฺติ; น มยา สทฺธึ ยถาวุฑฺฒํ อภิวาทนํ ปจฺจุฏฺฐานํ อญฺชลิกมฺมํ สามีจิกมฺมํ กริสฺสนฺติ, วินา มยา ยถาวุฑฺฒํ อภิวาทนํ ปจฺจุฏฺฐานํ อญฺชลิกมฺมํ สามีจิกมฺมํ กริสฺสนฺติ; ภวิสฺสติ สงฺฆสฺส ตโตนิทานํ ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภโท สงฺฆราชิ สงฺฆววตฺถานํ สงฺฆนานากรณนฺติ. เภทครุเกน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา ปเรสมฺปิ สทฺธาย สา อาปตฺติ เทเสตพฺพาติ. อถโข ภควา อุกฺขิตฺตานุวตฺตกานํ ภิกฺขูนํ เอตมตฺถํ ภาสิตฺวา อุฏฺฐายาสนา ปกฺกามิ.

เตน โข ปน สมเยน อุกฺขิตฺตานุวตฺตกา ภิกฺขู ตตฺเถว อนฺโตสีมาย อุโปสถํ กโรนฺติ สงฺฆกมฺมํ กโรนฺติ. อุกฺเขปกา ปน ภิกฺขู นิสฺสีมํ คนฺตฺวา อุโปสถํ กโรนฺติ สงฺฆกมฺมํ กโรนฺติ. อถโข อญฺญตโร อุกฺเขปโก ภิกฺขุ, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข โส ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ "เต ภนฺเต อุกฺขิตฺตานุวตฺตกา ภิกฺขู ตตฺเถว อนฺโต สีมาย อุโปสถํ กโรนฺติ สงฺฆกมฺมํ กโรนฺติ. มยํ ปน ภนฺเต อุกฺเขปกา ภิกฺขู นิสฺสีมํ คนฺตฺวา อุโปสถํ กโรม สงฺฆกมฺมํ กโรมาติ.

เต เจ ภิกขุ อุกขิตตานุวัตตกา ภิกขู ตัตเถว อันโต สีมาย อุโปสถํ กริสสันติ สํฆกัมมํ กริสสันติ ยถา มยา ญัตติ จ อนุสสาวนา จ ปัญญัตตา, เตสํ ตานิ กัมมานิ ธัมมิกานิ ภวิสสันติ อกุปปานิ ฐานารหานิ. ตุเมห เจ ภิกขุ อุกเขปกา ภิกขู ตัตเถว อันโต สีมาย อุโปสถํ กริสสถ สํฆกัมมํ กริสสถ ยถา มยา ญัตติ จ อนุสสาวนา จ ปัญญัตตา, ตุมหากัมปิ ตานิ กัมมานิ ธัมมิกานิ ภวิสสันติ อกุปปานิ ฐานารหานิ. ตํ กิสส เหตุ ? นานาสํวาสกา เต ภิกขุ ตุเมหหิ, ตุเมห จ เตหิ นานาสํวาสกา. เทวมา ภิกขุ นานาสํวาสกภูมิโยะ อัตตนา วา อัตตานํ นานาสํวาสกํ กโรติ, สมัคคา วา นํ สํฆํ อุกขิปติ อทัสสเน วา อัปปฏิกัมเม วา อัปปฏินิสสัคเค วา. อิมา โข ภิกขุ เทว นานาสํวาสกภูมิโย. เทวมา ภิกขุ สมานสํวาสกภูมิโยะ อัตตนา วา อัตตานํ สมานสํวาสกํ กโรติ, สมัคคา วา นํ สํฆํ อุกขิตตํ โอสาเรติ อทัสสเน วา อัปปฏิกัมเม วา อัปปฏินิสสัคเค วา. อิมา โข ภิกขุ เทว สมานสํวาสกภูมิโยติ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกขู ภัตตัคเค อันตรฆเร ภัณฑนชาตา กลหชาตา วิวาทาปันนา อัญญมัญญํ อนนุโลมิกํ กายกัมมํ วจีกัมมํ อุปทํเสนติ หัตถปรามาสํ กโรนติ. มนุสสา อุชฌายันติ ขียันติ วิปาเจนติ "กถํ หิ นาม สมณา สักยปุตติยา ภัตตัคเค อันตรฆเร ภัณฑนชาตา กลหชาตา วิวาทาปันนา อัญญมัญญํ อนนุโลมิกํ กายกัมมํ วจีกัมมํ อุปทํเสสสันติ หัตถปรามาสํ กริสสันตีติ. อัสโสสุํ โข ภิกขู เตสํ

มนุสฺสานํ อุชฺฌายนฺตานํ ขียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ. เย เต ภิกฺขู อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อุชฺฌายนฺติ ขียนฺติ วิปาเจนฺติ "กถํ หิ นาม ภิกฺขู ภตฺตคฺเค อนฺตรฆเร ภณฺฑนชาตา ฯเปฯ หตฺถปรามาสํ กริสฺสนฺตีติ. อถโข เต ภิกฺขู ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสุํ. "สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขู ภตฺตคฺเค อนฺตรฆเร ภณฺฑนชาตา ฯเปฯ หตฺถปรามาสํ กโรนฺตีติ. "สจฺจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ ภควา ฯเปฯ วิครหิตฺวา ธมฺมึ กถํ กตฺวา ภิกฺขู อามนฺเตสิ "ภินฺเน ภิกฺขเว สํเฆ อธมฺมิยมาเน อสมฺโมทิกาย วตฺตมานาย "เอตฺตาวตา น อญฺญมญฺญํ อนนุโลมิกํ กายกมฺมํ วจีกมฺมํ อุปทํเสสฺสาม หตฺถปรามาสํ กริสฺสามาติ อาสเน นิสีทิตพฺพํ. ภินฺเน ภิกฺขเว สํเฆ ธมฺมิยมาเน สมฺโมทิกาย วตฺตมานาย อาสนนฺตริกาย นิสีทิตพฺพนฺติ.

เตน โข ปน สมเยน ภิกฺขู สํฆมชฺเฌ ภณฺฑนชาตา กลหชาตา วิวาทาปนฺนา อญฺญมญฺญํ มุขสตฺตีหิ วิตุทนฺตา วิหรนฺติ. เต น สกฺโกนฺติ ตํ อธิกรณํ วูปสเมตุํ. อถโข อญฺญตโร ภิกฺขุ, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ; เอกมนฺตํ ฐิโต โข โส ภิกฺขุ ภควนฺตํ เอตทโวจ "อิธ ภนฺเต ภิกฺขู สํฆมชฺเฌ ภณฺฑนชาตา กลหชาตา วิวาทาปนฺนา อญฺญมญฺญํ มุขสตฺตีหิ วิตุทนฺตา วิหรนฺติ. เต น สกฺโกนฺติ ตํ อธิกรณํ วูปสเมตุํ. สาธุ ภนฺเต ภควา, เยน เต ภิกฺขู, เตนุปสงฺกมตุ อนุกมฺปํ อุปาทายาติ. อธิวาเสสิ ภควา ตุณฺหีภาเวน. อถโข ภควา, เยน เต ภิกฺขู, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อาสเน นิสีทิ; นิสชฺช โข ภควา เต ภิกฺขู เอตทโวจ

"อลํ ภิกขเว, มา ภัณฑนํ มา กลหํ มา วิคคหํ มา วิวาทันติ. เอวํ วุตเต อัญญตโร อธัมมวาที ภิกขุ ภควันตํ เอตทโวจ "อาคเมตุ ภันเต ภควา ธัมมสามี, อัปโปสสุกโก ภันเต ภควา ทิฏฐธัมมสุขวิหารํ อนุยุตโต วิหรตุ. มยเมเตน ภัณฑเนน กลเหน วิคคเหน วิวาเทน ปัญญายิสสามาติ. ทุติยัมปิ โข ภควา เต ภิกขู เอตทโวจ "อลํ ภิกขเว, มา ภัณฑนํ มา กลหํ มา วิคคหํ มา วิวาทันติ. ทุติยัมปิ โข โส อธัมมวาที ภิกขุ ภควันตํ เอตทโวจ "อาคเมตุ ภันเต ภควา ธัมมสามี, อัปโปสสุกโก ภันเต ภควา ทิฏฐธัมมสุขวิหารํ อนุยุตโต วิหรตุ. มยเมเตน ภัณฑเนน กลเหน วิคคเหน วิวาเทน ปัญญายิสสามาติ.

อถโข ภควา ภิกขู อามันเตสิ "ภูตปุพพํ ภิกขเว พาราณสิยํ พรหมทัตโต นาม กาสิราชา อโหสิ อัฑโฒ มหัทธโน มหาโภโค มหัพพโล มหาวาหโน มหาวิชิโต ปริปุณณโกสโกฏฐาคาโร. ทีฆีติ นาม โกสลราชา อโหสิ ทลิทโท อัปปธโน อัปปโภโค อัปปพโล อัปปวาหโน อัปปวิชิโต อปริปุณณโกสโกฏฐาคาโร. อถโข ภิกขเว พรหมทัตโต กาสิราชา จตุรังคินึ เสนํ สันนัยหิตวา ทีฆีตึ โกสลราชานํ อัพภุยยาสิ. อัสโสสิ โข ภิกขเว ทีฆีติ โกสลราชา "พรหมทัตโต กิร กาสิราชา จตุรังคินึ เสนํ สันนัยหิตวา มํ[°] อัพภุยยาโตติ. อถโข ภิกขเว ทีฆีติสส โกสลรัญโญ เอตทโหสิ "พรหมทัตโต โข กาสิราชา อัฑโฒ มหัทธโน มหาโภโค มหัพพโล มหาวาหโน มหาวิชิโต

สี. ยุ. ๑ มม.

ปริปุณฺณโกสโกฏฺฐาคาโร. อหํ ปนมฺหิ ทลิทฺโท อปฺปธโน อปฺปโภโค อปฺปพโล อปฺปวาหโน อปฺปวิชิโต อปริปุณฺณโกสโกฏฺฐาคาโร. นาหํ ปฏิพโล พฺรหฺมทตฺเตน กาสิรญฺญา เอกสํฆาตมฺปิ สหิตุํ. ยนฺนูนาหํ ปฏิกจฺเจว[๑] นครมฺหา นิปฺปเตยฺยนฺติ. อถโข ภิกฺขเว ทีฆีติสฺส โกสลราชา มเหสึ อาทาย ปฏิกจฺเจว นครมฺหา นิปฺปติ. อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสิราชา ทีฆีติสฺส โกสลรญฺโญ พลญฺจ วาหนญฺจ ชนปทญฺจ โกสญฺจ โกฏฺฐาคารญฺจ อภิวิชิย อชฺฌาวสติ.[๒] อถโข ภิกฺขเว ทีฆีติ โกสลราชา สปชาปติโก, เยน พาราณสี, เตน ปกฺกามิ; อนุปุพฺเพน, เยน พาราณสี, ตทวสริ. ตตฺร สุทํ ภิกฺขเว ทีฆีติ โกสลราชา สปชาปติโก พาราณสิยํ อญฺญตรสฺมึ ปจฺจนฺติเม โอกาเส กุมฺภการนิเวสเน อญฺญาตกเวเสน ปริพฺพาชกจฺฉนฺเนน ปฏิวสติ. อถโข ภิกฺขเว ทีฆีติสฺส โกสลรญฺโญ มเหสี น จิรสฺเสว คพฺภินี อโหสิ. ตสฺสา เอวรูโป โทหโฬ โหติ: อิจฺฉติ สุริยสฺส อุคฺคมนกาเล จตุรงฺคินึ เสนํ สนฺนทฺธํ วมฺมิกํ สุภูมิยํ ฐิตํ ปสฺสิตุํ ขคฺคานญฺจ โธวนํ ปาตุํ. อถโข ภิกฺขเว ทีฆีติสฺส โกสลรญฺโญ มเหสี ทีฆีตึ โกสลราชานํ เอตทโวจ "คพฺภินิมฺหิ เทว, ตสฺสา เม เอวรูโป โทหโฬ อุปฺปนฺโน: อิจฺฉามิ สุริยสฺส อุคฺคมนกาเล จตุรงฺคินึ เสนํ สนฺนทฺธํ วมฺมิกํ สุภูมิยํ ฐิตํ ปสฺสิตุํ ขคฺคานญฺจ โธวนํ ปาตุนฺติ. "กุโต เทวิ อมฺหากํ ทุคฺคตานํ จตุรงฺคินี เสนา สนฺนทฺธา วมฺมิกา สุภูมิยํ ฐิตา ขคฺคานญฺจ โธวนนฺติ. "สจาหํ เทว น

สี. ยุ. ๑ ปฏิคจฺเจว ๒ สี. อชฺฌาวสิ.

ลภิส์สามิ, มริส์สามีติ. เตน โข ปน ภิก์ขเว สมเยน พ์รห์มทัต์ตัส์ส กาสิรัญ์โญ ปุโรหิโต พ์ราห์มโณ ทีฆีติส์ส โกสลรัญ์โญ สหาโย โหติ. อถโข ภิก์ขเว ทีฆีติส์ส โกสลราชา, เยน พ์รห์มทัต์ตัส์ส กาสิรัญ์โญ ปุโรหิโต พ์ราห์มโณ, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา พ์รห์มทัต์ตัส์ส กาสิรัญ์โญ ปุโรหิตํ พ์ราห์มณํ เอตทโวจ "สขี เต สัม์ม คัพ์ภินี, ตัส์สา เอวรูโป โทหโฬ อุป์ปัน์โน: อิจ์ฉติ สุริยัส์ส อุค์คมนกาเล จตุรังคินึ เสนํ สัน์นัท์ธํ วัม์มิกํ สุภูมิยํ ฐิตํ ปัส์สิตุํ ขัค์คานัญ์จ โธวนํ ปาตุน์ติ. "เตน หิ เทว มยํปิ เทวึ ปัส์สามาติ. อถโข ภิก์ขเว ทีฆีติส์ส โกสลรัญ์โญ มเหสี, เยน พ์รห์มทัต์ตัส์ส กาสิรัญ์โญ ปุโรหิโต พ์ราห์มโณ, เตนุปสังกมิ. อัท์ทสา โข ภิก์ขเว พ์รห์มทัต์ตัส์ส กาสิรัญ์โญ ปุโรหิโต พ์ราห์มโณ ทีฆีติส์ส โกสลรัญ์โญ มเหสึ ทูรโตว อาคัจ์ฉัน์ตึ; ทิส์วาน อุฏ์ฐายาสนา เอกํสํ อุต์ตราสังคํ กริต์วา, เยน ทีฆีติส์ส โกสลรัญ์โญ มเหสี, เตนัญ์ชลิม์ปณาเมต์วา ติก์ขัต์ตุํ อุทานํ อุทาเนสิ "โกสลราชา วต โภ กุจ์ฉิคโต, โกสลราชา วต โภ กุจ์ฉิคโตติ, "อวิมนา เทวิ โหหิ, ลัจ์ฉสิ สุริยัส์ส อุค์คมนกาเล จตุรังคินึ เสนํ สัน์นัท์ธํ วัม์มิกํ สุภูมิยํ ฐิตํ ปัส์สิตุํ ขัค์คานัญ์จ โธวนํ ปาตุน์ติ. อถโข ภิก์ขเว พ์รห์มทัต์ตัส์ส กาสิรัญ์โญ ปุโรหิโต พ์ราห์มโณ, เยน พ์รห์มทัต์โต กาสิราชา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา พ์รห์มทัต์ตํ กาสิราชานํ เอตทโวจ "ตถา เทว นิมิต์ตานิ ทิส์สัน์ติ: เส๎ว สุริยัส์ส อุค์คมนกาเล จตุรังคินี เสนา สัน์นัท์ธา วัม์มิกา สุภูมิยํ ติฏ์ฐตุ ขัค์คา จ โธวิยัน์ตูติ. อถโข ภิก์ขเว พ์รห์มทัต์โต กาสิราชา มนุส์เส อาณาเปสิ "ยถา ภเณ

ปุโรหิโต พฺราหฺมโณ อาห, ตถา กโรถาติ. อลภิ โข ภิกฺขเว ทีฆีติสฺส โกสลรญฺโญ มเหสี สุริยสฺส อุคฺคมนกาเล จตุรงฺคินึ เสนํ สนฺนทฺธํ วมฺมิกํ สุภูมิยํ ฐิตํ ปสฺสิตุํ ขคฺคานญฺจ โธวนํ ปาตุํ. อถโข ภิกฺขเว ทีฆีติสฺส โกสลรญฺโญ มเหสี ตสฺส คพฺภสฺส ปริปากมนฺวาย ปุตฺตํ วิชายิ. ตสฺส ทีฆาวูติ นามํ อกํสุ. อถโข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมาโร น จิรสฺเสว วิญฺญุตํ ปาปุณิ. อถโข ภิกฺขเว ทีฆีติสฺส โกสลรญฺโญ เอตทโหสิ "อยํ โข พฺรหฺมทตฺโต กาสิราชา พหุโน อมฺหากํ อนตฺถสฺส การโก อิมินา อมฺหากํ พลญฺจ วาหนญฺจ ชนปโท จ โกโส จ โกฏฺฐาคารญฺจ อจฺฉินฺนํ. สจายํ อมฺเห ชานิสฺสติ, สพฺเพว ตโย ฆาตาเปสฺสติ. ยนฺนูนาหํ ทีฆาวุํ กุมารํ พหินคเร วาเสยฺยนฺติ. อถโข ภิกฺขเว ทีฆีติ โกสลราชา ทีฆาวุํ กุมารํ พหินคเร วาเสสิ. อถโข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมาโร พหินคเร ปฏิวสนฺโต น จิรสฺเสว สพฺพสิปฺปานิ สิกฺขิ.

เตน โข ปน ภิกฺขเว สมเยน ทีฆีติสฺส โกสลรญฺโญ กปฺปโก พฺรหฺมทตฺเต กาสิรญฺเญ ปฏิวสติ. อทฺทสา โข ภิกฺขเว ทีฆีติสฺส โกสลรญฺโญ กปฺปโก ทีฆีตึ โกสลราชานํ สปชาปติกํ พาราณสิยํ อญฺญตรสฺมึ ปจฺจนฺติเม โอกาเส กุมฺภการนิเวสเน อญฺญาตกเวเสน ปริพฺพาชกจฺฉนฺเนน ปฏิวสนฺตํ; ทิสฺวาน, เยน พฺรหฺมทตฺโต กาสิราชา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา พฺรหฺมทตฺตํ กาสิราชานํ เอตทโวจ "ทีฆีติ เทว โกสลราชา สปชาปติโก พาราณสิยํ อญฺญตรสฺมึ ปจฺจนฺติเม โอกาเส กุมฺภการนิเวสเน อญฺญาตกเวเสน ปริพฺพาชกจฺฉนฺเนน ปฏิวสตีติ.

อถโข ภิกขเว พรหมทัตโต กาสิราชา มนุสเส อาณาเปสิ "เตน หิ ภเณ ทีฆีตึ โกสลราชานํ สปชาปติกํ อาเนถาติ. "เอวํ เทวาติ โข ภิกขเว เต มนุสสา พรหมทัตตัสส กาสิรัญโญ ปฏิสสุณิตวา ทีฆีตึ โกสลราชานํ สปชาปติกํ อาเนสุํ. อถโข ภิกขเว พรหมทัตโต กาสิราชา มนุสเส อาณาเปสิ "เตน หิ ภเณ ทีฆีตึ โกสลราชานํ สปชาปติกํ ทัฬหาย รัชชุยา ปัจฉาพาหํ คาฬหพันธนํ พันธิตวา ขุรมุณฑํ กริตวา ขรัสสเรน ปณเวน รถิยาย รถิยํ สิงฆาฏเกน สิงฆาฏกํ ปริเนตวา ทักขิเณน ทวาเรน นิกขาเมตวา ทักขิณโต นครัสส จตุธา ฉินทิตวา จตุททิสา พิลานิ นิกขิปถาติ. "เอวํ เทวาติ โข ภิกขเว เต มนุสสา พรหมทัตตัสส กาสิรัญโญ ปฏิสสุณิตวา ทีฆีตึ โกสลราชานํ สปชาปติกํ ทัฬหาย รัชชุยา ปัจฉาพาหํ คาฬหพันธนํ พันธิตวา ขุรมุณฑํ กริตวา ขรัสสเรน ปณเวน รถิยาย รถิยํ สิงฆาฏเกน สิงฆาฏกํ ปริเนนติ. อถโข ภิกขเว ทีฆาวุสส กุมารัสส เอตทโหสิ "จิรํ ทิฏฐา* โข เม มาตาปิตโร. ยันนูนาหํ มาตาปิตโร ปัสเสยยันติ. อถโข ภิกขเว ทีฆาวุ กุมาโร พาราณสึ ปวิสิตวา อัททส มาตาปิตโร ทัฬหาย รัชชุยา ปัจฉาพาหํ คาฬหพันธนํ พันธิตวา ขุรมุณฑํ กริตวา ขรัสสเรน ปณเวน รถิยาย รถิยํ สิงฆาฏเกน สิงฆาฏกํ ปริเนนเต; ทิสวาน, เยน มาตาปิตโร, เตนุปสังกมิ. อัททสา โข ภิกขเว ทีฆีติ โกสลราชา ทีฆาวุํ กุมารํ ทูรโตว อาคัจฉันตํ; ทิสวาน ทีฆาวุํ กุมารํ เอตทโวจ "มา โข ตวํ ตาต ทีฆาวุ ทีฆํ ปัสส,

* สี. ยุ. จิรทิฏฐา.

มา รัสสํ; น หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา สัมมันติ; อเวเรน หิ ตาต ทีฆาวุ เวรา สัมมันตีติ. เอวํ วุตเต ภิกขเว เต มนุสสา ทีฆีตึ โกสลราชานํ เอตทโวจุํ "อุมมัตตโก อยํ ทีฆีติ โกสลราชา วิปปลปติ. โก อิมัสส ทีฆาวุ, กํ อยํ เอวมาห "มา โข ตวํ ตาต ทีฆาวุ ทีฆํ ปัสส, มา รัสสํ; น หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา สัมมันติ; อเวเรน หิ ตาต ทีฆาวุ เวรา สัมมันตีติ. "นาหํ ภเณ อุมมัตตโก วิปปลปามิ. อปิจ โย วิญญู, โส วิภาเวสสตีติ. ทุติยัมปิ โข ภิกขเว ฯเปฯ ตติยัมปิ โข ภิกขเว ทีฆีติ โกสลราชา ทีฆาวุํ กุมารํ เอตทโวจ "มา โข ตวํ ตาต ทีฆาวุ ทีฆํ ปัสส, มา รัสสํ; น หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา สัมมันติ; อเวเรน หิ ตาต ทีฆาวุ เวรา สัมมันตีติ. ตติยัมปิ โข ภิกขเว เต มนุสสา ทีฆีตึ โกสลราชานํ เอตทโวจุํ "อุมมัตตโก อยํ ทีฆีติ โกสลราชา วิปปลปติ. โก อิมัสส ทีฆาวุ, กํ อยํ เอวมาห "มา โข ตวํ ตาต ทีฆาวุ ทีฆํ ปัสส, มา รัสสํ; น หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา สัมมันติ; อเวเรน หิ ตาต ทีฆาวุ เวรา สัมมันตีติ. "นาหํ ภเณ อุมมัตตโก วิปปลปามิ. อปิจ โย วิญญู, โส วิภาเวสสตีติ. อถโข ภิกขเว เต มนุสสา ทีฆีตึ โกสลราชานํ สปชาปติกํ รถิยาย รถิยํ สิงฆาฏเกน สิงฆาฏกํ ปริเนตวา ทักขิเณน ทวาเรน นิกขาเมตวา ทักขิณโต นครัสส จตุธา ฉินทิตวา จตุททิสา พิลานิ นิกขิปิตวา คุมพํ ฐเปตวา ปักกมิํสุ. อถโข ภิกขเว ทีฆาวุ กุมาโร พาราณสึ ปวิสิตวา สุรํ นีหริตวา คุมพิเย ปาเยสิ. ยทา เต มัตตา อเหสุํ ปติตา, อถ กัฏฐานิ

สังฆัฏฏิตฺวา มาตาปิตูนํ สรีรํ จิตกํ อาโรเปตฺวา อัคคิ ทัตฺวา ปัญชลิโก ติกขัตตุํ จิตกํ ปทักขิณํ อกาสิ. เตน โข ปน ภิกขเว สมเยน พรหมทัตโต กาสิราชา อุปริปาสาทวรคโต โหติ. อัททสา โข ภิกขเว พรหมทัตโต กาสิราชา ทีฆาวุํ กุมารํ ปัญชลิกํ ติกขัตตุํ จิตกํ ปทักขิณํ กโรนฺตํ; ทิสฺวานัสส เอตทโหสิ "นิสฺสํสยํ โข โส มนุสฺโส ทีฆีติสฺส โกสลรญโญ ญาติ วา สาโลหิโต วา. อโห เม อนัตถโก, น หิ นาม เม โกจิ อาโรเจสฺสตีติ. อถโข ภิกขเว ทีฆาวุ กุมาโร อรัญญํ คันตฺวา ยาวทัตถํ กันทิตฺวา โรทิตฺวา วัปปิ ปุญฉิตฺวา พาราณสึ ปวิสิตฺวา อันเตปุรัสส สามันตา หัตถิสาลํ คันตฺวา หัตถาจริยํ เอตทโวจ "อิจฉามหํ อาจริย สิปปํ สิกขิตุนฺติ. "เตน หิ ภเณ มาณวก สิกขัสสูติ. อถโข ภิกขเว ทีฆาวุ กุมาโร รัตติยา ปัจจูสสมยํ ปัจจุฏฐาย หัตถิสาลายํ มัญชุนา สเรน คายิ วีณัญจ วาเทสิ. อัสโสสิ โข ภิกขเว พรหมทัตโต กาสิราชา รัตติยา ปัจจูสสมยํ ปัจจุฏฐาย หัตถิสาลายํ มัญชุนา สเรน คีตํ วีณัญจ วาทิตํ; สุตฺวาน มนุสฺเส ปุจฉิ "โก ภเณ รัตติยา ปัจจูสสมยํ ปัจจุฏฐาย หัตถิสาลายํ มัญชุนา สเรน คายิ วีณัญจ วาเทสีติ. "อมุกัสส เทว หัตถาจริยัสส อันเตวาสี มาณวโก รัตติยา ปัจจูสสมยํ ปัจจุฏฐาย หัตถิสาลายํ มัญชุนา สเรน คายิ วีณัญจ วาเทสีติ. "เตน หิ ภเณ ตํ มาณวกํ อาเนถาติ. "เอวํ เทวาติ โข ภิกขเว เต มนุสฺสา พรหมทัตตัสส กาสิรญโญ ปฏิสฺสุณิตฺวา ทีฆาวุํ กุมารํ อาเนสุํ. อถโข ภิกขเว พรหมทัตโต

กาสิราชา ทีฆาวุํ กุมารํ เอตทโวจ "ตฺวํ ภเณ มาณวก รตฺติยา ปจฺจูสสมยํ ปจฺจุฏฺฐาย หตฺถิสาลายํ มญฺชุนา สเรน คายิ วีณญฺจ วาเทสีติ. "เอวํ เทวาติ. "เตน หิ ภเณ มาณวก คายสฺสุ วีณญฺจ วาเทหีติ. "เอวํ เทวาติ โข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมาโร พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสิรญฺโญ ปฏิสฺสุณิตฺวา อาราธาเปกฺโข มญฺชุนา สเรน คายิ วีณญฺจ วาเทสิ. อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสิราชา ทีฆาวุํ กุมารํ เอตทโวจ "ตฺวํ ภเณ มาณวก มํ อุปฏฺฐหาติ. "เอวํ เทวาติ โข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมาโร พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสิรญฺโญ ปจฺจสฺโสสิ. อถโข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมาโร พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสิรญฺโญ ปุพฺพุฏฺฐายี อโหสิ ปจฺฉานิปาตี กึการปฏิสฺสาวี มนาปจารี ปิยวาที. อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสิราชา ทีฆาวุํ กุมารํ น จิรสฺเสว อพฺภนฺตริเก วิสฺสาสิกฏฺฐาเน ฐเปสิ. อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสิราชา ทีฆาวุํ กุมารํ เอตทโวจ "เตน หิ ภเณ มาณวก รถํ โยเชหิ, มิคํ วธิสฺสามาติ. "เอวํ เทวาติ โข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมาโร พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสิรญฺโญ ปฏิสฺสุณิตฺวา รถํ โยเชตฺวา พฺรหฺมทตฺตํ กาสิราชานํ เอตทโวจ "ยุตฺโต โข เต เทว รโถ, ยสฺสทานิ กาลํ มญฺญสีติ. อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสิราชา รถํ อภิรูหิ, ทีฆาวุ กุมาโร รถํ เปเสสิ. ตถา ตถา รถํ เปเสสิ; ยถา ยถา อญฺเญเนว เสนา อคมาสิ, อญฺเญเนว รโถ. อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสิราชา ทูรํ คนฺตฺวา ทีฆาวุํ กุมารํ เอตทโวจ "เตน หิ ภเณ มาณวก รถํ มุญฺจสฺสุ. กิลนฺโตมฺหิ, นิปชฺชิสฺสามีติ. "เอวํ เทวาติ โข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมาโร พฺรหฺมทตฺตสฺส

กาสิรัญโญ ปฏิสุณิตวา รถํ มุญจิตวา ปชวิยํ บัลลังเกน นิสีทิ. อถโข ภิกขเว พรหมทัตโต กาสิราชา ทีฆาวุสส กุมารัสส อุจฉังเค สีสํ กัตวา เสยยํ กับเปสิ. ตัสส กิลันตัสส มุหุตตเกเนว นิททํ โอกกมิ. อถโข ภิกขเว ทีฆาวุสส กุมารัสส เอตทโหสิ "อยํ โข พรหมทัตโต กาสิราชา พหุโน อัมหากํ อนัตถัสส การโก: อิมินา อัมหากํ พลัญจ วาหนัญจ ชนปโท จ โกโส จ โกฏฐาคารัญจ อัจฉินนํ, อิมินา จ เม มาตาบิตโร หตา. อยํ ขวัสส กาโล, โยหํ เวรํ อับเปยยันติ, โกสิยา ขัคคํ นิพพาหิ. อถโข ภิกขเว ทีฆาวุสส กุมารัสส เอตทโหสิ "บิตา โข มํ มรณกาเล อวจ "มา โข ตวํ ตาต ทีฆาวุ ทีฆํ บัสส, มา รัสสํ; น หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา สัมมันติ; อเวเรน หิ ตาต ทีฆาวุ เวรา สัมมันตีติ. น โข เม ตํ ปฏิรูปํ, โยหํ บิตุ วจนํ อติกกเมยยันติติ, โกสิยา ขัคคํ ปเวเสสิ. ทุติยัมบิ โข ภิกขเว ฯเปฯ ตติยัมบิ โข ภิกขเว ทีฆาวุสส กุมารัสส เอตทโหสิ "อยํ โข พรหมทัตโต กาสิราชา พหุโน อัมหากํ อนัตถัสส การโก: อิมินา อัมหากํ พลัญจ วาหนัญจ ชนปโท จ โกโส จ โกฏฐาคารัญจ อัจฉินนํ, อิมินา จ เม มาตาบิตโร หตา. อยํ ขวัสส กาโล, โยหํ เวรํ อับเปยยันตีติ, โกสิยา ขัคคํ นิพพาหิ. ตติยัมบิ โข ภิกขเว ทีฆาวุสส กุมารัสส เอตทโหสิ "บิตา โข มํ มรณกาเล อวจ "มา โข ตวํ ตาต ทีฆาวุ ทีฆํ บัสส, มา รัสสํ; น หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา สัมมันตีติ; อเวเรน หิ ตาต ทีฆาวุ เวรา สัมมันตีติ. น โข เม ตํ ปฏิรูปํ,

โยหํ ปิตุ วธํ อติกฺกเมยฺยนฺติ, ปุนเทว โกสิยา ขคฺคํ ปเวเสสิ. อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสิราชา ภีโต อุพฺพิคฺโค อุสฺสงฺกี อุตฺรสฺโต สหสา วุฏฺฐาสิ. อถโข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมาโร พฺรหฺมทตฺตํ กาสิราชานํ เอตทโวจ "กิสฺส ตฺวํ เทว ภีโต อุพฺพิคฺโค อุสฺสงฺกี อุตฺรสฺโต สหสา วุฏฺฐาสีติ. "อิธ มํ ภเณ มาณวก ทีฆีติสฺส โกสลรญฺโญ ปุตฺโต ทีฆาวุ กุมาโร สุปินนฺเตน ขคฺเคน ปริปาเตสิ, เตนาหํ ภีโต อุพฺพิคฺโค อุสฺสงฺกี อุตฺรสฺโต สหสา วุฏฺฐาสินฺติ. อถโข ภิกฺขเว ทีฆาวุ กุมาโร วาเมน หตฺเถน พฺรหฺมทตฺตสฺส กาสิรญฺโญ สีสํ ปรามสิตฺวา ทกฺขิเณน หตฺเถน ขคฺคํ นิพฺพาเหตฺวา พฺรหฺมทตฺตํ กาสิราชานํ เอตทโวจ "อหํ โข โส เทว ทีฆีติสฺส โกสลรญฺโญ ปุตฺโต ทีฆาวุ กุมาโร. พหุโน ตฺวํ อมฺหากํ อนตฺถสฺส การโก: ตยา อมฺหากํ พลญฺจ วาหนญฺจ ชนปโท จ โกโส จ โกฏฺฐาคารญฺจ อจฺฉินฺนํ, ตยา จ เม มาตาปิตโร หตา. อยํ ขฺวสฺส กาโล, โยหํ เวรํ อปฺปเยยฺยนฺติ. อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสิราชา ทีฆาวุสฺส กุมารสฺส ปาเทสุ สิรสา นิปติตฺวา ทีฆาวุํ กุมารํ เอตทโวจ "ชีวิตํ เม ตาต ทีฆาวุ เทหิ, ชีวิตํ เม ตาต ทีฆาวุ เทหีติ. "กฺยาหํ อุสฺสหามิ เทวสฺส ชีวิตํ ทาตุํ, เทโว โข เม ชีวิตํ ทเทยฺยาติ. "เตน หิ ตาต ทีฆาวุ ตฺวญฺเจว เม ชีวิตํ เทหิ, อหญฺจ เต ชีวิตํ ทมฺมีติ. อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต จ กาสิราชา ทีฆาวุ จ กุมาโร อญฺญมญฺญสฺส ชีวิตํ อทํสุ ปาณิญฺจ อคฺคเหสุํ สปถญฺจ อกํสุ อทฺทุหาย.* อถโข

---

* ยุ. อทฺรุภาย.

ภิกขเว พรหมทัตโต กาสิราชา ทีฆาวุํ กุมารํ เอตทโวจ "เตน หิ ตาต ทีฆาวุ รถํ โยเชหิ, คมิสสามาติ "เอวํ เทวาติ โข ภิกขเว ทีฆาวุ กุมาโร พรหมทัตตัสส กาสิรัญโญ ปฏิสสุณิตวา รถํ โยเชตวา พรหมทัตตํ กาสิราชานํ เอตทโวจ "ยุตโต โข เต เทว รโถ, ยัสสทานิ กาลํ มัญญสีติ. อถโข ภิกขเว พรหมทัตโต กาสิราชา รถํ อภิรูหิ, ทีฆาวุ กุมาโร รถํ เปเสสิ. ตถา ตถา รถํ เปเสสิ, ยถา ยถา น จิรัสเสว เสนาย สมาคัจฉิ. อถโข ภิกขเว พรหมทัตโต กาสิราชา พาราณสึ ปวิสิตวา อมัจเจ ปาริสัชเช สันนิปาตาเปตวา เอตทโวจ "สเจ ภเณ ทีฆีติสส โกสลรัญโญ ปุตตํ ทีฆาวุํ กุมารํ ปัสเสยยาถ, กินติ ตํ กเรยยาถาติ. เอกัจเจ อมัจจา เอวมาหํสุ "มยํ เทว หัตเถ ฉินเทยยาม, มยํ เทว ปาเท ฉินเทยยาม, มยํ เทว หัตถปาเท ฉินเทยยาม, มยํ เทว กัณเณ ฉินเทยยาม, มยํ เทว นาสํ ฉินเทยยาม, มยํ เทว กัณณนาสํ ฉินเทยยาม, มยํ เทว สีสํ ฉินเทยยามาติ. "อยํ โข โส ภเณ ทีฆีติสส โกสลรัญโญ ปุตโต ทีฆาวุ กุมาโร. นายํ ลัพภา กิญจิ กาตุํ. อิมินา จ เม ชีวิตํ ทินนํ มยา จ อิมัสส ชีวิตํ ทินนันติ. อถโข ภิกขเว พรหมทัตโต กาสิราชา ทีฆาวุํ กุมารํ เอตทโวจ "ยํ โข เต ตาต ทีฆาวุ ปิตา มรณกาเล อวจ "มา โข ตวํ ตาต ทีฆาวุ ทีฆํ ปัสส, มา รัสสํ; น หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา สัมมันติ; อเวเรน หิ ตาต ทีฆาวุ เวรา สัมมันตีติ, กินเต ปิตา สันธาย อวจาติ. "ยํ โข เม เทว ปิตา มรณกาเล อวจ "มา ทีฆันติ,

"มา จิรํ เวรํ อกาสีติ. อิมํ โข เม เทว ปิตา มรณกาเล อวจ "มา ทีฆนฺติ. ยํ โข เม เทว ปิตา มรณกาเล อวจ "มา รสฺสนฺติ, "มา ขิปฺปํ มิตฺเตหิ ภิชฺชิตฺถาติ. อิมํ โข เม เทว ปิตา มรณกาเล อวจ "มา รสฺสนฺติ. ยํ โข เม เทว ปิตา มรณกาเล อวจ "น หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา สมฺมนฺติ; อเวเรน หิ ตาต ทีฆาวุ เวรา สมฺมนฺตีติ, เทเวน เม มาตาปิตโร หตาติ สจาหํ เทวํ ชีวิตา โวโรเปยฺยํ, เย เทวสฺส อตฺถกามา, เต มํ ชีวิตา โวโรเปยฺยุํ; เย เม อตฺถกามา, เต เต ชีวิตา โวโรเปยฺยุํ; เอวนฺตํ เวรํ เวเรน น วูปสเมยฺย. อิทานิ จ ปน เม เทเวน ชีวิตํ ทินฺนํ, มยา จ เทวสฺส ชีวิตํ ทินฺนํ; เอวนฺตํ เวรํ อเวเรน วูปสนฺตํ. อิมํ โข เม เทว ปิตา มรณกาเล อวจ "น หิ ตาต ทีฆาวุ เวเรน เวรา สมฺมนฺติ; อเวเรน หิ ตาต ทีฆาวุ เวรา สมฺมนฺตีติ. อถโข ภิกฺขเว พฺรหฺมทตฺโต กาสิราชา "อจฺฉริยํ วต โภ, อพฺภุตํ วต โภ; ยาว ปณฺฑิโต อยํ ทีฆาวุ กุมาโร, ยตฺร หิ นาม ปิตุโน สงฺขิตฺเตน ภาสิตสฺส วิตฺถาเรน อตฺถํ อาชานิสฺสตีติ เปตฺติกํ พลญฺจ วาหนญฺจ ชนปทญฺจ โกสญฺจ โกฏฺฐาคารญฺจ ปฏิปาเทสิ ธีตรญฺจ อทาสิ. เตสํ หิ นาม ภิกฺขเว ราชูนํ อาทินฺนทณฺฑานํ อาทินฺนสตฺถานํ เอวรูปํ ขนฺติโสรจฺจํ ภวิสฺสติ. อิธ โข ปน ตํ ภิกฺขเว โสเภถ, ยํ ตุเมฺห เอวํ สฺวากฺขาเต ธมฺมวินเย ปพฺพชิตา สมานา ขมา จ ภเวยฺยาถ โสรตา จาติ.

ตติยมฺปิ โข ภควา เต ภิกฺขู เอตทโวจ "อลํ ภิกฺขเว, มา

ภัณฑนํ มา กลหํ มา วิคคหํ มา วิวาทันติ. ตติยัมปิ โข โส อธัมมวาที ภิกขุ ภควันตํ เอตทโวจ "อาคเมตุ ภันเต ภควา ธัมมสามิ, อัปโปสสุกโก ภันเต ภควา ทิฏฐธัมมสุขวิหารํ อนุยุตโต วิหรตุ. มยเมเตน ภัณฑเนน กลเหน วิคคเหน วิวาเทน ปัญญายิสสามาติ. อถโข ภควา "ปริยาทินนรูปา โข อิเม โมฆปุริสา, นยิเม สุกรา สัญญาเปตุนติ อุฏฐายาสนา ปักกามิ.

ทีฆาวุภาณวารํ ปฐมํ.

อถโข ภควา ปุพพัณหสมยํ นิวาเสตวา ปัตตจีวรมาทาย โกสัมพึ ปิณฑาย ปาวิสิ; โกสัมพิยํ ปิณฑาย จริตวา ปัจฉาภัตตํ ปิณฑปาตปฏิกกันโต เสนาสนํ สํสาเมตวา ปัตตจีวรมาทาย สังฆมัชเฌ ฐิตโกว อิมา คาถาโย อภาสิ

"ปุถุสัทโท สมชโน น พาโล โกจิ มัญญถ
สํฆัสมึ ภิชชมานัสมึ นาญญํ ภิยโย อมัญญรุํ.
ปริมุฏฐา ปัณฑิตา ภาสา วาจาโคจรภาณิโน,
ยาวิจฉันติ มุขายามํ, เยน นีตา น ตํ วิทู.
"อักโกจฉิ มํ, อวธิ มํ, อชินิ มํ, อหาสิ เม,"
เย จ ตํ อุปนัยหันติ, เวรํ เตสํ น สัมมติ.
"อักโกจฉิ มํ, อวธิ มํ, อชินิ มํ, อหาสิ เม,"
เย จ ตํ นุปนัยหันติ, เวรํ เตสูปสัมมติ.
น หิ เวเรน เวรานิ สัมมันตีธ กุทาจนํ,
อเวเรน จ สัมมันติ, เอส ธัมโม สนันตโน.

ปเร จ น วิชานนฺติ "มยเมตฺถ ยมามฺหเส."
เย จ ตตฺถ วิชานนฺติ, ตโต สมฺมนฺติ เมธคา.
อฏฺฐิจฺฉิทฺทา[1] ปาณหรา ควาสฺสธนหาริโน,
รฏฺฐํ วิลุมฺปมานานํ เตสมฺปิ โหติ สงฺคติ.
กสฺมา ตุมฺหาก โน สิยา ?
สเจ ลเภถ นิปกํ สหายํ สทฺธิจรํ สาธุวิหาริธีรํ,
อภิภุยฺย สพฺพานิ ปริสฺสยานิ จเรยฺย เตนตฺตมโน สติมา.
โน เจ ลเภถ นิปกํ สหายํ สทฺธิจรํ สาธุวิหาริธีรํ,
ราชาว รฏฺฐํ วิชิตํ ปหาย เอโก จเร มาตงฺครญฺเญว นาโค.
เอกสฺส จริตํ เสยฺโย, นตฺถิ พาเล สหายตา.
เอโก จเร น จ ปาปานิ กยิรา อปฺโปสฺสุกฺโก มาตงฺครญฺเญว นาโคติ.

อถโข ภควา สํฆมชฺเฌ ฐิตโกว อิมา คาถาโย ภาสิตฺวา, เยน พาลกโลณการกคาโม,[2] เตนุปสงฺกมิ. เตน โข ปน สมเยน อายสฺมา ภคุ พาลกโลณการกคาเม วิหรติ. อทฺทสา โข อายสฺมา ภคุ ภควนฺตํ ทูรโตว อาคจฺฉนฺตํ; ทิสฺวาน อาสนํ ปญฺญาเปสิ ปาโททกํ ปาทปีฐํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปิ ปจฺจุคฺคนฺตฺวา ปตฺตจีวรํ ปฏิคฺคเหสิ. นิสีทิ ภควา ปญฺญตฺเต อาสเน; นิสชฺช ปาเท ปกฺขาเลสิ. อายสฺมาปิ โข ภคุ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ. เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โข อายสฺมนฺตํ ภคุํ ภควา เอตทโวจ "กจฺจิ ภิกฺขุ ขมนียํ, กจฺจิ ยาปนียํ, กจฺจิ ปิณฺฑเกน น กิลมสีติ. "ขมนียํ ภควา,

---

[1] ยุ. อฏฺฐิจฺฉินฺนา. [2] ยุ. พาลกโลณการคาโม.

ยาปนียํ ภควา, น จาหํ ภันเต ปิณฑเกน กิลมามีติ. อถโข ภควา อายัสมันตํ ภคุํ ธัมมิยา กถาย สันทัสเสตวา สมาทเปตวา สมุตเตเชตวา สัมปหํเสตวา อุฏฐายาสนา, เยน ปาจีนวํสทาโย, เตนุปสังกมิ. เตน โข ปน สมเยน อายัสมา จ อนุรุทโธ อายัสมา จ นันทิโย อายัสมา จ กิมพิโล ปาจีนวํสทาเย วิหรันติ. อัททสา โข ทายปาโล ภควันตํ ทูรโตว อาคัจฉันตํ; ทิสวาน ภควันตํ เอตทโวจ "มา สมณ เอตํ ทายํ ปาวิสิ. สันเตตถ ตโย กุลปุตตา อัตตกามรูปา วิหรันติ. มา เตสํ อผาสุมกาสีติ. อัสโสสิ โข อายัสมา อนุรุทโธ ทายปาลัสส ภควตา สัทธึ มันตยมานัสส; สุตวาน ทายปาลํ เอตทโวจ "มา อาวุโส ทายปาล ภควันตํ วาเรสิ. สัตถา โน ภควา อนุปปัตโตติ. อถโข อายัสมา อนุรุทโธ, เยนายัสมา จ นันทิโย อายัสมา จ กิมพิโล, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา อายัสมันตัญจ นันทิยํ อายัสมันตัญจ กิมพิลํ เอตทโวจ "อภิกกมถา-ยัสมันโต, อภิกกมถายัสมันโต. สัตถา โน ภควา อนุปปัตโตติ. อถโข อายัสมา จ อนุรุทโธ อายัสมา จ นันทิโย อายัสมา จ กิมพิโล ภควันตํ ปัจจุคคันตวา เอโก ภควโต ปัตตจีวรํ ปฏิคคเหสิ เอโก อาสนํ ปัญญาเปสิ เอโก ปาโททกํ ปาทปีฐํ ปาทกถลิกํ อุปนิกขิปิ. นิสีทิ ภควา ปัญญัตเต อาสเน; นิสัชช ปาเท ปักขาเลสิ. เตปิ โข อายัสมันโต* ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ นิสีทึสุ.

* สี. ยุ. อายัสมันตา.

เอกมนฺตํ นิสินฺนํ โข อายสฺมนฺตํ อนุรุทฺธํ ภควา เอตทโวจ "กจฺจิ โว อนุรุทฺธา ขมนียํ, กจฺจิ ยาปนียํ, กจฺจิ ปิณฺฑเกน น กิลมถาติ. "ขมนียํ ภควา, ยาปนียํ ภควา, น จ มยํ ภนฺเต ปิณฺฑเกน กิลมามาติ. "กจฺจิ ปน โว อนุรุทฺธา สมคฺคา สมฺโมทมานา อวิวทมานา ขีโรทกีภูตา อญฺญมญฺญํ ปิยจกฺขูหิ สมฺปสฺสนฺตา วิหรถาติ. "ตคฺฆ เต มยํ ภนฺเต สมคฺคา สมฺโมทมานา อวิวทมานา ขีโรทกีภูตา อญฺญมญฺญํ ปิยจกฺขูหิ สมฺปสฺสนฺตา วิหรามาติ. "ยถากถํ ปน ตุมฺเห อนุรุทฺธา สมคฺคา สมฺโมทมานา อวิวทมานา ขีโรทกีภูตา อญฺญมญฺญํ ปิยจกฺขูหิ สมฺปสฺสนฺตา วิหรถาติ. "อิธ มยฺหํ ภนฺเต เอวํ โหติ "ลาภา วต เม, สุลทฺธํ วต เม; โยหํ เอวรูเปหิ สพฺรหฺมจารีหิ สทฺธึ วิหรามีติ. ตสฺส มยฺหํ ภนฺเต อิเมสุ อายสฺมนฺเตสุ เมตฺตํ กายกมฺมํ ปจฺจุปฏฺฐิตํ อาวิ เจว รโห จ, เมตฺตํ วจีกมฺมํ, เมตฺตํ มโนกมฺมํ ปจฺจุปฏฺฐิตํ อาวิ เจว รโห จ. ตสฺส มยฺหํ ภนฺเต เอวํ โหติ "ยนฺนูนาหํ สกํ จิตฺตํ นิกฺขิปิตฺวา อิเมสํ เยว อายสฺมนฺตานํ จิตฺตสฺส วเสน วตฺเตยฺยนฺติ. โส โข อหํ ภนฺเต สกํ จิตฺตํ นิกฺขิปิตฺวา อิเมสํ เยว อายสฺมนฺตานํ จิตฺตสฺส วเสน วตฺตามิ. นานา หิ โข โน ภนฺเต กายา, เอกญฺจ ปน มญฺเญ จิตฺตนฺติ. อายสฺมาปิ โข นนฺทิโย อายสฺมาปิ โข กิมฺพิโล ภควนฺตํ เอตทโวจ "มยฺหมฺปิ โข ภนฺเต เอวํ โหติ "ลาภา วต เม, สุลทฺธํ วต เม; โยหํ เอวรูเปหิ สพฺรหฺมจารีหิ สทฺธึ วิหรามีติ. ตสฺส มยฺหํ ภนฺเต อิเมสุ อายสฺมนฺเตสุ เมตฺตํ กายกมฺมํ ปจฺจุปฏฺฐิตํ

อาวิ เจว รโห จ, เมตฺตํ วจีกมฺมํ, เมตฺตํ มโนกมฺมํ ปจฺจุปฏฺฐิตํ อาวิ เจว รโห จ. ตสฺส มยฺหํ ภนฺเต เอวํ โหติ "ยนฺนูนาหํ สกํ จิตฺตํ นิกฺขิปิตฺวา อิเมสํเยว อายสฺมนฺตานํ จิตฺตสฺส วเสน วตฺเตยฺยนฺติ. โส โข อหํ ภนฺเต สกํ จิตฺตํ นิกฺขิปิตฺวา อิเมสํเยว อายสฺมนฺตานํ จิตฺตสฺส วเสน วตฺตามิ. นานา หิ โข โน ภนฺเต กายา, เอกญฺจ ปน มญฺเญ จิตฺตนฺติ. เอวํ โข มยํ ภนฺเต สมคฺคา สมฺโมทมานา อวิวทมานา ขีโรทกีภูตา อญฺญมญฺญํ ปิยจกฺขูหิ สมฺปสฺสนฺตา วิหรามาติ. "กจฺจิ ปน โว อนุรุทฺธา อปฺปมตฺตา อาตาปิโน ปหิตตฺตา วิหรถาติ. "ตคฺฆ มยํ ภนฺเต อปฺปมตฺตา อาตาปิโน ปหิตตฺตา วิหรามาติ. "ยถากถํ ปน ตุมฺเห อนุรุทฺธา อปฺปมตฺตา อาตาปิโน ปหิตตฺตา วิหรถาติ. "อิธ ภนฺเต อมฺหากํ โย ปฐมํ คามโต ปิณฺฑาย ปฏิกฺกมติ, โส อาสนํ ปญฺญาเปติ ปาโททกํ ปาทปีฐํ ปาทกถลิกํ อุปนิกฺขิปติ อวกฺการปาตึ โธวิตฺวา อุปฏฺฐาเปติ ปานียํ ปริโภชนียํ อุปฏฺฐาเปติ. โย ปจฺฉา คามโต ปิณฺฑาย ปฏิกฺกมติ, สเจ โหติ ภุตฺตาวเสโส, สเจ อากงฺขติ, ภุญฺชติ; โน เจ อากงฺขติ, อปฺปหริเต วา ฉฑฺเฑติ อปฺปาณเก วา อุทเก โอปิลาเปติ; โส อาสนํ อุทฺธรติ ปาโททกํ ปาทปีฐํ ปาทกถลิกํ ปฏิสาเมติ อวกฺการปาตึ โธวิตฺวา ปฏิสาเมติ ปานียํ ปริโภชนียํ ปฏิสาเมติ ภตฺตคฺคํ สมฺมชฺชติ. โย ปสฺสติ ปานียฆฏํ วา ปริโภชนียฆฏํ วา วจฺจฆฏํ วา ริตฺตํ ตุจฺฉํ, โส อุปฏฺฐาเปติ; สจสฺส โหติ อวิสยฺหํ, หตฺถวิกาเรน ทุติยํปิ อามนฺเตตฺวา หตฺถวิลงฺฆเกน อุปฏฺฐาเปม,

น เต็ว มยํ ภนฺเต ตปฺปจฺจยา วาจํ ภินฺทาม. ปญฺจาหิกํ โข ปน มยํ ภนฺเต สพฺพรตฺติยา ธมฺมิยา กถาย สนฺนิสีทาม. เอวํ โข มยํ ภนฺเต อปฺปมตฺตา อาตาปิโน ปหิตตฺตา วิหรามาติ. อถโข ภควา อายสฺมนฺตญฺจ อนุรุทฺธํ อายสฺมนฺตญฺจ นนฺทิยํ อายสฺมนฺตญฺจ กิมฺพิลํ ธมฺมิยา กถาย สนฺทสฺเสตฺวา สมาทเปตฺวา สมุตฺเตเชตฺวา สมฺปหํเสตฺวา อุฏฺฐายาสนา, เยน ปาริเลยฺยกํ, เตน จาริกํ ปกฺกามิ; อนุปุพฺเพน จาริกํ จรมาโน, เยน ปาริเลยฺยกํ, ตทวสริ. ตตฺร สุทํ ภควา ปาริเลยฺยเก วิหรติ รกฺขิตวนสณฺเฑ ภทฺทสาลมูเล.

อถโข ภควโต รโหคตสฺส ปฏิสลฺลีนสฺส เอวํ เจตโส ปริวิตกฺโก อุทปาทิ "อหํ โข ปุพฺเพ อากิณฺโณ น ผาสุ วิหาสึ เตหิ โกสมฺพิเกหิ ภิกฺขูหิ ภณฺฑนการเกหิ กลหการเกหิ วิวาทการเกหิ ภสฺสการเกหิ สํฆে อธิกรณการเกหิ. โสมฺหิ เอตรหิ เอโก อทุติโย สุขํ ผาสุ วิหรามิ อญฺญเตฺรว เตหิ โกสมฺพิเกหิ ภิกฺขูหิ ภณฺฑนการเกหิ กลหการเกหิ วิวาทการเกหิ ภสฺสการเกหิ สํเฆ อธิกรณการเกหีติ. อญฺญตโรปิ โข หตฺถินาโค อากิณฺโณ วิหรติ หตฺถีหิ หตฺถินีหิ หตฺถิกลเภหิ[๑] หตฺถิจฺฉาเปหิ,[๒] ฉินฺนคฺคานิ เจว ติณานิ ขาทติ, โอภคฺโคภคฺคญฺจสฺส สาขาภงฺคํ ขาทนฺติ, อาวิลานิ จ ปานียานิ ปิวติ, โอคาหญฺจสฺส[๓] โอติณฺณสฺส หตฺถินิโย กายํ อุปนิฆํสนฺติโย คจฺฉนฺติ. อถโข ตสฺส หตฺถินาคสฺส เอตทโหสิ "อหํ โข อากิณฺโณ วิหรามิ หตฺถีหิ หตฺถินีหิ หตฺถิกลเภหิ

ยุ. ๑ หตฺถิกฬเภหิ ๒ หตฺถิจฺฉาปเกหิ. ๓ โอคาหนฺตสฺส.

หัต์ถิจ์ฉาเปหิ, ฉิน์นัค์คานิ เจว ติณานิ ขาทามิ, โอภัค์โคภัค์คัญ์จ เม สาขาภังคํ ขาทัน์ติ, อาวิลานิ จ ปานียานิ ปิวามิ, โอคาหัญ์จ* เม โอติณ์ณัส์ส หัต์ถินิโย กายํ อุปนิฆํสัน์ติโย คัจ์ฉัน์ติ. ยัน์นูนาหํ เอโกว คณัส์มา วูปกัฏ์โฐ วิหเรย์ยัน์ติ. อถโข โส หัต์ถินาโค ยูถา อปัก์กัม์ม, เยน ปาริเลย์ยกํ รัก์ขิตวนสัณ์โฑ ภัท์ทสาลมูลํ เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิต์วา โสณ์ฑาย ภควโต ปานียํ ปริโภชนียํ อุปัฏ์ฐาเปติ อปหริตัญ์จ กโรติ. อถโข ตัส์ส หัต์ถินาคัส์ส เอตทโหสิ "อหํ โข ปุพ์เพ อากิณ์โณ น ผาสุํ วิหาสึ หัต์ถีหิ หัต์ถินีหิ หัต์ถิกลเภหิ หัต์ถิจ์ฉาเปหิ, ฉิน์นัค์คานิ เจว ติณานิ ขาทึ, โอภัค์โคภัค์คัญ์จ เม สาขาภังคํ ขาทึสุ, อาวิลานิ จ ปานียานิ อปายึ, โอคาหัญ์จ เม โอติณ์ณัส์ส หัต์ถินิโย กายํ อุปนิฆํสัน์ติโย อคมํสุ. โสม์หิ เอตรหิ เอโก อทุติโย สุขํ ผาสุํ วิหรามิ อัญ์ญเต์รว หัต์ถีหิ หัต์ถินีหิ หัต์ถิกลเภหิ หัต์ถิจ์ฉาเปหีติ. อถโข ภควา อัต์ตโน จ ปวิเวกํ วิทิต์วา ตัส์ส จ หัต์ถินาคัส์ส เจตสา เจโตปริวิตัก์กมัญ์ญาย ตายํ เวลายํ อิมํ อุทานํ อุทาเนสิ

"เอตํ นาคัส์ส นาเคน อีสาทัน์ตัส์ส หัต์ถิโน
สเมติ จิต์ตํ จิต์เตน, ยเทโก รมติ วเน.

อถโข ภควา ปาริเลย์ยเก ยถาภิรัน์ตํ วิหริต์วา, เยน สาวัต์ถี, เตน จาริกํ ปัก์กามิ; อนุปุพ์เพน จาริกํ จรมาโน, เยน สาวัต์ถี, ตทวสริ. ตัต์ร สุทํ ภควา สาวัต์ถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณ์ฑิกัส์ส อาราเม.

---

* โอคาหัน์ตัส์ส.

อถโข โกสมฺพิกานํ อุปาสกานํ เอตทโหสิ "อิเม โข อยฺยา โกสมฺพิกา ภิกฺขู พหุโน อมฺหากํ อนตฺถสฺส การกา, อิเมหิ อุพฺพาฬฺโห ภควา ปกฺกนฺโต. หนฺท มยํ อยฺเย โกสมฺพิเก ภิกฺขู เนว อภิวาเทยฺยาม น ปจฺจุฏฺเฐยฺยาม น อญฺชลิกมฺมํ สามีจิกมฺมํ กเรยฺยาม น สกฺกเรยฺยาม น ครุกเรยฺยาม น มาเนยฺยาม น ปูเชยฺยาม อุปคตานํปิ ปิณฺฑกํ[๑] น ทชฺเชยฺยาม. เอวํ อิเม อมฺเหหิ อสกฺกริยมานา อครุกริยมานา อมานิยมานา อปูชิยมานา อสกฺการปกตา ปกฺกมิสฺสนฺติ วา วิพฺภมิสฺสนฺติ วา ภควนฺตํ วา ปสาเทสฺสนฺตีติ. อถโข โกสมฺพิกา อุปาสกา โกสมฺพิเก ภิกฺขู เนว อภิวาเทสุํ น ปจฺจุฏฺเฐสุํ น อญฺชลิกมฺมํ สามีจิกมฺมํ อกํสุ น สกฺกรึสุ น ครุกรึสุ น มาเนสุํ น ปูเชสุํ อุปคตานํปิ ปิณฺฑกํ น อทํสุ. อถโข โกสมฺพิกา ภิกฺขู โกสมฺพิเกหิ อุปาสเกหิ อสกฺกริยมานา อครุกริยมานา อมานิยมานา อปูชิยมานา อสกฺการปกตา เอวมาหํสุ "หนฺท มยํ อาวุโส สาวตฺถึ คนฺตฺวา ภควโต สนฺติเก อิมํ อธิกรณํ วูปสเมยฺยามาติ. อถโข โกสมฺพิกา ภิกฺขู เสนาสนํ สํสาเมตฺวา ปตฺตจีวรมาทาย, เยน สาวตฺถี, เตนุปสงฺกมึสุ.

อสฺโสสิ โข อายสฺมา สาริปุตฺโต "เต กิร โกสมฺพิกา ภิกฺขู ภณฺฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สํเฆ อธิกรณการกา สาวตฺถึ อาคจฺฉนฺตีติ. อถโข อายสฺมา สาริปุตฺโต, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ;

---

๑ ยุ. ปิณฺฑปาตํ.

เอกมันตํ นิสินโน โข อายัสมา สาริปุตโต ภควันตํ เอตทโวจ "เต กิร ภันเต โกสัมพิกา ภิกขู ภัณฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภัสสการกา สํฆ อธิกรณการกา สาวัตถึ อาคัจฉันติ. กถาหํ ภันเต เตสุ ภิกขูสุ ปฏิปัชชามีติ "เตน หิ ตวํ สาริปุตต ยถา ธัมโม ตถา ปติฏฐาหีติ. "กถาหํ ภันเต ชาเนยยํ ธัมมํ วา อธัมมํ วาติ. "อัฏฐารสหิ โข สาริปุตต วัตถูหิ อธัมมวาที ชานิตัพโพ: อิธ สาริปุตต ภิกขุ อธัมมํ "ธัมโมติ ทีเปติ, ธัมมํ "อธัมโมติ ทีเปติ; อวินยํ "วินโยติ ทีเปติ, วินยํ "อวินโยติ ทีเปติ; อภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตน "ภาสิตํ ลปิตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ, ภาสิตํ ลปิตํ ตถาคเตน "อภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ; อนาจิณณํ ตถาคเตน "อาจิณณํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ, อาจิณณํ ตถาคเตน "อนาจิณณํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ; อปัญญัตตํ ตถาคเตน "ปัญญัตตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ, ปัญญัตตํ ตถาคเตน "อปัญญัตตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ; อนาปัตตึ "อาปัตตีติ ทีเปติ, อาปัตตึ "อนาปัตตีติ ทีเปติ; ลหุกํ อาปัตตึ "ครุกา อาปัตตีติ ทีเปติ, ครุกํ อาปัตตึ "ลหุกา อาปัตตีติ ทีเปติ; สาวเสสํ อาปัตตึ "อนวเสสา อาปัตตีติ ทีเปติ. อนวเสสํ อาปัตตึ "สาวเสสา อาปัตตีติ ทีเปติ; ทุฏฐุลลํ อาปัตตึ "อทุฏฐุลลา อาปัตตีติ ทีเปติ, อทุฏฐุลลํ อาปัตตึ "ทุฏฐุลลา อาปัตตีติ ทีเปติ. อิเมหิ โข สาริปุตต อัฏฐารสหิ วัตถูหิ อธัมมวาที ชานิตัพโพ. อัฏฐารสหิ จ โข สาริปุตต วัตถูหิ ธัมมวาที ชานิตัพโพ: อิธ สาริปุตต ภิกขุ อธัมมํ "อธัมโมติ

ทีเปติ, ธมฺมํ "ธมฺโมติ ทีเปติ; อวินยํ "อวินโยติ ทีเปติ, วินยํ "วินโยติ ทีเปติ; อภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตน "อภาสิตํ อลปิตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ, ภาสิตํ ลปิตํ ตถาคเตน "ภาสิตํ ลปิตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ; อนาจิณฺณํ ตถาคเตน "อนาจิณฺณํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ, อาจิณฺณํ ตถาคเตน "อาจิณฺณํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ; อปฺปญฺญตฺตํ ตถาคเตน "อปฺปญฺญตฺตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ, ปญฺญตฺตํ ตถาคเตน "ปญฺญตฺตํ ตถาคเตนาติ ทีเปติ; อนาปตฺตึ "อนาปตฺตีติ ทีเปติ, อาปตฺตึ "อาปตฺตีติ ทีเปติ; ลหุกํ อาปตฺตึ "ลหุกา อาปตฺตีติ ทีเปติ, ครุกํ อาปตฺตึ "ครุกา อาปตฺตีติ ทีเปติ; สาวเสสํ อาปตฺตึ "สาวเสสา อาปตฺตีติ ทีเปติ, อนวเสสํ อาปตฺตึ "อนวเสสา อาปตฺตีติ ทีเปติ; ทุฏฺฐุลฺลํ อาปตฺตึ "ทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺตีติ ทีเปติ, อทุฏฺฐุลฺลํ อาปตฺตึ "อทุฏฺฐุลฺลา อาปตฺตีติ ทีเปติ. อิเมหิ โข สาริปุตฺต อฏฺฐารสหิ วตฺถูหิ ธมฺมวาที ชานิตพฺโพติ.

อสฺโสสิ โข อายสฺมา มหาโมคฺคลฺลาโน, ฯเปฯ อสฺโสสิ โข อายสฺมา มหากสฺสโป, อสฺโสสิ โข อายสฺมา มหากจฺจาโน, อสฺโสสิ โข อายสฺมา มหาโกฏฺฐิโต, อสฺโสสิ โข อายสฺมา มหากปฺปิโน, อสฺโสสิ โข อายสฺมา มหาจุนฺโท, อสฺโสสิ โข อายสฺมา อนุรุทฺโธ, อสฺโสสิ โข อายสฺมา เรวโต, อสฺโสสิ โข อายสฺมา อุปาลิ, อสฺโสสิ โข อายสฺมา อานนฺโท, อสฺโสสิ โข อายสฺมา ราหุโล "เต กิร โกสมฺพิกา ภิกฺขู ภณฺฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สํฆే อธิกรณการกา สาวตฺถึ อาคจฺฉนฺตีติ. อถโข อายสฺมา ราหุโล,

เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตฺวา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมันตํ นิสีทิ; เอกมันตํ นิสินโน โข อายัสฺมา ราหุโล ภควันตํ เอตทโวจ "เต กิร ภันเต โกสัมพิกา ภิกขู ภัณฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภัสสการกา สํเฆ อธิกรณการกา สาวัตถึ อาคัจฉันติ. กถาหํ ภันเต เตสุ ภิกขูสุ ปฏิปัชชามีติ. "เตน หิ ตฺวํ ราหุล ยถา ธัมโม ตถา ปติฏฐาหีติ. "กถาหํ ภันเต ชาเนยยํ ธัมมํ วา อธัมมํ วาติ. "อัฏฐารสหิ โข ราหุล วัตถูหิ อธัมมวาที ชานิตัพโพ: ฯเปฯ อิเมหิ โข ราหุล อัฏฐารสหิ วัตถูหิ อธัมมวาที ชานิตัพโพ. อัฏฐารสหิ จ โข ราหุล วัตถูหิ ธัมมวาที ชานิตัพโพ: ฯเปฯ อิเมหิ โข ราหุล อัฏฐารสหิ วัตถูหิ ธัมมวาที ชานิตัพโพติ.

อัสโสสิ โข มหาปชาปตี โคตมี "เต กิร โกสัมพิกา ภิกขู ภัณฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภัสสการกา สํเฆ อธิกรณการกา สาวัตถึ คัจฉันตีติ. อถโข มหาปชาปตี โคตมี, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตฺวา ภควันตํ อภิวาเทตฺวา เอกมันตํ อัฏฐาสิ; เอกมันตํ ฐิตา โข มหาปชาปตี โคตมี, ภควันตํ เอตทโวจ "เต กิร ภันเต โกสัมพิกา ภิกขู ภัณฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภัสสการกา สํเฆ อธิกรณการกา สาวัตถึ อาคัจฉันติ. กถาหํ ภันเต เตสุ ภิกขูสุ ปฏิปัชชามีติ. "เตน หิ ตฺวํ โคตมิ อุภยัตถ ธัมมํ สุณ, อุภยัตถ ธัมมํ สุตฺวา, เย ตัตถ ภิกขู ธัมมวาทิโน, เตสํ ทิฏฐิญจ ขันติญจ รุจิญจ อาทายัญจ โรเจหิ; ยํ จ

กิญฺจิ ภิกฺขุนีสํฆेน ภิกฺขุสํฆโต ปจฺจาสีสิตพฺพํ, สพฺพนฺตํ ธมฺมวาทิโตว ปจฺจาสีสิตพฺพนฺติ.

อสฺโสสิ โข อนาถปิณฺฑิโก คหปติ "เต กิร โกสมฺพิกา ภิกฺขู ภณฺฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สํฆे อธิกรณการกา สาวตฺถึ อาคจฺฉนฺตีติ. อถโข อนาถปิณฺฑิโก คหปติ, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อนาถปิณฺฑิโก คหปติ ภควนฺตํ เอตทโวจ "เต กิร ภนฺเต โกสมฺพิกา ภิกฺขู ภณฺฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สํฆे อธิกรณการกา สาวตฺถึ อาคจฺฉนฺติ. กถาหํ ภนฺเต เตสุ ภิกฺขูสุ ปฏิปชฺชามีติ. "เตน หิ ตฺวํ คหปติ อุภยตฺถ ทานํ เทหิ, อุภยตฺถ ทานํ ทตฺวา อุภยตฺถ ธมฺมํ สุณ, อุภยตฺถ ธมฺมํ สุตฺวา, เย ตตฺถ ภิกฺขู ธมฺมวาทิโน, เตสํ ทิฏฺฐิญฺจ ขนฺติญฺจ รุจิญฺจ อาทายญฺจ โรเจหีติ. อสฺโสสิ โข วิสาขา มิคารมาตา "เต กิร โกสมฺพิกา ภิกฺขู ภณฺฑณการกา กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สํฆे อธิกรณการกา สาวตฺถึ อาคจฺฉนฺตีติ. อถโข วิสาขา มิคารมาตา, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺนา โข วิสาขา มิคารมาตา ภควนฺตํ เอตทโวจ "เต กิร ภนฺเต โกสมฺพิกา ภิกฺขู ภณฺฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สํฆे อธิกรณการกา สาวตฺถึ อาคจฺฉนฺติ. กถาหํ ภนฺเต เตสุ ภิกฺขูสุ ปฏิปชฺชามีติ. "เตน หิ ตฺวํ วิสาเข อุภยตฺถ ทานํ เทหิ, อุภยตฺถ ทานํ ทตฺวา อุภยตฺถ

ธัมมํ สุณ, อุภยัตถ ธัมมํ สุตวา, เย ตัตถ ภิกขู ธัมมวาทิโน, เตสํ ทิฏฐิญจ ขันติญจ รุจิญจ อาทายญจ โรเจหิติ.

อถโข โกสัมพิกา ภิกขู อนุปุพเพน, เยน สาวัตถี, ตทวสรึสุ.[๑] อถโข อายัสมา สาริปุตโต, เยน ภควา, เตนุปสังกมิ; อุปสังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ นิสีทิ; เอกมันตํ นิสินโน โข อายัสมา สาริปุตโต ภควันตํ เอตทโวจ "เต กิร ภันเต โกสัมพิกา ภิกขู ภัณฑนการกา กลหการกา วิวาทการกา ภัสสการกา สํฆอธิกรณการกา สาวัตถึ อนุปปัตตา. กถํ นุ โข ภันเต เตสุ ภิกขูสุ เสนาสนํ ปฏิปัชชิตัพพันติ. "เตน หิ ตยา สาริปุตต วิวิตตํ เสนาสนํ ทาตัพพันติ. "สเจ ปน ภันเต วิวิตตํ น โหติ, กถํ ปฏิปัชชิตัพพันติ. "เตน หิ สาริปุตต วิวิตตํ กัตวาปิ ทาตัพพํ. น เตววาหํ สาริปุตต เกนจิ ปริยาเยน "วุฑฒตรัสส ภิกขุโน เสนาสนํ ปฏิพาหิตัพพันติ วทามิ. โย ปฏิพาเหยย, อาปัตติ ทุกกฏัสสาติ. "อามิเส ปน ภันเต กถํ ปฏิปัชชิตัพพันติ. "อามิสํ โข สาริปุตต สัพเพสํ สมกํ ภาเชตัพพันติ.

อถโข ตัสส อุกขิตตกัสส ภิกขุโน ธัมมญจ วินยญจ ปัจจเวกขันตัสส เอตทโหสิ "อาปัตติ เอสา, เนสา อนาปัตติ; อาปันโนมหิ, นัมหิ อนาปันโน; อุกขิตโตมหิ, นัมหิ อนุกขิตโต; ธัมมิเกนัมหิ กัมเมน อุกขิตโต อกุปเปน ฐานารเหนาติ. อถโข โส อุกขิตตโก ภิกขุ, เยน อุกขิตตานุวัตตกา ภิกขู, เตนุปสังกมิ;

---

๑ สี. ยุ. ตทวสรุํ.

อุปสังกมิต์วา อุก์ขิต์ตานุวัต์ตเก ภิก์ขู เอตทโวจ "อาปัต์ติ เอสา อาวุโส, เนสา อนาปัต์ติ; อาปัน์โนม์หิ, นัม์หิ อนาปัน์โน; อุก์ขิต์โตม์หิ, นัม์หิ อนุก์ขิต์โต; ธัม์มิเกนัม์หิ กัม์เมน อุก์ขิต์โต อกุป์เปน ฐานารเหน. เอถ มํ อายัส์มัน์โต โอสาเรถาติ. อถโข เต อุก์ขิต์ตานุวัต์ตกา ภิก์ขู ตํ อุก์ขิต์ตกํ ภิก์ขุํ อาทาย, เยน ภควา, เตนุปสังกมึสุ; อุปสังกมิต์วา ภควัน์ตํ อภิวาเทต์วา เอกมัน์ตํ นิสีทึสุ; เอกมัน์ตํ นิสิน์นา โข เต ภิก์ขู ภควัน์ตํ เอตทโวจุํ "อยํ ภัน์เต อุก์ขิต์ตโก ภิก์ขุ เอวมาห "อาปัต์ติ เอสา อาวุโส, เนสา อนาปัต์ติ; อาปัน์โนม์หิ, นัม์หิ อนาปัน์โน; อุก์ขิต์โตม์หิ, นัม์หิ อนุก์ขิต์โต; ธัม์มิเกนัม์หิ กัม์เมน อุก์ขิต์โต อกุป์เปน ฐานารเหน. เอถ มํ อายัส์มัน์โต โอสาเรถาติ. กถํ นุ โข ภัน์เต ปฏิปัช์ชิตัพ์พัน์ติ. "อาปัต์ติ เอสา ภิก์ขเว, เนสา อนาปัต์ติ; อาปัน์โน เอโส ภิก์ขุ, เนโส ภิก์ขุ อนาปัน์โน; อุก์ขิต์โต เอโส ภิก์ขุ, เนโส ภิก์ขุ อนุก์ขิต์โต; ธัม์มิเกน กัม์เมน อุก์ขิต์โต อกุป์เปน ฐานารเหน. ยโต จ โข โส ภิก์ขเว ภิก์ขุ อาปัน์โน จ อุก์ขิต์โต จ ปัส์สติ จ, เตน หิ ภิก์ขเว ตํ ภิก์ขุํ โอสาเรถาติ. อถโข เต อุก์ขิต์ตานุวัต์ตกา ภิก์ขู ตํ อุก์ขิต์ตกํ ภิก์ขุํ โอสาเรต์วา, เยน อุก์เขปกา ภิก์ขู, เตนุปสังกมึสุ; อุปสังกมิต์วา อุก์เขปเก ภิก์ขู เอตทโวจุํ "ยัส์มึ อาวุโส วัต์ถุส์มึ อโหสิ สํฆัส์ส ภัณ์ฑนํ กลโห วิค์คโห วิวาโท สํฆเภโท สํฆราชิ สํฆววัต์ถานํ สํฆนานากรณํ, โส เอโส ภิก์ขุ อาปัน์โน จ อุก์ขิต์โต จ ปัส์สิ จ โอสาริโต จ. หัน์ท มยํ อาวุโส ตัส์ส วัต์ถุส์ส วูปสมาย สํฆสามัค์คึ กโรมาติ.

อถโข เต อุกเขปกา ภิกขู, เยน ภควา, เตนุปสังกมึสุ; อุปสังกมิตวา ภควันตํ อภิวาเทตวา เอกมันตํ นิสีทึสุ; เอกมันตํ นิสินนา โข เต อุกเขปกา ภิกขู ภควันตํ เอตทโวจุํ "เต ภันเต อุกขิตตานุวัตตกา ภิกขู เอวมาหํสุ "ยัสมึ อาวุโส วัตถุสมึ อโหสิ สํฆัสส ภัณฑนํ กลโห วิคคโห วิวาโท สํฆเภโท สํฆราชิ สํฆววัตถานํ สํฆนานากรณํ, โส เอโส ภิกขุ อาปันโน จ อุกขิตโต จ ปัสสิ จ โอสาริโต จ. หันท มยํ อาวุโส ตัสส วัตถุสส วูปสมาย สํฆสามัคคึ กโรมาติ. กถํ นุ โข ภันเต ปฏิปัชชิตัพพันติ. "ยโต จ โข โส ภิกขเว ภิกขุ อาปันโน จ อุกขิตโต จ ปัสสิ จ โอสาริโต จ, เตน หิ ภิกขเว สํโฆ ตัสส วัตถุสส วูปสมาย สํฆสามัคคึ กโรตุ. เอวัญจ ปน ภิกขเว กาตัพพา. สัพเพเหว เอกัชฌํ สันนิปติตัพพํ คิลาเนหิ จ อคิลาเนหิ จ, น เกหิจิ ฉันโท ทาตัพโพ. สันนิปติตวา พยัตเตน ภิกขุนา ปฏิพเลน สํโฆ ญาเปตัพโพ "สุณาตุ เม ภันเต สํโฆ: ยัสมึ วัตถุสมึ อโหสิ สํฆัสส ภัณฑนํ กลโห วิคคโห วิวาโท สํฆเภโท สํฆราชิ สํฆววัตถานํ สํฆนานากรณํ, โส เอโส ภิกขุ อาปันโน จ อุกขิตโต จ ปัสสิ จ โอสาริโต จ. ยทิ สํฆัสส ปัตตกัลลํ, สํโฆ ตัสส วัตถุสส วูปสมาย สํฆสามัคคึ กเรยย. เอสา ญัตติ. สุณาตุ เม ภันเต สํโฆ: ยัสมึ วัตถุสมึ อโหสิ สํฆัสส ภัณฑนํ กลโห วิคคโห วิวาโท สํฆเภโท สํฆราชิ สํฆววัตถานํ สํฆนานากรณํ, โส เอโส ภิกขุ อาปันโน จ อุกขิตโต จ ปัสสิ จ โอสาริโต จ. สํโฆ ตัสส วัตถุสส วูปสมาย สํฆสามัคคึ กโรติ.

ยสฺสายสฺมโต ขมติ ตสฺส วตฺถุสฺส วูปสมาย สงฺฆสามคฺคิยา กรณํ, โส ตุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺย. กตา สงฺเฆน ตสฺส วตฺถุสฺส วูปสมาย สงฺฆสามคฺคี, นิหโต สงฺฆเภโท, นิหตา สงฺฆราชิ, นิหตํ สงฺฆววตฺถานํ, นิหตํ สงฺฆนานากรณํ.[๑] ขมติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตุณฺหี. เอวเมตํ ธารยามีติ. ตาวเทว อุโปสโถ กาตพฺโพ, ปาติโมกฺขํ อุทฺทิสิตพฺพนฺติ.

อถโข อายสฺมา อุปาลิ, เยน ภควา, เตนุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทิ; เอกมนฺตํ นิสินฺโน โข อายสฺมา อุปาลิ ภควนฺตํ เอตทโวจ "ยสฺมึ ภนฺเต วตฺถุสฺมึ โหติ สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภโท สงฺฆราชิ สงฺฆววตฺถานํ สงฺฆนานากรณํ, สงฺโฆ ตํ วตฺถุํ อวินิจฺฉินิตฺวา อมูลา มูลํ คนฺตฺวา สงฺฆสามคฺคึ กโรติ. ธมฺมิกา นุ โข สา ภนฺเต สงฺฆสามคฺคีติ "ยสฺมึ อุปาลิ วตฺถุสฺมึ โหติ สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภโท สงฺฆราชิ สงฺฆววตฺถานํ สงฺฆนานากรณํ, สงฺโฆ ตํ วตฺถุํ อวินิจฺฉินิตฺวา อมูลา มูลํ คนฺตฺวา สงฺฆสามคฺคึ กโรติ. อธมฺมิกา สา อุปาลิ สงฺฆสามคฺคีติ. "ยสฺมึ ปน ภนฺเต วตฺถุสฺมึ โหติ สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภโท สงฺฆราชิ สงฺฆววตฺถานํ สงฺฆนานากรณํ, สงฺโฆ ตํ วตฺถุํ วินิจฺฉินิตฺวา มูลา มูลํ คนฺตฺวา สงฺฆสามคฺคึ กโรติ. ธมฺมิกา นุ โข สา ภนฺเต สงฺฆสามคฺคีติ.

๑ สี. ยุ. กตา สงฺเฆน ตสฺส วตฺถุสฺส วูปสมาย สงฺฆสามคฺคี, นิหตา สงฺฆราชิ, นิหโต สงฺฆเภโท.

"ยสฺมึ อุปาลิ วตฺถุสฺมึ โหติ สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภโท สงฺฆราชิ สงฺฆววตฺถานํ สงฺฆนานากรณํ, สโฆ ตํ วตฺถุํ วินิจฺฉินิตฺวา มูลา มูลํ คนฺตฺวา สงฺฆสามคฺคึ กโรติ. ธมฺมิกา สา อุปาลิ สงฺฆสามคฺคีติ. "กติ นุ โข ภนฺเต สงฺฆสามคฺคิโยติ. "เทฺว อุปาลิ สงฺฆสามคฺคิโย: อตฺถิ อุปาลิ สงฺฆสามคฺคี อตฺถาเปตา พฺยญฺชนุเปตา, อตฺถิ อุปาลิ สงฺฆสามคฺคี อตฺถุเปตา จ พฺยญฺชนุเปตา จ. กตมา จ อุปาลิ สงฺฆสามคฺคี อตฺถาเปตา พฺยญฺชนุเปตา? ยสฺมึ อุปาลิ วตฺถุสฺมึ โหติ สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภโท สงฺฆราชิ สงฺฆววตฺถานํ สงฺฆนานากรณํ, สโฆ ตํ วตฺถุํ อวินิจฺฉินิตฺวา อมูลา มูลํ คนฺตฺวา สงฺฆสามคฺคึ กโรติ. อยํ วุจฺจติ อุปาลิ สงฺฆสามคฺคี อตฺถาเปตา พฺยญฺชนุเปตา. กตมา จ อุปาลิ สงฺฆสามคฺคี อตฺถุเปตา จ พฺยญฺชนุเปตา จ? ยสฺมึ อุปาลิ วตฺถุสฺมึ โหติ สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ กลโห วิคฺคโห. วิวาโท สงฺฆเภโท สงฺฆราชิ สงฺฆววตฺถานํ สงฺฆนานากรณํ, สโฆ ตํ วตฺถุํ วินิจฺฉินิตฺวา มูลา มูลํ คนฺตฺวา สงฺฆสามคฺคึ กโรติ. อยํ วุจฺจติ อุปาลิ สงฺฆสามคฺคี อตฺถุเปตา จ พฺยญฺชนุเปตา จ. อิมา โข อุปาลิ เทฺว สงฺฆสามคฺคิโยติ. อถโข อายสฺมา อุปาลิ อุฏฺฐายาสนา เอกํสํ อุตฺตราสงฺคํ กริตฺวา, เยน ภควา, เตนญฺชลิมฺปณาเมตฺวา ภควนฺตํ คาถาย อชฺฌภาสิ

"สงฺฆสฺส กิจฺเจสุ จ มนฺตนาสุ จ อตฺเถสุ ชาเตสุ วินิจฺฉเยสุ จ
กถมฺปกาโรธ นโร มหตฺถิโก ภิกฺขุ กถํ โหติธ ปคฺคหารโหติ.
"อนานุวชฺโช ปฐเมน สีลโต อเวกฺขิตาจาโร สุสํวุตินฺทฺริโย,

ปจฺจตฺถิกา โนปวทนฺติ ธมฺมโต, น หิสฺส ตํ โหติ วเทยฺยุ เยน นํ.
โส ตาทิโส สีลวิสุทฺธิยา ฐิโต วิสารโท โหติ วิสยฺห ภาสติ,
นจฺฉมฺภติ ปริสคโต น เวธติ, อตฺถํ น หาเปติ อนุยฺยุตํ ภณํ,
ตเถว ปญฺหํ ปริสาสุ ปุจฺฉิโต น จาปิ ปชฺฌายติ น มงฺกุ โหติ.
โส กาลาคตํ พฺยากรณารหํ วโจ รญฺเชติ วิญฺญูปริสํ วิจกฺขโณ,
สคารโว วุฑฺฒตเรสุ ภิกฺขุสุ อาเจรกมฺหิ จ สเก วิสารโท,
อลํ ปเมตุํ ปคุโณ กเถตเว, ปจฺจตฺถิกานญฺจ วิรทฺธิโกวิโท,
ปจฺจตฺถิกา เยน วชนฺติ นิคฺคหํ มหาชโน สญฺญาปนญฺจ คจฺฉติ,
สกญฺจ อาทายมยํ น ริญฺจติ เวยฺยากรํ ปญฺหมนูปฆาติกํ,
ทูเตยฺยกมฺเมสุ อลํ สมุคฺคโห สํฆสฺส กิจฺเจสุ จ อาหุนํ ยถา,
กรํวโจ ภิกฺขุคเณน เปสิโต "อหํ กโรมีติ น เตน มญฺญติ,
อาปชฺชติ ยาวตเกสุ วตฺถุสุ อาปตฺติยา โหติ ยถา จ วุฏฺฐิติ,
เอเต วิภงฺคา อุภยสฺส สาคตา, อาปตฺติวุฏฺฐานปทสฺส โกวิโท,
นิสฺสารณํ คจฺฉติ ยานิ จาจรํ, นิสฺสาริโต โหติ ยถา จ วตฺถุนา,
โอสารณํ ตํวุสิตสฺส ชนฺตุโน, เอตมฺปิ ชานาติ วิภงฺคโกวิโท,
สคารโว วุฑฺฒตเรสุ ภิกฺขุสุ นเวสุ เถเรสุ จ มชฺฌิเมสุ จ,
มหาชนสฺสตฺถจโรธ ปณฺฑิโต, โส ตาทิโส ภิกฺขุธ ปคฺคหารโหติ.

โกสมฺพิกฺขนฺธกํ ทสมํ.

ตสฺสุทฺทานํ.

โกสมฺพิยํ ชินวโร วิวาทาปตฺติทสฺสเน
อุกฺขิเปยฺย ยสฺมึ ตสฺมึ ตสฺส ยาปตฺติ เทสเย

โกสัมพิกขันธกํ.

อัน์โต สี่มาย ตัต์เถว   พาลกัญ์เจว วํสหา
ปาริเลย์ยา จ สาวัต์ถี   สาริปุต์โต จ โกลิโต
มหากัส์สปกัจ์จาโน   โกฏ์ฐิโต กัปฺปิเนน จ
มหาจุน์โท จ อนุรุท์โธ   เรวโต อุปาลิว์หโย
อานัน์โท ราหุโล เจว   โคตมี่นาถปิณ์ฑิโก
วิสาขา มิคารมาตา จ
เสนาสนํ วิวิต์ตัญ์จ   อามิสํ สมกํปิ จ
น เกหิ ฉัน์โท ทาตัพ์โพ   อุปาลิ ปริปุจ์ฉิโต
อนุปวัช์โช สี่เลน   สามัค์คี่ ชินสาสเนติ.

มหาวัค์โค สมัต์โต.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

BL 1411 T8 1893 v.5

Tripitaka
[Tipitaka]

